

**REFORMÁTUS
ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR
19- -37**

CSALÁDI KRÓNIKA

Boldog az, aki féli az Urat; aki az ő útjaiban jár!
Bizony, kezed munkáját eszed! Boldog vagy és
jól van dolgod. Feleséged mint a termő szőlő
házad belsejében; fiaid mint az olajfacsemeték
asztalod körül. Imé, így áldatik meg a férfiu,
aki féli az Urat! (Zsolt. 128, 1-4.)

Családapa neve:

Születési helye, ideje:

Családanya neve:

Születési helye, ideje:

A szülők esküvőjének helye és ideje:

Gyermekek neve, születési helye és ideje:

Az 1937-ik évben a családban:

Konfirmált:

Házasságot kötött:

Meghalt:

REFORMATUS

**ÁRVAHÁZI
KÉPES NAPTÁR**

1937

ROMÁN

Kiadja:
a Piatra Craiului
Református Egyházkerület
Iratterjesztése

ÁRRA 16 LEI

Szop. 67,799 SZERKESZTETTE: *A 5484*
CERNÁK BÉLA

egyházkerületi főjegyző

XI-İK ÉVFOLYAM.

Nyomatott
A KÁLVIN KÖNYVNYOMDÁBAN
Oradea.

Boldogasszony hava

Rége: Vizöntő hava

Január

TÉL HÓ

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaviasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Péntek	Újév	Újév	7 48	16 20	Zsolt. 90, 10—12
2 Szomb.	Béla	Szilveszter	7 48	21	Máté 11, 28—30
1. URNAPJA. A ref. ember egyetlen egy vigasztalása. Róm. 14, 7—8.					
3 Vasár.	Zsongor	Vizk. el. v.	7 48	16 22	I. Kor. 3, 22—25
4 Hétfő	Gyula	Teoktisztusz	48	23	Róm. 8, 28
5 Kedd	Arpád	Teona	48	24	Hoseas 14, 3
6 Szerda	Három király	Epifánia	48	25	I. Péter 2, 9—10
7 Csüt.	Attila	Iván	48	25	Kolos. 3, 17
8 Péntek	Szörény	Bazilissza	47	26	I. Ján. 3, 8
9 Szomb.	Etele	Polyeukt vt.	47	28	I. Kor. 6, 20
2. URNAPJA. Az én bűnöm az én nyomorúságom. Róm. 7, 22—25.					
10 Vasár.	Apor	Vizk. u. v.	7 46	16 29	Róm. 3, 20
11 Hétfő	Ágota	Teodóz ap.	46	30	Máté 22, 37—39
12 Kedd	Ernő	Taciána	45	32	Róm. 7, 7
13 Szerda	Vidor	Sztratonik	45	33	Dániel 9, 7—10
14 Csüt.	Bódog	Szinai vtk.	44	35	Ézsaiás 59, 12—13
15 Péntek	Lóránt	Pál remete	44	36	Zsoltár 51
16 Szomb.	Géza	Péter láncai	44	37	Lukács 15, 11—24
3. URNAPJA. Az emberi természet romlottságának eredete. Róm. 5, 12.					
17 Vasár.	Antal	Triodium	7 43	16 38	Zsoltár 54, 7
18 Hétfő	Piroska	N. Atanáz	42	40	Róma 7, 18
19 Kedd	Sára	Eufrozina	41	41	I. Móz. 8, 21
20 Szerda	Fábián	Eutim ap.	40	43	Jakab 1, 15
21 Csüt.	Ágnes	Jenő, Valér	39	44	Eféz. 4, 24
22 Péntek	Vince	Anasztáz	38	46	Kolossé 3, 10
23 Szomb.	Aladár	Kelemen vt.	38	47	II. Korinth. 3, 18
4. URNAPJA. Isten igazságos is. irgalmas is. II. Móz. 34, 6—7					
24 Vasár.	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	7 37	16 48	Róma 1, 32
25 Hétfő	Pál ford.	Naz. Gergely	36	49	Zsoltár 76, 8
26 Kedd	Aba	Simon	35	51	Zsoltár 25, 7
27 Szerda	Zsolt	Krizoszt. er.	34	53	Példab. 28, 13
28 Csüt.	Károly	Efrém	32	55	Ezékiel 18, 23
29 Péntek	Adél	Ignác erekly.	31	56	Joél 2, 12—13
30 Szomb.	Bojta	3 püsp.	30	58	Hoseas 14, 2—3
5. URNAPJA. Isten igazságossága elégtételt kíván. Róm. 8, 3—4.					
31 Vasár.	Szemere	Hushagyó	7 29	16 59	Máté 16, 26

Böjtelő hava
Régente: Halak hava

Február

Téli 6
28 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Hétfő	Enikő	Trifón	7 28	17 1	IV. Mózes 14, 18
2 Kedd	Gyöngyike	Gyertyaszent.	26	2	Zsoltár 130, 3—4
3 Szerda	Balázs	Simeon és A.	25	4	I. János 1, 9
4 Csüt.	Ráhel	Izidor	23	5	Róm. 11, 32
5 Péntek	Ágota	Teodula	22	7	Zsoltár 49, 8—9
6 Szomb.	Réka	Julian orvos	21	8	Zsoltár 51, 18—19

6. URNAPJA. Kicsoda az én Megváltóm. I. Kor. 1, 30.

7 Vasár.	Iringó	Vajhagyó	7 20	17 10	Ján. 3, 16
8 Hétfő	Aranka	Zakariás	18	11	János 5, 24
9 Kedd	Csilla	Nicefor vt.	17	13	Ézsaiás 53, 4—5
10 Szerda	Árpád	Pál vt.	15	15	I. Timóth. 3, 16
11 Csüt.	Dezső	Teodóra	13	17	I. Timóth. 2, 5—6
12 Péntek	Lidia	Melét pk.	11	19	Ap. Csel. 13, 32—33
13 Szomb.	Ella	Fotina	10	20	Róm. 10, 4

7. URNAPJA. Megigazulásom egyedüll utja. Róm. 3, 24—25

14 Vasár.	Bálint	Nb. 1. vas.	7 9	17 21	Róm. 10, 17
15 Hétfő	Zoltán	Onezim	7	23	Eféz. 2, 8—9
16 Kedd	Juliánna	Pamfil vt.	5	25	Márk. 1, 15
17 Szerda	Álmos	Marianna	4	26	János 3, 36
18 Csüt.	Ellák	Leó pápa	2	28	Róm. 5, 1
19 Péntek	Zsuzsánna	Appia	0	29	II. Korinth. 5, 17
20 Szomb.	Aladár	Leó pk.	6 59	30	Róm. 8, 1—4

8. URNAPJA. A szentháromság titka. I. János 5, 7.

21 Vasár.	Eleonó	Nb. 2. vas.	6 57	17 32	II. Kor. 13, 13
22 Hétfő	Kuthen	Eugeniai vtk.	55	34	Ézsaiás 6, 3
23 Kedd	Tas	Polikárp	53	35	János 1, 1—3
24 Szerda	Mátyás	János fejem.	51	37	II. Thess. 2, 13
25 Csüt.	Géza	Taráz	50	38	I. Kor. 8, 4
26 Péntek	Margit	Porfir	48	40	Zsid. 11, 3
27 Szomb.	Ákos	Prokóp	46	41	Ézsaiás 55, 9

9. URNAPJA. Az Atya Isten, a világ teremője. Ap. Csel. 4, 24.

28 Vasár.	Elemér	Nb. 3. vas.	6 44	17 43	Jób 10, 9—12
------------------	---------------	--------------------	------	-------	--------------

Bőjtmás hava
Régente: Kos hava

Március

Tavaszelő
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naplár	Egyesített gör. naplár	Nap		Bibliavásók naplára
			kél ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Hétfő	Levente	Eudocia	6 42	17 44	Zsoltár 148, 5—6
2 Kedd	Lujza	Teodót	40	46	Zsoltár 135, 5—6
3 Szerda	Taksony	Bazilisztk	38	48	Zsoltár 35, 10
4 Csüt.	Kázmér	Gerazim	37	48	Ap. Csel. 17, 28
5 Péntek	Lehel	Konon	34	50	Zsoltár 23, 1
6 Szomb.	Jenő	Amorii vtk.	32	51	Máté 7, 26

10. URNAPJA. Isten a világ gondviselője. Máté 10, 29—31.

7 Vasár.	Szabolcs	Nb. 4. vas.	6 30	17 53	Lukács 12, 22—31
8 Hétfő	Zoltán	Teofilakt	28	55	Zsoltár 139, 7—10
9 Kedd	Uzur	Szebasztei vt.	26	56	I. Péter 5, 7
10 Szerda	Elemér	Kodrát	24	57	Zsoltár 37, 3—5
11 Csüt.	Aranyka	Szófron pk.	22	58	Róm. 8, 35
12 Péntek	Gergely	Teofanesz	21 18	0	Ézsaiás 41, 10—11
13 Szomb.	Bogát	Nicefor pk.	19	2	Róm. 8, 28

11. URNAPJA. Jézus, az Atya Isten Fia, a világ Idvezítője. I. Kor. 3, 11.

14 Vasár.	Matild	Nb. 5. vas.	6 17	18 3	Kol. 1, 19—20
15 Hétfő	Bendeguz	Agáp	15	5	Kol. 2, 9—10
16 Kedd	Dalma	Szabinusz vt.	13	6	János 1, 14—16
17 Szerda	Balambér	Elek	11	7	Zsid. 1, 2—5
18 Csüt.	Sándor	Cirill pk.	9	9	János 11, 27
19 Péntek	József	Krizsánt	7	10	Máté 27, 54
20 Szomb.	Mike	Szabb. vtk.	6 4	12	Zsid. 7, 25

12 URNAPJA. Krisztus hármastiszte. Ézsaiás 11, 1—2.

21 Vasár.	Virágvas.	Jakab	6 2	18 13	Zsoltár 40, 8—9
22 Hétfő	Viola	Vazul vt.	0	15	Zsoltár 2, 16
23 Kedd	Botond	Nikon	5 59	16	Lukács 1, 32—33
24 Szerda	Gábor	Zakariás hv.	57	17	Zsoltár 89, 37—38
25 Csüt.	Tihamér	Gy. B. A.	54	19	Jelenés 5, 9
26 Péntek	Nagypéntek	Gábor	52	20	Róm. 8, 34
27 Szomb.	Hajnalka	Matróna vt.	50	22	Ézsaiás 61, 1

15. URNAPJA. Harmad napon halottaiból feltámadott. Luk. 24, 1—12.

28 Vasár.	Husvét v.	István	5 48	18 24	Márk 16, 1—4
29 Hétfő	Husvét h.	Márk	46	24	Róm. 6, 4—8.
30 Kedd	Koppány	Klim János	44	26	Róm. 4, 25
31 Szerda	Árpád	Hipác	42	27	Eféz. 2, 4—5

Szt. György hava

Régente: Bika hava

Április

Tavaszhó

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliá olvások nap. tára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Csüt.	Réka	Egyipt. Mária	5 40	18 29	Fil. 3, 21
2 Péntek	Torda	Titusz	38	31	II. Tim. 2, 11
3 Szomb.	Buda	Nikéta ap.	36	32	Róm. 8, 11

14. URNAPJA. Krisztus feltámadott a mi megigazulásunkra. Róm. 4, 25.

4 Vasár.	Csaba	György	5 34	18 32	I. Péter 3, 21—22
5 Hétfő	Vince	Diodór	32	34	Róm. 10, 9
6 Kedd	Edua	Eutik	30	36	I. Kor. 15, 14
7 Szerda	Ákos	Kallióp vt.	28	37	Róm. 8, 34
8 Csüt.	Edömér	Herodion	26	39	Róm. 1, 4
9 Péntek	Lidia	Eupszik	24	40	Zsid. 1, 1—3
10 Szomb.	Zsolt	Ferenc	22	42	Efész. 1, 20—23

15. URNAPJA. Krisztusban mindnyájan megelevenítettünk. I. Kor. 15, 20—22.

11 Vasár.	Ubul	Antipa	5 21	18 42	Ezék. 37, 5—6
12 Hétfő	Gyula	Vazul pk.	19	44	Fil. 3, 21
13 Kedd	Ida	Márton p.	17	45	I. Kor. 15, 42—44
14 Szerda	Tibor	Arisztark	14	47	Efész. 5, 14
15 Csüt.	Emese	Kreszcenc	12	48	János 3, 36
16 Péntek	Áron	Iren	10	50	János 8, 24
17 Szomb.	Előd	Agapit	9	51	János 11, 25

16. URNAPJA. Krisztus minket is új életre támaszt. Róm. 6, 2—8.

18 Vasár.	Ilma	Ján. szerz.	5 7	18 52	Préd. 19, 9
19 Hétfő	Emma	Pafunc	5	54	Luk. 23, 43
20 Kedd	Tivadar	Teodor hv.	3	55	Fil. 1, 23
21 Szerda	Zsombor	Január	1	57	Jób 19, 25—27
22 Csüt.	Ketel	Syc. Teodor	4 59	59	I. Kor. 15, 53
23 Péntek	Béla	György	58 19	0	Ján. ev. 5, 28
24 Szomb.	György	Szaba vt.	57	1	János 6, 39—40

17. URNAPJA. Krisztus feltámadásának haszna. Efézus 2, 4—5.

25 Vasár.	Csongor	Márk ev.	4 55	19 2	Róm. 4, 25
26 Hétfő	Ete	Vazul pk.	53	4	I. Kor. 15, 20—22
27 Kedd	Gyöngyvér	Simon J. rok.	51	6	Róm. 6, 4—8
28 Szerda	Valéria	9 vértanu	48	7	Róm. 5, 1
29 Csüt.	Róza	Szozipater	48	8	I. Kor. 2, 9
30 Péntek	Katalin	Nagypéntek	47	9	II. Péter 1, 3

Pünköstit hava
Régente : Ikrek hava

Május

Tavasztutó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szomb.	Balambér	Nagyszomb.	4 45	19 12	II. Pét. 3, 13
18. URNAPJA. Felméne mennyekbe. Luk. 24, 50—51					
2 Vasár.	Zsigmond	Husvét v.	4 43	19 12	Ap. Csel. 1, 3—4
3 Hétfő	Irma	Husvét h.	41	14	Ap. Csel. 2, 29—33
4 Kedd	Csaba	Husvét k.	40	15	Ap. Csel. 5, 30—32
5 Szerda	Ubul	Iréne vt.	38	17	Róm. 6, 9—10
6 Csüt.	Áld. csüt.	Jób	36	17	Kol. 1, 18
7 Péntek	Tünde	Sz. † megjel.	35	19	I. Tim. 3, 16
8 Szomb.	Gizella	János ev.	34	20	János 16, 33
19. URNAPJA. Ül a mindenható Atya Istennek jobbján. Eféz. 1, 20—23					
9 Vasár.	Enikő	Izaiás	4 32	19 22	Zsid. 9, 24
10 Hétfő	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	31	22	Róm. 8, 34
11 Kedd	Kocsárd	Móc	29	25	Eféz. 2, 6
12 Szerda	Pongrác	Germán	27	26	János 17, 24
13 Csüt.	Szervác	Glicéria	26	27	Kol. 3, 1
14 Péntek	Bonifác	Izidor vt.	25	28	Fil. 3, 21
15 Szomb.	Zsófia	Akill	24	30	Máté 25, 31—32
20. URNAPJA. Hiszek Szentlélekben. Ap. Csel. 2, 17—18.					
16 Vasár.	Pünköstit v.	Teodor	4 22	19 31	Ap. Csel. 2, 1—5
17 Hétfő	Pünköstit h.	Andronik	21	32	Róm. 8, 15—17
18 Kedd	Dengezik	Péter, Dénes	20	33	Lukács 11, 13
19 Szerda	Törtel	Patr. és társai	19	35	I. Pét. 4, 14
20 Csüt.	Dalma	Talalé	18	35	Róm. 5, 5
21 Péntek	Ilona	Konst., Ilona	17	36	Gal. 4, 6
22 Szomb.	Julia	Baziliszk	16	37	Róm. 8, 9
21. URNAPJA. Hiszek egy közöséges ker. any. szentegyh. Eféz. 2, 19—22.					
23 Vasár.	Dezső	Mindensz.	4 15	19 39	Gal. 2, 16
24 Hétfő	Eszter	Simeon styl	13	40	Eféz. 4, 4—5
25 Kedd	Orbán	Ker. J. feje m.	12	42	Máté 16, 18
26 Szerda	Tarján	Kárpusz	11	43	Róm. 12, 4—6
27 Csüt.	Edömér	Hellád	10	44	János 16, 16
28 Péntek	Emil	Nicét	10	45	I. Tim. 3, 15
29 Szomb.	Uzur	Teodózia	9	45	IV. Móz. 27, 17
22. URNAPJA. Hiszem testünk fellámadását és az örök életet. I. Kor. 15, 42—44					
30 Vasár.	Ilona	Izác	4 9	19 46	I. Kor. 2, 9
31 Hétfő	Angyalka	Herma vt.	8	47	János 6, 39—40

Szent Iván hava
Régeate: Rák hava

Junius

Nyárelő
30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók nap.ára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Kedd	Álmos	Jusztin	4 07	19 48	Jób 19, 25—27
2 Szerda	Anna	Nicefor	6	49	II. Kor. 4, 16
3 Csüt.	Iringó	Paula sz.	6	50	II. Kor. 5, 1—2
4 Péntek	Kerény	Metrofán	5	51	II. Pét. 3, 13
5 Szomb.	Denge	Tiri Dorót	4	52	Jelen. 14, 13

23. URNAPJA. Egyedül hit által igazulunk meg. Gal. 2. 16.

6 Vasár.	Levente	Thekla	4 04	19 53	Ján. 5, 24
7 Hétfő	Szabolcs	Teodót vt.	3	54	Róm. 8, 21—26
8 Kedd	Nemzeti ün.	Nemzeti ün.	3	54	Róm. 3, 24—25
9 Szerda	Jolánka	Ciril	3	55	Ján. 3, 36
10 Csüt.	Margit	Jézus m.	3	55	Ján. 8, 24
11 Péntek	Barnabás	Barnabás ap.	3	56	Róm. 5, 1
12 Szomb.	Ozdor	Onufriusz	3	56	I. Ján. 5, 10

24. URNAPJA. A jó cselekedetek nem elegendők az idvessegre. Luk. 17, 10.

13 Vasár.	Szilárd	Aquilina	4 02	19 57	Jak. 2, 10
14 Hétfő	Bogát	Metód	2	57	Zsoltár 130, 3
15 Kedd	Ellák	Ámosz	2	58	Jak. 9, 2
16 Szerda	Ilma	Tikon pk.	2	58	I. Ján. 1, 8
17 Csüt.	Töhötöm	Szabel	2	59	Máté 7, 18
18 Péntek	Irnák	Leonc	2	59	Ján. 15, 5
19 Szomb.	Gyárfás	Judás aps.	2	20 0	Róm. 8, 14

25. URNAPJA. Honnan származik a hit? Róm. 10, 17.

20 Vasár.	Keve	Pünk. v.	4 02	20 0	Ján. 3, 5
21 Hétfő	Alajos	Pünk. h.	2	0	Eféz. 2, 8
22 Kedd	Huba	Ózséb pk.	2	0	Máté 28, 19
23 Szerda	Zoltán	Agrippina	3	1	Róm. 4, 41
24 Csüt.	János	K. J. szül.	3	1	Ap. Csel. 2, 38
24 Péntek	Vilmos	Febrónia	3	1	I. Kor. 11, 23
26 Szomb.	Zsongor	Dávid	4	1	Péter 6, 3

26. URNAPJA. A keresztség sákramentoma. Máté 28, 18—20.

27 Vasár.	László	Sámson	4 04	20 01	Csel. 2, 38
28 Hétfő	Eörs	Cirus és J.	5	1	Tit. 3, 5
29 Kedd	Péter és Pál	Péter, Pál	5	1	Zsid. 12, 24
30 Szerda	Tihamér	12 apostol	6	1	Jel. 1, 5

Szent Jakab hava
Régente: Oroszlán hava

Julius

Nyárhó
31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Csüt.	Töhötöm	Kozma	4 07	20 01	Galat. 3, 27
2 Péntek	Ubul	B.-A. meze	7	0	Kolosse. 2, 12
3 Szomb.	Emese	Anatol	8	0	Csel. 10, 47
27. URNAPJA. Krisztus vére tisztít meg minket minden bűntől. I. Ján. 1, 7.					
4 Vasár.	Aladár	Krét. A.	4 08	19 59	I. Kor. 6, 11
5 Hétfő	Enese	Márta özv.	9	59	Gal. 3, 27
6 Kedd	Zsolt	Lucia	9	59	Jel. 1, 5
7 Szerda	Bulcsu	Tamás	10	59	Jel. 7, 14
8 Csüt.	Erzsébet	Prokóp vt.	10	58	Eféz. 5, 25—26
9 Péntek	Tünde	Pankrác pk.	11	58	I. Móz. 17, 11—13
10 Szomb.	Gyöngyvér	Leonc v.	12	57	I. Kor. 1, 16
28. URNAPJA, Az urvacsoarája sákramentoma. I. Kor. 11, 23—25.					
11 Vasár.	Zoltán	Eufénia	4 13	19 56	I. Kor. 10, 16—17
12 Hétfő	Levente	Hiláron	14	55	János 6, 35, 50—54
13 Kedd	Jenő	Gábor főa.	15	55	I. Kor. 12, 13
14 Szerda	Eörs	Aquila és Pr.	16	54	János 6, 56
15 Csüt.	Balambér	Quirik	17	53	Eféz. 5, 30
16 Péntek	Enikő	Atenogén	18	52	Róm. 8, 9—11
17 Szomb.	Elek	Marina	19	52	Máté 26, 29
29. URNAPJA. Krisztus teste és vére az életnek kenyere és itala. Ján. 6, 25.					
18 Vasár.	Etele	Jácint	4 20	19 51	Ján. 6, 48—58
19 Hétfő	Zsombor	Makrina	21	50	Lukács 22, 19—20
20 Kedd	Margit	Illés próf.	22	49	Máté 26, 27—29
21 Szerda	Dániel	Simeon rem.	23	48	I. Kor. 10, 21
22 Csüt.	Mária M.	M. Magdolna	25	47	I. Kor. 5, 7—8
23 Péntek	Lenke	Ezekiel pr.	26	45	I. Korinth. 10, 16
24 Szomb.	Kupa	Krisztina sz.	27	44	Jel. 5, 12
30. URNAPJA Krisztus egyellen egy tökéletes áldozata. Zsid. 10, 10—12.					
25 Vasár.	Jakab	Eufrazia	4 28	19 43	Zsid. 9, 12
26 Hétfő	Anna	Hermolaus	29	42	János 19, 30
27 Kedd	Olga	Pantalemon	30	41	Zsid. 9, 27—28
28 Szerda	Bors	Nikánor	32	40	Kolossé 3, 4
29 Csüt.	Márta	Teodota	33	38	Máté 28, 19—20
30 Péntek	Judit	Szila	34	37	II. Tim. 1, 9
31 Szomb.	Lehel	Eudocim	35	36	Zsid. 12, 1—2

Kisasszony hava

Rége: Szűz hava

Augusztus

Nyárutó

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
31. URNAPJA. A mennyország kulcsai. Az egyházfegyelem. Mát. 16, 19.					
1 Vasár.	Péter	Sz. † körm.	4 36	19 34	Cselek. 13, 38—39
2 Hétfő	Lehel	Istv. erekly.	37	34	Ezékiel 33, 11
3 Kedd	Gusztáv	Fausztulusz	39	32	János 8, 24
4 Szerda	Domonk	Efezi gyermek.	40	31	Máté 3, 7—8
5 Csüt.	Attila	Fábiusz	42	29	I. Korinth. 5, 11—13
6 Péntek	Berta	Urszinov.	43	27	II. Kor. 2, 6—8
7 Szomb.	Ibolya	Pulkeria	45	26	II. Tim. 2, 25—26
32. URNAPJA. Cselekednünk kell a jót. Jakab 2, 18.					
8 Vasár.	László	Emilián	4 46	19 25	I. János 2, 3—4
9 Hétfő	Emőd	Mátyás aps.	47	23	Titus 2, 14
10 Kedd	Lóránt	Lőrinc vt.	48	21	I. Péter 3, 1—2
11 Szerda	Tibor	Euplusz diák	50	19	Róm. 14, 19
12 Csüt.	Klára	Fotin	51	18	I. Korinth. 6, 9—10
13 Péntek	Csongor	Maxim hv.	53	16	Eféz. 5, 5
14 Szomb.	Jutas	Marcell vt.	54	14	Ézs. 1, 16—17
33. URNAPJA. A keresztyén ember igazi bűnbánata. Eféz. 4, 22—24.					
15 Vasár.	Mária	Nagyb. A.	4 54	19 13	Joel 2, 12—13
16 Hétfő	Aba	Dioméd	56	11	Róm. 12, 9
17 Kedd	Edömér	Miron pap	57	10	II. Kor. 7, 10
18 Szerda	Ilona	Laurusz	59	8	Csel. 3, 19
19 Csüt.	Huba	András vt.	5 0	6	Luk. 15, 11—24, 27—24.
20 Péntek	István	Sámuel	2	4	Zsoltár 25, 7
21 Szomb.	Sámuel	Tádé	3	2	Zsoltár 5, 2, 5
34. URNAPJA. Ne legyenek tenéked idegen isteneid. II. Móz. 20, 3.					
22 Vasár.	Jenő	Zotik	5 4	19 1	Zsoltár 81, 10
23 Hétfő	Farkas	Kallinik	5 18	59	I. Kor. 6, 9
24 Kedd	Bertalan	Eutik	7	57	Máté 4, 10
25 Szerda	Lajos	Bertalan	8	55	János 17, 3
26 Csüt.	Endre	Natália	10	53	Jakab 1, 17
27 Péntek	Ellák	Libér	11	51	Kol. 3, 5
28 Szomb.	Győző	Mózes rem.	12	50	I. Péter 4, 3
35. URNAPJA. Ne csinálj magadnak bálványokat. II. Móz. 20, 4.					
29 Vasár.	Mohács	Ker. J. fej.	5 13	18 48	V. Móz. 4, 12—18
30 Hétfő	Róza	Sándor pk.	15	46	Ézs. 40, 18, 25
31 Kedd	Bendeguz	B. A. öve	16	44	Csel. 17, 29

Szent Mihály hava

Régeinte: Mérleg hava

Szeptember

Őszelő

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Román naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Álmos	Évkezdet	5 18	18 41	V. Mózes 27, 15
2 Csüt.	Csilla	Mamánt vt.	19	39	Hab. 2, 18—19
3 Péntek	Bojta	Teoktisz	20	38	Zakariás 10, 2
4 Szomb.	Róza	Babilasz érs.	21	36	II. Tim. 3, 16—17

36. URNAPJA. Az Urnak nevét hiába fel ne vedd. II. Móz. 20, 7.

5 Vasár.	Lőrinc	Zakariás	5 23	18 34	III. Móz. 24, 15—16
6 Hétfő	Álmos	Mihály csod.	24	31	III. Móz. 5, 1
7 Kedd	Ágota	Szocont	26	29	Koloss. 3, 17
8 Szerda	Mária	Kisassz.	27	27	I. Kor. 10, 31
9 Csüt.	Huba	Szeverián	28	25	Máté 10, 32—33
10 Péntek	Ákos	Menodóra	29	23	I. Péter 3, 15
11 Szomb.	Árpád	Teodóra	31	22	II. Tim. 2, 12

37. URNAPJA. A keresztyén esküdhetik Isten nevére. V. Mózes 20, 10.

12 Vasár.	Virág	Autonóm	5 32	18 20	Jozsué 9, 19
13 Hétfő	Buda	Kornél	34	18	Ézs. 45, 23
14 Kedd	Ibolya	Ker. felm.	35	16	Zsid. 6, 16
15 Szerda	Csongor	Filoteusz	37	13	Róm. 8, 1
16 Csüt.	Edit	Jozefát érs.	37	12	II. Kor. 1, 23
17 Péntek	Gyula	Zsófia vt.	39	9	I. Kir. 8, 39
18 Szomb.	Hajnalka	Ariadne v.	40	7	Ézsaiás 63, 16

38. URNAPJA. A hetedik nap az Urnak napja. V. Mózes 5, 12—15.

19 Vasár.	Emese	Trofim	5 42	18 5	Jelen. 1, 10
20 Hétfő	Böngér	Teopiszta	43	3	Csel. 20, 7
21 Kedd	Máté	Jónás pr.	45	0	I. Kor. 16, 2
22 Szerda	Móric	Fóka pk.	46	17 58	Zsoltár 68, 27
23 Csüt.	Etelka	Ker. Ján. fog.	47	57	Zsid. 10, 25
24 Péntek	Tas	Tekla	48	55	Gal. 6, 5
25 Szomb.	Adorján	Eufrozina	50	53	Zsid. 4, 9—11

39. URNAPJA. Tiszteld atyádat és anyádat, ez az Isten parancsolatja. II. Móz. 20, 12.

26 Vasár.	Zoárd	Nilusz	5 51	17 50	Eféz 6, 2—3
27 Hétfő	Kadosa	Kallisztrát.	53	48	Példab. 1, 8
28 Kedd	Eörs	Baruch pr.	54	47	III. Móz. 19, 32
29 Szerda	Mihály	Kiriak rem.	55	45	Titus 2, 9—10
30 Csüt.	Roff	Gergely pk.	56	43	I. Thess. 5, 12—13

Mindszent hava

Régeite: Bökölly hava

Október

Ősz hó

31 nap

A hó es a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Péntek	Etéle	B.-A.-véd.	5 58	17 40	Zsid. 13, 17
2 Szomb.	Géza	Ciprián	59	38	Róm. 13, 1—7
40. URNAPJA. Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. Máté 22, 39.					
3 Vasár.	Opor	Dénes	6 01	17 36	III. Móz. 19, 17
4 Hétfő	Ferenc	Hiorót	3	34	IV. Móz. 35, 16—18
5 Kedd	Bátor	Mamelta	3	33	Efézus 4, 31
6 Szerda	Kadosa	Tamás aps.	5	31	I. János 3, 15
7 Csüt.	Amália	Szergius vt.	6	29	Jakab 1, 19
8 Péntek	Etelke	Pelágia	8	27	Kol. 3, 12—15
9 Szomb.	Bors	Jakab aps.	10	25	Máté 5, 44—45
41. URNAP. Őrizkedjetek minden tisztátalanságtól. I. Thess 4, 3—4.					
10 Vasár.	Gedeon	Eulamp	6 11	17 23	Eféz 5, 3
11 Hétfő	Gyöngyike	Fülöp diak.	12	21	I. Korinth. 7, 9
12 Kedd	Farkas	Andronik	13	19	I. Kor. 6, 18—19
13 Szerda	Kálmán	Papil	15	17	II. Kor. 7, 1
14 Csüt.	Édua	Nazár	17	15	Eféz. 4, 17—20
15 Péntek	Teréz	Lucián vt.	18	13	Kolossé 3, 5
16 Szomb.	Gál	Longin vt.	20	11	Efézus 4, 21—24
42. URNAPJA. Ne bántsd a más tulajdonát. II Mózes 19, 11—13.					
17 Vasár.	Hedvig	Ozeás	6 21	17 09	I. Móz. 22, 1—3
18 Hétfő	Ibolya	Lukács ev.	22	8	I. Kor. 6, 10
19 Kedd	Szabolcs	Kleopatra	24	6	Lukács 3, 14
20 Szerda	Irén	Artémusz	25	4	Ezékiel 18, 12—13
21 Csüt.	Tünde	Hilárion ap.	27	2	Lukács 12, 15
22 Péntek	Előd	Aberc pk.	28	0	Filip. 2, 4
23 Szomb.	Iringó	Jakab ap.	30	16 58	Máté 7, 12
43. URNAPJA. Kövessétek és védelmezzétek az igazságot. Eféz. 4, 25.					
24 Vasár.	Csaba	Proklusz	6 31	16 57	II. Mózes 23, 1
25 Hétfő	Vilma	Marcián	32	55	III. Móz. 19, 16
26 Kedd	Zerind	Demeter vt.	34	54	Jakab 4, 11
27 Szerda	Hajnalka	Nesztor	35	52	Eféz 4, 25
28 Csüt.	Simon	Terenc	37	50	I. Péter 2, 9
29 Péntek	Szilárd	Anasztázia	39	48	I. Péter 2, 5
30 Szomb.	Keve	Zenób	40	47	I. Korinth. 15, 58
44. URNAPJA. Legyetek lökéletesek, mint a ti mennyei Atyátok tökéletes. Máté 5, 48					
31 Vasár.	Ref. em.	Epimák	6 41	16 46	Máté 15, 19

Szt. András hava

Régente: Nyílas hava

November

Őszutó

30 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliaolvasók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Hétfő	Tuhutum	Damján	6 42	16 44	Gal. 5, 24
2 Kedd	Illa	Acidin	44	42	Róm. 12, 12
3 Szerda	Győző	Acepszimasz	46	40	Filip 3, 14
4 Csüt.	Károly	Nikandor	48	39	Róm. 7, 22
5 Péntek	Imre	Galaktion	49	38	Zsoltár 51, 12—14
6 Szomb.	Ete	Pál pk.	50	37	I. János 3, 2

45. URNAPJA. Szüntelen imádkozatok. I. Thess. 1. 11.

7 Vasár.	Attila	Hieron	6 52	16 35	Máté 4, 10
8 Hétfő	Lehel	Mih. főa.	54	34	Zsoltár 50, 14—15
9 Kedd	Tibor	Matróna	55	32	Máté 7, 7
10 Szerda	Luther	Olimpa	57	31	Lukács 11, 13
11 Csüt.	Márton	Géza	58	29	Jakab 1, 5—6
12 Péntek	Emilia	Alam. János	59	29	János 14, 13
13 Szomb.	Tihamér	Ar. sz. János	7 0	28	Dániel 9, 17—18

46. URNAPJA, Isten édes Atyánk a Jézus Krisztusban, Máté 6, 9-a.

14 Vasár.	Albert	Fülöp	7 02	16 26	Ézsaiás 63, 16
15 Hétfő	Zoárd	Szamónasz	4	25	János 1, 12
16 Kedd	Ödön	Máté ev.	5	23	Eféz. 1, 5—6
17 Szerda	Irnák	Cs. Gergely	7	22	Zsoltár 103, 13
18 Csüt.	Ödön	Román vt.	9	21	Ézsaiás 49, 15—16
19 Péntek	Erzsébet	Abdiasz	10	21	I. Kir. 8, 27
20 Szomb.	Jolán	D. Gergely	11	20	II. Krónik. 20. 6

47. URNAPJA, Szenteltessék meg a Te nevőd, Máté 6, 9-b.

21 Vasár.	Ilma	B.-A. felaj.	7 12	16 19	Ézs. 6, 3
22 Hétfő	Csilla	Filémon	14	18	Eféz. 1, 16—17
23 Kedd	Keve	Amfilok	15	17	Zsoltár 104, 24
24 Szerda	Emma	Kelemen p.	17	16	Zsoltár 25, 10
25 Csüt.	Katalin	Katalin vt.	18	15	Zsoltár 111, 7
26 Péntek	Árpád	Nikon	20	14	Zsoltár 36, 6
27 Szomb.	Elemér	Perzs. Jakab.	20	14	Máté 5, 16

48. URNAPJA, Jöjjön el a Te országod, Máté 6, 10-a.

28 Vasár.	Piroska	Irenark	7 21	16 13	Jelen. 22, 17—20
29 Hétfő	Szabolcs	Paramon	23	13	I. Kor. 15, 24, 28
30 Kedd	András	András Ap.	24	12	Zsoltár 25, 4—5

Karácsony hava

Rége: Bak hava

December

Télelő

31 nap

A hó és a hét napjai	Református naptár	Egyesített gör. naptár	Nap		Bibliavásók naptára
			kél. ó. p.	nyug. ó. p.	
1 Szerda	Illa	Nahum	7 26	16 12	Dániel 2, 44
2 Csüt.	Aranka	Habakuk	27	11	Lukács 17, 20—25
3 Péntek	Gyöngyvér	Szofoniasz	28	11	János 18, 36—37
4 Szomb.	Borbála	Borbála	30	10	Róm. 14, 17

49. URNAPJA, Legyen meg a Te akaratod. Máté 6, 10-b

5 Vasár.	Vilma	Szabbasz	7 31	16 10	Zsoltár 119, 33—35
6 Hétfő	Miklós	Miklós	33	9	Zsoltár 119, 133
7 Kedd	Ambrus	Ambrus ea.	34	9	Ap. Csel. 21, 14
8 Szerda	Mária	Patáp	35	9	Róm. 12, 2
9 Csüt.	Réka	B.-A. fogan.	36	9	I. Péter 4, 2—3
10 Péntek	Judit	Menna	37	9	Jel. 3, 16—19
11 Szomb.	Árpád	Dániel stil.	38	9	Zsoltár 103, 20—21

50. URNAPJA, A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. Máté 6, 11,

12 Vasár.	Edua	Ősatyák	7 39	16 9	Zsoltár 145, 15—16
13 Hétfő	Luca	Eusztrát	39	9	Csel. 14, 15—17
14 Kedd	Szilárdka	Tirzus	40	9	Zsolt. 146, 5—7
15 Szerda	Ubul	Eleutér	40	10	Zsoltár 55, 23
16 Csüt.	Etelke	Aggeusz	41	10	Zsolt. 62, 9, 11
17 Péntek	Béla	Dániel pr.	42	10	Zsolt. 85, 13
18 Szomb.	Álmos	Sebestyén vt.	43	10	V. Mózes 8, 3

51. URNAPJA, Bocsásd meg a mi bűneinket a Jézus Krisztusért. Máté 6, 12

19 Vasár.	Viola	Szentaty.	7 43	16 11	Róm. 4, 7—8
20 Hétfő	Opor	Ignác vt.	44	11	Róm. 7, 23—25
21 Kedd	Tamás	Juliánna	44	12	Zsolt. 51, 3, 4, 9, 11
22 Szerda	Ozdor	Anasztázia	45	12	Ján. 3, 16
23 Csüt.	Győző	Krétai 10 vt.	45	13	Ján. 1, 14
24 Péntek	Ádám, Éva	Kar. elő. böjt	46	13	Máté 3, 17
25 Szomb.	Karácsony	Nagykar.	46	14	Ján. 1, 12

52. URNAPJA, Tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség. Máté 6, 13.

26 Vasár.	Istv. 1. v.	Istensz. M.	7 47	16 14	I. Thess. 5, 25
27 Hétfő	János	István 1. v.	47	15	Eféz. 6, 10—13
28 Kedd	Kund	Több ezer vt.	47	16	Eféz. 3, 20—21
29 Szerda	Dávid	Apró szentek	47	17	Róm. 14, 7—8
30 Csüt.	Zoárd	Anizia sz.	48	17	Jel. 21, 2—7
31 Péntek	Szilveszter	Melánia	48	18	Jel. 22, 3—5

Névnapok betűsoros jegyzéke.

- A**
Aba, régi magyar nemzetség neve, jan. 26, aug. 16.
Árpád, a honfoglaló magyarok vezére, jan. 5, febr. 10, nov. 26, máj. 6, szept. 11.
Almos, Árpád apja, magyar vezér, február 17, június 1, szept. 1, dec. 18.
Attila, hun király, január 7, aug. 5, nov. 7.
Ákos, a kunok vezére László idején, február 27, április 7, szept. 10.
Aladár, török eredetű név, jan. 23, febr. 30, júl. 4.
Ábel, január 2.
Abrahám, május 15.
Ádám, december 24.
Adél, jan. 29.
Adorján, szept. 25.
Ágnes, január 21.
Aranka (Aranka), márc. 11, dec. 2, febr. 8.
Angalka, május 31, nov. 16.
Ágota, jan. 11, febr. 5, szept. 7.
Apor, január 10.
Ajtos, június 21.
Albert, nov. 14.
Amália, október 7.
Ambrus, december 7.
András, máj. 10, nov. 30.
Anna, június 2, július 26.
Aniái, január 17, május 10.
Aron, április 16.
- B**
Béla, hun magyar ősi név, jan. 2, apr. 23, aug. 29, dec. 17.
Bojta, kun vezér neve, jan. 30, szept. 3.
Bogái, Bulcsu vezér apja, márc. 15, jun. 14.
Bulcsu, magyar vezér, márc. 26, júl. 7.
Bódog, (Boudug vezér) régi magy. név, jan. 14, febr. 23.
Balambér, hun fejedelem, márc. 17, máj. 1, júl. 15.
Bendeguz, Attila apja, hun vezér, márc. 15, aug. 31, dec. 5.
Botond, magyar vezér, márc. 23, június 8.
Bors, magyar vezér, márc. 29, július 28, okt. 10.
Buda (Bléda, Attila testvére), apr. 3, szept. 13.
- C**
Bátor, régi magyar név, aug. 15, okt. 5.
Böngér, kun vezér, április 9, szept. 20.
Balázs, február 3.
Barnabás, június 11.
Bálint, febr. 14.
Benedek, március 21.
Benjámín, március 31.
Beria, aug. 6.
Bertalan, augusztus 24.
Boldizsár, január 6.
Borbálla, december 4.
- Cs**
Csaba, hun vezér, Attila fia, apr. 4, május 4, okt. 24.
Csongor, ósmondai név, apr. 25, aug. 15, szept. 15.
Csilla, febr. 9, szeptemb. 2, nov. 22.
- D**
Dengezik, Attila fia, máj. 18.
Dániel, július 21.
Dávid, december 29.
Dénes, okt. 9.
Dezso, február 11.
Domokos, aug. 4.
Dalma, márc. 16, május 20, aug. 30.
Denge, június 5.
- E**
Elele, Attila név magyar alakja, jan. 9, júl. 18, okt. 1.
Éd (Edu), kun-kabar név az Árpádok korából, május 17.
Ede, kun vezér, apr. 26, nov. 6.
Édömér, kun vezér neve, máj. 27, apr. 8, aug. 17.
Elemér, régi magyar név, febr. 28, márc. 10, nov. 27.
Előd, magyar honfoglaló vez. egyike, máj. 30, április 17, október 22.
Eörs, régi kun név és magyar vezér neve, június 23, júl. 14, szept. 28.
Ellák, Attila fia, febr. 18, jun. 15, aug. 27.
Emilia, november 12.
Ella, febr. 15.
Emőd, aug. 9.
Édit, szept. 16.
Ede, okt. 15.
Emese, apr. 15, júl. 3, szept. 19.
Enikő, febr. 1, május 9, júl. 16, nov. 14.
- F**
Édua, apr. 6, okt. 14, dec. 12.
Etelke, (nem azonos a német Adelheid névvel) szept. 23, okt. 8, dec. 16.
Emil, máj. 28.
Emma, apr. 19, nov. 24.
Ernö, január 12.
Erzsébet, július 8, nov. 19.
Endre, aug. 26.
Eszter, május 24.
Eva, december 24.
Elek, július 17.
- Farkas**, Árpádkori személy név, aug. 23, okt. 12.
Fábián, január 20.
Ferenc, okt. 4, dec. 3.
- G**
Gyula, ősi magyar név s papi méltóság neve, jan. 4, április 12, szept. 17.
Géza, magyar fejedelem, ősi név, jan. 16, febr. 25, április 9, okt. 2.
Gyárfás, ősi név az Árpádok korából, jun. 19.
Gál, okt. 16.
Gyöngyvér, apr. 27, júl. 10, december 3.
Gyöngyike, febr. 2, nov. 18, október 11.
Gábor, március 24.
Gáspár, január 6.
Gedeon, márc. 28.
Gizella, május 7.
Guszláv, auguszt. 2.
György, április 24.
Győző, aug. 28, dec. 23.
Gergely, febr. 13, március 12, november 17.
- H**
Huba, honfoglaló vezér neve, jun. 22, aug. 19, szept. 9, december 14.
Hajnalka, márc. 27, szept. 18, október 27.
Hugó, április 1.
Hedvig, október 17.
- I**
Illa, jun. 23, nov. 2, dec. 1.
Iringó, febr. 7, jun. 5, okt. 23.
Ibolya, aug. 7, szeptemb. 14, október 18.
Ida, apr. 13, szept. 6.

Ilma, ápr. 18, jun. 16, nov. 21.
 Iona, május 22, aug. 18.
 Imre, november 5.
 Irma, május 3.
 Irnák, Atilla egyik fia, június 18, nov. 17.
 Irén, október 20.
 Isván, aug. 20, decemb. 26.
 Izabella, aug. 3.

Jenő, ősi magyar név, egyik magyar törzs neve, március 6, július 13, aug. 22.
 Janka, május 24.
 János, jun. 24, dec. 27.
 Jolán, június 9, nov. 20.
 József, március 19.
 Judit, július 30, december 10.
 Julia, Juliánna, febr. 16, május 21.
 Julas, Árpád egyik fia, augusztus 14.
 Jakab, július 25.

Kadosa, hun-magyar név, június 17, szept. 27, okt. 6.
 Kálmán, október 13.
 Károly, jan. 28, nov. 4.
 Katalin, április 30, nov. 25.
 Kaza, egyik magyar törzs neve, augusztus 8.
 Kázmér, márc. 4.
 Kelemen, január 23.
 Kende, febr. 21.
 Ketel (Kele), kun vezér, április 22, jun. 8.
 Keve, június 20, okt. 30, november 23.
 Kerény, június 4.
 Klára, augusztus 12.
 Kocsárd, április 5, máj. 11.
 Kont, május 23.
 Koppány, magyar vezér, március 30.
 Kund (Kond), ősi magyar vezér neve, december 28.
 Kupa, Zerind fia, július 24.
 Kulhen, kun vezér neve, február 22.

Lajos, augusztus 25.
 László, június 27.
 Lehel, magyar vezér, márc. 5, július 31, nov. 8, dec. 11.
 Levente, Árpád egyik fia, március 1, június 6, júl. 12.
 Lidia, febr. 12.
 Loránt, jan. 15, augusztus 10.
 Lőrinc, szept. 5.
 Lujza, márc. 2.
 Lúka, júl. 23.

Magdolna, július 22.
 Margit, február 26, június 10, július 20.
 Matild, március 14.
 Mária, július 22, dec. 8.
 Márta, július 29.
 Márton, november 10 és 11.
 Máté, szeptember 21.
 Mátyás, február 24.
 Menyhért, január 6.
 Mihály, szept. 29.
 Miklós, december 6.
 Mike, jan. 24, márc. 20.
 Mohács, aug. 29.
 Móric, szept. 22.

Nándor, május 30.

Opor, régi magyar név, okt. 3, december 20.
 Ozdor, régi magyar név, június 12, december 22.
 Olga, június 21.
 Orbán, május 25.
 Oszkár, december 1.

Ödön, november 16.

Pál, január 25.
 Paula, március 22.
 Péter, Pál, június 29.
 Péter, aug. 1.
 Piroska, január 18, nov. 28.
 Pongrác, május 12.

Rachel, február 4.
 Roff, hun név, szept. 30.
 Réka, febr. 6, epr. 1, december 9.
 Róza, szeptember 3.
 Rózsa, április 29, auguszt. 11, szeptemb. 4.

Sándor, márc. 18.
 Sára, január 19.
 Sarolta, július 5.
 Sebestyén, december 30.
 Sámuel, augusztus 21.
 Szabolcs, Előd fia, magyar vezér márc. 7, június 7, október 19, nov. 29.
 Szemere, ősi magyar név, január 31.
 Szörény, jan. 8.
 Szende, márc. 12.
 Szilárd, június 13, okt. 19.
 Szilveszter, december 31.

Taksony, magyar fejedelem, március 5.
 Tamás, dec. 21.
 Tas, magyar vezér, febr. 23, szeptember 24.
 Tarján, egyik magyar törzs neve, május 26.
 Tassony, május 16.
 Terézia, október 15.
 Tihamér, régi magyar név, márc. 25, jun. 30, november 15.
 Tiborcz, nov. 9.
 Tibor, április 14.
 Tivader, április 20, nov. 9.
 Torda, április 2.
 Törtel, kun név, május 19.
 Töhlötöm (Tuhntum) magyar vezér, július 1.
 Tuhutum, nov. 1.
 Turgony, november 3.
 Tünde, máj. 8, július 9, október 21.

Ubul, ősi magyar név, április 11, május 5, júl. 2, december 15.
 Uzur, ősi magyar név, március 9, május 29.

Valéria, április 28.
 Virág, szeptember 12.
 Vidor, január 13.
 Viola, márc. 12, dec. 19.
 Vilma, október 25.
 Vilmos, június 25.
 Vince, januar 22.
 Viktor, február 11 és 26, július 28.

Zádor, november 4.
 Zerind, Koppány vezér apja, október 26.
 Zuárd (Zoárd), hun név, szeptember 26, november 15, december 30.
 Zoltán, a Zsolt név másik alakja, július 11, febr. 13, március 8.
 Zsombor, Tuhutum vezér unokája, ápr. 21, július 19.
 Zsigmond, május 2.
 Zsófia, május 15.
 Zsolt, Árpád fia, magyar fejedelem, július 6, ápril. 10, szept. 8.
 Zsongor, jan. 3, jun. 26.
 Zsuzsanna, febr. 19.

Nevezetes korszakok és korszámítások az 1937-ik rendes évre.

7668-ik a septuaginta évszámítás szerint. 7535-ik a görög egyház korszámítása szerint. 7446-ik a bizanci korszámítás szerint. 7439-ik az antiókia korszámítás szerint. 6650-ik a Julius-féle korszámítás szerint. 5943-ik a világ évrrend szerint. 5697—98-ik a zsidók korszámítása szerint. 5662-ik az aranykor letelle után. 5584-ik a vízözön vége óta. 4719-ik az ebsillagzatról nevezett korszak kezdete óta. 3804-ik a zsidók kivonulása óta Egyiptomból. 3516-ik az ezüst korszak letelle óta. 3366-ik a görög areopag megállapítása óta. 2926-ik a Jeruzsálemi 1. templom felépítése óta. 2716-ik az olympida nevű korszak kezdete óta. 2686-ik Róma városa alapítása óta. 1937-ik Krisztus Urunk születése óta. 1802-ik a zsidók szétszórálása óta. 1626-ik a kereszténynek üldözésének első beállítása után. 1355-ik Mohamed menekülése óta. 1349-ik az érckor letelle óta. 1136-ik a német-római császárság megalapítása óta. 1042-ik őseink első megjelenése óta a mai honban. 943-ik Géza vezér megkeresztelése óta. 940-ik sz. István magyar trónra jutása óta. 935-ik Magyarországnak az európai független államok közé való besorozása óta. 756-ik a delejtű megismerése óta Európában. 696-ik a tatárok győzelme óta a magyarok felett. 663-ik a habsburgi háznak a róm. császárok trónra jutása óta. 580-ik Dalmátországnak I. Nagy Lajos király által való meghódítása óta. 454-ik Nagy Lajos magyar király halála óta. 541-ik a Nikápolis alatti szenvedett vereség óta. 497-ik a könyvnyomtatás feltalálása óta. 493-ik a várnai csatavesztés óta. 484-ik Konstantinápoly elfoglalása óta. 479-ik Hunyadi János nádorfehérvári nagy győzelme óta. 479-ik Korvin Mátyás király magyar trónra jutása óta. 444-ik Amerika felfedezése óta. 411-ik a mohácsi vész óta. 371-ik Zrinyi Miklós hősi halála óta. 271-ik Montecucoli győzelme óta Szent Gotthárdnál. 250-ik a lotharingiai herceg győzelme óta Mohácsnál. 240-ik Szavolyai Jenő győzelme óta Zentánál. 238-ik a gőzgép feltalálása óta. 134-ik a gőzhajó használata óta. 131-ik a vasúti mozdony első kísérletel óta. 15. a rádió tökéletesítése óta.

Törvényhozási szünetnapok.

Izraelitákat e napokon nem szabad törvénybe idézni: Az összes szombati napokon — Purim napon (márc. 10., 11.) A husvéti ünnepek 1., 3., 7. és 8-ik napján (ápr. 9., 10., 15., 16.) Sabuoth (Pünkösd) ünnepén (máj. 29., 30.) Jeruzsálem elpusztulása napján (júl. 30.) Ujév 1-ső és 2-ik napján (szept. 19., 20.) Engesztelés napján (szept. 28.) Sátoros ünnepen (okt. 3., 4.) Törvényöröm napján (okt. 11.)

Hivatalos ünnepnapok.

A közhivatalokban nincsen hivatalos óra és az üzletek zárva tartandók:

1. *Görögkeleti egyházi ünnepek:* Jan. 1.: Szent Vazul eml. Jan. 6.: Az Ur megkeresztelése eml. Jan. 7.: Keresztelő Szent János eml. Febr. 2.: Az Ur bemutatása eml. Március 25.: Mária üdvözöltetése eml. A hárm husvétli ünnepnap. Április 23.: Szent György eml. Az Ur mennybeemelése eml a husvét utáni 40-ik nap Május 21.: Szent Konstantia és Helena eml. Pünköszt első és második napja. Junius 29.: Szent Péter és Pál apostolok eml. Julius 20.: Szent Ilés eml. Aug. 6.: Az Ur színváltozása eml. Szept. 8.: Mária születése eml. Szept. 14.: A Szentkereszt felmagasztalása eml. Október 26.: Szent Demeter eml. Nov. 8.: Szent Mihály és Gábor arkangy. eml. Dec. 6.: Szent Miklós eml. Dec. 25.: Karácsony három napja.

2. *Román nemzeti ünnepek:* 1. Jan. 24. 2. Május 10.: A függetlenség kiáltásának (1877) évfordulója, mely napon egyszerűen az „összes románok egyesülése” nek (1859 és 1918) évfordulóját is meg kell ünnepelni. 3. A hazáért meghalt hősök emléknapja, a román áldozócsüörtökön. 4. Junius 8-án II. Károly király Ófelsége trónralépésének évfordulója, Te Deum-mal. 5. Julius 22-én, Mária királyné Ófelsége névnapja Te Deum-mal. 6. Október 16-án Király Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 7. Okt. 29-én Mária királyné Ófelsége születésnapja, Te Deum-mal. 8. November 8-án Mihály, Alba-Iulia-i nagyvajda névnapja és ugyanezen a napon ünnepeltetik születésnapja is okt. 25 helyett Te Deum-mal.

Csinos, izleses nyomtatványokat készít minden alkalomra
Kálvin könyvnyomda Oradea

Strada Lazar Aurel No. 14. [A Református Leánynevelő Intézet épülete.]

Törvényhozási szünnapok.

1. **Nemzeti ünnepek.** A kultuszminiszterium 69,042—9922. sz. alatt a nemzeti ünnepek, valamint a királyi udvar ünnepeinek megtartására vonatkozó rendelkezése szerint istentiszteletet kell tartani amelyen tanulóifjúságunk köteles megjelenni:

Január 1. Újév. Május 20. A függetlenség kikiáltása és a királyság kikiáltása. *Junius 8.* II. Károly trónralépésének évfordulója. Áldozócsütörtök. Hősök napja. *Julius 22.* Maria királyné Öfelsége névnapja. *Aug. 6.* A marasesti győzelem évfordulója. Az összes intézkedéseket a nemzetvédelmi miniszterium adja ki. *Október 16.* A király Öfelsége születésnapja. *Október 29.* Mária királyné Öfelsége születésnapja. *November 8.* Mihály alba-iuliai nagyvajda névnapja, ezen a napon kell ünnepelni szül. napját is okt. 29. helyett Öfelsége a király rendeletére.

2. **Törvényes ünnepek,** amelyeken minden munka szünetel, az üzemek nem dolgozhatnak és az üzletek zárva tartandók:

Mind az 52 vasárnap.

Január 1. Újév.

Január 6. Vizkereszt.

Január 24. Egyesülés ünnepe.

Május 3—4. Román husvét.

Április 23. Szent György.

Május 1. A munka napja.

Május 10. Királyság proklamálása.

Junius 8. II. Károly király Öfelsége hazatérésének évf.

December 25. Karácsony.

3. **Hivatalos ünnepek,** melyeken az üzemek dolgozhatnak, az üzletek nyitva tartanak, de a hivatalok szünetelnek s a posta pótdíjat számít fel:

Január 7. Szent János napja. Február 2. Gyertyaszentelő Bold. Asszony. Március 25. Gyümölcsoltó Bold. Asszony, (Román) Nagypéntektől—husvét 3. napjáig 5 nap. Május 21. Ilona és Konstantin. (Román) pünköst 2 napja. Junius 29. Péter és Pál. Aug. 15. Nagyboldogasszony. Szeptember 8. Kisasszony napja. Szept. 14. Szentker. felmagasztalása. Október 26. Szent Demeter napja. November 8. Szt. Mihály napja. December 6. Szt. Miklós napja. December 24—27-ig, Karácsony 4 napja.

4. **Bíróságokhoz** — sürgős esetet kivéve — senki sem idézhető meg saját vallásának ünnepén:

a) **protestánsok** január 1., 6., március 26. Nagypéntek, március 28—29. Husvét első és másodnapján, május 6. Áldozócsütörtök, május 16. Pünköst vasárnap és hétfőn, október 31 a reformáció emléknapja, december 25—26. Karácsony első és másodnapja és a vasárnapokon.

A nap és rendszerének csoportja.

1. Központi test a nap.

2. Főbolygók: Merkur, 0.4 földtávolságnyira a naptól, 88 napból áll az éve.

Vénusz, 0.7 földtávolságnyira a naptól, mintegy 225 napból áll az éve.

Föld, 20 millió mfdnyire a naptól.

Mars, 1.5 földtávolságra a naptól, esztendeje 687 napból áll. 1152 kis bolygó, de mindig ujakat fedeznek fel.

Jupiter, 5.2 földtávolságra a naptól; majdnem 12 év alatt teszi meg utját a nap körül.

Szaturusz, 9.5 földtávolságra a naptól; körutját 29 év és 116 nap alatt teszi meg.

Uranusz, 19.2 földtávolságra a naptól; körutját 84 év alatt teszi meg a nap körül.

Neptun, 30 földtávolságra a naptól, körutját 164 év alatt teszi meg.

Nap- és holdfogyatkozások.

Ez évben két napfogyatkozás és egy holdfogyatkozás lesz.

1. *Teljes napfogyatkozás* június 8-án. Kezdődik 10 ó. 1 perckor, végződik 23 óra 21 perckor. Látható Polinéziában, a Csendes Óceán nagy részén és Észak-Amerika nyugati részében.

2. *Részleges holdfogyatkozás* november 18-án. Kezdődik 8 óra 37 perckor, végződik 10 órakor. Látható Európa északi és északnyugati szélein, Angliában, az Atlanti Óceán északi részén.

3. *Gyűrűs napfogyatkozás* dec. 2—3 án. Kezdődik 22 óra 18 perckor, végződik 1 óra 52 perckor. Látható Ázsia keleti partjain, Japánban, Fülöp szigeteken és a keleti Szunda-szigeteken.

HATÁRIDŐNAPTÁR

a Piatra Craiului református egyházkerülethez tartozó esperesi és lelkészi hivatalok részére.

I. Az egyházkerülethez (püspöki hivatalhoz, egyházkerületi és nyugdíjintézeti pénztárhoz) beterjesztendő egyházi közigazgatási ügyek, jelentések, illetve pénzküldemények.

1. *Azonnal jelentendő a) Az esperesi, lelkészi, vagy segédlelkészi állások megüresedése, vagy betöltése, b) Az államsegélyes egyháztisztviselők családjában előforduló születés, halálozás, férjhezmenés, nagykorúság elérése (a születési állami anyakönyvi kivonat csatolásával), c) Nyugdíjintézeti tagok elhalálása egyházi halotti anyakönyvi kivonat mellett, d) Lelkészi törzslapokon történő bármely változás, 6160—1934. sz. Körr. szerint.*
2. Az 1929. évi 5375. sz. püspöki körrendelet (l. Reformátusok Lapja 1929. évi 52. számát) 4-ik bekezdésében körülírt határidőn belül a lelki, belmissziói ügyekkel foglalkozó presbiteri gyűlések jegyzőkönyvei egyházmegyénként összegyűjtve és együttesen.
3. *Január 15-ig:* Esperesi kimutatás az egyházközségek lélekszámáról. Ujévi perselypénz a pogány misszió javára, esperesek utján.
4. *Január 31-ig:* Egyházközségek tüzdíjai egyházker. pénztárhoz.
5. *Február 10-ig:* A »Közalapi járulék kimutatás«-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által.
6. *Február 10-ig:* A »Közalapi járulék számadás«-ok ker. pénztárhoz egyházmegyei közalapi pénztár által.

7. *Március 15-ig*: A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái I. évnegyedi ellátmányukról, esperesek útján.
8. *Május 1-ig*: Nagypénteki perselypénz a nyugdíjintézet a'aptókéjének növelésére (Alapsz. 10. §. 3. p.) esperesi hivatalok útján.
9. *Junius 15-ig*: Gyámintézeti özvegyek nyugtái második évnegyedi ellátmányukról. Szentháromság vasárnapi perselypénz a Károli Gáspár Irodalmi Társaság javára esperesi hivatalok útján.
10. *Junius 30-ig*: Református és állami középiskolákban szervezett ifjúsági bibliakörök (elrendelve ker. gyül. 57—1927. sz. hat.) állapotáról és működéséről szóló vallástanítói jelentések esperesek útján.
11. *Szeptember 1-ig*: A közalapi járulékok minden egyház által befizetendők az egyhm. közalapi pénztárak által az egyker. pénztárba.
12. *Szeptember 15-ig*: Gyámintézeti özvegyek harmadik évnegyedi ellátmányának nyugtái esperesek útján
13. *Október 31-ig*: a) Lelkészek és tanítók tanulmányi segélyalapja gvarapítására (lélekszám után 0 50 leu) kivételt adó esperesek útján (ker. gyül. 123—1926. sz. hat.) b) Kerületi járulékok, közvetlenül a ker. pénztárhoz (ker. gyül. 24—1927. sz. hat.)
14. *November 1-ig*: Az egyházközségeket terhelő nyugdíjfenntartói járulékok közvetlenül a nyugdíjintézeti pénztárhoz (Alapsz. 10. §. c.)
15. *November 15-ig*: Reformációi emlékünnepek perselypénzei közalapra (ker. gyül. 147—1926. sz. hat.) esperesek útján.
16. *December 15-ig*: A gyámintézetbe felvett özvegyek szabályszerű nyugtái negyedik évnegyedi ellátmányukról. Advent első vasárnapi perselypénz a sajtóalap javára, esperesi hivatalok útján.
17. Jogositott tagok, nyugdíjintézeti tagsági díjai havonként előre, az egyházker. pénztárába küldendők.

Az itt felsorolt határnapokra a kérdéses jelentéseknek, iratoknak, pénzküldeményeknek stb. már be kell érkezniök a püspöki hivatalhoz (kerületi pénztárhoz.)

II. Az elemi iskolákat illető tudnivalók és felterjesztések.

1. Minden tanítóváltozást (új tanító alkalmazása, eltávozás, elhalálozás) be kell jelenteni a püspöki hivatalnak az esperesi hivatal útján.

2. Ha az új tanító egyházkerületünkben még alkalmazva nem volt, ki kell állítani személyi törzslapját a 4399—1934. sz. körrendelet szerint.

3. A tanító eltávozása esetén azt is jelenteni kell, hogy hova távozott.

4. A tanító személyi viszonyaiban beállott minden változást azonnal be kell jelenteni az esperesi hivatal útján, hogy az a személyi törzslapba bevezethető legyen.

5. Minden tanítóváltozás alkalmával egy hónapon belül működési engedélyért kell folyamodni a püspöki hivatal útján, hiv. lap. 1932. évf. 278. old. A. v. B. pont szerint.

6. A tanítói szolgálati szerződések keltüktől számított 30 napon belül 6295—1933. körr. szerint felbélyegezendők.

7. A tanítói szolgálati szerződések a 2963—1935. sz. körr. szerinti záradékolás nélkül ki nem állíthatók.

8. Iskolai költségvetéseket 2 román és 2 magyar példányban kell kiállítani és aug. 10-ig az esperesi hivatalba beküldeni, még pedig 1—1 magyar példány a lelkeszi hiv. és az esperesi hivatal számára, 1—1 román példány az iskola irattára és a püspöki hiv. számára.

Az esperesi hivatalok a püspöki hivatal példányait összesítve felterjesztik aug. 20-ig.

9. Aug. 25-ig be kell küldeni az iskolai nyomtatványok megrendelését.

10. *Beiratások ideje — ha más intézkedés nincs — szeptember 1—10 közt. Az érdekelt szülőket gondosan ki kell tanítani a beiratás körüli teendőkre.*

11. Szept. 15-ig az anyakönyveket és az előmeneteli naplót el kell készíteni.

12. A beiratkozottak jegyzékét szept. 20-ig közölni kell az állami iskolák igazgatóival akiknek körzetéből valók a gyermekek.

13. Ugyanezen határidőig be kell küldeni a püspöki hivatalba a beiratkozott növendékek kimutatását osztály és nem szerint, a más vallású növendékek külön kimutatásával és be kell fizetni az e. k. pénztárba az elemi isk. tanulók 1 leus járulékát.

14. Tanítás kezdete szept. 15.

15. Látogatási jegyzőkönyveket azonnal a látogatás után román másolatban és magyar fordításban be kell terjesztetni a püspöki hivatalba, kifogások esetén az igazoló jelentéssel együtt.

16. Állami adminisztrációs látogatások határideje szept. 15 től november 1-ig.

17. Évharmadok zárása december 1 és március 1

18. Új tantermek felállításáért a kérvényt december hó folyamán kell beadni.

19. Nyilvánossági jog nélkül működő iskolák január hóban tartoznak folvamodni nyilvánossági jogért.

20. Nyilvánossági jog nélkül működő iskolák április hó folyamán bejelentik a revizorátusnak a növendékek névsorát, akiknek év végén magánvizsgálatot kell tenniök.

21. Tanítás befejezése szabályzat szerint június 15. Ezt a határidőt azonban utóbbi években minden évben június 10-re tette a minisztérium. Utána 2 nap szabadon marad az iskola rendbehozatala végett s ezután kell megtartani a vizsgálatokat.

22. Nyilvánossági jog nélküli iskolák vizsgája külön rendelet szerint.

23. Évzáró istentisztelet a helyi szokások szerint, semmi esetre sem a tanítás befejezése előtt.

24. Tanév bezárása július 10. Eddig az időpontig az összes évzáró munkákat be kell fejezni s az anyakönyveket az ill. revizorátusnál hitelesíttetni, valamint az iskolai évre vonatkozó statisztikai adatokat a püspöki hivatalhoz beterjesztetni.

AZ IDŐÓRA ŪT.

Az Időóra most előre lengett
A mutatója egy új számhoz ért,
Új útra intőn. — Lelkünk félve csenget
Az ajtaján be :
Hoz-e számunkra beteljesedést?

Egy év rajta csak könnyü ingalengés,
Mégis mily sok, mit egy-egy nap ölel,
Hogy munkál benne az Örök Teremtés,
Mely annyi-annyi
Új életet sző — és új sirt növel . . .

Vén Időóra : minden egyes perced
E két határ közt zakatol tova, —
Vet és arat a Végzet sodra benned
Örök forgással —
S hányónkra sujt le bánat-ostora !

— Uristenünk ! az újév kapujában
Megtorpanón esd bús lelkünk feléd
Imádva, áldva, kérve, sírva — hányan,
Élet-sebzettek,
Hogy ne tekintsd büneink tengerét !

Szemünkkel még a holnapot se látjuk,
De hitünk vallja szent Irgalmadat,
Hogy véded a mi kicsiny lét-világunk,
Mig csak itt járunk —
Siralmak völgyén — a nagy Ég alatt . . .

Add, hogy csak Rád tekintsünk jóban-rosszban
Meginyaghatatlan hittel, — s Jézusunk
Legyen velünk az ingó léthajóban
Örök védőnkül, —
Hogy legyen boldog, békés év-útunk !

KRÜZSELYI ERZSÉBET.

A nagy Olimpiász.

Fál: Filhp: III. 13—14. v.

Az 1936. évi augusztus hónapban az egész világ népeinek figyelme Németország fővárosa: Berlin felé fordult. Itt folytak le ugyanis, amint emlékezhetünk vissza, — a föld minden országának fiai között azok a küzdelmek a világbajnokságért, amelyek napokon keresztül lázas izgalomban tartották sok-sok millió embernek szinte a végsőkig felfokozott érdeklődését.

Az olimpiai játékok alapítását a nagyon régi monda Heráklesznek vagy Pelopsznak tulajdonítja. Csakhamar az egész Görögországnak nemzeti ünnepe és a pártokra szakadó államokat összefűző intézménnyé lett, amelyeket négy évi időközökben tartottak meg, szinte a mai olimpiai versenyeknek megfelelő tartalommal. A győztesek pálmaágat, majd olajág koszorút kaptak és jogot nyertek, hogy szobraikat a verseny területén felállítsák. Egy görög ifjura nézve az olimpiai játékokban való győzelem a legnagyobb dicsőség volt, amelyet költők énekeltek meg. Sőt a diadal a győzőnek élete végéig adómentességet és szülőhelye részéről szabad ellátást is biztosított.

Mikor a mostani, berlini olimpiai verseny véget ért és az olimpiai láng hangulatos ünnepség keretében kialudt, Baillet-Letour gróf az ujkori olimpiásznak megteremtője és elnöke záró beszédét eképen végezte: népek békéjét hirdesse a nemzeteknek berlini nagy küzdelme, s kell, hogy ennek az eszmének diadalát

vigye valóra és az olimpiai láng az emberiség előtt a béke és egyetértés utját világosítsa meg.

Lehel, hogy az egész világ fiainak ez a nagy találkozása csakugyan közelebb hozza egymáshoz az egymással még mindig szemben álló nemzeteket és elősegíti azt a megbékülést, amelyre az emberiségnek olyan nagy szüksége van, mert fájdalmasan érezzük, hogy a lelkek harmóniája még ma is hiányzik nemcsak a világ, de az egyes nemzetek életében is.

Pál apostol sokkal nagyobb szerű olimpiász képét vetíti szemeink elé a filippibeliekhez írott levelében, mikor így szól: „én magamról nem gondolom, hogy már elértem volna a tökéletességet, de egyet cselekszem, azokat, amelyek hátam megett vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak, nekik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára“. A mai világnak ezer baja, nagy lelki és testi nyomorusága onnan van, hogy az emberiség tekintete előtt sötét köd takarja be az isteni elhívásnak jutalmát. Egész élete jóformán a világért való küzdelemben folyik le és a nagy apostol utjára lépni nem kíván, hogy föléljen arra a magaslatra, ahol elmondhatná: élek többé nem én, hanem él énbennem a Krisztus. A testi ügyesség, erő és bátorság példái megkapóak és még gyönyörködtető is lehetnek, de mindezeknél nagyobb szerű a lelki életnek tisztasága, szépsége és angyali fényessége, mely az embert a legmagasabb világba, Isten közelébe emeli. Erről megfeledkezünk, s ifjaink nevelési rendszerében tulsúlyba kerülni látszik a testi nevelés. De ne felejtjük el, hogy bármennyire igaz is, hogy „ép testben ép lélek“, nemzedékek sorsát és így az emberiségét is nem a durva vagy talán mesterségesen kicsiszolt testi erő, hanem a lélek örök értékei döntenek el, amelyeket egyes korszakok felfogásának alárendelni nem lehet és nem szabad.

J. H. ...
püspök.

D. Dr. BALTAZÁR DEZSŐ
1871–1936.

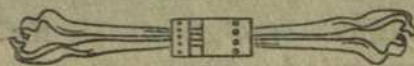

A magyarországi tiszántuli református egyházkerület nagyhirű püspöke D. dr. Baltazár Dezső, alighogy megülte püspöki munkásságának negyedszázados jubileumát az 1936-ik év június 3-án Debrecenben, néhány hónap múltával, augusztus 25-én, az örökkévalóságba költözött.

Egyházkerületünk, mely a debreceni egyházkerületből szakadt ki s tíz évig állott a megboldogult püspök egyházkormányzása alatt, úgy a fényes jubileumi ünnepeken, mint a temetés megrázó aktusán képviselte magát.

Baltazár Dezső 1871-ben Hajduböszörményben született. Iskoláit szülővárosában és Debrecenben végezte. A theológiáról a Tisza-családhoz ment ki nevelőnek és tanítványival együtt elvégezte a jogot is a berlini és budapesti egyetemeken. Jogi doktorátust szerezvén, a kultuszminisztériumban nyert állást, mint fogalmazó; egyszersmind vallástani munkát is végzett a budapesti egyházban. Előbb hajduszoboszlói, majd hajduböszörményi lelkész és az alsó hajduvidék esperese lőn. 1907-ben az ORLE. (Országos Református Lelkész Egyesület) elnökéül választotta s vezéri helyén mind végig megmaradt. Még negyven éves sem volt, mikor 1911-ben a közbizalom a tiszántuli egyházkerület püspöki székébe ültette. Csakhamar az egyetemes konvent és a közzsina elnöke. Személye körül sok vihar kavargott. Egyéni-égének varázsát azonban nem harcaiban mutatott acélos keménysége, nem ellenállhatatlan vitalkozó képessége, nem döbbenetes erejű érvelő képessége, nem is lebilincselő fellépése, csodás elnökölni tudása adta, hanem a szeretet, amellyel lehajolt a síró árva gyermekekhez, a magános özvegyekhez s elhagyatottakhoz s fegyver helyett vakoló kanalat ragadott kezébe s elöljárta a szeretet hajlékainak építésében. Hatalmas volt szóban, de legnagyobb a szeretetben.

Áldott legyen emlékezte!

A magyarországi reformátusok szeretetmunkája.

A nagy építő püspök, Baltazár Dezső már csöndesen pihen a debreceni temetőben, ahová az egyháznak nemcsak vezérei kísérték ki, de az özvegyek és árvák imádsága is. Azonban itt maradt és folytatja a szeretet áldott munkáját a kidőlt vezér hűséges munkatársa D. Kiss Ferenc ny. egyetemi tanár, a magyarországi reformátusok Szeretetszövetségének létrehívója. Az ő szivességéből bemutatjuk olvasóinknak a Szeretetszövetség néhány árvaházát. Noha nem fényes paloták ezek, amelyekbe milliókat öltek bele; noha az árváknak nem százai vannak itt egy-egy roppant hajlékba terelve; mégsem mondhatja senki, hogy ezek e szeretetnek csak amolyan «kikrakat» alkotásai volnának. Épen azért, mert vidéki városkákban vagy falvakban épült apró otthonok, épen azért lehetnek tele családi érzéssel a családi tűzhely melegségével, meghittségével, ahol a gyermekek szüle' helyett szülőre találnak hű gondozóikban, akik őket munkában, szorgalmatoskodásban, istenfélelemben nevelhetik. A magyarországi Szeretetszövetség egyre szaporodó ezen alkotásai bizonyosságot tesznek arról, hogy református népünk lelke áldozatos érzéssel fordul az árvák, az elhagyottak felé és a nyomoruság sok próbái között is a jószívűség gazdagságával szolgál az Úr kicsinyeinek. Példájuk szolgáljon buzdításul mindnyájunknak, hogy soha meg ne fáradjunk áldozni árvaházunkért, Isten dicsőségére.

Kiskunhalasi árvák.

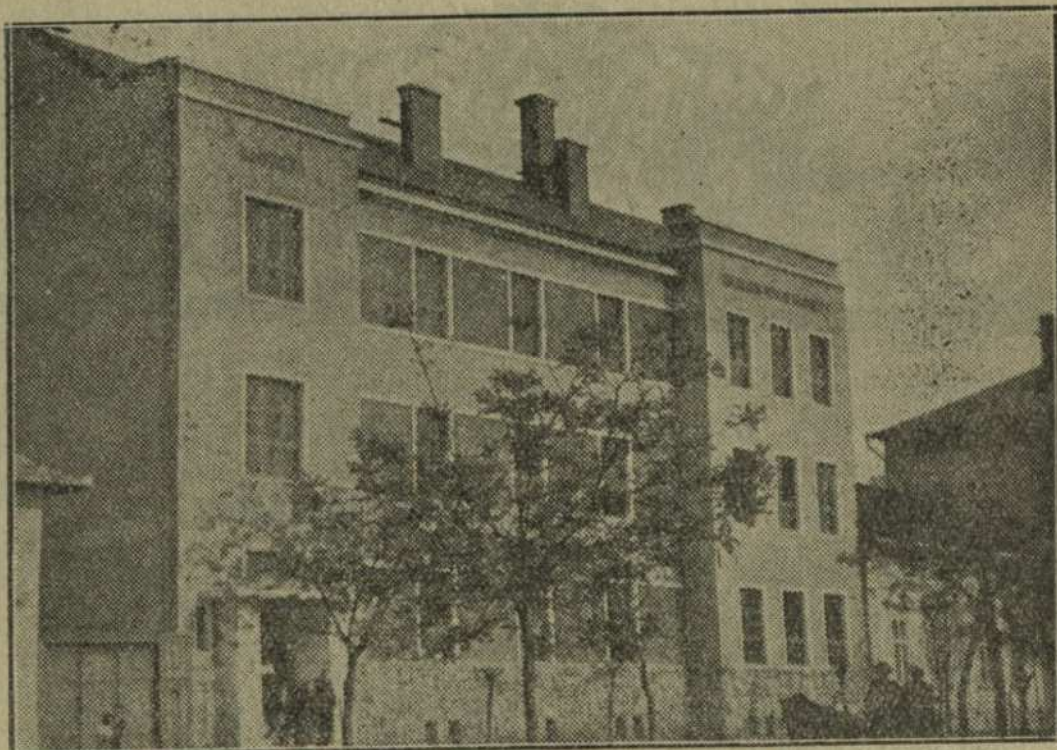
Kisujzállási árvaház növendékei munkában, a nőszövetség elnöknőjével.

A Szeretelszövelőg siklósi árvaház.

[Derecskei árvaház hálószobája a felügyelő diakonissza testvérrel.

Nyiregyházi Kálvineum polgári leányiskolája.

IMÁDKOZZÁL.

Ha száz öröme ébreszt fel a reggel
s gyönyörtengerben ringat el az est,
ha gond, bú, bánat soha sem keres fel
s nyomorecsettél sorsod soh' se fest,
ha Dáriusa vagy a földi jóknak
s dús asztalodon aranyból a tál,
rózsahalmán a csillogó napoknak
úgy mint egy koldus, úgy imádkozzál.

Ha este a bú könnye éq szemedben
s a pirkadó regg' együtt sir veled,
ha nincs megnyugvás szenvedéseidben
s a boldogságot sehol sem leled,
ha Lázárja vagy minden koldusoknak,
ha lázkivert szád morzsát sem talál,
fövishalmán az éjsötét nyomornak
úgy mint egy boldog, úgy imádkozzál.

KONCZ BÉLA.

Az árvák kerekasztala.

Irta: Peleskey Sándor berven-i református lelkész.

— *Igaz történet.* —

A nyirmedgyesi parókia csöndességét nem verte fel már kicsi gyermekek vidám kacaja. Csak a halk szavu öreg pap és áldottlelkü hitvese lakott már ott olyan csöndességben, hogy a parókia melletti templom csöndje volt ahhoz hasonlatos már csak azért is, mert mindkét helven áhitattal volt telve a levegő. Az imádságos lelkü öreg házaspár egyike: Roncsik Sándor, a nyirmedgyesiek több mint félszázadon át buzgó lelkipásztora volt, aki ép' olyan odaadó lélekkel szolgálta Istenországá szent ügyét, mint valamikor a legendás 1848 as időben védte, mint veres-sapkás hős honvéd, hazája szabadságát. A másik: kunhegyesi Víz Róza, aki valóban áldott volt az asszonyok között s aki a kuruc lelkéért Budavárában felakasztott híres kunkapitánynak volt egykor viruló szépségü leánya.

Ennek az aranszivü két öregnek szokatlan volt ez a zavartalan csönd. Hiszen valamikor nem így volt ez náluk, amikor még az otthon fészkeből nem repült ki gyermekeik vidám serege. De a szárnyra kapott jó gyermekek felnövekedve, sorban otthagyták az ősi fészket. A leányok parókiákra kerültek újra és igazi galambpapnék, valóban őrangyalai lettek gyülekezeteiknek. A két fiu: Sándor, mint fősolgabíró szolgálta a tekintetes nemes Satmar vármegyét, míg Lajos — a legkisebb a gyermekek között — mint a sárospataki jogászok elnöke,

később a nemes Debrecen városának árvaszéki elnöke, csak vendég volt a parókián.

A csöndes hajlék azonban újból zajossá lett, de nagy áron. Négy unoka vesztette el majdnem egyszerre anyját és apját, akik a nagyszülői házban találtak újra meleg otthont. A négy árva között legnagyobb volt, a kiváló készülségű fiatal pap: Doby Máric, aki mint káplánja a nagyatyának, oktatta kisebb testvéreit is. Az unokák árva sorsa miatti könnyeket már-már letörölgette a jó és hálás unokák szép fejlődésében való öröm, amikor újabb csapata érkezett a nagyszülői házba az árva unokáknak. Ugyanis meghalt az öregek másik pap veje is: bátorkeszi Kiss János komorói lelkész, akit három árva siratott. Meghalt leányuk, a csomaközi papné: Uray Józsefné, akiben szintén három kicsiny árva gyermek (egyikük Uray Sándor jelenben debreceni lelkész) vesztette el a jó édesanyját. Sőt, hogy teljes legyen az unokák serege, meghalt az öreg harmadik veje: Czelder Márton, utóbb kecskeméti pap is, akinek árváival aztán be is telt a nyirmedgyesi parókia. Tizenkét árva unoka terhét vette így fel a két öreg, akik nélkül mi lett volna ezekből a papi-árvákból, amikor még nyugdíj morzsalékok sem voltak? De jó és bölcs az isteni gondviselés, hogy ezekben az öreg nagyszülőkben visszaadta ezeknek az árváknak, amit a gyászban vesztettek s hogy öregkoruk nagy terhét az árvák legnagyobbikának, egyben gondos nevelőjének: Doby Móricnak a mindnyájukért, de főként a nagyszülőkért való áldozatos életével tette könnyebbé. Valóságos védőangyala volt ő az öreg nagyszülőknek és az árváknak.

Mi is lett volna az öreg nagyszülők közül, ha nincs velük a Móric unoka? A négy parókiáról összesereglett 12 unoka annyit terhet hozott a gondból és a bánatból nekik, hogy más a fele alatt is összeroskadt volna. De a két öreg csodálatosan mély és nagy hite zugolódás nélkül vitte és bírta a terhet, amelynek könnyítésén Istennek áldott eszköze volt a palástos unoka: Móric, aki árva véreinek nagy gyöngédséggel vette fel gondját.

Az árvák nőttek s az értők való gond is nőtt velök. Csodálatos, hogy mégis az lett a nagy szomorúság, ha egy-egy árva oda nőtt, hogy kirepült a nagyszülői fészekből. Mert lassanként ez is eljött. Amikor egy-egy unoka otthont kapott s elment a nagyszülői háztól, az volt csak a könnyzáporos nap. Ugy megsiratták a nagyszülők és a többi árvatestvérek,

mintha temették volna a távozót, annyira összefüzte őket a szomoruság szülte szeretet. Pedig mennyi gond, mennyi aggodás járt az árvák nöttével, számuk szaporodásával.

De a nyirmedgyesi parókián ezek az aggodások és gondok aranyozták be az életet s adtak annak istenes célt, amely által mindig és mindig gazdagabbá lettek annak lakói. Ezért a gazdagságért hálások is voltak, az Ur ujjabb meg ujjabb örömöket szerzett nekik s nem is engedte ezt megfogyatkozni életük végéig.

Ahogy nőtt az árvaunokák száma, úgy kellett nagyobb és nagyobb terített asztalról gondoskodni. A mindennapi eledel nem okozott felette nagy gondot, az öregek bölcs takarékosága miatt. Ám az asztal évről-évre kisebb lett, míg végre is a Móric káplán bölcsessége oldotta meg a kérdést, csináltatván egy olyan kerek asztalt, mely bőven elég volt a tizenkét árvának és a velük étkezőknek. El is nevezték ezt az asztalt: »az árvák kerekasztalának.«

Hire is lett ennek az asztalnak az egész Nyírségen, széles Nyírországbán. És méltán volt híres, mert e mellől a kerek asztal mellől sohasem fogytak el az árvák, ott mindig teljes, sőt még azon felül nőtt a létszám.

Az történt ugyanis, hogy amikor egyik-másik unoka végleg elhagyta a nagyszülői házat, hát az öregek szinte vigasztalhatatlanok valának az árva távozása miatt. A jó Móricnak főgondja vala, hogy vigasztalást szerezzen az ő édes öregeinek, amíg ennek is módját lelte.

Egyik árva távozása után, amikor könnyes szemmel ültek a kerek asztalhoz: Móric ígéretet tett, hogy másnapra vigasztaló kárpótlást szerez a szomorkodóknak, S mit tett? Másnap egy falubeli apátlan-anyátlan árvát hozott a kerek asztalhoz, hogy teljes legyen a létszám. Ez volt a vigasztaló kárpótlás, de még milyen...! Az öregek szemében örömkönnyek csillogtak és hálások voltak a jó Móricnak s ezután minden árva távoztával így pótolták a veszteséget.

Az utolsó távozó unoka azonban nem Dobby Móric volt. Az Urnak ez a hűséges és alázatos szolgálója idő előtt, amikor már rendes lelkész lehetett volna, elsorvadt, fiatalon meghalt, a nagyszülők és az árvák mély fájdmára. Az öreg nagyszülők fájdmát újra csak az árvák enyhítették, rendelvén az Ur újra segítséget ebben nekik.

Ez a segítség a nyirmedgyesi szent ekklezsia nemes presbitériuma volt. Mert az árvaunokák elfogytak, kiröpültek a meleg fészekből, de az árvák kerek asztalánál csak ott ült a 12 árva: községbeli szegény árvagyermek.

Az ekklezsia presbitériuma pedig, hogy az igen öreg lelkipásztoron, különösen feleségén segítsen és felszabadítsa őket a gondtól és a fáradalmaktól, az áldott emlékű fiatal tiszteletes ur halála után maga gondoskodott a kerek asztal árváinak ellátásáról, tisztos gazdasszonyok által. A parókia egyik szobáját rendezte be nékiek és tékát, ruhaszekrényt is állított abban, hogy élelmük mellett ruházatuk is legyen a szegény árváknak. Az öreg lelkész páré már csak a felügyelet és az árvák segedelmén való belső öröm volt.

Én az árvák e kerek asztalánál már nem ültem, csak mint áldott emlékű nagyszülőim késő unokája, hallottam ennek történetét, amint itt leírtam. Hallottam nemcsak szép számu családunk olyan tagjaitól, akik ültek a kerek asztal mellett, hanem azoktól az idegen árváktól is, akik részesültek a kerek asztal áldásaiban s akik áldó imádság mellett emlegetik ma is drága nagyszülőimet. Amit hallottam, imé továbbadtam tanulságul arra, hogy egymás terhe hordozása által, mint könnyül a földi ember terbe.

Nyirmedgyesi csöndes temetőben nyugvó öreg szüleim, bocsássatok meg, hogy megzavartalak soraimmal titeket!

A gyermek a jövőd hordozója. A keresztyénség azért hódította meg a világot, mert egy bölcsővel kezdődik. A görög művészetben olyan kevés a gyermekarc s ezért hideg szépségén az elmulás lehellete érzik. De a reneszánsz középpontjában egy gyermekarc áll s ezért a világ legszebb képe a Sixtusi Madonna képe, mert ott a közelgető Gyermek diadalmas víziója ezer meg ezer gyermekarc mosolyának fénylő ködéből bontakozik ki.

Dr. Ravasz László.

Az oradeai református árvaház.

Az oradeai «Lorántfy Zsuzsanna Jótékony Egyesület» Árvaházának 16 neveltjét és özv. Resch Mihályné gondnoknőt mutatjuk be e képen kedves olvasóinknak, hittestvéreinknek s árvaházunk jóltevőinek abból az alkalomból, hogy fennállása óta 50 gyermeket nevelt, gondozott részesített teljes ellátásban.

Az árvák, szüle nélküliek, az elhagyottak és nyomorgók megsegítésére mindjárt kezdetben nagy gondot fordítottak az első keresztyének.

A gyülekezet előjárói, kik lélekben gazdagabbak, szeretetben odaadóbbak voltak: az elhagyottak ügyét felkarolták, a betegeket ápták, az árvákat pedig eleinte egyes tehetősebb családoknál helyezték el; csak a XVI-ik században 1572-ben Augsburgban épült fel az első intézet, az árvák közösen történő nevelésére.

Később 1698-ban Francke Ármin alapította Halléban világhírűvé lett árvaházát, mely több jótékony intézménnyel bővült ki.

Az első magyar árvaházat Mária Terézia királynő építtette Sibiu-ban, 1768-ban. Azóta az ország különböző helyein egymásután emelkedtek ily szeretetintézmények.

A mi »Lorántfy Zsuzsánna Jótékony Egyesületünk« 1923 október 31-én nyitotta meg ünnepélyes keretek között Sulyok István püspök-elnök és Papp Dezsőné elnöknő kezdeményezésére a református leányinternátus két földszinti szobájában, az azóta nagy szeretettel fenntartott fiu-árvaházát, mely ez időszert Csernák Béláné elnöknő és dr. Thúry Kálmán főgondnok-elnök példás vezetése mellett teljesíti magasztos krisztusi feladatát.

Árvaházunk 12 évi fennállása óta gondozott s nevelt 50 gyermeket, kik közül egész árva 9, félárva 41. Helybeli illetőségű 27. (Olaszi 8, Ujváros 9, Velence 7, Rét 3.) Vidéki illetőségű 23. (Arad vm. 2, Bihar vm. 11, Maramureş vm. 3, Sätmar vm. 5, Sälaj vm. 1, Regát 1.)

Az Árvaház családi, otthoni életét vezették 1923—1928-ig özv. Szabó Miklósné, 1928-tól máig özv. Resch Mihályné gondnoknők. Ez évtől kezdve pedig diakonissza testvérek vették át az árvaház gazdasági és nevelői munkáját.

Lorántfy Zsuzsánna nevét viselő Jótékony Egyesületünk a nagy fejedelemasszony szelleméhez hiven, nagy gondot fordít az árvák vallásosságban és tiszta erkölcsi életben nevelésére. Az apostoli intés szerint: »szüntelen imádkozzatok«, »mindenekben hálaát adjatok«; este, reggel, étkezés és tanulás előtt és után felhangzik ajkaikról az ének, imádság Isten jótéteményeiért és a földi jóltevőkért. Gondnoknőjük vezetése mellett minden istentiszteleten résztvesznek köznap úgy, mint vasárnap. Családias nevelésében az egyszerűség, szerénység, engedelmesség, egyenesség, őszinteség, becsületesség, szolgálatkészség, tisztelettudás és adás, testvériség és a szeretet keresztényi szép erények megtanulására és cselekvésére buzdítja, tanítja és neveli az árvákat, hogy családjuknak, nemzetüknek s főképen református anyaszentegyházunknak munkás, hasznos tagjaivá, igaz fiaivá legyenek.

Étkezésük, ellátásuk polgáriasan egyszerű, tápláló és mindig kielégítő, a fejlődő gyermek táplálását szolgáló. És itt hálátelt szívvvel emlékezünk Isten jóságára és egyesületünk vezetőségének szerető gondja mellett helybeli és vidéki gyülekezeteinkre, nőszövetségeinkre, jótéteményeikre s hiveink áldozatkészségére, hogy szeretetükkel oly meghatóan karolták fel ez elárvult kicsinyek ügyét.

Kedves Testvéreink! Árvagyermek kezei nyulnak felénk, elhagyottak kiáltása, nyomoruságnak jajszava hangzik fülünkbe. Vajha egyesületünk kiterjeszthetné nyomoruságot enyhítő munkásságát, megnagyobbíthatná a szükség parancsa szerint árvaházát, hiszen erre jó reményt, sőt biztatást is nyújt Isten segítő kegyelme s hittestvéreink megbizonyított áldozatkészsége!

Hiszem, hogy az az isteni gondviselés és kegyelem, mely mindedig segítségünkre volt, az a krisztusi és emberi szeretet, mely ezt az árvaházat előhívta s eddig fenttartotta, ezután is vigyázni fog e házra, ezután sem veszi le gondját Krisztus kicsinyeiről: teremt reménységet, ébreszt szeretetet a csüggedő és aluvó lelkekben, hogy református egyházkerületünk ezen egyetlen szeretetintézménye szolgálni tudja az árvák ügyét s ezzel Isten dicsőségét.

Oradea, 1936.

Vargha Gedeon,
lelkész-árvaaanya.

Istenem, mi volna...?

*Istenem, mi volna, hogy ha minden arcon
gőg, büszkeség helyett derű, mosoly volna?
Istenem, mi volna, hogy ha minden szívben
gyűlölködés helyett szeretet lakozna?
Hogy ha a hatalmas a földre sujtottal,
gazdag a szegénnyel mindig kezet fogna,
hogy ha minden ember a másikban testvért
s nem ellenfélt látna, Istenem, mi volna?*

*Istenem, mi volna, hogy ha a templomban
vasárnaponként egy üres pad nem volna,
hogy ha a sok ledér, léha nóta helyett
ünnepnap mindenki Istennek dalolna?
Hogy ha e világon tobzódó rossz felett
a krisztusi jószág diadalmaskodna,
Istenem, mi volna?*

*Ez a földi élet
bölcsőtől a sorig, csak boldogság volna.*

Koncz Béla.

Az én édesanyám.

Irta: Tóth Zsigmond valea lui mihai-i ig. tanító.

Az én édesanyám papnak az unokája volt, de őt, mint gazdálkodó embernek a feleségét a gazdaasszony nehéz és fáradságos, de gyönyörűséges hivatására jegyezte el a Gondviselés. Tizenkét gyermeknek adott életet, közülök tizet nevelt fel s hét gyermekével felsőbb iskolákat is végeztetett. Jelszava ez volt: „Minden gyermek azzá legyen, amire vágyik.“

Én népnevelő akartam lenni és Isten segítségével az is lettem.

Édesanyám, — bár felsőbb iskolákban nem tanulta, — kitűnően értett gyermekei neveléséhez. Ugy vigyázott reánk, mint a két szemére és neveletlen, rossz gyermekek társaságába sohasem engedett bennünket. Kérézkes nélkül el nem mehettünk sehova; ő mindig tudta, melyik gyermeke hol van s bárhova mentünk, a kijelölt időpontban pontosan otthon kellett lennünk.

Egyszer egy jegyző rokonunk jött látogatóba, látni akarta a gyermekeket, akik nem voltak odahaza. Édesanyám megmondotta, melyik gyermeke hol van s megmondotta azt is, melyik gyermeke, mikor fog hazaérkezni. A jegyző kíváncsiságból elővette óráját és a jelzett időben mindegyikünk pontosan hazaérkezett.

Játszótársaink, sőt azok szülei is sokszor csodálkoztak, miért hagyjuk egy bizonyos időpontban abba a játékot, holott a legédesebben játszunk. Nem mindég esett ez jól nekünk se, de később rájöttünk, hogy nagy nevelő és önfegyelmező hatása volt ennek.

A vasárnapi istentiszteletről soha sem volt szabad elmaradnunk. Egész gyermekségem ideje alatt engedelem nélkül csak egyszer maradtam el, de keservesen meg is adtam az árát.

Az eset úgy történt, hogy egyik tanulótársam, éppen harangozáskor — játszani hívott. „Nem hallod, hogy harangoznak?” — kérdeztem csodálkozó megbotránkozással. „Na, gyere most az egyszer — válaszolt a csábító — olyan szépen fogunk játszani.”

— Nem megyek, szóltam határozottan, mire osztálytársam fölényesen így válaszolt:

— Na, ne gyere, nem is fogod meglátni soha, mi van nekem.

— Hát ugyan mi van neked?

— Meg se mondom eredj a templomba.

— Hát ne is mondd, meg nek.

Már indultam is, de a fiu utánam kiáltott:

— Megmondom na, hát egy kicsi kis cséplőgépem.

— Cséplőgéped? — kérdem tőle csodálkozva.

— Igen! — Akkora csak, mint egy kávédaráló, de van kazánja, cséplőgépje és füttyölője is.

— Még füttyölője is!?

— Igen, még füttyölője is!

— Aztán füttyöl is?!

— Olyan éles füttye van, mint egy igazi cséplőgépnek.

— Aztán csépel is?!

— Egész rendesen csépel.

— De hát, hogy fér bele a kéve?!

— Kalászonként teszem bele.

— De hát most tél van, honnan veszed a kalászt?

— Azt a buzakoszorút csépelem, amit aratáskor haza hoztak.

— Mutasd meg nekem holnap, iskola után azt a cséplőgépet!

- Nem mutatom.
- Akkor templom után.
- Akkor se mutatom.
- Hát mikor?
- Csak most, vagy soha!

A harangot éppen elhagyták, elfeledkeztem minderről, csak a gép izgatott. Csábitott a gép, amelyik nem nagyobb, mint egy kávédaráló, cséplőgépe is van, meg műtyölője is és kalászonként tesz bele a buzát...

Elindultunk, jó messze laktak, majd meghaltam a kíváncsiságtól.

Mikor oda értünk, indítványozza társam, hogy menjünk be a szobába.

- Ott van a gép? — kérdem.
- Nem, a csürben, kapom a választ.
- Akkor menjünk egyenesen a csürbe.
- Menjünk, hagyta helybe tanulótársam és a csürbe megyünk.

Az apja éppen a takarmánnyal bajoskodott. Köszönők illedelmesen és mindjárt meg is kérdem:

- Hol van a cséplőgép Antal bácsi?
- Micsoda cséplőgép?
- A Gyuláé, amék csak akkora, mint egy kávédaráló.

Az apa a fiára nézett, a fiu elkezdett kacagni, az apa is kacagni kezdett, belőlem kitört a keserves sirás és a sárban, lucsokban futni kezdtem a templom felé. Hogy gyorsabban haladjak az olvadófélben levő jégre léptem, üzött a lelkiismeret és egyszer csak nagyot reccsent a jég és én nyakig a vízbe merültem.

Félig megfagyva értem haza. Édesanyám mikor meglátott összezsapta a kezét.

— Mi történt veled? — kérdezte ijedt és rosszaló hangon.

Még mindig sirtam és elzokogtam neki egész tragédiámat.

— És az apja megfenyítette azt a rossz gyermeket? kérdezte rosszaló hangon édesanyám.

— Nem, sőt még ő is kinevetett — válaszoltam zokogó hangon.

— Akkor nem csodálkozom a fián, mondotta há-
tározottan az édesanyám. Ezzel a fiúval nem fogsz
többé barátkozni. Téged pedig most nem büntetlek
meg, mert megbüntette maga a jó Isten. Ne feledd,
sohasem hagyja az Úr a bünt büntetés nélkül...

Egy részeges segédjegyzője volt a falunak, vasár-
nap délutánoként összegyűjtötte a falu gyermekeit, ka-
tonásdit és háborút játszott velük. A fiúk rendszeren
összemart képpel és bevert fejjel mentek haza. A szü-
lők, sőt a tanító is, bosszankodtak, de nem lehetett
birni a részeges segédjegyzővel. Sohse vettünk részt
ebben a nemtelen játékban és csodálkozva mondták,
hogy minket megbabonázott az édesanyánk.

Valóban megbabonázott, de nem hókusz-pókusszal,
hanem neveléssel. A mi házunk iskola volt, ahol állan-
dóan neveltek. Gyenge tanítónk volt, édesapánk, akő
állandóan olvasgatott, megmagyarázta a felhagyott lec-
két, édesanyám pedig mindig kikérdezte.

Évés előtt és után felálltunk az aszial mellett és
imádkoztunk. Este, reggel körbe álltunk a szoba köze-
pén és minden napért és minden éjszakáért hálát ad-
tunk a jó Istennek. Munkaközben, vagy pihenő alatt
állandóan tanított bennünket az apánk. Felsőbb iskolás-
korunkban összes könyveinket átolvastatta — rendki-
vül tudománykedvelő ember volt — és sokszor még a
magasabb tudományokban is lefőzött bennünket. Estén-
kint énekelgettünk, egy páran jól tudtunk tercelni, édes-
apámnak jó zeneérzéke és hatalmas basszus hangja
volt: valóságos koncertszámba ment az énekünk.

Édesanyám egészen az önfeláldozásig szeretett
bennünket, gyermekeit. Ha kellett, még életét is koc-
kára tette értünk. Bebizonyította ezt egyszer az én tra-
gikus eselem.

Kicsi fiucska voltam még, az udvar porában ját-
szadoztam. Volt egy tehenünk, nagyon jámbor jószág
volt, de mikor megborjadzott, reitenelesen féltette a
borját. A cseléd kiengedte a tehenet s valamit babrált
még az istállóban; a jószág nekem rontott, az ajtóban
állott édesanyám s az utolsó pillanatban a tehen elé

vetette magát. A feldühödött jószág döfni, taposni kezdte édesanyámat és félholtan szedték ki a megvadult állat lába alól.

A házunknál édesanyám dolgozott legtöbbet, pedig állandóan vagy csecsemőt dajkált, vagy pedig áldott állapotban volt. Egész nap szakadatlanul járt-kelt, sohasem pihent s olykor még a mezőre is kilátogatott. Egyszer sem láttam sem lefeküdni sem pedig felkelni, mert mindig legkorábban kelt és legkésőbbben feküdt le és az volt a hitem, hogy nem is alszik soha.

Egy nyári napon jó későn jött haza édesapámmal a mezőről, Édesapám nagy fáradtan egy karosszékbe vetette magát és mint rendesen, olvasni kezdett. Édesanyám le sem ült, hanem hozzá fogott a vacsora készítéséhez. Közben megetette és bezárta a baromfiakat, megetette a sertéseket, majd megfejte a teheneket és közben elkészítette a vacsorát.

Megvacsoráztunk, utána édesanyám tett-vett, majd megimádkoztatott és lefektetett bennünket. Közben édesapám is bóbiskolni kezdett a karosszékben s ő is lefeküdt. Vártam, hogy édesanyám is lefeküdjön, de nem tette, hanem kiment a konyhába és mosogatni kezdett.

Istenem hát sohasem alszik az én édesanyám!? — sóhajtottam fel és elhatároztam, nem alszom el, megfigyelem, alszik-e valamikor az én édesanyám!?

Fojtogatott az álmoság, de nem aludtam el. Elhallgatott a mosogatás zaja, édesanyám vizet hozott a kútról, azután kiséperte a konyhát. Bejött a szobába és feljebb csavarla a lámpát...

Figyeltem, mi lesz. Édesanyám körültekintett a szobában és észre vette, hogy a kabátom ujjja erősen megvan szakadva. Egy szegbe akasztottam bele és nagyon kezdett bántani a lelkiismeret, hogy olyan vigyázatlan voltam.

Kezébe vette édesanyám a szakadtujju kabátot megforgatta párszor, megcsóválta a fejét aztán tűt, megcérnát keresett és varráshoz fogott. Nagyon fájt a szívem és a sirás fojtogatott.

Varrt édesanyám, majd abbahagyta és mélyen elgondolkozott. Figyeltem. Szép, szabályos arcát, mely a legnagyobb napsütésben is fehér maradt – fekete árnyvonta be, majd két kövér könnyesepp jelent meg a szemében; a könnyecseppek végig folytak az arcán és erősen visszafojtva sirni kezdett.

Kiugrottam az ágyból, édesanyámhoz szaladtam, átöleltem a nyakát és megkérdeztem pityeregve:

— Miért sir édesanyám?

Édesanyám megtörölte két nagy fekete szemét, rám nézett; szemeiből öröm, félelem és reménység sugárzott ki. Aztán megszólalt:

— Ne sirj kisfiam, úgy sem értenéd meg, nem sokára beteg leszek és nem tudom... nem tudom, nem szólít-e el közületek a jóságos Isten. És ismét tele ömlött a szeme könnyel.

Én megértettem mindent; viszérpattanása volt édesanyámnak, hallottam, hogy szülő asszonyra nagyon veszedelmes betegség s hogy kevés idő múlva ismét kisbabája lesz és fojtott hangon zokogni kezdtem...

Na ne sirjál kisfiam, szólj cirógatva és mosolyogva édesanyám, megsegít bennünket a jó Isten. Mondd el szépen a szülőkért való imádságot.

És én siró hangon imádkozni kezdtem:

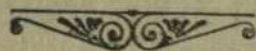
•Édes jó Istenem, hallgasd meg imámat.
Áld meg minden jóval: apámat, anyámat.
Segítsd őket, segítsd, hogy felneveljenek:
Egykor áldásodra én is méltó legyek Ámen.*

Édesanyám megtörölte a szemeit s megvigasztalódva mondá:

Na, feküdj vissza szépen kisfiam.

Én ránéztem édesanyámra kérő, könyörgő szemekkel és esdekeltem:

Feküdjön le már maga is egyszer édesanyám!...

A vonaton.

Irta: Kiss Ferenc támasdai ref. igazgató-tanító.

Kicsit megkéstem; alig lépek fel a lépcsőre, már indul is a vonat, visz kifelé a városból. Az első szakaszban nem találok helyet, belépek a másodikba. Körülnézek. Az egyik pad szélén öregasszony ül, beljebb buzódik. No, csak hogy leülhetek. Unom az utazást, különösen a tétlen álldogálást. Jól esik a pihenés. Érzem az egész napi fuikározás fáradtságát. Dolgaimon gondolkozom, de zavar a zaj. Elöttem a másik padon kislányka alussza a gyermekek hirtelen mély álmát. Másfél-két éves lehet a csöppség, arca kipirult, szőke göndör haját kék szalag fogja át. Neki dülök a pad hátának s érdektelenül olvasom a kocsis számát az ajtó felett, próbálom egyenként összeadni... Rámszakadt az unalom perce. Hátravetem a fejem s szunyókálni kezdek. A vonat ütemesen kattog, az utasok beszélgetnek. Lassan-lassan megszokom a zugást. Hátam mögött most megélelnkül a beszéd:

— Bolond vagy Jóska, hát kellett neked ez a per?
 — Hát ha van igazság, én nyerem meg!
 — No-no, most is elvesztetted.
 — De megfelebbeztem!
 — Megfelebbezted!? Most már felebbezheted, hiszen elviszi a vagyondod. Mondd csak, mennyibe van már eddig az a pár öl föld?

— Már bizony a negyvenezer felé járunk.
 — Látod, azon vehetnél 4 hold prima földet a falu alatt; így meg se föld, se piz nem marad a vagyonodból egy pár eszímára való, megeszi a perlekedés!

— Ami igazság, az igazság!

— No persze! De percig se hidd, hogy a bíróság azért adott Balogéknak igazat, mert hazudtak. Mit vallottak a tanuk?

— Hát amit Balog is állít, hogy édesapámmal még életében szóbeli egyezséget kötöttek és a mesgyét egyenesre vették.

— Mit akarsz hát, hiszen egyezséget kötöttek!?

— Csakhogy a mesgye a Balog földjibe kisebb görbét csinált, mint a miénkbe, neki több jutott. Nem igazság! Bolondul tette az apám, hogy beleegyezett. Balog ravasz volt, kapzsi, irást se csináltak...

Átpillantok a pad háta fölött, villogó szemű, busa homloku kis ember kiabál felgyult arccal, bizonykodik, káromkodik, makacson kapaszkodik vélt igazába, hajtja a vére. No, ez akkor is a saját külön igazán lovagol majd, mikor a per végén az utcára kerül!

Mellettem a néni fejet csóvál a nagy lármára. Ránézek. Egyszerű öreg asszony, egy a sok közül, elnyütté az élet s most már csendes léptekkel halad az uton, ami még előtte van. Ruhája tiszta, rendes; előtte fekete klott kötő; jobbkezeben gondosan hajtogatott zsebkendő, szája elé tartja, hogy talán még a leheletével se zavarjon másokat. Csendes, egyszerű, jelentéktelen... Valamelyik kis faluban várja egy kis ház, az a kis ház körül van ültetve akáccal, a kiskapu mellett lóca, a lócán öreg ember ül, várja... várja... talán eléje is megy... aztán beszélgetnek az utról, meg hogy mi ujság a nagyvilágban, mi ujság otthon... mint az már rendszeren történni szokott. A beszédjük is egyszerű, szintelen. Az élet értelme ugysem a szavakban van; a történésben van, a eselekedetben, a csendben, melyben a lélek beszél s egymáshoz hajlik, a többi olyan mindegy...

A mi sorunkban a tulsó oldalon az ablaknál nagy darab ember ül. Kövér, lomha. Kabátját az ölére terítette, azon tart egy cserép virágot. Szundikál. Feje le-lecsuklik, bólogat; bólogatás közben, mintha a virágot szagolgatná. Titkolt vidámsággal nézem. Most mélyebben bukik a feje, orrá megbizsergeti a levél, a nagy vörös orr mozogni kezd, keserű ráncok futnak össze rajta s az egész arc furcsán-keserves kifejezést ölt. Fel-emeli a kezét, megdörgöli orra-cimpáját, aztán ismét bóbiskolni kezd. De nemcsak én vettem észre. Az áldozattal majdnem szemközt fiatal asszony ül és vigyázza nagy érdeklődéssel,

szemében a nevetésvágy ezer apró lángocskája csillog, alig tud magán uralkodni, a zsebkendőjét rágja kinjában. Hiábavaló erőlködés. Amaz már megint fintorgatja az arcát s egyszerre olyat prűszköl, hogy talán a vonat is gyorsabb iramodásba ugrott ijedtében. Az asszonykából féktelenül tör ki a kacagás, előre hajolva úgy tesz, mintha köhögne, fuldokolna . . . Elfordulok ablakunk felé és szélesen mosolygok kifelé a nagy világnak, a fató réteknek, a loholó telegráfóznáknak. Hiába no, a más rövására tudunk igazán mulatni!

A sarokban falusiak beszélgetnek. Napszámosok. Az időjárásról folyik a szó, meg a napszámról, hogy alig keresnek valamit, pedig »látástul vakulásig« kell dolgozni. Földhöz ragadt szegény emberek; alig van más támaszuk küzdelmes életükben, mint a kapanyél, kaszanyél, abba kapaszkodnak görcsösen, rettenetes erővel. Most élvezik a »szabadság«-ot, amit a mai nap jelent nekik, az utazás, az álldogálás, a ráérős jövés-menés. Pipáznak, tárgyalnak. Egyikük megkérdi a legidősebbet: »Mondja mán idesbátyám, mi van a Takács-fiuval, hogy láttam, megint itthon bódorog.« — Itthon a«, — mondja az öreg, — »megint itthon szídeleg az az istenátka rongy gyerek. Zsarolja az apját, hogy adja el az utolsó kis földjét is; nem vót neki elig a 40 hód, amit elpocsíkkolt. Az apja osztán össze-szidta, el akarta kergetni, de a fiu neki ment, meg is ütötte, talán meg is fojtogatja, ha én észre nem veszem. Én osztán átkiabáltam a kerítésen, akkor hagyta ott. Az öreg Takács nagyon el vót keseredve, összetette a két kezit, úgy rimánkodott: Szomszid, ha Istent ösmer, üsse le ezt az én fiamat, mint a kutyát! Mondom neki, hogy igen, én ösmerek Istent, de nem szólhatok a dógába, majd megkapja még ő, amit keresett. Azóta is sokszor megfordult az eszembe, hogy micsoda gyalázatos kölyök az a Gyuri, mindent elpocsíkkol, bálátlan, szívtelen, pedig egyetlen gyerek, úgy neveltik, mint egy grófi fiut. Hej, az öreg Takács is nehéz keresztet hordoz ám! . . .« A többiek fejét csóválnak s most már ezen a résen át próbálnak belelátni az élet szövevényébe, rejtelmeibe, fordulataiba. Magam is mit gondoljak róla? Hogyan lehessen a tévelygő, bolyongó embernek irányt szabni, ha elvesztette az élet egyetlen iránytűjét: a szívet!? És hogyan beszélhessünk fájdalomról, bánatról annak, akinek nincs szíve? Lehet azt pótolni? Csak megtalálni lehet csoda-kegyelemből!

A következő állomásnál leszállanak. Mások telepednek helyükre. A kislány felébred. Megrebbenve néz szét, pedig mosolyogva nézünk rá. Anyja fölébe hajol, a kicsike átöleli a nyakát, látszik rajta, hogy az ő számára most már ismét helyére döccent ez a bicegve forgó világ. Kávé! kap. Jóízűen szürcsöli a virágos pohárból, de már is locsog-fecseg. Eleven, mint a csik, percig sem tud nyugodtan maradni. Tréfálunk vele, ki a nyakát csiklandozza, ki a szalagját kéri; aztán a két sárgára alkudozunk, a két cipőcskére; hirtelenében bankot alakítunk, hogy megvehessük, de nem adja. Anyja most maga elé állítja, hogy bemutassa, mi mindent tud az ő kislánya. A kicsike készségesen szót fogad s verset mond apukáról, anyukáról, hogy milyen jó otthon, milyen puha az ágy, milyen jó az étel . . . »olyan boldog ott Iluci, ki sem lehet azt mondani!« Megtapsoljuk, dicsérjük, biztatjuk, mondja el még egyszer. Az anya arca azonban elkomolyodik, észreveszi, hogy a néni mellett csendesen sir.

— Mi a baja nénikém? — kérdi meglepetten.

— A kis unokám . . . a kis unokám . . .

— Meghalt?

— Elment szegény most két hónapja . . .

Megsápadt a kedvünk . . . Valahol mintha lélekharang csendülne! . . .

— Szegény kislány! — mondja az anya.

— Óh édesem, nem lány volt az, kisfiu volt az lelkem, éppen olyan, mint az édesapja, olyan barna, fekete szemű, még a járása is olyan vót . . .

Elmosolyodnék könnyelműen, léhán, ha nem tudnám, hogy a fájdalom tiszteletreméltó és ha nem ismerném a könnyeket.

A néni folytatja, mentegetőzik:

Óh édes lelkem, nem akartam én sirni, de ahogy látom ezt a kacagó gyönyörűséget, csak azért . . . mert az ilyen kedves vót, ilyen kacagós . . . az is tudott verseket . . .

Hallgatunk. Aztán, — hogy kivezesse gyásza árnyékából, — másfelé terelem a szót. Megkérdem:

— Hova utazik néni?

— Megyek haza, pedig szerettem volna tovább is a lányommal maradni, őrizni kell, nagyon sajnálja a fiát.

— Mért nem maradt akkor vele? — kérdezem talán komolyabban, mint kellene.

— Óh lelkem, a testvéremhez vittem. Jó helye lesz ott, vigyáznak rá. Otthon mindig a temetőt járta. Hátha így hamarabb felejtene! Aztán otthon nehezen vár az apjukom, ahig lát már, beteges is, meg a dolog, a baj . . .

Ez az asszony olyan egyszerű, csendes, visszahuzódó, szinte észre sem vennők. És hányan vannak ilyenek! Itt járnak-kelnek közöttünk, aztán úgy tekintjük őket, mint akik már túl vannak az élet nagy küzdelmein, zsoltárral kezükben járnak a templomot, készülnek a nagy utra, Pedig teljesebb, szélesebb az életük, mint sok másoknak! Anyák ők, nagyanyák, a szeretet bilincsenek hordozói. Vélük teljes a ház, általuk egész az élet. Az ő felhasogatott keblükben nyílnak a csudálatosan szép virágok: emlékeknek nevezzük azokat, azok szívök véréből táplálkoznak, az ő lelkükbe eresztik gyökereiket. Ők az őrizői az emlékek földi salaktól megtisztult, átnemesedett világának!

Közeledik az én állomásom. Köszönök s indulok kifelé. Az utolsó padnál megállok. Még zsong bennem a szomorúság. Amint álldogálok, ideges beszéd verődik fülembe:

— Micsoda könnyelmű ember vagy te! Egyetlen kártyára tetted az egész vagyonedat, a családod jövőjét!

— Mit csináljak? Az üzlet nem jövedelmezett annyit, mint várnom lehetett volna. Eladtam. Majd talán ez a bérlet!

— Nos és ha ez sem sikerül? Hiszen ezzel még több a rizikó!

— Nem sikerül!? Én bizony nem küzködök tovább, majd csak találok valami kötelet . . .

A beszélő arca kemény, határozott, álla előre ugrik, fogát összeszorítja, keze idegesen remeg . . .

Sivit a fék, megállunk. Leszálok s elgondolkozva indulok hazafelé. A vonat már kigördült az állomásról, lihegve fut, csattogva rohan tovább uj és újabb célok felé, fekete füstje széles uszályban huzódik utána. Mintha jelképe volna ennek a mai, nyugtalan, törtető világnak! Előretörünk kiméletlenül, vadul, lázas sietséggel; uj és uj remények csalogatnak, lobogó vágyak üznek, hajának, békés tájakon robogunk át nemfigyelő szemekkel, a nyugtalanságba, küzdelembe, romlásba. Szabadulni akarnánk és visszük magunkkal a gondot, a bánatot, a bajkeverő indulatokat, a sokféle bilincset, melyeket nem hagyhatunk el, ránk vannak forrva. belénk égetve, hordozzuk cipeljük és csak néha eszmélünk rá, hogy csupán a külső sikerek után futunk, pedig a boldogságunkat ott találhatnók meg a bensőnkben, a lélek igaz, békés derűjében.

Karácsonyi történet.

Irta: P. Tóth János nyug. ig. tanító.

Krisztus Urunknak áldott születésén
 Angyali verset mondjunk szent ünnepén,
 Mely Bethlehemnek mezejében régen
 Zengett eképpen:

Csak eddig énekelhette e szép karácsonyi dicséretet a kis jó iskolás Margit, mert ekkor egy nyers hang durván félbe szakította:

— Ugyan ne kornyikálj már annyit a fülemben, mert megsiketülök; mit akarsz avval a sok énekléssel elérni, nem ér az semmit; nem látod, hogy szegény anyád beteg, csendességet kíván. A te éneklésed nem gyógyítja meg, sőt még háborgatja és karácsonyra sem hoz semmit; van is a szegény embernek karácsonya? Hiszen olyan hideg a lakásunk is, hogy majd megfagyunk benne, látod, még tűzifánk sincsen, szegények vagyunk.

Ezen zord szavakat egy szegény munkás ember intézte iskolábajáró kisleányához, aki beteg édesanyja mellett énekelgetett.

Apja durva hangjára megrettenve hallgatott el a kisleány. Könny csordult ki szeméből s szomoruan tekintett beteg anyjára.

— Ferenc! Ferenc! — szólalt meg most a beteg nő, — te örökösen zugolódol s nem ismered el, hogy a bajt és a szegénységet te magad hoztad fejünkre. Nyáron és ősszel volt szépen kereseted; de könnyelműen éltél, nem gondoltál a jövőre... Hiszen, ha engem a sok éjjeli munka ki nem meritett volna, hát nem nyomorognánk ennyire. De mikor én egész éjjel hajnalig dolgoztam s te, mikor az éjjeli mulatozásból haza kerültél, még munkámban találtál; ugy-e csodál-

koztál rajtam?! Hát ez a sok munka, meg a te magaviseleted feletti bánat levert a lábamról, ágyba fektetett és most bizony szomorú karácsonyesténk van, még jól esik beteg lelkenek is, hogy Margit a szép karácsonyi énekekre emlékeztet; nincs okod ezért haragudnod!... Bár énekelnél te is!...

A férfi könyökére támasztva fejét, némán hallgatta neje szemrehányást. Érezte, hogy nejének igaza van. Gályás Ferenc kőmives-mester volt és jól értette a mesterségét. Felebbvalói szerették a munkáját; jól keresett, de a kártya meg az ital elemésztette keresetének nagy részét: családjának csak a maradékból jutott s ha neje varrással nem tartja fenn a háziartást: nemcsak kenyérük, de ruhájuk sincs. Utoljára is a gyöngénő kimerült s már egy hónap óta nyomja az ágyat.

— Látod Ferenc, te jó ember volnál, — tolytatá neje elkeseredve — sokszor megígérted, hogy felhagysz a korcsmázással...

— De ha nem tudok, — dörmögé Ferenc — megkíséreltem már többször, de nem tudok magamnak parancsolni!

— Nem bizony, — vágott közbe neje, — mert csak magad kísérelted meg, de nem imádkoztál, nem kérted a jó Isten segítségét. Oh! ha imádkoznál, erőt adna a jó Isten.

— Asszony beszéd, lári-fári. Tesz is az valamit, ha imádkozom; veszni tértem, hát el is veszek úgy látom. Csak titeket sajnállak. Hejh, ha magam volnék, azóta már...

— Ne káromold a jó Istent Ferenc, mert minden szavad vétek... Oh milyen karácsonyest!... Térj eszedre Ferenc, mert Isten még a szived gondolatát is megéri és számbaveszi.

— Nagyon is eszemen vagyok; de ne haragudjál feleségem, mert most azt forgatom a fejemben, hogy elmegyek világra, hogy híremet se halljátok és megszabadultok tőlem...

Erre a beszédre már Margit elkezdett zokogni. Anyja ágyára borult és sirtak mindketten anyja és leánya.

A férfi egy ideig komoran nézte őket. A szomorú látvány megfacsarta szivét s az ő szemébe is könnyek

tolultak. Félre fordult, hogy meg ne lássák. Így tartott ez vagy öt percig. A szobában csak a zokogás hallatszott. Ekkor az óra hatot ütött.

— Hat óra! — kiáltott fel Ferenc — Juliskám, orvosságot kell bevenned. S ezzel az orvosságos üvegből egy kanálba töltött s odanyujtá nejeének.

— Nem ez a gyógyszer hozza vissza az én egészségemet — szólt a beteg, midőn kiitta az orvosságot, mert nekem nemcsak a testem, hanem a lelkem is beteg.

— Igen, mert mindig epekedel, emészted magadat. Hát, hogy szegények vagyunk, az igaz, ebbe bele kell nyugodnunk. Bár ne is költöztünk volna fel a fővárosba, ott, a mi kis községünkben boldogok voltunk.

— Hiszen te vágytál a nagyvárosba, azt gondoltad, hogy itt kolbászból fonják a sövényt!... Elvesztegettük kis örökségemet, itt meg elpárolgott kis tőkepénzünk, butorzatunk... Mesterségeddel, az igaz, hogy szépen kerestél, de a rossz társaság befont, megrontott, és keresményedet velük pocskoltad el... És most itt állunk rongyosan, csupaszon a szent karácsony estén, a hideg tében... Hová jutottunk!? Hová jutottunk!?

— Juliskám. — szólt ellágyultan a férfi, — higgy nekem, meglásd, hogy megjavulok. Keressék én munkát télen is és dolgozni fogok. Csak téged gyógyítson fel az Isten!

— Az ígéret szép szó, Ferenc. Én kérni fogom az Istent, hogy segítsen meg jó szándékodban.

Ekkor a kis Margit felvette az üres orvosságos üveget és figyelmeztette anyját, hogy az orvos utasítása szerint a gyógyszert még meg kell csináltatni.

Anyja némán megrázta fejét, mintha mondani akarná: „ne is említsd, nincs rá pénzünk.“

Ferenc felvette az üveget és komoly gondolatokba merült.

— Tedd le Ferenc, — mondá szeliden neje, — tudod, hogy egy banink sincs, hátha elég lesz már ez az orvosság, amit elfogyasztottam.

Ekkor Margit is megszólalt: hát most semmit se hoz a Jézuska?

— De majd hoz, kisleányom, csak légy jó remény-

séggel, — biztatá édesapja és gyorsan elment hazulról.

— Jó, hogy eszembe jutott! Még megvan a jegygyűrűm, ezt zálogosítom el, aztán veszek orvosságot a nőmnek és friss kalácsot Margitkámnak.

És úgy tett, amint elgondolta. A gyógyszertárból ment a pékboltba, hogy kalácsot vegyen. Mikor a pékbolthoz ért, vele szembe jött egy uri asszony, aki a sikos járdán megsiklott és elesett. Ferenc ott termett mellette és ügyel-bajjal felemelte és talpra állította. A nő megütötte magát és kérte Ferencet, hogy hozzon egy bérkocsit, mert nem bír haza menni. Ferenc hozott egy kocsit és besegítette az uri asszonyt. A kocsis elhajtott, Ferenc pedig leesett kalapját kereste a földön. A kalapot megtalálta és felvette, de talált mellette egy jókora papircsomagot és azt is felvette, zsebre tette, aztán megvásárolván a kalácsot, nyugodtan ment hazafelé.

Haza érve az asztalra tette az orvosságot s Margitkának mosolyogva nyújtotta oda a kalácsot.

— Látod kislányom, még sem feledkezett meg rólad a Jézuska!

A kis Margit mohón ette a kalácsot. Hogyisne! Hiszen akkor nap száraz kenyéرنél egyéb nem volt a szájában. Anyját is kínálta, de annak nem volt szabad tésztát enni.

Eközben eszébe jutott Ferencnek a csomag, amit az utcán talált. Felbontotta a csomagot és elámult szeme-szája azon, amit ott látott. Volt a csomagban 2 darab 500 lejes bankjegy, 2 értékes, drága kövekkel diszitett karperec és egy nagy arany nyaklánc.

— Megvagyunk mentve, — kiáltá s örömpesve futott nevéhez és azt össze meg összecsókolta. Nézd, lelkem, ez a sok drágaság mind a miénk, ezt az Isten adta nekünk, mert tudta, hogy szükségben vagyunk.

Az asszony bámult, de azután elszomorodva kérdezte: „Ferenc, mond meg, milyen uton jutottál ezekhez a drágaságokhoz?”

— Talán csak nem gondolod, hogy loptam? — pattant föl Ferenc. S aztán elbeszélte, hogy mikor azt az uri nőt felsegítette a kocsiba s leesett kalapját kerestélte, ott találta a földön.

— Akkor hát, mondá neje, az az uri nő ejthette el esésközben; vissza kell neki adni.

— Nem ment el az eszem — kiáltott nagy dühvel.

— Aki ilyen ékszereket vesz: van annak elég pénze, jusson nekünk is belőle, mi reánk ránc fér. Neki ez csak csekélység. Nem nagyon busul az ezután.

— És rávinne a lélek, hogy ezt a drágaságot megtartsd magadnak? Hiszen ez rablás. Ferenc! Ferenc! tudod-e, hogy a becsületes ember a talált jószágot nem mondhatja magáénak! Ferenc, eddig becsületes embernek tartottalak, ne veszítsd el előttem becsületedet!

— Dehát tudom én, hogy ki vesztette el?

— Vidd a rendőrségre, ott megkeresik a gazdáját.

— Azt a bolondot nem teszem, most, hogy az Isten megsegített a szegénységben, eldobjam magamtól a szerencsét? Kinevetne mindenki.

— Inkább nevensenek ki, okoskodott neje. Meglásd, a lelkiismereted elébb-utóbb megszólal benned és magad megutáld magadat, Olyan lennél, mint egy tolvaj. És ha nem hajtasz a szómra: én felkelek és betegem is elmegyek a rendőrségre és bejelentem az esetet; de nekem abból a pénzből és drágaságokból egy bani sem kell.

Amint így nézegették a csomagot, hát egy irást találtak benne. Az irás egy számla volt Dr Ujfalvyné ő nagysága részére.

— No Ferenc, most már rendben vagyunk. Tudjuk, ki vesztette el a csomagot. Vedd magadhoz és a gyógyszerárban megmondják neked, hogy hol lakik dr Ujfalvy orvos. Es haza viszed és átadod a csomagot igazi tulajdonosának.

— Nem viszem biz én, talán hogy kiszurja a szememet egy pár lejjel vagy tán egy köszönöm szóval, de már ilyen bolond nem leszek, inkább kihajítom az ablakon az egész csomagot, bizonyosan okosabb ember kezébe kerül, mint te vagy.

— Margitkám, eredj, hívd be a házmesternét.

A kis leány nemsokára a házmesternével jött vissza, aki jól ismerte dr Ujfalvy orvost és a lakását is tudta. A beteg megkérte a házmesternét, hogy vezesse el

leányát a doktorhoz, aki egy csomagot viszen neki.

Ferenc az ablaknál állott és onnan nézte a készülődések... Szeretett volna elibök állani és elvenni tőlük a csomagot; de neje merően nézte minden mozdulatát és ez ember nem mert állóhelyéből megmozdulni.

Margit a házmesternével elment, de alig telt bele egy jó félóra: a lépcsőn léptek zaja hallatszott. Az orvos közel lakott hozzájuk. Az ajtón kopogtak és egy magas barna szakállas férfi lépett be a szobába Margittal és a házmesternével. Az orvos köszönt és megkérdezte a férfit:

— Ön Gályás Ferenc?

— Igenis uram, én vagyok szolgálatjára.

— Uram, — folytatá az orvos — én Ujfalvy orvos vagyok, eljöttem, hogy személyesen köszönjem meg szívességét, hogy nőm elvesztett csomagját visszaküldte. Ez a páratlan becsületesség meglepett engemet a mai romlott világban. És a kis leányuktól azt is megtudtam, hogy beteg van a háznál. Ezért szívesen vállalkoztam ezen utra, hogy szívesség fejében segítsek a betegnek.

És az orvos megvizsgálta a beteg asszonyt alaposan és kérdezgetett tőle sok mindent. Azután leült és beszélgettek.

Ekkor a beteg asszony megszólalt:

— Ugyan orvos ur, tessék megbocsátani, de nekem olyan ismerősnek tetszik orvos ur, mintha mi már valamikor találkoztunk volna; alakja, beszéde olyan ismerős előttem.

— Én is már éppen kérdezni akartam öntől asszonyom, szólta az orvos, hogy nagyon ismerős előttem, de nem tudok ráemlékezni, hogy hol és mikor találkozhattunk? Nagyon hasonlít egy kedves nőhöz, akit én már régóta keresek. Falukat, városokat felkutattam érte, de nyomára sehol nem akadtam. Önnek a haja, szeme, hangja ugy emlékeztetnek rá, mintha az volna most előttem... Mondja csak, nem rokona maga Ujjas Péter szénfalvi asztalosnak?

— Ahogy vesszük uram. Néhai Ujjas Péter az én jó apám volt... Ketten voltunk testvérek. Pál bátyám és én, de Pál katona lett és ugy hallottuk, hogy Olasz-

országban el is esett, hősi halált halt. Sokáig sirattuk. Némelyek azt mondták, hogy fogságba esett és Olaszországban él... Szegény apám azt jósolgatta, hogy meglássátok, Pál egyszer haza fog jönni. Nem bántják őt az olaszok, mert Pál okos, tanult ember, tudja magát alkalmazni és ott is hasznát veszik, de ez örömet nem érhetne meg szegény apám. Én Pált, mint megholtat, sirattam...

S a nő szemei könnyel teltek meg.

Az orvos felált, megfogta a beteg nő kezét és reszkető hangon így szólt:

— Újjas Pál nem halt meg...

— Oh hála neked én Istenem, hogy ezt a szót hallhatom! Oh mondja meg doktor ur, hol találhatnám föl testvéremet?...

— Itt áll előtted, kedves Juliskám, — mondja az orvos meghatott hangon — és nem bírván tovább tartóztatni magát: átölelte testvérét és összeecsókolta az egész családot... — Látjátok, az Isten utai kifürkészhetetlenek... Az elvesztett pénz vezetett nyomotokra... Becsületességtek adta vissza testvéretek, ki oly régóta keresett benneteket. 18 évi bujdosásom után tértem vissza hazánkba. Nevemet is megváltoztattam... Első dolgom volt Szénfalván utánatok tudakozódni, ahol azt hallottam, hogy eladtátok mindeneteket és vagy a fővárosban vagy annak környékén éldegéltek.

Aztán elbeszélte az orvos, hogy mennyi küzdelmeket, nélkülözéseket kellett átélnie, míg Párisban az orvosi diplomát megszerezte. Már családos ember ő is... Gazdagon nősült s már két gyermekük is van. És úgy érzi, hogy pályáján a legelső orvosokkal versenyezhet.

Azután bérkocsit rendelt s az egész családot átvitette saját lakásába; ott ülték meg a szent karácsony estét. Ilyen boldog karácsony este nem köszöntött be még a gazdagok palotáiba sem...

És Ferenc boldog volt, hogy neje tanácsára hallgatott... Megváltozott testében-lelkében... Ez a karácsony este megtanította imádkozni...

ASENÁT.

■ Irta: Bokor Sándor jarmata-neagrai ref. lelkész.

Ő eröltette ki a fővárosba való beköltözést. Az asszony. Ásénát.

Egy holdsütötte hűvös nyári este került az szoba legelőször köztük. Arimántiai otthonuk illatos kertjében; a szökőkút mellett.

Néma gyönyörrel élvezték azt a bűbajos estét. Szótlatlan éldegéltek annak titokzatos szépségeiben.

— József! — törte meg hirtelen Ásénát az áhitatos csendet. Nagyon fontos dologról szeretnék veled beszélni.

József gyöngéd szeretettel mosolygott nejeére. Édes gyönyörűség tüze csillogott szemében. Mindig ez öntötte el a szívét bűbajos neje jelenlétében. Ugy gondolta, sohasem fog betelni imádásszerűleg szeretett neje tündér szépségével. Belevarázsolta az magát tökéletesen az életébe.

Elmerengve csodálta most is, mielőtt felelt volna neki.

— Nagyon fontos dologról, Ásénát? — duruzsolta szerelmesen neki. Mély, rezgő hangja dallamosan muzsikált, amikor hitvесе nevét kiejtette. — Áru! el, vajjon micsoda lehet az? . . . Talán görög vetélytársam bukással fenyeget? . . . Avagy aranyos csipkét óhajtasz biborszínű bársony tunikára? Hozzáálló gyémántos karékkal és fülönfüggőkkel? . . . Mond, édes Boldogságom, mit akarsz mondani?

— Ásénát ennivalóan bájos mozdulatot tett hófehér kezével és kedves duzzogással mondta.

— Sokkalta komolyabb dolog az, amit én tenéked mondani akarok. Hetek, hónapok óta töprengek már rajta . . . József! . . . Én nagyon szeretnék elköltözni innen Arimántiából.

— Elköltözni innen?! — hebegte József mély megdöbbenéssel. — Hová?

— Párduc rugalmasságával pattant fel Ásénát. Karcsos természetének valamennyi lágy vonala hevesen vonaglott a felindulástól. Átérezte, élete nagy fordulópontjához érkezett.

— Előre tudtam, hogy meg fog döbbsenteni ez a kérés, — mondá elkomolyodva. Talán fájdalmasan is fog érinteni, de . . . én . . . tökéletesen jóllaktam Arimántiával!

— Jóllaktál Arimántiával?! — visszhangozta József tompán, mereven.

— Minden porcikám jóllakott vele! — erősítette kijelentését az asszony. Na! Ne nézz hát olyan komoran József! Érts meg engemet! — tette hozzá kérlelő hangon. Legelső sorban is te dús gazdag ember vagy! Igaz-é? . . .

József nem felelt mindjárt. Sohasem volt még köztük szóvagyoni ügyekről. Szerénységből nem beszélt róluk idáig. Most sem értette, miért hozta őket szóba neje. Noha joga van hozzá — gondolta. Ismerje meg őket.

— Ami a világi javakat illeti, — felelt vontatottan, kelletlenül József — azokban csakugyan dús gazdag vagyok.

— Kevés ember gazdagabb nálad egész Izráelben. Nemde? . . . firtatta tovább az asszony.

— Elég kevesen! Talán senkisé! — felelte József.

— Nos hát. Ebből induljunk ki! E közös támpontból . . . Látod, itt vagyunk mi ketten. Nagy vagyonunkból ott élhetünk, ahol épp akarunk. Mégis itt pazaroljuk az életünket ebben a félreeső, unalmas, kis hegyi városkában. Még csak megfelelő társaságunk sincsen. Véghetetlenül egyhangu, üres itt az életem. Délig elfoglalnak a háztartási gondok. Délután himezek egy keveset, olvasok egy keveset, szunyókálok egy keveset. Aztán ruhát váltok és üldögélek veled csendben egész este. Így megyen ez egy nap úgy, mint másnap.

A férjére nézett. Mély elkomorodása annak, megdöbbsentette. Türelmetlen mozdulattal bár, de hizelkedve mondá.

— A világért se érts félre, Drágám! Hűségesen szeretlek én téged. Ámde mit ér nekünk a nagy szeretetünk, ha az életünk örökösén egyforma, falusias, szűkös mellette.

— Én sohasem találtam olyannak, — jegyezte meg József, csendes meggyőződéssel.

— Lehet, hogy te nem találtad olyannak, mert te soha-

sem is gondoltál még másfélére eddig. Próbálj csak azonban elképzelni egy olyan életet, ahol minden nap más-más izgató érdekességgel bírsz!

És aztán hová óhajtanál elköltözni innen? — tudakolta József bus elkomolyodással.

— Hát lehet ezt még kérdezni is, József?! Hová más-hová, mint a dicső fővárosba, a ragyogóan szép Jeruzsálembe!... Szeretnék egy kis telket vásárolni a városon kívül; valami regényes szép helyen. Szeretnék oda egy remek nyaralóházat építtetni, tágas szobákkal, gyönyörű kerttel, árnyas ligetekkel. Affélét, aminő a római helytartóé. Részt vennék a főváros minden idegizgató megmozdulásában. Járnám a ragyogó áruházakat, a káprázatos bazárokat, találkoznék a város vezető uraival. Hajh! József! Érted-e, mit jelentene mindez énnékem?!

A József hangja gyöngéd volt ugyan, de mély fájdalommal teljes.

— És mi lesz énvelem? . . . Én a hegyek gyermeke vagyok . . . Az volt az apám, meg az anyám is. Ottan szerezték a vagyonukat is! Efraim áldott termékeny hegyein. Egészen hozzájuk tartozom én is! Mit csináljak én Jeruzsálemben?!

Ásénát letérdelt elébe. Bűbajos arcát az ölébe rejtette férjének. Majd égő tekintettel az arcába nézett. Lelkesen suttogta.

— Ez a legdicsőbbik része a tervemnek. Észrevetted-e már, mennyire tisztelnek téged az emberek Jeruzsálemben, amikor a páska-ünnepekre bemegyünk? . . . Azért van ez, mert dusgazdag ember vagy József testileg, lelkileg. A jellemed tiszta. Az értelmed éles. Egyike vagy ama kiválasztottaknak, akik erős hittel várják a Messiást. Ha te beköltözöl Jeruzsálembe, hamarosan tagjává leszel a zsidó főtanácsnak!

Díadalmasan hallgatott el. Majd kezébe véve a férje kezét, bűvölően suttogta tovább.

— Nagy ember leszel! Nagyrabecsült egész Izráelben! Én meg véghetetlenül büszke leszek majd rád!

József nem szólt semmit. Nyomasztó csend rezgett az éjjeli légben. Csak a gondolatok rebdestek nyugtalanul benne.

József tekintete elfogódva tévedezett a messze távolba.

— Mire gondolsz? — kérdezte tőle Ásénát turbékoló hangon.

— Arra, — felelt vontatottan József, — hogy a Jehova-

isten kedves embere, Sámuel próféta itten született. Innen irányította — Isten akarata szerint — nemzetének sorsát. Itt is nyugosznak megszentelt hamvai. Ezért nem találok én olyan egyhangunak, üresnek e helyet.

Türelmetlenül rántott egyet Ásénát a vállán. Kedves daccal mondta.

— Én azonban nem vagyok próféta! Gyarló asszony vagyok csupán. Fiatal és . . .

— Elbűvölően szép! — szakítá őt félbe a férje elragadtatással.

— Talán . . . egy kissé! . . . — hagyta rá Ásénát csengő kacagással. — Mindenesetre fiatal és élnivágyó. Ki akarom élvezni az életet egészen! Minden gazdagságát, szépségét, gyönyörét! Nekem hatalom kell! Ragyogás, fény, világi dicsőség! Ellenállhatatlanul vonzanak ezek magukhoz engem! Meghalok nélkülök!

József merevsége lassan felengedett a lázas álomban elhangzott beszédétől. Lángoló heve őt is magával ragadta. Önfeledten ölelte karjaiba gyönyörű nejét és mámorosan suttogta fülébe.

— A te kívánságod parancs énnekem! Minden úgy fog lenni, ahogy te óhajtod, Ásénát!

* * *

Tavasszal Jeruzsálembe költöztek.

Könnyű szerrel megszerezték az óhajtott telket a főváros északi részén.

Tüneményes gyorsasággal épült fel a főuri villa. Nagy ünnepséggel avatták fel. Jeruzsálem színejava vett részt a fényes ünnepélyen. Egy csapásra meghódították őket Józsefék a maguk számára. Minden ajtó kinyílott előttük. Valósággal belezuhantak a legfelsők előkelő társaságának kellős közepébe. — Ásénát lelke fürdött a gyönyörben.

* * *

A páska ünnepek nagy hetében heves felindulással rohant egyszer haza József. Feleségét a káprázatos berendezésű szalonban találta.

— Jaj, de jó, hogy hazajöttél! — kiáltá feléje kitörő örömmel Ásénát. — Gyere és nézd meg ezt a remek park-tervezetet.

József azonban most nem törődött a park-tervezettel. Izgatottan mondá.

— Fent voltam most a templomban, Ásénát. Egy gyermeket láttam ott, akit a szülei elveszítettek. Ugy vonzott feléje valami nagy érzés. Csodálatos gyerek az Ásénát! Elragadtatással hallgattuk valamennyien a beszédét. Új világokat tárnak fel szavai a lélek előtt. Sóvárogva vágyott csodás szent világot. Ellenállata'lanul vágyik bele a lélek... Ásénát! Hozzuk ide hozzánk egy éjszakára azt a gyermeket! Bizonyosan jól fog esni neki a meleg fogadtatás! Mit is tud csinálni éjjelre a hideg templomban?!

— Előkelő származásu az a fiugyermek? — kérdezte Ásénát gy'nus ridegséggel.

— Egyáltalában nem! Ácsmester az apja!

— Te vagy a legmelegebb szívü ember, szent Jeruzsálemben, de a legjáratlanabb a világi dolgokban! — mondá neki neje szemrehányóan. — Ide akarsz hozni egy kitett gyermeket?! Hát hogyha nem fogja majd keresni senki sem?! Mit csinállok akkor én vele?! Örökösen a lábam alatt legyen?! —

— Én szives örömet magamnál tartanám örökre! — mondá József komoly határozottsággal. — Nincs hozzá hasonló egész Izráelben!

— Nekem pedig nincsen semmi szükségem rá: — jelentette ki Ásénát végső akaratát.

Erre József feléje se nézett a park-tervezetnek. A végtelig elkészerítette aztán ez Ásénátot. Férjére gyakorolt korlátlan befolyása meglazulását vette észre benne.

* * *

Néhány nappal később ebéd közben így szólott József:

— Megfoghatatlan volt az a gyermek.

— Micsoda gyermek? — kérdezte Ásénát.

Elképedve nézett erre rá József. Majd búsan felelte:

— Az, akit a szülei a templomban feledtek. Visszajöttek érte. József és Mária a nevük. Názáretbe valók.

* * *

Sok, sok esztendővel ezelőtt történtek ezek. Józsefék régen vezető emberek lettek Jeruzsálemben. Ásénát minden szive álma boldog valóra vált.

Palotájuk Jeruzsálem látványosságai közzé tartozott. Kéjkertje vetekedett a Heródeséval. Ez a kert volt Ásénát legfőbb büszkesége. Minden esztendőben újabb meg újabb szép-

ségeket adott hozzá leleményessége. Már egészen a Kálvária hegyéig terjedt az.

Ebben a kéjkertben töltötte Ásénát összes szabad idejét. Gyönyörködött a hattyus tavakban, árnyas ligetek közt csörgedező pisztrángos pataokban, a gyémántosan csillogó vizesekben.

A kéjkert legregényesebb pontján, erdőkoszoruzta kősziklába vésve virágzó oleander ligetektől eltakarva, felkuszó borostyán függőnytől elzárva volt egy csodás faragású sirbólt.

És mindezen temérdek gyönyörűség dacára is Ásénát nem volt elégedett. Valami megnevezhetetlen ürt érzett lelkében. Semmiféle világi dicsőség nem volt képes azt kitölteni. Homályos, alakot nem öltött sejtelmek zaklatták néha, nem tévesztette-é el alapjában véve az életet. Mintha csalódás kinozta volna a lelkét néha.

Józseffel sem volt megelégedve. Sokféle dolgát megnehezítette lehetetlen felfogásaival. Fájó ék verődött lassanként közzéjük. Temérdek keserves percet okozott ez neki.

Főtanácstag volt már József régóta. Tovább azonban nem emelkedett. Ez is bántotta Ásénát. Ez az ambiciónélkülvalóság. Sőt egyenesen attól lehetett tartania, hogy érthetetlen viselkedésével még ezt a tisztséget is elveszíti férje.

Egyetlen jó barátja volt csak Józsefnek: Nikodémus. Épp olyan gazdag ember volt ez, mint ő. Szintén főtanácstag. Közvetlen szomszédságukban élt, öreg édesanyjával. Nagyon sok időt töltött együtt a két rokon lélek; a szentírásról beszélgetve.

Ásénátnak azonban egy cseppet sem tetszett ez. Nem rokonszenvezett Nikodémussal. Nagyon is szabadon gondolkozónak tartotta. Féltette férjét rossz befolyásától.

Ezek a dolgok azonban csak nyugtalanították Ásénát lelkét. Mélyebb hatást nem gyakoroltak rá. Ami azonban ezután történt, az már egyenesen felkavarta a lelkét.

Valami három évvel ezelőtt hallott legelőször hirt egy bizonyos fiatal Rabbiról, akinek káprázatos lénye úgy hasított végig Izráel egén, mint valami soha nem álmódott fényes futócsillag. Eleinte csupán kósza hirnek vette s jót mulatott rajta.

Nevetve mesélgette el férjének a hallottakat. A kánai menyegzőt, ahol a fiatal Rabbi a vizet borrá változtatta, hogy az örömapát kimentse kinos helyzetéből. A kapernaumi százados leányának feltámasztását.

— Mit gondolsz József? — kérdezte Ásénát, — van ebben valami igazság? Nekem úgy hangzanak, mint valami falusi babonák. És neked?

— Nem tudok egyebet, minthogy ez az ideje a Messiás eljövételének, — felelt József halálos komolyan.

Nikodémus elment egy éjszaka a fiatal Rabbihoz. Életbevágó nagy dolgokról kérdezősködött tőle.

Visszafelérő betért Józsefhez és elmondta neki mindazt, amit hallott. Hajnalpirkadásig vitatkoztak rajta.

Óriási módon meggyötörte ez a dolog az Ásénát lelkét. Valami félelmetesen ijesztő előérzés szörnyetege támadozott benne, hogy ez a fiatal Rabbí végzetesen bele fog avatkozni az ő életükbe. Minden ügyességét, élelmességét, asszonyi furfangját összeszedte, hogy az új Rabbí nevetségessé tegye, kicsúfolja.

Az irástudók fizetett kémekkel állandóan figyeltették minden lépését. Ezek híradásait Ásénát mind nagyon jól ismerte és elferdítve, halálos gyűlölete mérgével teleítatva adta tovább a főpapoknak.

Másik tavasz lett. Ásénát bűvös kéjkertje tán sohasem volt még oly lebilincselően szép, mint ekkor. Nem győzött betelni a látásával. Váltig unszolta férjét is. Ám eredmény nélkül. Feléje se nézett az. Szórakozott volt mindig. Tépelőd; levert. Állandóan a városban kószált.

A páska-ünnep előtti este aztán összetört lélekkel jött haza.

— Törbe akarják Őt csalni Ásénát! — szakadt fel lelkéből a szörnyü keserűség. — Nem élem tul! Ásénát!... Én imádom Őt! A Jehovaisten küldöttje Ő! Én segítek rajta!... Ki is gondoltam már a módját. Ide hívom hozzánk. Elrejttem a kertben. Senki sem fog ottan rátalálni. Ők azt fogják gondolni, hogy az Olajfák hegyére ment ki. Ahogyan szokta. Én félrevezetem őket. Később aztán elmenekülhet innen, ha a kedélyek lecsillapulnak. Ez az egyedüli útja a megmenekülésének.

Elfehérédtek a szörnyü felindulástól az Ásénát ajkai. Magából kikelve sikoltá.

— Megőrültél, József! Hát nem tudod, mit jelent az, ha valaki az Anániás útját keresztezni meri?! Jussanak eszedbe összes ellenségei, akik titokzatos uton pusztulnak el valamennyien. A főpap keze szörnyü messze elér. Bosszuja pedig engesztelhetetlen. Akárcsak a kárhozat parázsa.

Szenvedélyesen fonta hófehér karjait a férje nyaka köré. Forró könnyek peregtek végig az arcán. Ugy esdekelt.

— Neked nem szabad ilyen kockázatos dolgot elkövetned! Nem... Én miattam!

József lelki ereje megtört. Akarata elernyed. Tekintete elbágyadt.

A páska-ünnep pedig véget ért. Telehold ezüstös fénye ömlött Jeruzsálemre, mint valami szép tündérfátyol.

A páska-ünnepi zsoltárt zengő tizezrek éneke harmónikusan olvadt bele a balsamos tavaszi légbe... És csendesen elhalkult minden.

Ásénát végtelenül összetörtnek érezte magát. Ágyba sietett. Am nagyon sokáig nem birt elaludni. Hallotta, milyen izgatottan lépked a férje le s fel az északi erkélyen.

Egyszer fel is kelt és kikémlelt. Mereven bámult be férje az éjszakába, az Olajfák-hegye komor körvonalai felé.

Csak hajnal felé feküdt le József, keveset aludt. Még neje előtt felkelt és elment a városba; anélkül, hogy Ásénátnak szólt is volna.

Ásénát későn kelt. Az álom jót tett neki. Megnyugodva látott dolgaihoz. Még némi kis diadalt is érzett. Mégis csak uralkodik férje akaratán.

Déltájban került haza József. Ásénát repült elébe... Megkövülten vertek azonban gyökeret lábai, amikor férjének eltorzult arcát megpillantotta. Pár pillanatig mereven bámult rá a férje. Aztán erős zokogásba tört ki. Egész testét megrázta az.

Majd szaggatottan fakadtak fel lelkéből a panaszos szavak.

— Elfogták!... Az éjjel!... Elhurcolták! Kajafás főpaphoz!... Onnan Pilátushoz!... Keresztre feszítik... Most feszítik keresztre!... Irtózatos!!!

Összerogyott. Rá az asztalra. Két kezével fejét szorongatta.

Majd így jajjongott tovább.

— Isten legyen nekem irgalmas, kegyelmes! Megmenthettem volna! Elrejtettem volna a kertben!... Aztán elmenthettem volna Nikodemussal a főpaphoz és lefizettük volna érte a váltságdíjat. Vagy kierőszakolhattuk volna a szabadonbocsátását, még a kiközösítésünk árán is!

Ásénát arca halálsápadt lett. De azért még elég önuralommal mondotta.

— Meggondolatlan beszédek ezek, József! Nem szállhatsz te szembe a római helytartó rendeletével. Az az ember bizonyosan megérdemelte a sorsát. Máskülönben nem itélték volna el... Gyere József. Össze vagy törve! — tette hozzá engesztelőleg.

És férjéhez lépett.

Az azonban hevesen eltolta őt magától. Felordított.

— Most feszítik keresztre két gonosztevő között!... Itt a Kálvária-hegyen!... A kéjkered végiben!...

Azzal örültként elrohant.

Ásénát megsédült. Szinte összeesett.

Sohasem fordult még eddig meg eszében, hogy az új Rabbit fel is feszíthetik. Itt az ő kéjkerdje végében!

* * *

Délutáni két óra lehetett, amikor letette Ásénát az aranyos himzést a kezéből és az ajtóhoz ment. Kitekintett.

Zürzavaros hangok moraja hallatszott távolról. Szokatlan gyászhomály borított be mindent.

Csengetett.

— Micsoda homály ez? — kérdezte a riadtarcu szolgától, aki a csengetésre elősietett.

— Nem tudom, urnőm! — felelte az fogvacogva. — Olyan hátborzongatóan félelmetes ez! Valósággal reszketek a nagy félelemtől.

— Mitől félsz?! — rivalt rá urnője indulatosan. — Csak valami felleg takarhatta el a napot. Máskor is volt már így.

— De éppen most, urnőm! — hebegett a szolga — Amikor a fiatal Rabbit feszítik fel! Irtózatos ez most!

— Ne babonáskodjál! Mi összefüggés vón a kettő közt?! Hozz gyertyát rögtön!

Ő maga is reszketett, pedig valami nem közönséges félelemtől.

Késő délután volt. A nap újra fényesen ragyogott. Ekkor jött haza József.

Ásénát eleibe futott. József rá se nézett. Oda sietett egy szekrényhez. Kihuzott egy titkos fiókot és teletömte zsebeit aranytekercsekkel.

Az ajtó előtt Nikodémus várta magába roskadtan.

— József! — sikoltott fel Ásénát reszkető borzadással. — Mit akarsz csinálni?

Most látszott meg csak észrevenni nejét. Idáig mély kábultság benitotta meg minden érzékszervét. Feléje fordítá kinyitotta arcát és tompán felelte:

— Pilátushoz megyek. Elkérem tőle a Rabbi holttestét. Leveszem a keresztfáról és eltemetem a sirboltunkba.

Majd mérhetetlen nagy lelki fájdalommal hozzátette:

— Ennyi már csak, amit tehetek érte.

— József! — sikoltott fel újra Ásénát.

József azonban feléje se nézett. Elment.

Ásénát dermedten állott egy darabig. Oly rémület, oly düh vett erőt a lelkén, aminőről sohse hitte volna, hogy elbirja lelke.

Inkább fojtotta volna meg őt József a saját kezével, sem hogy ilyen letörölhetetlen gyalázatot hozzon reája! A sirboltjukra! Az ő kéjkertjére!

Sokáig gyötörte ez a keserves gondolat a lelkét.

Zaj riasztotta fel. Szolgát csengetett be. Megtudta tőle, hogy József kérelme teljesült, a holttestet hozzák a sirboltba.

Erre rohanvást futott be. El a sirbolt felé. Megállott a pálmák ligeténél. Várt.

Módfelett dühös volt. Dühének heve egyre égetőbb lett a várakozásban. Micsoda özönét fogja férjére zudítani most a szemrehányásnak. Tervezte magában.

Zajgó tömeget várt.

Egészen meglepte a néma csend, mellyel a holttestet hozták. Csak József és Nikodémus jött. A kezükben hordágy. Mögöttük két roskatag asszony.

Néma csend. Madár sem rebben, levél sem rezzen.

A liliumágyaknál megállnak. Leteszik a hordágyat a kőszikla sir előtt. Félrebillentik a lepedőt a halott arcáról és hosszasan elmerengnek azon.

Ásénát előbbre lépdel. Szólani akar. El akarja mondani mindazt, amit eleve elgondolt. De ellenállhatatlan vágy fogja el, hogy megnézze az ifju Rabbi arcát.

A két férfi némán utat nyit neki.

Ásénát ráhajol a ravatalra.

Percek mulnak el. Ásénát tekintete mereven tapad a halovány arcra. Valósággal issza lelkébe a csodás vonásokat. Égi büvöletet érez lelkében. Világok harca dül abban. A szemelággal ég tőle.

Majd mély, szaggatott sóhajjal felegyenesedik és szó nélkül felfut a nyaraló házba.

Lázás vergődésben töltötte az egész éjszakát. Egész lelki világát kizökkentette sarkából a halott néma ajkának vádló szelidsége, csodásan gyöngéd vonásainak ellenállhatatlan varázsa. Recsegve, ropogva omladozott össze lelkében az az egész csillogó, de homokra épült világ, amiben eddig élt. Égi ragyogással bontakozott ki belőle egy sejtelmesen más. Maradandó örök. Amelynek fejedelme az az ifju Rabbi. — Ámde neki ahhoz semmi köze sincsen. Hiszen engesztelhetetlenül gyűlölte mindig azt az ifju Rabbit. A férjét is ellene tüzelte.

Egész nap bolyongott le s fel a lakásban, kinzó reménytelenségben. Lelkének bús terhe egyre súlyosabb lett.

Este már nem bírta tovább. Lerohant a kertbe. A magányos sirbolt felé.

A sir szájánál a földre roskadt. Halálos kétségbeesés fogta el. A halál érzése. Ugy vélte, vége van. Mint annak a fiatal Rabbinak, aki oly csendesen pihen ott lent a néma sirboltban.

Ugy is mindegy! — gondolta. — Örökre vége van közte és férje közt a boldog szeretetnek. Összeomlott lelke egész szép világa. Egy élet minden eredménye. Rombadöntötte azt ennek a halott Rabbinak bűvös mivolta, lelkének földöntuli csodás szépsége. Éjjel, nappal látja azt azon a felejthetetlen halovány arcon.

Arra eszmélt fel, hogy megvirradott. Olyan csodás virradat sohasem volt még.

Káprázatos rózsaszín ocean ömlött el a keleti égen. Tündérien bűvös színnel vonva be az egész kéjkerdetet.

Ásénátnak a lélekzete is elállt a láttára. Az volt a legelső gondolata, hogy talán ő is meghalt és most az örökélet csodás világában van.

Lassanként ráeszmélt, hogy ez a csudálatos fény nem a messze távolból ered; közvetlen közelről. Mellette állott a harmatos liliomágyak közt. Az, akit ő halottnak látott volt. Az Ur Jézus Krisztus.

Nem bír felnézni rá. Csak mély elfogódással, nagy töre delmességgel lábaihoz omlott és lelke mélyéből felzokogott:

— Légy irgalmas nekem bűnösnek!

— Ne félj! Én vagyok a feltámadás és az élet... Lelki

szemeid felnyiltak. Megtaláltad az élet igazi útját. Járj azon tántoríthatatlanul és megtalálod a teljes boldogságot. A mások szeretetében rejlik az.

Egy puha kéz áldólag simogatta meg a fejét. Égi tüzet érzett ömleni lelkébe. Ugy érezte, kiégetett az abból minden világiasságot. Tisztán megértette tőle az életet.

Amikor felnézett, a fényes Alak csendesen távozott. Elment a lilomos ágyak, el a csillogó vizesések mellett és eltűnt a pálmaligetek közt.

Kitörő örömmel ugrott fel Ásénát. Kábultan rohant fel a nyaralóházba.

Az északi erkélyen találta a férjét. Ott ült az most is nagy komoran. Lázasan lüktető fejét két tenyerébe szorítva, mereven bámult az Olajfák-hegye felé.

— József! — sikoltá Ásénát lélekszakadva, az idvezült lelkek égi örömeivel. — Feltámadott! Láttam Őt a kertben!...

József Ásénátra fordította lankadt tekintetét. Halkan morgogta.

— Esméletemden kívül vagy, Ásénát!

Majd busan hozzátette:

— Ámde nem csodálom. Ahoz vagyok közelebb magam is.

— Szent igazság József, amit mondok! — erősítette hévvel Ásénát. — Ő él! Beszél is hozzám. Áldólag tette fejemre a kezét!... Nézz jól rám és hinni fogsz nekem! Én nem vagyok többé a régi Ásénát, aki elvakultan futott a világ hiu dicsősége után. Az én lelki szemeim megnyiltak. Én megtaláltam az Istent abban a názáreti Prófétában. Megértettem, hogy minden az Ő szent akarata szerint történik ezen a világon. Én ujjászülettem! Én feltámadtam az Ur Jézus Krisztussal!

Keletre mutatott, ahol a csodás fény még mindig ragyogott.

— Nézd! Az egész világ megújhdott! Olyan, mintha a bűn, az önzés, a halál elnyeletett volna a világosságban. Kegyelem és jószág égi érzése reszket az üde levegőben. Gyere, megmutatom neked az üres koporsót és te is hinni fogsz!

Ámuló boldogsággal nézett József a feleségére; idvesség örömmel ölelte keblére és a két Krisztusban megtisztult lélek elválhatatlanul egybekapcsolódott örökre. Diadalmas örömmel siettek le az üres sirbolthoz, amely örökélet ígét szólva állott a husvét reggeli fényes dicsőségben.

Áhítatos hálával borultak le előtte.

ÍTÉLET.

Irla : Mészáros Elek, agrári rej. tanító.

Zugott a vihar. Villámok cikáztak.
Dörgött, csattogott Rengett a lég.
Vészes felhők nyargaltak az égen.
Sok lélek remegett: eljött a Vég.

Ömlött a zápor, süvöltött a szél,
Mozgott az erdő lombkoronája ;
Fölötte sötét felhők ütköztek össze
És sűrűn szórták villámukat rája.

Ítélet! . . . ítélet! A madár is elbujt ;
Menekült haza, kit szabadban ért.
Még földél alatt is reszketett a lélek.
A vész ellen csak ima volt a vért.

Ekkor visz a lelkem ki a zivatarba ;
Hozzád Te hatalmas és szent Istenség.
Boldog gyönyörrel szemlélem erőd ;
Érzem Uram, hogy Te nem vagy ellenség.

Megdöbben, aki lát s elkerült,
Keresztet vetnek, ha elmentek mellettem,
Félelmes meövetés ül ki az arcukra,
Egymásra néznek és mindegyik megretten.

»Nézd! az istentelen ember!« — mondogatják.
»Az istenkisértő, bűnös, gonosz lélek:«
»Csak a bűn barátja megy ilyenkor utra.
Jó ember nem lehet, tőle méltán féle!«

Én meg gyönyörködve nézem a villámot,
Tárt kebellem állok az Úr előtt itten ;
Lelkem imádsággal felel a dörgésre
S örömmel csodállak, hatalmas nagy Isten !

A halálbál.

Irta: Streleczyk Sándor clopodiai ref. lelkész.

— Adjon Isten jó napot Tordai komám! Hová oly nagy igyekezettel?

— Szerencsés jó napot! Megyek a muzsikaszó után. Talán urambátyám is arra tart? Jöjjön velem és nézzük meg gyermekeinket, gyönyörködünk a mulatóságukban, láncaikban.

— Engedjen meg Tordai uram, de erre már Sándor Dávid presbiter nem kapható. Hátcsak menjen aki akar, de én nem megyek.

— Talán Sándor Dávidnak nincs két felserdült leánya? Ezek sem fognak a bálba menni?

— Van. Nem tagadom, miért tagadnám. Ők is éppenugy mint a többiek, veszükbe rohannak.

— Nem mondaná meg urambátyám, hogy miért?

— Ma husvét elsőnapja van — felelt Sándor Dávid. Délelőtt templomban voltunk, urvacsorát vettünk. A szent asztaltól, Tordai uram, lehet-e, szabad-e a bálba, a táncba sietni? Miért rendez a fiatalság éppen husvét elsőnapján bált? Ott volt kegyelmed is a templomban, élt az Ur szent vacsorájával s velem együtt ott maga is fogadalmat tett, hogy nem fog többé vétkezni. Alig hagyta el a templom küszöbét, már is vétkezni akar. Nem jó lesz ez így Tordai uram.

— Éppen felénk tart Ari Bálint, majd ő megfelel a kérdésünkre, hiszen ő a bálrendezők egyike — szólott Sándor Dávid.

— Hová sietsz Bálint fiam — kérdezte Tordai uram. Állj meg már egy szóra. Sándor Dávid presbiter neheztel rád s az egész fiatalságra, hogy éppen husvét elsőnapján, éppen urvacsoraosztás utánra rendezték a ma esti bált.

— Mi fiatalok nem törődünk a falu nyelvével. A papé a templom, ott prédikáljon! Mi pedig már eléggé felcseperedtünk, hogy husvét első napján a táncba elmehetünk. Hiszen dalolni, táncolni, muzsikaszót hallgatni még nem bűn — szólalt meg hetykén Ari Bálint. A mi mulatságunkba az öregek ne lábatlankodjanak. Csak nem akarnak felettünk minduntalan gyámkodni? Táncolunk s másnek mi gondja rá.

— Ej, de büszkének nevelt anyád. Jó nemzetségből származol, hiszen a templomban az Ari családé az első szék — válaszolt Sándor Dávid presbiter. Na ugyan te is méltó leszel az istenházában az első helyre.

— Jaj de sokat tud kelmed — vágott közbe Pongó Sándor — hiszen itt ez a huszáros, fényes kard, majd letaszítjuk vele az Istent a trónról. Hagyjanak már bennünket az Istennel, a templommal békességben.

— Kár reád Sándor öcsém az a szép huszáros, zsinóros dolmány. Kár, hogy eszed a király kenyerét. Ne felejtsd el amit Jézus mondott, hogy aki fegyvert fog, fegyverrel fog elveszni — mondá Sándor Dávid.

— Gyere Pongó Sándor a bálba, már hallom, hogy már huzza a cigány. Mit állunk mi szóba az értelmetlen öregekkel.

— Magunkra maradtunk urambátyám. Az öregek már a fiataloknak utjában vannak. Mit állunk azonban itt? Nézze csak, mindenki izeg-mozog. Megélénkült minden utca, minden ház. Csupa sürgés forgás. Fehér ruhás leányok, darutollas legények sietnek a csűr felé. Tartsunk mi is velük.

— Nem bánom hát. Menjünk mi is, de csak a csűr ajtajáig. Látni akarom az ököritői fiatalságot. Sokszor volt az már jó, hogy az öregek vigyáztak a fiatalok mulatságára — mondta nagy komolyan Sándor Dávid.

— Itt is vagyunk. Mennyi tömérdek ember. Sok

templom telhetne meg ennyi veszendő lélekkel. Jönnek kocsikon az idegenek. Itt látom a szomszédos községek fiatalságát. Pótor Sámuel, a bíró anyjával, feleségével s négy gyermekével lép a csürbe. Nagy mágnes. Tordai uram, a muzsika. Nézzünk csak be az ajtónál! Annyian vannak, mint a heringek a hordóban. Lesz is itten ma este káposztataposás.

— Hallja csak Sándor Dávid presbiter uram, most kezdte rá a fuvós zenekar. Ilyen még nem volt Ökörítón.

— Valósággal megsiketültök ettől a rotyogós bandától. Az ökörítói református fiuk tanulhattak volna ennél valami okosabbat is. Sok pénzbe került az a sok rezes trombita.

— Nagy bál, nagy csődület, mondta keservesen Sándor Dávid.

— Kerüljenek beljebb, noszogatta mindkettőjüket Pongó Sándor. Ilyen bált még az Isten sem látott, mert, ha a cigánybanda elhagyja, akkor a rezesbanda folytatja tovább. Így lesz ez reggelig. Szüntelen fogunk táncolni.

— „Szüntelen imádkozzatok“, hangzott fel önkéntelenül a szentige Sándor Dávid presbiter ajkán. Mi itt imádkozunk értetek fiaim, míg ti bent táncoltok.

Már javában folyik a nóta, a tánc. A leggyorsabb, a legvadabb csárdás járja. Féktelenül tart a jókedv. Ki-ki hallatszik a duhajlegények kurjantása. A csür felett kigyuladnak Isten csillagai. Ezüstös fénnel mosolyog a hold.

Mily szép az ég. Szelid szellő simogatja a két férfi barázdált orcáját. Allnak és figyelnek. Belülről furcsa zaj hallatszik. Füstös szag csap orrukba. Vad kiáltás, üvöltés reszketteli meg a levegőt. A csür felett mintha villámok cikáznának. A nádfedeles tetőből lángnyelvek csapnak fel. Borzadály. A két férfi megretten. A füstszag torkukra ül. Egy darabig néznek, bámulnak a füst, a tüztengerbe. Aztán Sándor Dávid a toronyba rohan, félreveri a harangot. Kutyák vonitanak. Az utcák, a házak üresek. Az élet java, disze, virága mind-mind a csürben. Nincs senki, aki lovakat fogna a tűzoltó kocsi elé. A csür két nagy ajtaja bereteszelve, dróttal

bekötözve. Tordai uram a kisajtó nyíláson rémulten látja a tűzcsóvákat. Hallja a halálhörgést. Nincs már zene. Nem kell már se cigány, se pedig rezesbanda. „Ilyen bált valóban még az Isten se látott.“ Recseg-ropog minden rekesztében a csür. Halálbál... Haláltánc.

A diszes, papiros lámpionok különféle színeket játszva szórták a táncolókra a fényt. Egyik lámpionban a gyertya félrebillent, a papirlámpion kigyuladt, mire Pongó Sándor a kardját kirántotta s az égő lámpionhoz sujtott vele. A lámpion nem szakadt le, a drótja a kard ütésétől kétfelé görbült s így az égő lámpiontól a mennyezeten a régi időkből ott felejtett száraz ágak és falevelek meggyulltak, tüzet fogtak s szépen mint fénycsóvák szálltak, hullottak a táncoló párokra. A leányok haja, lenge fehér ruhája rögtön lánggra lobbant. Égett a haj, a ruha, a test. Futni, menekülni próbált mindenki. Hét, nyolcszáz ember keresle a menekülés útját. Egymást tiporták le. A füst fojtogatta őket. Felbomlott bent a csürben a rend. Testvérek összelelkeznek s úgy égnek meg. Anyák örülten keresik gyermekeiket. Egyesek már szénné égtek. Várandós anyák szoronyu kinok között gyermeket hoznak a máglya lövében e világra. Már mindenki csak magára gondol. Nincs már illt szeretet. Feledve minden. Előttük a tűzhalál. Emelkedik a máglya. Hulla-hullára esik. Egymást tépik, marják, szaggatják.

Végre kinyilik a csür két óriási ajtaja. De már hiába ez is. Az elsőket fogvatartják az utánuk következők. A hullák, a halottak már kétméter magasságban vannak. Csak nagyon kevesen tudnak a hullatömegben át kijutni, a szabadba kerülni. Sokan égve, lobogva rohannak ki s futnak a legközelebbi faluig s ott esnek össze. Égő leányok rohannak az utcákon, beleverik magukat az árkokba. Mások, hogy égőtestöket elolthassák kutakba dobják magukat. Fiuk égve a mezőkön füvek közé, a zöld búzába verték magukat, hogy kinjaiktól megszabaduljanak.

Az ajtóknál feltorlaszolt hullatömegből fiak próbálják kihuzni apáikat, apák ráncigálják gyermekeiket, de a vasgyűrűből már nem lehet löbbé senkit, senkit

sem megmenteni. A karok, a lábak leszakadnak, a haladók pedig a tömeggel együtt lelik borzalmas halálukat.

E borzalmas tragédia megtörtént rövid idő alatt. Alig egy félóra alatt százak haltak meg a halálbálban egyszerre.

Elhamvadt a csűr egészen. Imitt-amott állott még egy-egy üszkös, fekete oszlop belőle. Mikor már szürkülni kezdett, Mátészalkáról megérkeztek a hatóságok emberei. Csendőrök vigyáztak a hullákra s tartották távol az őrjögőket, kik hozzátartozóikat keresték. A nap sugára, mikor husvét másodnapján elindult besugározni, bearanyozni a mezőket és embereket, itt halottakat, jajveszékelőket világított meg.

A élők keresték a halottakat. Kicsiny árvák ontották szüleik után könnyeiket. A házak, a családok telve voltak megégettekkal, sebesültekkal. Az utcákon szerteszét halottak heverték. Carei-Mare, Satu-Mare, Mátészalka és a környék orvosai mind megjelentek. De vigasztaláson kívül egyebet ők sem nyujthattak.

Mikor a reggel beköszöntött s teljes világos lett, a hatóság emberei megengedték, hogy a hullákat a máglyák tömegéből kiszedjék s szépen sorjába egymásmellé fektessék. Ennek megtörténte után mindenki kereshette megégett szeretteit. Több mint négyszáz halott között megindult a keresés. Sok halott érintetlen volt, csak megfult. Némelyeknek a lába, másoknak a karja feje hiányzott.

Sándor Dávid presbiter is megismerte szénnéégett feleségét a cipőjéről. Két leánya egymást átölelve tartotta s úgy lehelték ki lelköket. Szintén szénnéégték, azonban az apa az egymást átölelve tartó leányai között egy darab ruhafoszlányt talált s erről tudta meg, hogy ezek az ő leányai. Három halottat vitt haza, zárta koporsóba.

Tordai uram elvesztette feleségét, kis leányát, két fiát.

A biró Pótor Sámuel, elvesztette öreg édesanyját, négy gyermekét, feleségét. A falu kovácsa odaveszett egész családjával együtt. A háza üresen maradt.

Alig volt ház a faluban, ahol ne lett volna halott. A közeli városokban elfogyott minden koporsó. Idegen falukból jöttek a szülők s jajveszékelve vitték haza halott gyermekeiket.

Volt azonban sok olyan halott, akiket senkisémm ismert fel, senkisémm keresett. Ezeknek közös sirt ástak. a környékbeli falvak lakossága volt kirendelve ünnep másodnapján sirokat ásni. Késő estig több száz sirásó munkája után készen lettek a sirok. A felismerhetetlen halottak részére tömegsirt ástak.

Estére megkezdődött a temetés. Fekete zászlók alatt vonult nemcsak az Ökörítő élő lakossága, hanem az egész környék lakossága. Az éneklést megkezdették a falu legelső háza előtt s így vonult a gyászos tömeg a temető felé. Minden házból hozták kifelé a koporsókat. Száz meg száz koporsó egymásután. A felismerhetetlen halottak száma 273 volt s ezeket 14 szekérra rakták s úgy szállították a temetőbe s tették őket a közössírba.

A református pap, Kovács Gusztáv, imába kezdett, de csak fuldokolni, sirni tudott. A könnyezés, a sirás, a zokogás volt a halottakért elmondott imádság.

Az ezt követő napokon, heteken, hónapokon át, Ökörítőn nem volt más, mint temetés. Akik a halálból kimenekedtek, még kisebb égési sebeikbe is belehaltak. A betegek közül nagyon kevés épült fel.

Még egy-néhány sírfeliratot közlök az ökörítói temetőből:

*Husvét szent ünnepén,
Mikor megnyílt a Krisztus sirja
Gusztáv fiunk éppen akkor
Tűzhalállal szálla sirba.
Szivünket égőgyász bántja azóta
S könnyünk e gyászt el nem oltja.
Egyetlen egy remény-vigasz maradt,
Hogy kik pihentek itt e kő alatt
Hitünk szerint mindörökké éltek,
Mienk lesztek s mi a tiétek.*

Egy másik így hangzik:

*Ibolya nyilással, tavasz fakadással,
Ifjan haltak meg rémes tüzhalállal.
Hantotok mellett mi megtört szívvel állunk.
Vissza benneteket, jaj, hiába várunk.*

A harmadikon ez olvasható:

*Utas állj meg, idetekints
Itt nyugszik egy elrejtett kincs.
Tüzes halállal kimulva,
Galambmódra mennybe szálla.*

A negyedikre ezt írják:

*Horkai Róza voltam,
Tüzhallal meghaltam.
Édesanyám, két testvérem
Együtt szenvedtek ki vélem.
Tizenhat éves koromba
Estem szomorú halálba.*

Egy ötödik sírkövön ez olvasható:

Mikor sok százan haltak tüzhallal, három gyermekünk lelke az égbe szállt. Drága hamvuk nyugszik e kő alatt. Nekünk örök gyász és könnyhullatás maradt. Mennyei tűz töltsd bé sziveinket. Szentlélek Isten vigasztalj meg minket.

Igy történt meg a halálból Ökörítón az 1910. év husvét első estélyén. Ezt a halálbált a református egyházközség sohasem fogja az életben kiheverni. Több mint 450 halottja volt Ökörítónak. A kormány sok éven át nem tartott e községben sorozást, hiszen a fiatalok színe-java pusztult el a bálban.

Még ma is sirástól hangos az ökörítói temető. A tánc, a bál örökös gyászt borított a községre.

Van vigasztalás . . .

Irta: Szász Ferenc (Sátmar).

Tanulmányainak utolsó éveit végző diák volt Medgyesi János atyánkfia. Minthogy a híres nevezetes kollegium internátusában az ő számára nem volt teljes ellátás biztosítva, kénytelen volt ebbeli szükségletét magánháznál pótolni. Volt annál a háznál hat eladó sorba csöpörődött leányzó is, akik szívesen tekintettek a jóképű diákra. Gondolták: Egy-két év hamarosan elröpül, kivált ha az az erőtől, egészségtől duzzadó fiatalság esztendei! És akkor kész ember lesz a diákból, állást vállal és ki tudja nem dobogtatja-e meg addig is szivét a hat pár szem közül egy párnak szelid bizalmat tükröző tekintete, üdvösséget és boldogságot ígérő csintalan ragyogása?... Ki tudja? . . .

Bizony, az úgy történt, ahogy az már ilyenkor rendszeren történni szokott. A legkisebbik, a legcsintalanabb leány megtetszett a diáknak. És éppen azért tetszett meg, mert az valóssággal bujósdit játszott vele. Valahányszor beszélni akart vele, az úgy eltűnt előle, mintha a föld nyelte volna el. Csak az étkezésnél találkoztak. Az eleven kis »fruska« úgy gondolkozott, — ha akarta — hogy ő csak az öt nagyobbik testvérénje után következhetik a férjhezmenetelben. De mit tesznek a szemek? A lélek eleven, mosolygó tükrei? . . . Azt, hogy nem a születés sorrendjében tetszenek meg a leányok és nem ebben a sorrendben kerülnek fejkötő alá. Mindennapi eset az, hogy pár szem csillogásáért, szelid mosolyáért vagy perzselő tekintetéért a szerelmes szivü fiatalember még a csillagot is lehozni reméli a magasságos égről . . . Így történt ez alkalommal is. A karácsonyesti vacsora végén célzást tett a fiatalember: Hogy hát így meg úgy, ő Micikét nagyon szereti és feleségül kéri. Az édesapa mélységes hallgatásba merült. Am az édesanya ösztönszerűleg — azonnal feltalálta magát. Neki

nem szabad elutasító választ adni, mert marad még öt leányzó a háznál. Ezeknek a férjhezmenetele még nem kis gondot okoz az okos mamának. Még az a rendkívüli körülmény is közrejátszott, hogy a házasulandó ifju-emberek valamennyije a legkisebbik leányt környékezte. A nagyobbak — bár mindenik szemrevaló, okos, dolgos teremtés volt — számításba sem jöhettek Mici mellett. Kellett tehát a legkisebbik leányt elteenni a nagyobbak utjából.

— Jól van drága János, én nem ellenkezem és nem rontom el a kedvét — mondta a mama édeskés mosollyal, fontoskodni látszó arccal — de jegyezze meg, hogy még sok baja lesz magának Micivel. Vasfejű és nagyon akaratos. Higyje el, hogy én már beleuntam, nem bírom tovább tűrni az akaratoskodását. Pedig én szigorúan neveltem őket. Ez az egy kivált a többi közül.

Bánta is a fiatalember most, akármennyi baja lesz, majd a feleségével, csak hogy most neki ígérték. Rettegett az elutasító válasznak még a gondolatától is. Volt vigasztalás, volt boldog karácsony ünnep . . .

* * *

János ur és Mici boldog házasok. Falun laktak. Ide szólította hivatása az ifju férjet, aki feleségét valósággal a tenyerén hordja. Hivatala a lakás mellett van s minden órában meglátogatja kis feleségét. Takarékosan élnek. Már kevés ingatlanuk van. A gólya is le-leszállt már egy párszor hozzájuk és pufók, egészséges gyermekekkel örvendeztette meg az édesanyát. Időközben az otthon maradt öt leánytestvér is férjhez ment és pedig valamennyien szerencsések. Ez is örvendetes vigasztalás a jó nagymamának és a még mindig delitartásu nagyapának és maguknak az érdekelteknek is.

Mici asszony vágyakozó természetű. Megunta a falusi életet, városba kívánkozik. János ur mint a férj. Ő még a csilagos kék ég lehozására is vállalkozott. Az asszony ilyen nagy áldozatot nem kíván. Teljesítette tehát kérését. Békés, csendes nyugalomát a városi élet zaklatott, sokszor pokoli lár-májával, a gyeheña tűzével cserélte fel.

Az asszony boldog. Városi járdán sétálhat. Gyermekeit előre küldi a dajkával. Ő maga pedig megelegetten megy férje elébe a kaszinóba. Jönnek a jóbarátok. Kezdődik a dínom-dánom. Az asszony szívesen süt-főz, naphosszat, csak hogy

az ő barátnői és férjének barátai a legjobban találják magukat. A költséges mulatozások a szerzett kis falusi birtok eladására kényszerítik a tapasztalatlan házaspárt. De az asszony jól érzi magát, megvigasztalja a társaság. János ur sem panaszkodik, neki ritkán tiszta a feje. A hét mindenik napjára esik egy-egy lakoma, vagy reggelig tartó dinom-dánom. Nagyon gyorsan élnek, bőséggel kiveszik részüket az élet örömeiből. És a férj még sem hozta le a csillagos kék eget . . . Szegény, áldozata jószívűségének és emberszeretetének. Pár évi városi élet után fülíg usztak az adósságban.

* * *

Ujból karácsony közelget. János ur számadást csinál. Ugy találja, hogy adóssága rémitően felnövekedett. Nem bírja fizetni már a kamatokat sem. Nincs más menekvés, vissza kell menni a faluba. Oda nem jöhetnek a mulatni vágyó barátok. Lábra kell állni ismét. A család már öt tagra szaporodott fel, szükség van a takaros életre. Ezt már az asszony is elismeri és minthogy legjobb barátnője Amerikába távozott, — ők is összeszedték magukat és ismét falura költöztek.

Ez is vigasztalás. Bár nagyon sovány azoknak, akik a városi élet változatos inycsiklandoztató, fényességes sorozatához szoktak. És nagyon nehéz azoknak, kiknek olyan jó szívek van, hogy a nagyon szeretett vendégbe beletömnék még a mennyországbeli üdvösségüket is.

Itt a férj egy nagyobb kölcsönnel igyekszik a bajon segíteni. Annyi volt ez, mint egy csöpp víz, a mérhetetlen nagy tengerbe. Küzködés, nyomorgás ilyenkor az élet.

— Nagyon nehéz az élet — sóhajtozik hosszú álmatlan éjszakákon János ur — akinek a sok rendetlen éjszakai mulatozás megtámadta egészségét. Idegzete alig bírja már.

— Hej, ha még egyszer ember lehetnék, de másképp élnék — szól bünbánóan feleségéhez. Mindketten fenékig ürítették az örömpoharukat, vagy kellett vagy nem: Oktalanul. Ugy látszik, hogy ezzel már be is fejeztük. Ami számunkra nem nyílik már több öröm-virág. Dolgozunk, aztán egyszer csak ennek is vége lesz. Még az ötven évet sem értem el, máris életunt vagyok. Más ember ilyenkor még vidul, telve életkedvvel, erővel, tervezgetéssel. Én elgyöngültem. Rossz vagyok. Ne haragudj reám szívem párja. Tudom, hogy megelégedsz mellettem száraz kenyérrel és vízzel. De nekem fáj-

dalmas látni a te időelőtti elhervadásodat, gondoktól terhelt, kedvetlen arcodat. Én már nem tudok törődni veletek. A kiszabott dolgot naponként gépiesen elvégzem. A család gondja a te vállaidra nehezült. Nagyon gyenge az akaraterőm. Ha egy-egy barátom szórakozni hív, megyek, mint egy alvajáró s egyszer csak azt veszem észre, hogy már rég elmúlt éjfél. Haza kellene jönnöm. De marasztanak. Maradok. Így aztán gyakran csak reggel kerülök haza. Légy hozzám irgalmas és ne haragudj reám — így beszélgetteit János ur mámorea kiválása után. De azért már másnap, vagy harmadnap újból eltéved. Reggel kerül haza.

— Ennyi az én örömöm — szokta mondani nagy fejjel, a felesége feddő szavaira.

Ez nagyon fájdalmas önvigasztalás. A család aprajánagyja bus, borongós érzésű ilyen alkalommal.

* * *

A feleség ismét hűségesen virraszt. Várja az urát. Ki tudja hányadikszor? . . . De rendületlenül várja . . . Nem tud lefeküdni . . . Várja a vigasztalást . . . Szentül hiszi, hogy Jánosna egyszer csak megunja az éjszakázást és otthon marad. Csak egy szerető asszonyszív képes ilyen türelmesvárakozásra.

— Lesz vigasztalás — suttogja kimerülten, miközben alvó gyermekét nagy szeretettel takargatja be. Szép, most már bágyadt szemei felragyognak, mintha a mennyország örök fényességét látná, ahová csak azok által juthat el, akiket szíve igazán szeret és akik őt viszont nagyon szeretik . . .

A szenvedés és baj nem jár egyedül. Szomorú, borongós szombat délután levelet hoz a posta, amelyen Mici asszony édesapja irását ismeri fel. Megremeg a szíve. Az öreg nem igen tudott írni. Valami nagy baj történhetett. Sejtelve nem csal. Az öreges kuszált irás azt tartalmazza, hogy édesanyjának minden betegeskegés nélkül, egy »jajj« szóval megtántorodott és elköltözött az élők sorából, itt hagyván öreg, beteges élet-társát gyámol nélkül. Még csak el sem bucsuzhattak egymástól, közel 50 éves együttélés után. Arra kéri az édesapa legkisebb leányát — Mici asszonyt — hogyha még életben akarja látni, azonnal utazzék haza . . .

Anyá és gyermekek keservesen kisírták magukat. Ezen az estén János ur mintha érezte volna a nagycsapást — korán ment haza. Ő is együtt sirt a sírókkal . . . Vigasztalta anyját vesztett feleségét és gyermekeit . . .

* * *

János ur bibliaismerő ember, úgy forgatja annak lapjait, mint egy püspök. Az Élet könyvéhez folyamodik most is és abból olvas fel szomorkodó családjának. Jób történetét. Jézus születésének és életének történetét ismerteti s magyarázattal kíséri. Könnyeket töröl. Vigasztal és vigasztalódik. Egyszer nagy hirtelenséggel lapokat fordít s emelkedett hangon olvassa a következő szavakat:

»Ha pedig bánat nyomja a te szivedet, lelkedet, keress vigasztalást a vallásban, keress enyhülést a munkában, a kötelesség hiv teljesítésében, mert minden más hiábavaló...«

Ez aztán az igazi vigasztalás. Az Ur Jézus Krisztus élet-példájának és parancsolatainak követése a legjobb vigasztaló. Az eltikkadt, szomjuhozó lelkekre és a gyötrődő, fájdalmas szívekre égi balzsamu, biztos orvosság. Mindnyájan a magasságba tekintenek s el-elcsukló hangon s teljes hittel zengedezik az örök szép karácsonyi éneket:

»Kicsiny Bethlehemben megzendül az ének:
Dicséret dicsőség az ég Istenének,
Kit oly régtől fogva, oly epedve vártak,
Megszületett megváltója e bűnös világnak...«

Aztán:

»Dicsőség magasságban az Istennek,
Békesség e földön a jóakaratu embereknek.«

Lefekvés előtt még elmondták Luther hit-erősítő énekét is:

»Erős várunk nekünk az Isten...«

* * *

Karácsony este van megint. Az életsorsok megváltásának csodálatosan, szép és magasztos ünnepe. A földre szállt Ur Jézus Krisztus boldogító, embertestvéri szeretetet hozott és hirdeti majdnem kétezer esztendő óta. Ingyen kegyelemből osztja kiapadhatatlan gazdag áldását a szívekbe és lelkekbe. »Nyissuk meg szívünket, tárjuk kebelünket« fogadjuk be Őt. Értsük meg és tartsuk meg parancsolatait amelyeknek sumója az egymás szeretete, segítése, vigasztalása: »sírás a sírókkal, örvendezés az övendezőkkel...« s így nem kell elmondanunk sem most, sem a hétköznapon keserves fájdalmak között:

»Mihozzánk is beköszönt a karácsony,
De csak azért, hogy bus arcokat lásson...«

Ne így legyen jószágos Istenünk! Legyen dicsőség a mennyben, békesség a földön, jóakarát, szeretet és boldogság ez emberek szívében... Legyen vigasztalás minden bajra, bánatra és orvosság minden fájdalomra...

A vén bolond...

Irta: Kilin Sándor chişineu-criş-i református tanító.

Pusztulást mutató, belső kintől tépelt arcu asszony megy végig a falu utcáján. Termete és egész lénye hervadt, mint a májusi fagytól ért, virágaitól megfosztott fa. Még a homlokán szemébe csapó fehér hajszálok is, mintha a tavaszi dér fázos hangulatát juttatnák eszünkbe. Szoborszerű, mozdulatlan arcából két messze néző, talán múltban kutató vagy jövőben kereső, tüztelen szempár fénylik, mely távolba tekint, mint a végtelenség világát vizsgáló csillaglító lencséje vagy önmagába fordulva keresi a benne munkálkodó múlt parányok elrejtett világát.

Akár egyik, akár másik, akár messze néz, akár önmagában kutat, semmit sem lát az őt körülvevő világból. Ugy látszik, csak a teste van meg, lelke kívül a világon, fölötte vagy... alatta él. Ha szobor lenne, bizonyára ezt a nevet kapná: „szomoruság“, ha festmény: „fájdalom“, ha zeneművé alakulna át, nem volna más, mint könnyfakasztó ária.

Ki ez a mosolyt üző árny, jókedv virágát letépdő kísértet? Kísérjük őt.

Szinte rohanva hagyta el falu házait, hogy minél hamarabb kijusson a határba. Itt széjjel néz, majd gyors egymásutánban növényeket szed, gyökereket tép. Mindenik letépésnél valamit mond, miközben elnézegeti.

Mit beszélhet? . . . Két-három szó az, ami legsűrűbben előfordul tompa mondókájában . . . Apám . . . bátyám . . . vén bolond . . . A falusiak jól ismerik már. Egyik el is meséli történetét . . .

Harmincnyolc köblös föld gazdája volt Fecskés András, pedig szolgasággal kezdte életét. El is dicsekedett sokszor vasárnapi pipaszó mellett: — Látjátok, ugy kezdtem, mint az ujjam s ma a falu első tize között van a helyem. Csak így folytassátok, gyermekeim, mint én s harminc év múlva a Fecskés-család lesz a falu büszkesége.

A gyermekek, akikhez ezeket a szavakat intézte, csak szívták magukba az apai beszédet, mint a szomszéd föld a harmatcseppeket. Ugy látszott, meg is fogadják a szót. Fejlődésükkel és ügyességükkel napról napra több örömet okoztak. Különösen Feri a középső fiú s Sári a kisebbik lány. Kata lányt elröpítették messze innen még 15 éves korában. Pistát valami ismerőse Amerikába csalta s ott farmer lett belőle. Meglátszik rajta, hogy szorgalmas vért örökölt. Hej, ha itthon lenne, de gyönyörűség is volna megmutatni a világnak mindazt a sok szép dolgot, ami egy farmer udvarát díszíti. Milyen büszkeség lenne eldicsekedni: Meglátszik rajta, hogy az apja fia!

Szerencsére, akik itthon maradtak sem halva élők. Bár fiatalok még, de a szorgalom nem hiányzik belőlük! Egyikből sem.

Olyan kazalt tud rakni már a Feri, hogy a legügyesebb gazdának sem válna szégyenére. A Sári főztjét meg igazán megeheti akárki. Még a pipa is feszesebben állott az öreg szájában, amikor szemét ellegeltette a két szép teremtesen. — Nézd azt a fiút, anyjuk — szokta mondani. — Olyan sudár, mint a jegenye. Karjai acélból vannak . . . Meg aztán, hol van még egy ilyen fej a világon? Mintha csak a magamét látnám benne . . . Fenttartja magasan . . . Égbe néző sziklacsucs! De nincs is mért lehajtania . . . A szeme? . . . éles, mint a kard, mintha a világot akarná átszurni.

vele!... Ugyis kell!... Nézd a menését! Látod, hogy rugja fel utjában maga előtt a kutyát? Nem tűri környezetében a henyélést és meghunyázkodást. Jól teszi! Ne is tőrjön semmit... De nem is mernek a közelében a munkások még mukkani sem! Én mondom neked, hogy ez valamikor még egy falunak fog parancsolni! Boldog vagyok, hogy Sári sem marad mögötte.

Hej, ha ilyen férjet kapna ő is, milyen nyugodtan hunynám le egyszer a szememet! Tudom, hogy egy ilyen emberrel igazán a Fecskés család uralkodna az egész faluban. Hiába, én uralkodásra termettem s büszke vagyok, hogy az én vérem van mindkettőben... Mintha nem is te lennél az anyjuk... De ez is ennek a módja. A mai világban nem angyalokra van szükség, hanem erős, bátor, mindennel szembe szálló acélemberekre, akik hegyet tudnak félredobni az utból, akiknek a kezében játék legyen minden... ha kell még az... ember is... ha... ha... ha...

Jól van gyermekek, haladjatok csak tovább a magatok utján...

És a két gyermek haladt is... Büszkeségére vált volna bármelyik iskolának, úgy megtanulták... amit az apjuk óhajtott.

A házhoz tartozott még egy öreg béres is. Husz-éves kipróbált cseléd volt már. Jó ember mindenkép, csak nem volt nap, hogy gazdáival össze ne szólalkozott volna. Hol az öreg vagyona nem tetszett neki s azt hajtogatta: nincs igazság a mai világban, amikor egyik embernek mindene van, a másik pedig olyan szegény, mint a templom egere; hol a család személtényének viselkedése ellen volt kifogása. Máskor meg azt durozsolta, hogy még az öreg is, a fiatalok is megihatják a levét az egész nagy vagyonnak, büszkeségüknek, nagyravágyásuknak, meg mindennek, ami ennél a háznál van. — Beszélj, beszélj vén bolond! Ellürték neki. Hova is küldték volna, ha már annyi tenger időt ott töltött náluk. Kidobják! Minek? Elfér itt — szokták mondani s a beszédjén sokszor még jókat lehet mulatni,

amint predikál nekünk — ugysem igen hallgatunk más predikációt! Különbén is van egy jó közmondás: Urnak, bolondnak minden szabad. Legyen neki is jó kedve . . . Meg aztán . . . ugy szereli azt a két gyermeket! . . .

Már a falusiak is ismerték s amikor panaszait meghallgatták legfeljebb azt mondták rá: beszélj, beszélj, vén bolond! . . . Ez mondta is a magáét.

Egy szakadó esős éjszaka utáni nyári reggelen nagy riadalom verte fel a falut. Ömlött az eső, fújt a szél, csattanás és mennydörgés reszkettette meg a levegőt és mégis nagy a lötás-futás. Egy kérdés járja: hallotta mi történt? Egy irányba szalad mindenki a Fecskésék háza felé. Itt egyszerre megszűnik a zaj. Mintha halottas ház ajtaja nyilna meg. Néma összenézések, titkos suttogások, apró megjegyzések, melyeket elfojtott jajkiáltások sötétítettek be, jelezték, hogy itt valami nagyon szomorú esemény történt. A következő percben a megdöbbenés sikolya szalad végig az embereken. Az öreg Fecskés letakart testét hozzák a csendőrök . . . Az éjjel megfojtották.

A komor menetet két siró fiatal lélek és egy csendőr láncok között haladó-összetört vén ember zárta be. Ki lehetett más, mint a vén bolond . . . Bevallotta.

Az emberek között egyforma vélemény alakult ki. Régen lehetett látni, hogy nem jó vége lesz. Miért is türte házánál? Mindig veszekedett gazdájával.

15 év telt el ózóta. Az öregasszonyt a fájdalom nemsokára sirba vitte ura után. A lány férjhez ment, de ura elhagyta. A fiu megházasodott, de felesége nemsokára rá meghalt . . . A nagy udvarház két lakását most a két magára maradt lélek lakja . . . A gazdaság? Mintha az is sirba készülne. Beteg Pusztulóban.

Egy késő esti órában megrokkant aggaszán lipeg végig a falun. Réveteg szemével a semmibe néz. Görnyedt teste, fáradt lelke az utolsót lobbanni készülő

gyertyához hasonlít. Hosszu, fehér szakáll, mint egy élet jutalmának nagy érdemrendje lakarja mellét. Meg-meg áll egy-egy lélegzetre, mintha önbiztató küzdelmében azt mondaná: tovább, tovább, már kevés van hátra, csak kitartás. Eléri az ismert házat... Ott összerogy... Elérkezett élete végére a nagy pont a Halál.

Óh te szegény vén bolond! Hát meghalni jöttél ide vissza? egy földben akarsz nyugodni régi gazdád-dal! Talán még halálban is szolgálni akarod? Vajjon a sirban is szemrehányásaidat predikálsz? Vagy... vagy a nem sejtett igazságot így akarod a világnak kiáltani? Talán te vagy a hallgatás oroszánjának vasmarku lefogója s azért jöttél ide meghalni, hogy felszabaduljon a hatalmas fenevad s lépje szét a lekötő láncokat... Azért jöttél ide, hogy kirohanjon és szabadon garázdálkodjon a pusztító erő, amelynek neve: Lelkiismeret!

Ha a szeretet hozott vissza, mely 15 évig kezébe adta a rabság fekete kenyerét, ime elérted célodat: szeretteid közelében fogsz pihenni... Ha azonban a végzet küldötte vagy, úgy is teljesítetted hivatásodat!...

Látod azt az egykor olyan dacos, büszke parancsoló fejet, mely feléd hajol?... Figyeld, hogy változik át hirtelen!... Most rád roskad... Nézd, hogy ölel magához!... Nézd, hogy kacag hozzád... Ölel, csókol... Apjának szólít... most még azt állítja, hogy ő is abba a szép kastélyba akar menni, ahol te voltál... Miért is foglaltad el az ő helyét ottan!... azért nem tudott ő bejutni oda... Milyen jó, hogy visszajöttél most legalább helyedbe mehet... Ő akar vén/bolond lenni... mer ő nagyon szeret téged. . Te vagy az ő apja... Ő meg a te fiad... de nem olyan mint az a... másik aki azon a borzasztó éjjelen egy jó öreg apát... elteft az utból... hogy parancsolhasson, hogy uralkodhassék egy birtokon... még olyan sem akar lenni, mint az a testvér... a lány... akivel osztózni akart.

Hallod, ő már nem akar uralkodni mint az a másik?... Ő még a kutyát sem fogja félrerugni az utból... Ő olyan akar lenni mint... te... vén bolond...

És az is lett.

Egyik orvos a másik után. Egyik hold föld a másik után ment el, fürdőkre, füvekre és javasasszonyokra, de semmi sem használt...

Pedig Sára vitte mindenfelé... Már elment a vagyonból a Feri része, a másik is utána uszott... az övé is... Ő is... Olyan lett mint bátyja...

Még most is végig megy a falun mindennap, ki a mezőre... Járja mezitláb, lerongyolódva elsorvadt lelkével az erdőket... keresi a varázsfüveket... Mindig ujjal tér vissza... ujjal reménnyel, hátha meggyógyíthatja azt a beleget...

Hiába minden, olyan fű még nincs, amely a lelki ismeret lépő forrongását gyógyítani tudja.

De azért mindennap megy és keres. Esténként aztán a múlt sötétségének szörnyü éjszakája száll a házra, ahol két lélekroncs üldögél... s míg az egyik mindig csak azt hajtogatja: „... Ezt nem én öltem meg... Ez a kapuban halt meg...“, addig a másik ilyenkor nyugtalanul néz szét s ekképen folyik be a szomorú emlékezésbe: Ugye ennél nekem nem kellett segíteni?...

Miért is jött haza az a: ...vén bolond...

Mikor borulsz...

*Szegény ember, gyász a sorsod, Szegény ember, sok a vétked,
Fejed mégis fennen hordod; Tennen erőd meg nem védhet;
Mikor borulsz sirva végre Mikor nézel hittet végre
Jézus Krisztus előtt térdre? Jézus Krisztus keresztiére?*

*Balsors üldöz, bánat éget,
Nem találod békességed;
Mikor borulsz oda végre,
Jézus Krisztus kebelére?*

Vásárhelyi János.

A több mint félmilliónyi ardeali magyar reformátusság a beteg Makkai Sándor lemondása után 1936 június 30-án teljes egyhangúsággal *Vásárhelyi* János egyházkerületi főjegyzőt ültette a püspöki székbe.

Vásárhelyi Jánosban olyan férfi került a püspöki székbe, akit nemcsak névről, hanem személyesen is ismert a hiveknek tulnyomó nagy többsége. És pedig onnan ismert, ahol igazán, meg lehet ismerni a lelkipásztort, a katedráról. Bámulatra méltó fáradhatatlansággal hirdette az Igét mint püspökhelyettes száz meg száz gyülekezetben. Igehirdetésében a lelkét tárta ki, ezért lelki arca éppen olyan ismerősen mosolyog népére, mint testi arca. Hihetetlen munkabíráásával temérdek egyházi munkáján túl az egyház határain túlterjedő munkamezőn is mindig kész volt szolgálni. Ebben a munkában úgy ismerhették meg Őt, mint akinek volt szeme és szive megkeresni és megragadni azt, ami a sziveket összekapcsolja.

Erejének teljében, 48 éves korában jutott a püspöki székbe. A Ciuci-i parokhiától, hol született, a székely fővárosi kollégium, a Cluj-i teológiai fakultás padjain, németországi tanulmányi útján keresztül nagyon változatos életut vezetete magaslátig. Még husz esztendő sem volt, mikor mint helyettes lelkész pásztora lett a Bistrița-i gyülekezetnek, 1919-ben a deji gyülekezetbe, 1922-ben Clujra vitte a hivek szeretete,

1924-ben már esperes, rá két évre, 1926-ban pedig egyházi ügyeleti főjegyző, püspökhelyettes lesz.

Most, amikor kezébe adta Isten azt a kormánypalcát, amelynek irányzó útmutatása nemcsak a református egy-

háznak, hanem az egész transzilván magyarságnak jövőjére nézve nagyjelentőségű, nem kívánhatunk Vásárhelyi Jánosnak sem és magunknak sem mást, minthogy tudja nagy feladatait és céki üzéseit hosszú esztendőkön keresztül erős és bátor lélekkel szolgálni.

Diakonissák az Árvaházban.

Árvaházunk rég várt örömnepet ült 1936 szeptember 20-án: ezen a napon állítottuk be árváink gondozására, nevelésére *Anna* testvért és *Monica* testvért, a cluji diakonissaképző intézet által Árvaházunkba kibocsátott két diakonissatestvért.

Már az első keresztyén gyülekezetekben is találkoztunk diakonissákkal; Pál apostol névszerint is megemlíti Tétet, a kenkhereabeli gyülekezet diakonissáját. (Róm. 16, 1—2.) A diakonissa szó annyit jelent, mint »Az Ur szolgáló leánya.«

Másfél évtizede a magyar református egyházak élete döntő fordulóhoz érkezett. Az igehirdetői-tanítói munkát végző karja mellett meg kell erősíteni az eddig nem használt karját: a szeretetmunkát végzőt. Csak az őskeresztyén egyház e két karja által képes egyházunk hivatását igazán betölteni. A legutóbbi tapasztalatok nagyszerűen bizonyítják, hogy a szeretetmunkák végzésére legáldottabb eszköz a diakonissa, akit egyházunknak oda kell állítani a lelkész, tanító és a presbiter mellé negyedik nagy tényezőnek istenország építésében. A szeretetmunka vállalása, a diakonissák beállítása nem újítás, hanem reformáció, azaz visszatérés az egyház ősi formáira.

A romániai magyar református egyházban egy diakonissaképző intézet áll fenn Clujon, melyet az ardeali egyházkerület létesített 1928-ban. Ott áll a diakonissák anyaháza a Református Kórház mellett. Jelenleg 48 testvér működik; legtöbben a kórháznál teljesítenek szolgálatot, de ott találjuk őket a

Orăștie-i református árvaházban, az odorhei i tanítónőképző-intézetben, a cluji szeretetházban, aggmenházban, napközi otthonban s az anyaintézet vezetősége meghallgatván kérésünket, a mi árvaházunkba is kibocsátott kettőt. Az anyaházból kibocsátott diakonissák — akik egymást *diakonissa nevükön* és *testvér*-nek szölitják — az intézet rendelkezése alatt ma-

radnak, ez gondoskodik róluk halálukig; a szolgálatukért megállapított díj nem őket, hanem az intézet pénztárát illeti.

Imádkozzunk s munkálkodjunk azért, hogy minél több református leánylélek találja meg Megváltóját s hálából szentelhesse oda életét egyházunkban eszközül az Ur áldásai számára.

A református keresztvén emberre nézve minden jótett, amit elvégezhet egy drága kitüntetés, amellyel Isten őt felékesíti; minden jótett megannyi ingyen vett kegyelmi ajándék, amit alázatosan és hálaadással hordozunk. Dr Ravasz László.

A különös kocsmá.

Irta: Muraközy Gyula.

Kivülről semmi különös nem volt rajta. Fakó, eső-
 áztatta cégtáblájáról félig lekopott a név, lekopott a vörös
 kancsóra ráfestett fehér hab s a karcsu borosüvegeknek is csak
 a nyaka látszott. Az üvegajtó apró, négyszögű üvegtábláival
 kibámult az országuttra örök egykedvűséggel. Nézte a hajnali
 kocsikát, melyek zöldséget vittek a piacra, a füttyürésző mun-
 kásokat, akik vállukon a kapával utnak indultak, hogy az élet
 keserves harcában egy napi kenyeret kiharcoljanak. Bent a
 kocsmá kertben sárga homokkal behintett út volt a kuglizó-
 hoz, melynek deszkafalán itt-ott még előfeketéllett egy-egy
 kilencet ütő játékos neve. Az sem volt különös ebben a kocs-
 mában, hogy olyan kevesen jártak be. Hiszen manapság min-
 den bukott fűszerkereskedés helyébe ivót állítanak, mert —
 úgy látszik, — az ital mindent pótol, kenyeret is és örömet
 is. A különös a kocsmáros volt. Felesége naphosszat ott ül-
 dögélt a söntés mögött, ruhákat varrt, kicsi barkett gyerek-
 ruhákat, vagy apró harisnyákat, fehér mellényeket kötött. —
 Elfonnyadt, sárga arcú asszony volt, a pápaszeme mögött is
 összehuzta mindig a szemöldökét: lehet, hogy rosszul látott,
 lehet, hogy mindig rosszkedvű volt. A kocsmáros maga hosszú,
 sovány öreg ember, a szemhéjai mindig vörösek, mintha állan-
 dóan sokat éjszakázott volna . . . Ha valaki belépett az ivóba,
 friss sört vagy pompás bort hozott a gazda. Ha még szomjas
 volt a vendég, újra tele hozta a poharat. Megkezdődött volna
 a jó kedv. A második pohár után az ember könnyebbnek érzi
 a világot és a pénze magától kezd csörögni a zsebébe.

— Hé kocsmáros! Még egy pohárral ebből a jóból!
Ilyenkor a kocsmáros odament a vendéghez:

— Nincs több... Nálam többet nem lehet kapni!

— Miért?

— Mert a fejébe szállt kigyelmednek. Az ital elveszi az ember esztét.

A vendég az asztalra csapott.

— Ejnye! az ebadtát! Hát pap kend, vagy kocsmáros?

A kocsmáros csöndesen, szomoruan rázta a fejét:

— Én ember vagyok! Arra gondolok, hogy kigyelmednek családja lehet. Ugy-e van is? Arra gondolok, hogy ezeknek a gyerekeknek ruháját, darab kenyerét isszák meg kigyelmedek. Én nem adok több bort!

A vendégek összenéznek ilyenkor. Felkészülődnek. Egyik a szomszéd kocsmába megy. A másik haza. A kocsmá csöndes lesz. Szelid hangú, öreg emberek járnak el bele, halkán, egy-egy csillogó pohár bor mellett meghányják vetik az élet sok baját és küzdelmét.

A kocsmáros egy asszony átkozta meg. Akkor még fiatal ember volt. Az ivóban pezsgett az élet. Három szál cigány húzta és a piros asztalterítők mellett meredt, kipirult arcú, öklüket rázó részeg napszámosok énekeltek. Gergely volt a legállandóbb vendég. Nagy, széles vállú napszámos ember volt Gergely. Csak féléve járt a kocsmába, azelőtt szombat-esténként csak beköszönt a cimboráknak elmenőben. Kis kunyhóban laktak egy közeli szőlőben, a lakásért vigyáztak is ott mindenre. Szinte évenként nőtt a család, majd minden évben új arc, új kéz tapsolt a régi pólyába. Keserű Mihály, a kocsmáros néha beinvitálta. Adott neki kóstolót... csak úgy... Hadd lássa, milyen jó bort tart! Elbeszélgetett vele. Mihály tudta az üzletet. Van benne csalogatás is. A szokás a földolog. — Gergely egyszer ott maradt estére. Jó hete volt. Valami főösleget csak ráköölthet magára. A kocsmáros fiát az ölébe ültette Mihály nem szerette, ha a fiu a vendégek között van, de most ráhagyta Gergely kedvéért. — Gergely hajnalba ment haza. Nem emlékezett semmire se reggel. Arra se, hogy az éjszaka eltörte a cigány rossz hegedűjét és minden vendég elé hozatott egy félliter bort. — Sirás és káromkodás hallatszott ki a kunyhóból ezen a szomorú másnapon. A kunyhóba belépett egy láthatatlan vendég, Gergely azon-

ban két hét múlva újra betévedt a kocsmába. Szerette a kocsmáros kis fiát, rendesen azzal hozatott bort magának. Mig a mámor rá nem szállt, faágból sipot is faragott a gyermeknek. Aztán jött a duhaj éjszaka. — Jöttek hónapok, évek és Gergely jóbarát lett a kocsmában, mintha egy láthatatlan bálvány ülne ottan és Gergely lerakná előtte pénzét, mintha mindég ennek szolgálna.

Egy téli estén berontott a Gergely felesége az ivóba.

— Az Istenért, Gergely! Várlak haza! Már megint nem lesz tüzelő az egész héten!

Az asszony sovány, fáradt, korán elcsunyult arcán haragos, kétségbeesett könnyek folytak.

— Dobjátok ki! Dobjátok ki azt az asszonyt! Mit keres itt! Mihály odament hozzá.

— Majd hazaküldöm a férjét, csak ne keltsen botrányt nálam, jó asszony . . .

Az asszony nem akart menni.

— Itt maradok! Itt sirok! Itt leszek minden éjszaka!

— Otthon intézzék el! Ne zavarja a vendégeimet!

Ebben a percben egy pohár vágódott az arcába. A férje dobta.

— Nesze asszony igyál!

A pohár összetört, egy szilánkjára felsebezte az asszony arcát. Piros vér gyöngyözött ki a seb helyén. Az asszony rémulten kapott az arcához.

Vér . . . — mondta, — vér Ez a vér hulljon a gyereke fejére Mihály gazda . . .

. . . Régen volt ez. És Mihály nem tudta elfelejteni. Gergely elzüllött. Lopott. Becsukták, azután megint kiszabadult. Mihály fia nagy, iskolába járó gyerek lett. Alacsony és ravasz fiú volt. Az apja észrevette, hogy sokszor nem mondja meg, hogy hova megy el? Elmaradt, néha egész éjszaka oda volt. Megverte, bezárta, az anyja a másik szobában sirt és kegyetlenek nevezte az apát.

Egy reggel csendőrök álltak a kocsmá előtt. Mihály fiát keresték. A városban betöréses lopás történt. Egész banda kézrekerült, Gergely, a főcinkos rávallott a kocsmáros fiára.

A kocsmáros nézte, hogyan verik a láncot a fiára, hogyan viszik szuronyok között. Valahol az ivó sarkából előjött egy árnyék, egy szomorú, siró asszony árnyéka.

— Látod, — mondta, — a kocsmá bosszút állott... A kocsmá lelke vitte el. A vér a gyermeked fejére hullott, Mihály...

A fiu egy év múlva hazakerült. Akkor meglopta szüleit és megszökött. Nyoma veszett. A kocsmá azóta csöndes. A kocsmárosné gyerekruhákat varr. Névtelen ajándékokként kelnek utra a kis ruhák. A kocsmáros szelid, csöndes ember lett. Nem zárja be az üzletét. A kocsmá él, — mondja, ha én bezárom, más nyitja meg itt. Néha éjszaka felriad.

— Ki sir az ablak alatt? Mintha egy asszony hangját hallanám? — kérdi a feleségétől.

A felesége megnyugtatta csöndesen, mint egy beteget.

— Aludj... Hiszen ezt éjszaka minden kocsmánál hallani lehet... Ez a kocsmá lelke...

És virrasztva, mozdulatlanul várják a virradást...

ARANYKAPU.

*Én is játsztam, énekeltem, ezelőtt sok évvel,
Sok kis rézcsengettyü-hangu falu-gyermekével.
Kerti gyepen, temetőben láncha-fogva játsztam.
— Temetővel szemben laktunk, faluvégi házban. —
Csilingelt a temetőkert, csilingelt a kertünk,
dolgos anyám bent hallgatta, ahogy énekelünk,
ahogy a sok rézcsengettyü dalosan szavalta:
Nyitva van az — aranykapu — menjetek be — rajta.*

*Aranykaput dolgos anyám gyermekül se látott,
mindig barna fellegen át látta a világot.
Csak a sors villáma lobbant hangoz csattanással,
csak a gond kapui nyitak vascsikordulással —
de előlem meseszóval, dalokkal takarta:
Nyitva van az aranykapu, menjetek be rajta.*

*Most a dombon, Rózsadombon, aranykapu nyilik,
aranykapu ragyogása ellátszik a sirig,
Szól a dal is, fénytelen és különös a dallam,
Egyetlenegy hang dalolja, mégis idehallom.
Föld alól szól, aki mondja, elhervadt az ajka:
Nyitva van az — aranykapu — menjetek be — rajta.*

Áprily Lajos.

A gyümölcs gyógyító ereje.

Némely betegségnél febizonyult, hogy a gyümölcsnek milyen nagy a gyógyítóereje. A gyümölcs ugyanis az emberi testnek könnyen emészthető formában kitűnő szert nyújt ahhoz, hogy az elhasznált izomerőt pótolja. Csodálkozással figyelhetjük meg, minő erősítő hatással vannak elfáradt testünk izomrendszerére bizonyos gyümölcsfajok. A gyümölcs a normális gyomorsavképződéshez is hozzájárul, ami egyéb tápanyagok megemésztését nagymértékben megkönnyíti, míg a gyümölcs-sav a gyomorban egyidejűleg megöli a bacillusokat.

Ha a különféle gyümölcsfajokat az egészség szempontjából osztályozzuk, legelsőnek kerül sorra az *alma*, amely érett állapotban vastartalma, élenyben dús, tehát a vérszegényeknél vérképző hatása, az asztmás és a tüdőbetegeknél pedig megkönnyíti a légzés nehézségeit. Az idegeseknek csillapító, az álmatlanoknak megnyugtató szere, az emésztést szabályozza. Az alma táplálóereje, vastartalma főként a héjában van. Kivételek persze a vastaghéjú almák, ezeket meg kell hámozni, mert héjukat nehezen emészt meg a gyomor. Lázas betegekre az alma igen frissítőleg hat. Foszfort is tartalmaz és ezért idősebb egyéneknél, akik véredényelmeszesedésben szenvednek, igen előnyös hatása. Az alma ezenkívül jó tápszere a májnak és az agynak is. Innen az a fényes eredmény, amelyet idegbetegségeknel almadiétával elérhetünk. Az alma ezenkívül jó szolgálatokat tesz különféle hurutoknál.

Almát vékony szeletekre vágunk, forró vizet öntünk rá és egy ideig engedjük párolni; a levét átszűrjük, aztán a keveréket kevés cukorral megisszuk.

A *citrom* leve vértisztító. Testünk valamennyi nyákhártyájára és mirigyére hat. Ha állandóan és mérsékelt mennyiségben fogyasztjuk a citromot, még a nyákhártyák élettelen (szürke) helyei is ismét életképesekké válnak. Ezt pl. a torokban lehet megfigyelni. A citromlé továbbá feloldja a kölerakódásokat, a köszvényt és a reumás lerakódásokat és megöli a szivacs képződményeket (roncsoló toroklob). Összehuzza a véredényeket és csillapítóan hat. A konyhában és a gyógyszer-tárban hasznát veszik a citrom héjának is.

A *narancs* áldásos hatása egészségünkre közismert. Fertőtlenítő, vitamindus és tápláló is. Mindamellet a szivbajosok és a vérszegények ne egyenek tulsokat ebből a jóízű, illatos gyümölcsből, mert izgatja és ritkítja a vért. Ezáltal természetesen erőt vesz el ezektől a betegektől.

A *szőlő* gyógyítóerőben vetekedik az almával, sőt gyógy módra alkalmasabb is. Tartalma: szőlőcukor, fehérnye, magnézia, kálisó, szabad savak. Ezek megtisztítják, meghigítják, szaporítják a vérsejteket. Azok, akik a szőlő héját nem eszik meg, mert azt hiszik, hogy az emészthetetlen, tévesen cselekszenek. Éppen a szőlő héjában felfalható lugsavakat dolgozza fel a gyomor. És az emésztőszervek ezeknek a feldolgozása által nyernek erőt. A szőlőkúra tisztítja a tüdönket is. Tehát felfrissíti egész szervezetünket, hizlaló és erősítő hatása.

A *dió* tartalma: fehérnye, olaj, cukor és kevés keményítő. A gyomorsav képződésének meggátlására sikerrel alkalmazhatjuk. A lesoványodás megakadályozására, cukorbetegségnél és vérszegénységnél kiválóan alkalmas. A *kókuszdió* még dusabb fehérnyetartalmu: egy kgr.-nyi kókuszdió egyenlő tápértékű egy kilogramm marhahussal.

A *szilva* hasonlóképpen hasznos, egészséges gyümölcs. Főként aszalva vagy izalakjában. (Nyers állapotban fogyasztva felfuvódást okozhat.) Gyengegyomruak és bélbetegek tartózkodjanak a friss szilva élvezetétől.

A *füge* és a *datolya* kiváló tápszer, amely azonban száritott állapotban részben elvesziti hatását.

A nyári és téli *körte* kevésbé tápláló, mint az alma. Mésztartalma elősegíti a csontképződést.

A *görögdinnyének* és a *sárgadinnyének* nem igen van tápláló ereje.

A *cseresznye* kellemes ízű, könnyen emészthető gyümölcs. A *meggy* vértképző. A *birsalma* kompótnak, marmeladának, sajtnak egészséges, tápláló. Az *eper* értékes tápláléka az idegbetegnek és a vérszegényeknek. Sok foszfor van benne, elősegíti a vérkeringést. Innen magyarázható az a jelenség, hogy vérmes embereknél az eper csalánkiütést okoz.

Az *áfonyát*, a *ribizskét*, a *málnát* gyenge vastartalmuk, üdítő izük teszik közkedveltte. A hegyvidéken a fekete áfonyát orvosságul használja a nép.

A *barack* és az *őszibarack* héját régebben ártalmasnak tartották. Ujabban a vegyelemzés kimutatta, hogy éppen a héjukban rejlik az értékük; a héjuk tartalmazza azokat az összetételeket, amelyek a tüdő tevékenységére jóltevően hatnak, a gyomorfalakat megtisztogatják és a májból az epe kiválasztását megkönnyébbiik.

Az *ananász* csupán élvezeti gyümölcs, tápértéke nincsen. A *gesztenye* gazdag liszttartalmánál fogva tápláló, de nehezen emészthető.

Célszerű az egyes gyümölcsfajok élvezeténél a hatást megfigyelni. Ez a megfigyelés nemcsak érdekes, de hasznos is lesz önmagunknak és hozzátartozóinknak, mert hiszen a gyümölcsöt mindenki szereti, szívesen fogyasztja, sőt annak gyógyítóerejéről meggyőződve, gyógyulást, enyhülést vár tőle. És sokszor éppen az ellenkezőjét éri el, csupán azért, mert nem a természetének, a szervezetének megfelelő gyümölcsöt választja meg.

PAP DROGUERIA

Oradea, Bulev. Reg. Ferdinand 9.

— TELEFON: 656. —

Oradea legdusabban felszerelt drogueriája, gyógyszerkülönlegességek legolcsóbb árban. Floreal készítmények lerakata.

Apró történetek rég, híres professzorokról

Összeállította: Benedek Géza.

A Bethlen-kollégium hajdan híres professzorának, Kolozsvári Istvánnak igen durcás és akaratos felesége lévén, keveset törődött a főzéssel. Egy alkalommal a nagyobbik szolgáló egy fazék kását tett fel főni és belevetett egy jó marék sót. Bejövén a kisebbik szolgáló, gondolta, hátha a sót kifelejtettek belőle, ő is megsózta. Időközben bevetődik a háziasszony is a konyhára és gondolván, hogy a cselédek elfelejtették a kását megsózni ő is vetett bele egy marékkal. Erre Kolozsvári István professzor, aki mindezt látta, mert a tűzhely mellett olvasgatott szintén felállt és egy marék sót vetett a kásába. Délben hazaérkezvén a házi neutrálista, Fortis Zágoni, odaszól neki a professzor: »Vess sót a kásába fráter, mert mindenek vetettek« és az is vetett.

*

Kolozsvári István professzornak a nagy tudománya mellett meg volt az a tulajdonsága is, hogy igen fősvény volt. Egy alkalommal egész napi járőföldre küldte el szolgálóját Fortis Zágonit. Odaszól a szolgálónak: »Adj neki kenyeret és egy fő vereshagymát, hogy lakjék jól.« Majd kis idő múlva újból megszólalt: »Adj még egy félfejet, hogy lakjék nagyon jól.« — Zágoni eltette a másfél fej hagymát és elment szólnélkül.

Idők multával megfájdul a szeme a professzornak. Tiszteletes uram — mondja Zágoni — a nagyanyámtól hallottam, hogy a vereshagyma nagyon jó a szemfájás ellen. Megsózott egy nagy fő vereshagymát és rá is kötötte a professzor szemére. Kicsibe mult, hogy Kolozsvári meg nem vakult tőle.

*

Csokonai Vitéz Mihály és Budai Ézsaiás között egyszer az a kérdés került szóba, vajjon Debrecenben micsoda mesteremberből van a legtöbb? — Alkalmasint csizmadia, vagy tanár, vagy csapó — vélekedett a professzor.

Debrecenben legtöbb a doktor — feleli Csokonai határozottan.

Ugyan hová gondol öcsém uram — válaszol Budai — hiszen egész Debrecenben alig talál hat orvosdoktor és tizenkét chirurgust.

Már pedig én azt vallom, hogy Debrecenben legtöbb a doktor és ha Nagytiszteletüsed nem átallja, hát fogadjunk tíz font verpeléti dohányban, hogy nekem van igazam.

Egy kis jófajta dohány mindég elkel a magamfajta szegény embernél, hát fogadjunk.

Holnap délben bebizonyítom igazamat — szólt Csokonai eltávoztában.

Másnap Csokonai szomoruan, kendőbe bugyolált arccal indult el a piac felé. Alig teszi ki a lábát az utcaajtón, szembejön vele Bisotka uram, a gubásmester és minden kérdés nélkül szól: Csak meleg hamut rá ténsuram, ez az egyetlen orvossága.

Csokonai megköszönte a jótanácsot és följegyezte noteszébe.

Pár lépéssel tovább szembetalálja magát a szeniorral, ki már messziről kiáltja: Csak hideget rá Miska! Tapasztalatból tudom, mert nekem is sok bajom volt a kutya fogammal.

Csokonai ezt is szépen megköszönte és feljegyezte. Mig kiért a piacra, legalább husz mindenféle rendű és rangu emberrel találkozott, ki minden kérdés nélkül ajánlott valamilyen orvosság fogfájás ellen. De mi volt még a piacon! A sok kofasszony körülfogta a poétát és forgott a nyelvük, mint a kerepelő:

— Zsálya használ arrul nemzetes uram!

— De már csak jobb a körisbogár!

— Székfűolajat tegyen rá Vitéz uram!

— Fodormentaolajat!

— Csak a majoránna gyógyítja meg!

— Tán még annyit sem tud, hogy a fogfájás egyetlen orvossága a fekete kutya szőre égett borban főzve?!

Igy és még vagy százféleképpen beszéltek a jó kofasszonyok, amit Csokonai sorjában feljegyezgetett a tanácsadók neveivel együtt.

Mikor aztán a főbíró, a fiskus és városatyák, s még vagy ötven főbb tekintély is kioktatta a fogfájás gyógyításáról, szembetalálkozik Budai Ézsaiással. A jó professzor ráteszi kezét Csokonai vállára: no öcsém a fogával van baj. Ennek csak egy orvossága van: a borbély hideg vasa.

Csokonai ezt is megköszönte, feljegyezte és akkor átadta könyvecskéjét Budainak:

— Nagytiszteletű urammal együtt éppen százhetvenkilenc doktorom akadt ma reggel és ha akarnám lenne ezer is. Mert

Debrecenben mindenki doktor. Kérem hát azt a tiz font jó verpelét. S ezzel leoldozta a kendőt.

Nagy imposztor vagy öcsém, de igazad van, küldöm a dohánvt de nem tiz, hanem husz fonttal mert ez annyit is megér!

*

A világhírű matematikus Bólyai Farkas a legegyszerűbb dolgokat is a geometria nyelvén magyarázta meg. Beállit egyszer hozzá baró Kemény Zsigmond új inasa és kéri a baró nevében, hogy magyarázza meg neki merre lakik az a becsületes vargamester, aki a professor urnak dolgozni szokott.

Bólyai azonnal krétát vesz a kezébe, az inast a nagy fekete táblához hívja, rárajzol a táblára egy vonalat, az egyik végére a vonalnak oda ír egy A betűt, a másik végére egy B-t, majd egy másik vonalat húz, amelyiken egy pontot C-vel jelöl meg. No látja fiam ez az A, az én lakásom, ez itt B, itt elmegy C-hez s ez a vargamester lakása.

A legény megköszönte a sohasem hallott magyarázatot és elment. Megállitja az első utjában eső embert és megkérdi:

Hol lakik bé?

A kérdezett azt hiszi: Bey generálisról van szó, s oda igazítja.

A generálisnál aztán azt kérdezi az inas:

Hol van a cé?

— Miféle cé?

— Hát mit tudom én?

— Miért keresed?

— Mert csizmákat kell onnan elhoznom.

Áhá te a vargák céhmesterét keresed! — És utbaigazitották a céhmesterhez.

A céhmester azonban semmit sem tudott a csizmákról és a legény üres kézzel ment haza.

Délben Bólyai a bárónál ebédelt és mikor megtudta a történeteket, akkor jött rá, hogy mindenkivel nem lehet a geometria magas nyelvén értekezni.

*

Tóth Józsefről, egy másik jeles matematika professzorról emlegetik Debrecenben a következő anekdotát:

Egy alkalommal nagyon meg találta sérteni a gimnázium legfelső osztályát. Megsértette pedig ezzel a borzasztó nyilatkozattal:

— Az egész osztály együttvéve nem tud annyit, mint egy talyigás ló.

Szörnyű nagy volt a sérelem a diákok között. Elhatározták, hogy addig nem mennek órára, amíg a professor elégtételt nem ad. Végül a tanárok sem vették tréfára a dologot

és kérték Tóthot, hogy kérielje meg az osztályt. Nagy nehezen rá is állott.

A diákokat értesítették, hogy célt értek: délután ekiézsia követés lesz. Büszkén gyülekeztek a diákok, örvendő az elért diadalnak.

Belép komoly képpel Tóth József és megáll a katedrán:

— Azt mondtam a multkor, hogy az egész osztálynak nincs annyi esze, mint egy talyigás lónak. Ezennel visszavonom s kijelentem, hogy tévedtem s amint illik, helyre is igazítom, (Ez már helyes beszéd, dörögik a diákok), mondom, helyreigazítom tévedésemet: no hát van annyi eszük, mint egy talyigás lónak.

A fiuk felkacagtak s nem vették többet rossz néven tanárjuknak olykor nem éppen hizelgő nyilatkozatát.

*

Balassa János a híres sebész professzor nem szerette, ha páciensei sokat beszéltek.

Egyszer egy fiatal hölgy kért tőle tanácsot, de amellet annyit fecsegett, hogy a professzor nem tudott szóhoz jutni.

Balassa végre közbevág:

— Kérem mutassa a nyelvét!

A hölgy engedelmeskedik és kiölti a nyelvét.

— És most tartsa ugy mindaddig, amig kibeszélem magam!

*

Fogarasi Pap József professzor csodálatos emlékezőtehetségű ember volt.

Togás diák korában is szinte gyermeknek látszott. Egyszer egyik Teleki grófhhoz ment legációba. A gróf bosszankodott, hogy ilyen gyermeket küldtek hozzá és bosszusan kérdi:

— Ugyanbizony kend tud-e legalább olvasni?

Próbáljuk meg! Válaszol Fogarasi.

A gróf bibliát vesz elő és kinyitja egy helyt. Fogarasi végig néz rajta, beteszi a bibliát és elmondja szóról-szóra.

A gróf más helyt nyitja ki; Fogarasi azt is elmondjaegy olvasásra.

Szeretnék valami más bizonysgot is — vág közbe a gróf másik, hórihorgas legátusa, aki más iskolából jött.

— Jól van! Kapsz! — felel a kis Fogarasi, de csak később.

Amikor harangoznak, oda szól a hórihorgas legátushoz:

— Add ide egy kicsit a beszédedet, amit holnap predikálsz!

A templomban a hosszú legátus kezd fészkelődni, majd izzad, majd fázik, azt sem tudja, hová legyen. A kis Fogarasi ugyanis egyszeri olvasás után szórul-szóra elmondta a hosszú legátus beszédét és annak másnap nem volt miről predikálni.

A Péter keze.

Irta: Bartók József.

Mikor Péter hazakerült, az intéző ur megint mindjárt rábízta a juhokat, mert az öreg Szabados, akit sükségből tett helyébe, csak nem tudott ehhez a dologhoz ugy, mint Péter, akinek az apja is juhász volt.

Péterrel a felesége is kiment a juhokhoz. Az asszony azt hitte, megint olyan szép életük lesz odakint, mint a háboru előtt volt, de bizony csalatkozott, mert nem az a Péter jött vissza, aki elment; valami szomorú ember jött a helyébe, aki lehorgasztott fejjel járt-kelt s ha meg ült, maga elé meredve, óraszámra hallgatag nézte a földön a semmit. A bojtárokkal sem beszélt, sohasem emlegette, hogy merre s hol járt. Ezt Veron megértette még valahogy, mert hiszen akik oda voltak, miért, miért nem, sohasem beszélnek viselt dolgaikról, de azt nem értette meg, hogy vele sem olyan az ura, mint amilyen ezelőtt volt.

Eltelt két hét, három hét, Péter csak nem lett elevenebb. Veron mintha egyedül élt volna, olyan magára volt a legelőn. Vigasztalásul aztán felfogott egy kis ártatlan bárányt s azt babusgatta. A kis bárány ugy hozzászokott, hogy folyton mellette csetlett-botlott. De akármennyire vigasztalta a kis állat ragaszkodása, Veron sehogy sem tudott belenyugodni abba, hogy az ura szinte idegen lett hozzá. Egyszer dobogó szívvvel meg is kérdezte:

— Mondd meg Péter, igazán rám untáls az a bajod? Ha nem kellek, mond meg s elmegyek. Elég ha kettőnk közül az egyik boldogtalan...

Péter szomoruan nézett az asszonyra s halkán ezt mondta:

— Nem, Veron, nem...

Veron egy darabig megint reménykedett, hogy majd csak elszáll Péter lelkéről a szomorúság fellege, de bizony az egyre feketébbre komorodott. Veron nem tudta ezt másra magyarázni, csak arra, hogy Péter azért ilyen, mert őt már nem szereti. Egyszer, estefelé, mikor ettek, Veron megint megkérdezte hát az urát:

— Mondd meg, Péter, igazán rám untál-e? Hiszen, ha megmondod, elmegyek.

Péter tovább is a földre nézett s halkán felelt:

— Nem csoda, hogy nem birsch mellettem maradni, nem osoda...

Veron nem értette meg, hogy ezzel mit mond az ura s tovább is faggatta:

— Mással is megesett már az, mi, ugy látom, veled is megesett: valakivel nyilván találkoztál valahol, s annál jár most minden gondolatod. Elég sok felé jártál a háboruban...

Péter egyszerre összerezsent, szinte sietve felállott s ott hagyva az ételt, elment a bojtárok és a nyáj után.

Veron meg sirva fakadt: immár bizonyosan tudja, hogy ő már csak unott kolonc az ura nyakán, akit szeretne kivetni onnan! Hát azt csak nem várja meg, hogy kereken elküldje, vagy elverje?! Nem, elmegyen ő magától is, elmegyen még ma, így legalább kettőjük közül csak az egyik fog szenvedni.

Veron sűrű könnyhullatásokkal összekapkodta a holmiját. Először arra gondolt, hogy a kis bárányt is elviszi magával, azután csak letett erről s a kis árvát bekötötte a kunyhóba. Szegény, bégetett utána. De Veron vérző szívével mégis elment, mégpedig nem a legelőn át vágott a falunak, hanem felkerült a tiszta töltés felé. Nem akarta, hogy a bojtárok lásák, hogy sirva megy el.

Veron a szép nyári estén sirdogálva ment, mendegélt a falu fölé. Egyszer azután, mikor a falu alatt járt, az akácok felől keserves bégetést hallott. Valami eltévedt báránka, — gondolta magában s akácok felé tartott. Minél közelebb járt, a kis bárány annál hangosabban bégett, mintha egyre jobban hívogatta volna magához. Amint aztán Veron odaért a legelső akácokhoz, hát azok alól hirtelen elébe szaladt nagy bégéssel az ő kis báránya.

Veron felkapta a birkát s babusgatta:

— Hát, te kedves, utánam jöttél! Te rám találtál?! Hogy

tudtal rám találni, mikor nem láthattad, merre indultam?!

Ekkor megzörrentek az ágak s az akácbokrok közül csendesen előlépett Péter.

Veron szinte felsikoltott:

— Péter!

Péter most sem szólt mindjárt, csak állott hallgatag s szomorúan nézett Veronra. Ez meg megkérdezte:

— Azért hoztad utánam a bárányt, hogy elvigyem magammal?!

Péternek a torkában vert a szive s szinte rekedten felelt:

— Ha nem akarsz velem maradni, elviheted...

— És te mit akarsz, Péter? — kérdezte Veron. — Veled menjek s veled maradjak?

— Nem biztatlak Veron, mert talán nem birsch mellettem megmaradni, ha te is megtudod, hogy...

Itt elcsuklott a szava s a nagy ember úgy megremegett, mintha valami gyenge gyerek. Veron hozzálépett, szeliden a vállára vette a kezét s anyáskodó szeretettel biztatta:

— Mondd meg, Péter lelkem, mi nyomja a szivedet? Ne rejtse el előttem, ha van, titkodat. Látom, megfáradtál. Gyere álljunk ide s mondj el mindent nekem.

Péter szinte akaratlan leült a felesége mellé az árokpartra s megint csak maga elé meredt. Veron faggatta.

— Mondd meg, Péter lelkem, mi gyötör? Abból, hogy utánam hoztad a bárányt, látom, hogy Istennek hála, nem velem van bajod. Valami más miatt emészted magad! No, mond el, mi gyötör?!

Péter fájdalmasan lehunyta a szemét és szinte hörögte:

— Halottakat látok mindig, de mindig...

Egy pillanatra Veron maga is megrémült, hogy Péter halottakat lát mindig, de aztán a kedves, beteget ápoló asszonyok nagy erejével erőt vett magán s átkarolva az urát, vigasztalta:

— Hogy láthatnál halottakat, Péter lelkem! Vesd ki ezt a fejedből! Meghajszoltak a háboruban, azért gondolsz talán mindig ilyenekre!

Péter szive remegett, de úgy érezte, hogyha már ennyit elmondott, jobb lesz, ha mindent elmond s halk, fojtott szóval, töredezőve beszélni kezdett!

— Azokat látom mindig, akiket meghalni láttam s akiket halottan láttam! Mikor nehéz sebemből felgyógyultam, betettek

a szanitészek közé. Ezeket semmibe sem veszik, pedig ezeknek a dolga rettentő.

Veron meg-megsimogatta Péter fejét s ez, mintha ettől erőre kapott volna, tovább beszélt:

— Itthon jóformán sohasem láttam halottat! Ha a faluban meghalt valaki, a legelőn én csak a harangszót hallottam, messziről. Ott meg, hordtam a vérző sebesülteket; sok előttem, sok a kezem között halt meg! Aztán temettem őket sokszor százával, csak úgy, koporsó nélkül hordtam a halottakat, pusztakézzel, ezzel az én két kezemmel...

Péter eltartotta magától a két kezefejét s az irtózattól tágranyilt szemmel meredt rájuk. Veron szeliden összefogta s megsimogatta Péter kezeit.

— Aztán a kolerabarakból napjában százával hordtam a holtakat a nagygyödörbe, koporsó nélkül, csak úgy a kezemmel! Mikor fogságba estem: a sipotei fogolytáborban ezrével hullott az ember s én ezrével hordtam ki a hullákat a hóba. A fagyos földbe nem lehetett gödröt ásni, a holt katonákat hát csak úgy fektettük le a hóra, sorjára, egymásra, rakásra!... Hiába nézek most le a földre: nem a mezőt, nem a füvet, nem a virágokat látom, ezek dermedt testét s megüvegesedett szemét látom mindig s irtózom a magam kezétől, irtózom, mert a halottak hidegségét érzem rajta szüntelenül!

Veron szeliden a kezébe fogta Péternek mind a két kezét s meleg szóval mondta:

— Péter lelkem, ne irtózz te a magad két kezétől! Bizony, Istennek tetsző dolgot miveltél, mikor felfogtad s eltemtetted azokat, akik meghaltak miérettünk.

Ezzel Veron lassan, szeliden, szívbeli nagy szeretettel Péter kezére hajolt s megcsókolgatta Péternek a két kezét.

Péter, akinek a kezét még eddig soha senki sem csókolta meg, mintha az irtózattól megdermedt szive most fölmelegedett volna, zokogva borult asszonya vállára.

Veron meg-meg simogatta Péter könnyes orcáját s szeliden biztatta:

— Elmulik ez, Péter! Csak ne nézz magad elé a földre! Az égre nézz! Nézd, most is milyen szépen ragyognak a csillagok!

A csillagok csakugyan szépen ragyogtak s mialatt a kisbáránnyal, hárman, a csendes nyári éjszakában hazafelé ballagtak, Péter a feleségét átkarolva, egyre a csillagokat nézte.

Az élet országútján.

A szép kezek.

Két fiatal leány, — mindegyik egy kissé hiu, — nagy vitában volt egyszer, hogy melyiknek a keze szebb. Elhatározták, hogy a döntést nagyatyjukra bizzák. De az öreg ur így szólt: Az a kéz a legszebb, amelyiken legjobban lehet látni a munka nyomát.

*

Báró Krüdenerné asszony (meghalt 1824.) korának híres asszonya, egyszer, ahogy a város utcáin ment, meglátott egy leányt, aki nagy könnyhullatás közepette söpörte a járdát. »Mi bajod van kedves lányom?« kérdezte résztvevő hangon. »Talán nehéz a munkád?«

»Nem, — hangozott a válasz, — csak igen alantas munka. Mert én jó családból való lány vagyok.«

Ekkor a bárónő kivette a lány kezéből a seprőt s elkezdett keményen söpörni. »Látod, — mondta aztán — én is nemesi családból való vagyok s mégsem szégyenlem a munkát. Gondolj Jézus anyjára, Máriára, aki királyi vérből származott s mégsem szégyelte azt a nehéz munkát, amelyet nagy családja érdekében kellett végeznie. Jézus se szégyelte, hogy az anyja szorgalmas, munkás asszony. Gyermekeim, soha ne feledd: A munka nem szégyen.«

Erre a lány letörölte könnyeit s vigan folytatta tovább a munkáját.

Légy pontos és hű.

Egy öreg magános ur a Belváros egyik mellékutcájában minden reggel pontosan hat órakor szokta kinyitni hálószobája ablakát. Ahányszor azonban kinyitotta az ablakot, mindig egy inas fiút látott, aki pont hat órakor ment a műhelybe az ablaka alatt. Halála után az inasnak tudtul adták, hogy az öreg ur végrendeletében 1000 forintot hagyott rá a pontosságért.

*

Egyszer két néger szolga dolgozott együtt a mezőn. Az egyik pogány volt, a másik keresztyén. Munkájukat a föld-

birtokos gondosan ellenőrizte. Egyszer, mikor a földbirtokos otthagya őket, a pogány szolga elhajította a kapáját s így szólt: »Most már barátom, kinyújtóztathatjuk egy kissé tagjainkat. Nincs már itt a gazda.« »De az én gazdám még itt van,« — válaszolt a másik s felmutatott az égre. — Soha se feledjétek el kedves olvasóim, hogy csak a jó és hű szolga mehet be az ő Urának örömébe!

Névnapi ajándék.

Egy híres holland tudós atya egy nap kissé izgatottan jött haza az olvasókörből s ebéd közben ezt beszélte fiának: »Képzeld kedves fiam, mit olvastam az ujságokból! Hogy valami fiatalember, akinek éppen az a neve, mint neked, ifju fejvel elnyerte a tudományos akadémia legnagyobb pályadíját. Oh, hogy örülhetnek a szülei! Bizony, nagyon boldog volnék, ha fiam, egyszer te is részt vennél a pályázatban. Bár kezdő ember vagy, ki tudja, talán te is vinnéd valamire az akadémián.«

»Atyám, — szólt a fiú, — az a pályadíjnyertes fiatalember, akiről te olvastál, én vagyok. Én nyertem meg az első díjat s nyolc napja titkolom már a dolgot, csak holnap, a nevnapján akartam vele neked örömet szerezni.

Az édesanya nagyon meglepődött a váratlan hírre, úgyhogy az örömtől és felindulástól nem tudott mást mondani, csak ezt: »Fiam, én kedves, drága jó fiam.«

Megkönnyebbül a szíve

és tele lesz jó kedvvel egy csésze Valódi Franck-kal ízesített Kathreiner Kneipp Malátakávé mellett. Új és örömteljes gondolatok tamadnak, minden barátságosabb és kedélyesebb lesz a környezetében. A barnaszínű kávéital ezen áldásáról sohasem kell lemondania, mert Franck-kal ízesített Kneipp Malátakávé olyan olcsó, hogy azt mindenki megengedheti magának.

Kathreiner és Franck

*éppen a mai nehéz
időkben ajánlatos.*

A tincai lelkészlakás.

A salontai egyh. megyének Tinca egyházközsége, lelkipásztorának egy lakást épített. S amikor árvaházi naptárunk hasábjain erről az építkezésről megemlékezem, az a boldog tapasztalat adja kezembe a tollat: él még bennünk, reformátusokban az ősi hitnek ereje, mely csodákra tudja ragadni az embert.

A felettünk örökdő Ur Isten járt velünk, Ő fogta kezünket, irányította gondolatainkat. És emelkedtek a falak. 1935 aug. 22-én romokban hevert a régi 100 éves multra visszatekintő, egészségtelen paróhia. 1936 aug. 9-én már jön az esperes és főgondnok, a környékbeli gyülekezetek papjai, hivei, hogy az építkezést befejező istentiszteleten — hálát rebege-

A közadakozásból felépült paróhia.

nek a mindannyiónk Atyjának, gondviselő jóságának emberi értelmet felülhaladó szeretetéért.

A salontai egyh. megye közgyűlése »egyházkerületünk legszebb, legstílusosabb és legmodernebb paróhiájá«-nak minősítette. Az épület 330 négyzetméter területen fekszik, Orbán János építész tervezésében. Az utca járdájától 5 méterrel beljebb »villa«-szerű stílusban. Áll: iroda és tanácsteremből; 5 szoba, fürdő és cseléd szobából, téli és nyári konyha, kamara, pince és a szükséges fedett folyosókból, valamint a homlokzati részre épült kedves terraszból. Az ablakok redőnytokkal és redőnnyel, a szobák a »Ceramica« cégtől vásárolt chamottéval összerakott modern cserépkályhákkal vannak felszerelve.

Ez az építkezés nem adóemelésből és nem is meglevő vagyomból készült; szeretetből, áldozatkészségből. Felbuzdulunk az egy hitben és az egy akaratban, kicsinyek és nagyok, szegények és gazdagok. Megfogluk az ásót és a csákányt, meg a vakoló kanalat, hordtuk a maltert, a téglát, raktuk a falat, ácsoltuk a gerendát. Béke, megértés volt közöttünk: Isten volt velünk. Hiveink tettek 1100 fuvar, 1500 kézi napszámot, 347 ipari napszámot teljesen ingyen, minden zugolódás nélkül, hitből, meggyőződésből. Ezenkívül saját jószántukból összeadakoztak 180.000 leit, melyhez a község adott 40.000 leit. Bevételünk 220.000 lei — kiadásunk is 220.000 lei — így az épületen semmiféle teher nincs. Ennek a szép sikernek a kibontakozásához pótolhatatlan segítséget nyújtott a nőszövetség, egymaga közel 50.000 leit hozott össze e célra nem bálakból, sántáni tivornyákból: szeretetvendégségekből, kultürestékből, meghitt, boldog családias összejöveletekből, vallásosestékből. A leánybibliakör 900 leije, a Clevelandban lakó tenkei reformátusok 5000 leije, az iparos olvasókör 1000 leije sorakoznak az adakozók között és még vagy 400 ember kisebb-nagyobb adományaival. (A nyomtatásban megjelent emlékkönyvecske részletesen felsorolja az adakozásokat s az építkezés történetét. Beszerezhető a tincai lelkészi hivatal utján 8 lei ellenében.)

Egy néhány hónap már eltelt az építkezés befejezése óta. Hiveink, ha a ház előtt mennek el, szent áhitattal tekintenek fel rá. Szívök szeretete öltött formát benne. Boldogok, hogy nem buktak el az építkezés terhe alatt. »Akik Istenben biznak erejük megújul, szárnyra kelnek mint a saskeselyük, futnak és nem fáradnak el.«

*Czaptalvy József,
tinca-i ref. lelkész.*

AZ ÁRVÁK NAPTÁRA.

Árvaházi képes naptár,
Fényt szór miként a napsugár.
Árvák könnyét törölgeti,
Árvaságuk feledteti.
Árváknak ad szeretetet,
Meleg otthont s jó kenyeret.
Ruhátlanokat felruház,
Árvák életére vigyáz,
Hogy legyenek emberekké,
Tisztességes mesterekké.

Árvaházi képes naptár,
Legyen olyan mint a madár.
Szálljon el a szivetekhez,
Kicsiny és nagy gyermekekhez
S hogypha ti ezt fogadjátok
Szeretettel olvassátok:
Akkor a ti könnyetekből,
Áldott jó kenyeretekből
Mi az árvák is részt nyerünk
S nagyon boldog lesz életünk.

Sándor bácsi.

Árva Erzsike és az árva madár.

A kis pintyőke etetgeti szeretettel négy fiókáját. Nap-hosszat hordja nekik a jobbnál-jobb felatokat Nézem és csodálom az anyai szeretet nagyságát. Amint a fa alatt állok, Jancsi közeledik hozzám, aki, mikor a fiókákat meglátta, a fához szaladt s felkuszni próbált rajta. Hiába körtem, könyörögtem: »Jancsi, ne bánts az ártatlan madárkákat!» Jancsi ugy-

tett, minthn süket lett volna. Már el is érte a kicsinyeket. A pintyőke mama ott repkedett, szárnyával csapkodott, azonban fiókáit meg nem menthette. Jancsi összefogdosta őket s kegyetlenül a földre hajigálta valamennyit.

— Jancsi... Jancsi... te gonosz lélek, hát neked nincs szived? Nem tudsz te szeretni? Megöltél négy ártatlan madárkát, pedig ezek neked sohasem vétettek.

Mikor Jancsi elvégezte öldöklő munkáját, megpróbált a fáról lefelé mászni, de oly szerencsétlenül, hogy megcsuszott; mire elvesztette az egyensúlyt, a földre zuhant s karját eltörte.

Erzsike kétségbeesve szaladt a közeli forráshoz vizért s azzal locsolgatta életre a megbühödött Jancsit. Majd a jövőmenő emberek a kiáltását meghallották, akik hazavitték Jancsit.

Erzsike azonban ott a fa alatt maradt s megkereste a fiókákat a bokrok között. A négy közül már csak egy élt. Az elpusztult három fiókát elföldelte s elsiratta. A negyediket pedig, amelynek a szárnya volt megsérülve, tenyerére tette s így beszélt hozzá: »Drága kis pintyőkém, most már árva vagy te is, mint én. Téged árvává tett a rosszlelkű Jancsi. Apámat gyilkosok ölték meg, anyámat pedig sorvasztó betegség döntötte a hideg sirba. Ki tudja a te pintyőke anyád hova, merre

szállt? Sohasem fogod többé viszontlátni. Testvérkéid elpusztultak s te egyedül maradtál. A régi puha fészekbe nem tudsz többé visszaszállni. Jó anyád nem fog többé rólad gondoskodni.

Hiába mondod: pi, pi... csip... csip. Nem lesz többé senki, aki szárnyával betakargatna. De lásd én szeretlek téged. Haza viszlek, aranyos kalitkába zárlak, csillogó üvegpohárból foglak itatni, kendermaggal, fűmaggal etetlek, bekötözöm törött lábadat, meggyógyítom sérült szárnyadat. Drága kis jószágom, együtt fogunk lakni. Az árvaház egyik kis szobácskája lesz az otthonunk. Mi a két árva, együtt fogunk élni, örvendezni és dalolni.

Drága madárkám, lásd jó az Isten, ki az árvák számára elküldi a megmentőt. Az árva a jószívű emberek között nem árva többé. Az árvák otthonában is velünk Jézus, aki áldó kezét a mi fejünkre is teszi s megáld bennünket. Az árvaházban

velünk vannak azok, kik csókolnak, szeretnek, ölelnek, lebegnek bennünket. Mily jó és mily nagy áldás, hogy van árvaház. Istennek hála, hogy van e világon szeretet. Istennek legyen érette dicsőség, hogy a sok jószívű nének, jólelkű bácsik, megadtán a kis gyermekek reánk gondolnak s elküldik ide az árvaházba adományukat a mi fenntartásunkra, táplálásunkra és ruházkodásunkra. Az adományokból kis pintyökém, neked is jut egy falatka.

Kis madárkám, ha majd meggyógyulsz s ismét repülni tudsz, visszafogom neked adni a szabadságodat. Elrepülhetsz, párt kereshetsz magadnak s bokrok alján, avagy sudar fák sűrű ágai között puha fészket rakhatsz magadnak. A szűk aranyos kalitka helyett tied lesz a zöld mező, a sűrű erdő, a levegő végtelensége.

Én is, én is, kedves madárkám, ha megnövök, szárnyra kelek, elhagyom az árvaházat s én is boldog otthont építek magamnak.

Árva kis madár, ó, ne félj,
Velem együtt bizton reméj!
Kis kalitka és: árvaház
A kicsiny árvákra vigyáz.

Sándor bácsi.

Újévi köszöntő.

Áldást mondok reátok,
Isten utját járjátok.
Legyen telve kamrátok,
Szaporodjon marhátok.
A disznótok rőfögjön,
A zsirja meg csöpögjön.
Libasereg gágogjon,
Fehér ruca hápogjon.
Sok csirke szaladgáljon,
Süve legyen a tálon.
Kenyér hozzá jó puha,
Jó fajtából a ruha.
Turóval telt a lepény,
Legyen gazdag a szegény.

Hogyha zsebbe nyúl a kéz,
Csörögjön bent a sok pénz.
Forrjon egybe a tört csont,
Hulljon el a nehéz gond.
Legyen gazdag a mező,
Zöldleveles az erdő.
Éltessen a napsugár,
Daloljon a szép madár.
Csengjen-bongjon a harang,
Legyen szelid minden hang.
Legyen örök békesség,
Erényesség, tisztesség.
Igy lesz szép az esztendő,
Megáldott a jövőendő.

Sándor bácsi.

ANYÁM.

Puha minden madárfészek,
Toll s mohával van tele,
Ő, de mégis százszor puhább
Édes anyám kebele.
Karjai közt megpihenek,
Ólében felmelegszem,
Kicsiny fejem szivén nyugszik
Sötét éjszakákon át
S karjaimmal átölelem
A legjobb édes anyát.

Sándor bácsi.

A Piatra Craiulu-i Református Egyházkerület

NÉVTÁRA.

Rövidítések: Ae = anyaegyházközség. P = posta. T = táviróhivatal. Va = vasúti állomás. Lp = lelkipásztor. Sp = segédlelkész. Hlp. = helyettes lelkész. Dklp. = diakónus-lelkész. Fög. = főgondnok. G. = gondnok. Em. képv. = egyházmegyei képviselő. Lsz = lélekszám. Tksz = tankötelesek száma. Tansz. = tanulók száma. M. ny. = magyar tannyelvű. N. ny. = német tannyelvű. R. ny. = román tannyelvű. Kt. = kántortanító. Te. = társegyház. Le. = leányegyház. Fe. = fiókegyház. Szórv. = szórvány egyház.

Az egyházközségek magyar nevét lásd az 1936. évi naptárban.

A) Egyházkerületi tisztviselők:

Püspökök: Sulyok István, lelkész [Oradea, Str. Petru Maior 1.]

Főgondnok: Dr Thúry Kálmán ügyvéd, [Oradea, str. Delavrancea 1.]

Lelkészi főjegyző: Csernák Béla, lelkész [Oradea, Parcul Eminescu 32.]

Lelkészi aljegyző: Peleskey Sándor, lelkész [Bervenii].

Világi főjegyző: dr Soos István ügyvéd [Oradea].

Világi aljegyző: Dr Olosz Lajos ügyvéd [Chişineu, Arad megye.]

Egyházkerületi ügyész: Dr Harcsár Géza, ügyvéd [Satu-Mare].

Egyházkerületi tanácsbírák:
Lelkésziek: Boros Jenő [Sätmar], Debreczeni István [Timişoara], Papp József [Sighetul-Marmaţiei], Bajajthy Jenő [Episcopia]. Egy hely üres.

Világiak: Dr Ajtai Nagy Gábor [Baia Mare], Bónis Elemér földbirtokos [Cubulcut], dr Kölcsey Ferenc ügyvéd [Domăneşti], dr Kotzó Jenő ügyvéd, földbirtokos [Cadea], dr Ujfalusi Sándor ügyvéd [Aleşd].

B) Egyházkerületi képviselők:

Középiszkolák részéről: Ligeti Imre főgimn. igazgató [Sätmar], Bakcsyné Korbuly Irén leánygimnáziumi igazgatónő [Sätmar], Martininé Scheint Lujza felsőkereskedelmi leányisk. igazgatónő [Sätmar], Karácsonyiné Gálbory Erzsébet leánygimnáziumi igazgatónő [Oradea.]

Elemi iskolák részéről: Bartha István tanító [Bervenii], Kilin Sándor [Chişineu], Czeglédy Sándor [Santăni-Mare].

C) Püspöki hivatal tisztviselői:

Egyházkerületi titkár: Dr Szemethy Géza lelkész, [Oradea, Str. Take Ionescu.]

Egyházkerületi tanügyi előadóhelyettes: Kursinszky Kálmán, [Oradea, Str. Nic. Zigre 37.]

Egyházkerületi pénztáros: Kovács József [Oradea, Str. Aurel Lazar 16.]

Egyházkerületi számvevő-ellenőr: Vargha László [Oradea—Str. Petru Maior 1.]

Egyházker. belmissziói titkár:

Irodaitisztviselők: Gaál László, Jégh Irén, Kiss János.

D) Bizottságok :

1. Belmissziói bizottság tagjai: Elnök: Sulyok István püspök, helyettese: Csernák Béla e. ker. főjegyző. előadó: Debreczeni István, Boros Jenő, Papp József tanácsbíró, dr Nagy Sándor, Pappszász Lajos és az e.-megyék belmissziói kiküldötteiként az em. belm. előadók.

2. Iratterjesztési bizottság: Csernák Béla főjegyző elnök, Kursinszky Kálmán előadó, Papp József egyházker. tanácsbíró, Arday Aladár esperes, Peleskey Sándor, ek. lelk. aljegyző, Debreczeni István, Kiss Bertalan ek. belm. titk., Kovács József ek. pénztáros.

3. Közalapi bizottságtagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Vadai Béla esperesek, Pappszász Lajos, dr Nagy Sándor e. m. gondnok, Vargha László egyházker. számvevő-ellenőr. Kovács József e.-ker. pénztáros.

4. Nyugdíjintézeti végrehajtó bizottság. Elnökség: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, tagok: Csernák Béla főjegyző, dr Soós István e. ker. főjegyző, dr Harcsár Géza e.-ker. ügyész, Arday Aladár esperes, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Csathó Jenőné tanítónő. Kovács József egyházker. pénztárnok, Vargha László számvevő-ellenőr és az egyházmegyék küldöttei.

5. Pénzügyi-bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Arday Aladár, Vadai Béla esperesek, dr Harcsár Géza e.-k. ügyész, dr Soos István e.-k. vil. főjegyző, Kovács József e.-k. pénztáros, Vargha László e.-k. számvevő-ellenőr.

6. Segélyosztó-bizottság tagjai: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla ek. főj., dr Soós István vil. főj., dr Harcsár Géza e.-ker. ügyész, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó, Kovács József egyházkerületi pénztárnok.

7. Szociális bizottság: Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyház-

kerületi főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Debreczeni István egyházker. tanácsbíró, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok, Papp József e.-ker. bíró.

8. Tanügyi-bizottságok:

A) Népiskolai szakosztály: Sulyok István püspök elnök, Nemes Elemér, dr Nagy Sándor, Debreczeni István, Tegledi József, Pappszász Lajos, Papp József, Papp Margit, Ottmayer Gyula, Bartha István, Czeglédy Sándor, Fráter Emil, Gönczy Sándor, Kursinszky Kálmán egyházkerületi tanügyi előadó.

B) Középiszkolaiszakosztály: Sulyok István püspök elnök, Arday Aladár esperes, dr Thúry Kálmán ek. főgondnok, Vadai Béla esperes és Kursinszky Kálmán tanügyi előadó és az iskolák igazgatótanácsainak elnökei: Boros Jenő, Csernák Béla és a tanárkarok képviselői: Ligeti Imre, Bakcsyné Korbuly Irén, Martininé Scheint Lujza, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet.

9. Tankönyvkiadó-bizottsági Sulyok István püspök elnök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok, Csernák Béla egyházker. főjegyző, Kilin Sándor tanító Erdőhegy, dr Harcsár Géza egyházker. ügyész, Kovács József ek. pénztáros, Kursinszky Kálmán egyházker. tanügyi előadó.

10. Vallástani pótképesítő bizottságok:

a) Oradean: Csernák Béla elnök, Kiss Károly lelkész Oradea, Juhász Károly énekvezér Oradea.

b) Sätmaron: Boros Jenő elnök, lelkész Sätmar, Cseckedy Károly énekvezér.

E) Egyetemes konventi Főbiróság tagjai Piatra Craiului-ról:

Rendes tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházkerületi főgondnok, Csernák Béla ek. főjegyző, dr. Nagy Sándor em. gondnok. Póttagok: Vadai Béla esperes, dr Ajtai Nagy Gábor e. ker. tanácsbíró.

F) A romániai magyar református egyház zsinatának tagjai a Piatra Craiului-egyházkerületből:

Hivatalból tagok: Sulyok István püspök, dr Thúry Kálmán egyházker. főgondnok.

Rendes tagok: lelkésziek: 1. Csernák Béla egyh. ker. főjegyző. 2. Vad i Béla esperes. 3. Debreczeni István egyházker. tbíró. 4. Papp József egyházker. tbíró. 5. Arday Aladár esperes. 6. Üres. Világiak: 1. dr Harcsár Géza egyházker. ügyész. 2. dr Nagy Sándor em. gondnok. 3. Telegdi József em. gondnok. 4. Pappszász Lajos em. gondnok. 5. dr Böszörményi Emil em. gondnok. 6. dr Ajtai Nagy Gábor egyházker. tbíró.

Póttagok, lelkésziek: 1. Nemes Elemér esperes. 2. Sárhözty Lajos lelkész. 3. Boros Jenő. 4. Peleskey Sándor. 5. Üres. 6. Üres; *világiak:* 1. dr Czeglédy Miklós egyházm. ügyész. 2. Csaba Adorján vt egyhm. ügyész. 3. Bónis Elemér egyházker. tbíró. 4. dr Gulácsy Sándor egyhm. ügyész. 5. dr Köcsey Ferenc egyházker. tbíró. 6. dr Soós István egyházker. vii. főjegyző.

Tanári rendes tag: Ligeti Imre. fiúfőgimn. igazgató.

Tanári póttag: Bagothay Sámuel tanár.

Tanítói rendes tag: Bartha István ig. tan.

Tanítói póttag: Tóth Zsigmond ig. tan.

L

Banati egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes: Nemes Elemér Lugoj. Gondnok: Bálint Miklós vasgyári vezérigazgató [Reșița]. Lelkeszi főjegyző: Keresztes József [Reșița]. Világi főjegyző: Vargha Mór [Ciavoș]. Lelkeszi aljegyző: Torday János [Caransebeș]. Világi aljegyző: Tóth Benjamin Timișoara Pénztáros: Elekes Gyula [Lipova]. Számvevő: ifj. Bokor Sándor [Moșnița noua]. Em. ügyész: Szeles Gyula [Lugoj]. Belmissziói előadó: Streleczy Sándor [Clopodia]. Tanügyi előadó: Oth Imre [Tormac]. Műszaki előadó:

2. Em. tanácsbírák: Keresztes József, Sztrelczky Sándor [Clopodia], Szondy Géza [Peregul mic], Balogh Gyula [Sem-

lac], Váradi Attila lelkésziek. Szeles Gyula [Lugoj], Corray Ármán [Reșița], dr Szathmári Lajos [Oravița], dr Varaljai János [Timișoara] Izsáky Károly [Lugoj], Demeter Gyula [Caran Șebeș] világiak.

3. Egyhker. képviselők. Lelkeszi: Keresztes József, világi: dr Szathmári Lajos.

4. Lelkeszértekezleti elnök: Keresztes József.

5. Egyhm. tanító értekezleti elnök: Zöld Zoltán.

6. Egyházm. tan. képviselők: Zöld Zoltán, Juhász Gyula [Peregul mic].

b) Egyházközségek.

1. Mănăstur ae. Szörény m., p. táv. Bujor, vá. Tóth Áron lp. Gondnok Izsák József, lsz. 300, tksz. 35, r. ny. áll. isk. 35. Fe. Seceni, lsz. 105, Faget, lsz. 70, tksz. 19, r. ny. áll. isk. 19.

2. Bunea mică ae. j. Severin, p. Birchiș, v. á. Săvârșin, lp. Tőkés Gyula lév. lelk., gondn. Gombás Sándor, áll. tanító neve Beke Ferenc, lsz. 201, tksz. 40, m. ny. áll. isk. 20, r. ny. áll. isk. 16. Fe. Târgovești, lsz. 284, tksz. 32, r. ny. áll. isk. 30. Szórványok lsz. 6 tksz. 7, r. ny. áll. isk. 7.

3. Bodo ae. j. Severin m., pt. vá. Balint, lp. Szöllösi Imre, hl. Nagy Márton, gondn. Kiss István, kt. és áll. Babicsák Barnabás, lsz. 1008, tksz. 201, m. ny. áll. isk. 201. Fe. Balint, lsz. 225, tksz. 28, m. ny. áll. isk. 28.

4. Ciavoș ae. Timiș Torontal m., pt. helyb., vá. Cruceni—Torontal, lp. Imre Árpád, t. Antal Margit, lsz. 69, tksz., 8, ref. isk. 8.

5. Sfta Elena ae. Timiș m., p. Moldova veche. Hajóállomás Moldova veche, vá. Baziaș dklp. Kostál János. Előkönyörgő Kyska Péter. Felügyelő lp. Streleczy Sándor klopodiai l., lsz. 350, tksz. 60, r. ny. áll. isk. 60.

6. Dumbrava ae. Severin megye, pt. Faget, vá. Rachita, lp. Bitay Loránd. gond. Győri Sándor, kántorhelyettes Nagy Károly, lsz. 1150, tksz. 186, m. ny. áll. isk. 186.

7. Caransebeș ae. Severin megye, pt. vá. helyben lp. Torday János lév. lelk., orgonista Simon Hilda lsz. 308, tksz. 29, r. ny. áll. isk. 29. — Fe. Orșova, lsz.

168. tksz. 11, r. ny. áll. isk. 10. Szórványok: 24 község, lsz. 226. A missziói körlelkészség össz. lsz.: 702.

8. Pergul mic, ae. Arad megye, pt helyben, vá, Pecica, lp. Szondy Géza, slp. Eszenyei Béla, gond, Komlódi István, kt. ig. Juhász Gyula, Baky Magdolna, Zöld Gábor, lsz. 1367, tksz. 196, ref. isk. 188. Leányegyház Peregul mare t. Dusek Frigyes r ny. áll. isk. lsz. 303, tksz. 38, ref. isk. 38.

9. Clopodia ae. Timiş megye, pt. vá. helyben, lp. Streleczyk Sándor, gond. Rosza Fülöp, lsz. 160, tksz. 28, r. ny. áll. isk. 28.

10. Fizeş ae, Caraş m. pt., lp. Jancsó Vilmos lőv. lel., lsz. 101, tksz. 9. r. ny. áll. isk. 9. Fiók e.: Oravița, lp. D. Benedek Imre, gond, D. Szatmáry Lajos, lsz. 82.

11. Lipova-Radna ae, Timiş-Torontal m. pt Lipova vá Radna n és Lipova-n, lp. Elekes Gyula lsz 315, tksz 22, r ny áll isk 17, más fél magy. isk 5.

12. Lugoj ae, Severin m. pt. vá. Lugoj, lp. Nemes Elemér, Soós Lajos lévitasi, főgond. Izsóki Károly, gond, Szabó Gábor, ig. t. Kicsi József, t. Soós Lajos, lsz. 1666, tksz. 184, r. ny. áll. isk. 53, más fél isk 20, ref isk 101.

13. Nädlac ae, Aradm. pt Nädlac, vá Pecica, lp. Hegyi Károly, gond Szimok Sámuel, lsz 136, tksz 12, r ny áll isk 9, m ny áll isk —, más fél. isk 2. Fe. Pecica t Mészáros Lajos, gond Váradi Antal, lsz 138, tksz 6, m. ny. áll. isk 3.

14. Resița ae, Caraş megye pt, vá helyben, lp. Keresztes József, kt Soós Mihály, Nagy Janka, főgond Coray Ármin, óvónő Makszin Judit, lsz 468, tksz 59, ref. isk 42, r ny áll isk 9. Beiskolázatlan —, tanonc 3, középisk. jár 3, ref. óvodába 40, ref. 18, r. kath. 22. — Fie. Bocşa montana, gond Lengyel János, lsz 105, tan sz 16. r ny áll isk 16. — Bocşana-tomana, gond. Tömösváry Imre, lsz 68, tksz 9, r ny áll isk 9. — Dorman-vo'nc, lsz 28.

15. Tipari ae Severin m. pt Costei, vá helyben, lp. Várady Attila, gond Olasz Pál, kh Kiss János, lsz 1235, tksz 225, m ny áll isk 214.

16. Semlac ae. Arad megye, pt helyben vá Pecica lp Balogh Gyula, gond

Szabó Frigyes, t. Kónig András, lsz 479, tksz 35, ref isk 33, r ny áll isk 2.

17. Sculia ae Timiş m. pt helyb. v. Gatoia, lp. Elekes Gyula gond Mucsai István, t. Ugrai Viktor, lsz 321, tksz 44, ref isk. j 44. Fe. Gatoia, gond Nagy Gábor, lsz. sk 101, tksz 14, m ny áll isk j 14.

18. Timişoara anyaegyház, Timiş megye, pt vá helyben, lelkip. Debreczeni István, slp Ajtay Gábor, Orth Győző, gond Tóth Benjamin, lsz 4600, tksz 520, m ny áll isk 314, r ny áll isk 23. más fél isk 85.

19. Fratelia jud. Timiş, vá Timişoara-Fratelia, lp Nits Isván, gond Deák István, lsz 410, tksz 37, r ny áll isk 37.

20. Moşnița nouă ae, Timiş m. pt vá. Ursueni, lp. ifj. Bokor Sándor, gond Szentpétery István, kt betöltetlen, lsz. 787, tksz. 97, m. ny. áll. isk. 97. — Le. Urseni — Ciarda-Roşie lsz 324, tksz 30, m ny áll isk 50.

21. Uisenteş ae Timişm. pt helyben, vá Timişoara, lp Hamar György, Kiss Géza sl. gond ifj Papp Sándor, kt Csapó Sándor áll tan., lsz 780, tksz 78, m ny. áll isk 78.

22. Vălcani ae, Timiş-Torontal m., pt vá Vălcani, lp. Kuhn Zoltán, gond Szabó Lajos. t —, lsz 192, tksz 14, r. ny áll isk 13. Fe.: Sănicolaul Mare, gond Major Béla, lsz 120, tksz 14, r ny áll isk 2, más fél 2.

23. Tormac ae Timiş megye, pt vá helyben, lp Orth Imre, t Zöld Zoltán, Nagy Árpád, Kádár Károly, Korsós Péter, Mogyorós Emma, rlsz 2136, tksz 290, ref isk 268, m ny áll isk —, Szorvány: Buzias, lksz 76, tksz 14.

II.

Bihori egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Vadai Béla lelkész [Alesd], gondnok Telegdi József [Teleagd], lelkészi főjegyző Bagoly Bertalan [Uileac], világi főjegyző Vargha László bankig. [Oradea], — lelkészi jegyző dr Szabó Lajos [Oradea], világi jegyző Papp Lajos [Oradea], számvevő Dankó József [Fughiu], em. pénztáros Fodor József

{Osorheiu}, em. ügyész Czeglédy Miklós dr [Oradea], nyugdíjintézeti elnök Könyves János [B.-sântion Belmissziói előadó: dr Szabó Lajos.

2. Em. tanácsbírák lelkeszi részről Kiss Károly, Könyves János, Biró Ferenc, Szücs László, Balajthy Jenő, Kulcsár Andor. világi részről: Udvarhelyi Béla, Sarkady Sándor dr, Jégh Károly, Ujfalussy Sándor dr, Bartos Adorján, dr Soós István.

3. Egyhker. képviselők lelkeszi részről Könyves János, világrészről: dr Sarkady Sándor, Udvarhelyi Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők Sándor Lajos, Czeglédy Sándor, Herczegh Kálmán, Papp Margit, Movik Gyula.

5. A lelkeszi értekezlet elnöke: Vadai Béla esperes, alelnöke Kiss Károly váradvelencei lelkész, jegyző Bagoly Bertalan borşi lelkész.

6. Az em. tanító-értekezlet elnöke Herczegh Kálmán episcopiai igazg tanító.

b) Egyházközségek.

1. Biharea ae, Bihor m, pt vá Biharea, lk gond Kocsis Károly, t Movik Gyula, Kuki Zoltán, Barlabás Ida, lsz 1817, tksz 203, ref isk 167, r ny áll isk 40.

2. Episcopia Bihor ae, Bihor megye, pt vá Episcopia, lp Balajthy Jenő, t Herczegh Kálmán org. k. ig., tan, Albisy Erzsébet, Bagits Lajos, Bódis Ágnes, gond Csáki Károly, lsz 3289, tksz 400, ref isk 183, r ny áll isk 170.

3. Sântion ae, Bihor megye, pt vá Episcopia, lp Könyves János, t Kalas Sándor, gond Bodó József, lsz 1261, tksz 143, ref isk 67, r ny áll isk 26.

4. Borş ae, Bihor megye pt vá Episcopia, lp Bagoly Bertalan, kt Bitay György, gond Bereczki Károly, lsz 934, tksz 111, ref isk 64, r ny áll isk 47.

5. Aleşd ae, Bihor m, pt vá helyb, lp Vadai Béla, slp Tőkés Béla, gond Balogh Sándor, lsz 1141, tksz 160, r ny áll isk 160.

6. Fughiu ae, Bihor megye, pt vá Osorheiu, lp Danka József, gond Rév Ferenc, lsz 584, tksz 75, r ny áll isk 75.

7. Osorheiu ae, Bihor m, pt vá helyb, lp Fodor József, gond Borsos Imre, lsz 1080, tksz 107, m ny. áll isk 71, r. ny áll isk 36.

8. Cetariu ae, Bihor megye, pt Episcopia, vá Oradea, lp Szücs László, t Nagy Géza kt, Mészárosné Kolozsváry Berta, gond ifj Péter Béni lsz, 1050, tksz 133, ref isk 96, r ny áll isk 35, másfel. isk. 3.

9. Căuaceni ae, Bihor m, pt vá Biharia, lp Molnár Zoltán, t Varga Ferenc, g Tarkovács Gábor, kt, Bblogh Mária, lsz 625, tksz 87, ref isk 48, r ny áll isk 28

10. Paleu ae, Bihor megye, p Episcopia, vá Oradea, lp Kovács Antal, kt Mátyássy István, g Jósza Imre, lsz 693, tksz 103, ref isk j 35, r ny áll isk 68.

11. Săldăbagiu de Munte ae, Bihor megye, pt Episcopia, vá Oradea, lp Kalmár László, h t Mihályi Sára, g Sajti Sándor, lsz 810, tksz 117, ref isk 50, r ny áll isk 67.

12. Uileacul de Munte ae, Bihor megye, pt Episcopia-Bihor, vá Oradea, lp Szentimrey Dániel, t Bőjtke János, Székely Irma, g Kocsis Gyula, lsz 907, tksz 90, ref isk 43, r ny áll isk 47.

13. Hodiş ae, Bihor megye, pt Salárd, vá Tamaseu, lp Sámy Gusztáv, k Jancsó Aladár áll tanító, g Váradi Gyula, lsz 1051, tksz 136, m ny áll isk 136.

14. Santăul mic ae, Bihar m, pt vá Episcopia-Bihor, lp Farkas János, kt Angi Margit, lsz 567, tksz 73, ref isk 41, r ny áll isk 32.

15. Ineu ae, Bihor m, pt Tileagd, vá Săcădat, lp Székely Ernő, g Göcz Lajos, lsz 601, tksz 62, r ny áll isk 62.

16. Tileagd ae, Bihor megye, pt vá Tileagd, lp t. Csósz Ferenc, lsz 1502, tksz. 235, ref isk 50, r ny áll isk 147.

17. Telechiu ae, Bihorm, pt Urvind, vá Telechiu, lp Nyeste István, a tanítók államiak, énekvezér Boczor Lajos áll. ig. tan., g id. Sorbán Lajos, lsz 569, tksz 69, r ny áll isk 69.

18. Cauciulnou ae, Bihorm, pt Aleşd, vá Butan, lp Gyökössy József, g Pusztai Gáspár, lsz 307, tsz 42, r ny áll isk 42.

19. Santaul mare ae, Bihar m. pt vá Episcopia lp Tunyogi János, kt Czeglédy Sándor, g Gati István, lsz 518, tksz 76, ref isk 43, r ny áll isk 31.

20. Oradea anyaegyház, Bihar m. pt vá helyben, lelkipásztor Sulyok István, Csernák Béla Kiss Károly, dr Szabó Lajos, vall tan lelk, Varga Gedeon, slp Molnár Károly, Szabó Pál, Benedek Géza, Szűcs János Ósváth Ernő, Szenyessy József, k Juhász Károly, Vasárhelyi Sándor, kt Bancsik János, t. Csathóné Tóth Mária, Kiss Béla ig tan, Papp Margit, dr Szabó Lajosné, Matkó Mária, Lázárné Juhász Karolina, Tatár Ilona, Tatar Erzsébet, Kelemen Etelka, Incze Ilona, Ujváry Eszter, fóg, dr Thúry Kálmán, lsz 18300, tksz 1700, ref isk 680, m ny áll isk 677, r ny áll isk 342, más fel isk 72. Oradea-Logia missiói kör [Sântandrei, Palota, Tarian, Chereghsig] slp. Osvath Ernő.

21. Niuved ae, Bihar m. pt helyben, vá Tamaşeu, lp Bódi Mihály, t Nagy Ilona, g Széles Márton, lsz. 369, tksz 58, ref isk 26, r ny áll isk 32. — Le: Moşie-Chiughiu, t Koós Gyula, g Kun Lajos, lsz. 185, tksz 31, ref, isk 31.

22. Urvind ae, Bihar m. pt vá Tileagd, lp Biró Ferenc, kt Bogáti Mihály, g Egri János, lsz 707, tksz 114, ref isk jár 48, r ny áll isk 66.

23. Tamaşeu ae Bihar m. pt vá Tamaşeu, lp Kovács Sándor, t Sillye Kálmán, Kálmán Etelka, g Nyiri Károly, lsz 982, tksz 106, ref isk 76, m ny áll isk 30.

24. Parhida ae. Bihar m. pt Niuved, vá Tamaşeu, lp Holkó József, t Kiss Erzsébet, g Kiss Sándor, lsz 386, tksz 50, ref isk 30, r ny áll isk 20.

25. Poşolaca ae, Bihar megye, pt vá Tileagd, lp Versényi Sándor, kt Mark Piroska, g Lukács Kálmán, lsz 420, tksz 60, ref isk 30, r ny áll isk 30.

26. Uilacul de Criş ae, Bihar m. pt vá Tileagd, lp Facsar Gyula, kt Sándor Lajos, g Nagy Lajos, lsz 630, tksz 107, ref, isk 54, r ny áll isk 53.

27. Vadul lui Carol al II-lea ae, Bihar megye, pt vá Vadu-Crişului lp Kulcsár Andor, g Szilágyi János, lsz 722, tksz 88, r ny áll isk 69.

28. Sişterea ae, Bihar m. pt Sălard, vá Bihar, lp Barcsa Mihály, t Bazsó Gi-

zella, Zagyva Rozalia, g ifj Kelemen János lsz 1127, tksz 122, ref isk 70, r ny áll isk 52.

29. Sălard ae, Bihar m. pt Sălard, vá Bihar, lp dr Gyenge János, kt Juhos Lajos, g Jeges Pál, lsz 1592, tksz 342, m ny áll isk 312.

30. Leş ae, Bihar m. pt, vá Leş, lp Hodor István, g ifj Farkas János, lsz 94, tksz 15, r ny áll isk 15. Szórv. Păuşa, Şahi, Nojorid, Nojorid mic, Cefa, Inand, Miersig, Secuenitelec, Român-Sânmiclăuş, Apateu, Boit, Gepiu, Bicaciu, lsz 502.

III.

Eriului-i egyházmegye.

a) Tisztviselők.

1. Esperes Szabó Zoltán [Săcueni]. Gondnok Pappszász Lajos [Ciocaia]. Lelkeszi főjegyző Orosz Lajos [Cheşereu]. Világi főjegyző Horváth Péter [Mărghită]. Lelkeszi aljegyző Egei István [Roşiori]. Világi aljegyző Gönczi Sándor [Săcueni]. Számvevő Boruzs Lajos [Cherechiu]. Pénztáros Debreczeny László [Abram]. Em. ügyész: Tanügyi előadó Varga Béla [Cubulcut]. Belmissziói előadó Kovács József [Mişca]. Könyvtárnok Fias Kálmán [Diosig]. Levéltárnok Szatnary Károly [Simion].

2. Em. tanácsbírák lelkeszi részről Jakab József, Kalmár István, Hegedüs Albert, Boruzs Lajos, Bakos József Világi részről: Bonis Elemér, dr Kotzó Jenő, dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos, Farkas Loránd

3. Egvhker. képviselők lelkeszi részről Kalmár István, Hegedüs Albert lelkesz, világi részről: dr Gulácsy Sándor, Kozma Lajos.

4. Egyhm. közgyűlési tanítóképviselők: Kocsis József, Kántor Péter, Szánthó Béla, Tóth Zsigmond.

5. Az egyházmegyei tanító értekezlet elnöke Tóth Zsigmond [Valea lui Mihai.]

b) Egyházközségek.

1. Albiş ae, Bihar megye, pt Albiş, vá Bolcaş, lp Saja Sándor, kt Kemecsei György, t Tompa Róza, g Herman Sándor, lsz 1034, tksz 126, ref isk 72, r ny áll isk 54.

2. Cristur ae, Bihorm, pt Petreu, vá Bolcaş, lp Csuka Ferenc, k Csóka Béla, g Fodor László, Isz 250, tksz 38, r ny áll isk 38.

3. Târguşor ae, Bihormegye, pt vá helyben, lp Bakos József, t Sipos Pál, Csókáné Thamó Anna, g Gacsádi Sándor, Isz 754, tksz 111, refisk 73, r ny áll isk 35.

4. Baic [Baioc] ae, Bihor m. pt vá helyben, lp Kalmár István, kt Elekes Károly, t Mahulik Julia, g Ker. Pap László, Isz 1159, tksz 105, ref isk 78, r ny isk 23, Szórv.: Almaş, Soldobaghiu.

5. Suplacul de Barcau ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Donáth László, kt Kocsis József, t Ebergényi Irén, g Kiss Károly, Isz 1202, tksz 88, ref isk 85, r ny áll isk 5.

6. Diosig in Bihor ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Fias Kálmán, sip —, kt Asók István, ig, t Szántó Béla, kt Fazekas Margit, t Bod Ferenc Nagy Piroska, g Molnár Imre, Isz 3892, tksz 271, ref isk 240 r ny isk 77. — Szórvány lanca, Isz 298.

7. Roşiori ae, Bihormegye, pt helyben, vá Deapoi, lp Egei István, t Váry Margit Horváth Géza, g Barcsa János, Isz 1061, tksz 77, refisk 77.

8. Vaida ae, Bihor megye, pt Roşiori, vá Deapoi, lp Szücs István, kt Högye Sándor, g Barcsa János, Isz 623, tksz 86, ref isk 24, m ny áll isk 60.

9. Ciocaia ae, Bihor m. pt helyben, vá Cadea, lp Borbély Sándor, kt Nagy Mihály, g Tallódi Sándor, Isz 820, tksz 140, ref isk 52, r ny áll isk 88.

10. Abram ae, Bihor m. pt vá helyben, lp Debreczeni László, k K. Lukács Lajos, g Kovács József, Isz 359, tksz 64, m ny áll isk 64. — Szórvány: Cohon, Isz 331, tksz 38, r ny áll isk. 38.

11. Adoniae ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Laczak Dezső, kt Vén István, g Szodorai János, Isz 426, tksz 36, ref isk 50, r ny áll isk 33, más fel isk 3

12. Buduslau ae, Bihor megye, pt Albis, vá Bolcaş, lp Jakab József, kt Kovács Ferenc, t Silye Gyula, g Bánya János, Isz 1029, tksz 130, ref isk 100, ny isk 30.

13. Cheşereu ae, Sălaj megye, vá Valea lui Mihai, lp Orosz Lajos, t Virág Sándor, Fráter Ida, g Balog Lajos, Isz 1280, tksz 216, ref isk 110, r ny áll isk 97, más fel isk 2 — Le Şilindru, Isz 194, tksz 22, m ny áll isk 22.

14. Cubulcut ae, Bihor m, pt vá Săcueni, lp Varga Béla, kt Erdélyi József, Szentés Béla, Isz 1314, tksz 196, ref isk 104, r ny áll isk 92.

15. Valea lui Mihai ae, Sălaj m, pt vá helyben, lp Sass Kálmán, hl Horváth Pál, ig kt Tóth Zsigmond, Boruzs Magda Pálffy Gizella, g Csiri Sándor Isz 3856, tksz 530, ref isk 142, r ny áll isk 356, Szórványokban Isz 690.

16. Olasig ae, Bihor megye, pt vá Săcueni, lp Dajka István, kt Jambor Sándor, g Szabó Sándor, Isz 638, tksz 40, ref isk 70, r ny áll isk 33.

17. Simian ae, Sălaj megye, pt vá helyben, lp Szaalmári Károly, t Adám Lajos, Takács Ilona, fg Pasztor Tamás, g Ludász Sándor, Isz 1238, tksz 253, ref isk 100, r ny áll isk 145.

18. Tarcea ae, Sălaj m, pt vá Valea lui Mihai, lp Molnár József, t Péterffy Anna, g Aszalós Gábor, Isz 492, tksz 69, ref isk jár 43, r ny áll isk 26.

19. Galospetren ae Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, lp Kádár Miklós, t Kádár Antal, Isz 780, tksz 80, ref isk 50, r ny áll isk 30. — Le Vaşad, Isz 37, tksz 5.

20. Sântimreu ae, Bihor megye, pt Sălard vá Diosig, lp Ludmann Lajos kt Szabó Dániel, g Lévai András, Isz 1237, tksz 147, ref isk —, m ny áll isk 147.

21. Sănnicolaul de Munte ae, Bihor m, pt helyben, vá Săcueni lp Silye Gábor, k Maklári Sándor, t Mahulik Mária, g Nyiri Lajos, Isz 1030, tksz 147, ref isk 91, r ny áll isk 56.

22. Cadea ae, Bihor megye, pt vá helyben, lp Dibáczy József, kt Kenyeres Margit, g Biró János, Isz 782, tksz 126, ref isk 43, r ny áll isk 66.

23. Cherechiu ae, Bihor m, pt vá Cherechiu, lp Boruzs Lajos kt Sienmetz Imre, Sarkady Ilona, g G. Szabó József, Isz 913, tksz 147, ref isk 51 r ny áll isk 66,

21. Chețae, Bihor m, pt, vá Mărghiță, Ip Kulcsár Dezső, kt Szentpétery János, g Koczok Sándor, Isz 525, tksz 64, ref isk 46, r ny isk 23.

25. Mărghița ae, Bihor megye pt vá helyben, Ip Szendrey Dénes, t Kantor Péter ny, kt Kantor Péterné, t Matta Ferencné, g Szennyessy Károly Isz 1744, tksz 209, ref isk 131, r ny áll isk 78. — Szórv. Chiribiș, Isz 26.

26. Mișca ae, Bihor megye, pt helyben, vá Abramuj, Ip Kovács József kt Beke Berta, g Barcsay Gyula, Isz 1002, tksz 128, ref isk 42, r ny áll isk 86 — Szórv. Tria és Chișlez, Isz 19, tksz 3, r ny áll isk 3.

27. Otomani ae, Sălaj m, pt helyben, vá Valea lui Mihai, Ip Cs Nagy Daniel, t Kósa Károly, Bereczki Ilona, g Horvath Lajos, Isz 820, tksz 130, ref isk. 100, r ny áll isk 30.

26. Pișcoiț ae, Sălaj m, pt helyben, vá Resighea, Ip kt Isz 869, tksz 165, ref isk 81, r ny áll isk 85

29. Poclusa de Barcău ae, Bihor m, pt helyben, vá Abramuj, Ip Medgyesy Lajos t László Ferenc, Isz 461, tksz 65, r ny áll isk 65.

30. Sălăcea, ae, Sălaj megye, pt helyben, vá Valea lui Mihai, Ip Hegedűs Albert, t Benke Pál, Jakab Lajos, Keszy Ilona, Tóth Anna, g Szabó András, Isz 1905, tksz 269, ref isk 231, r ny áll isk 38.

31. Săcueni ae, Bihor m, pt vá helyben, Ip Szabó Zoltán, kt Szabó Lajos, t Polgáry Vilma, Péter Béla, Kós Zoltán, g Bokor Imre, Isz 3049, tksz 275, ref isk 181, r ny áll isk 94. — Szórv. Cadea mică, Isz 247.

32. Săniob ae, Bihor megye, pt helyben, vá Săcueni vagy Diosig, Ip Sallay Lajos, kt Váradi Ferenc, g Váradi Borbély Mihály, Isz 210, tksz 39, ref isk 37, m ny áll isk 1, más fel isk 1.

33. Tăuteu ae, Bihormegye, pt helyben, vá Chiribiș, Marghita, Ip Kovács Lajos, t Orbán Lajosné, Petri Piroška, g Lakatos Zsigmond, Isz 1222, tksz 200, ref isk 59, r ny áll 141.

34. Abramuj ae, Bihor megye, pt Petreu, vá helyben, Ip Barcsa Sándor,

g Baksa Zsigmond, Isz 215, tksz 23, r ny áll isk 23. — Le: Petreu, t Katona Jenő, g Veres György, Isz 151, tksz 18, ref isk 14, r ny áll sk 4.

IV.

Baia-Mare-i egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Elnökség: Boros Jenő esperes lelkész, Sătmar, egyházmegyei gondnok; dr Böszörményi Emil, Sătmar és Colciul mare. Jegyzők: Visky Ferenc (Agris) főjegyző, lelk. (Baia-mare), dr Mártha József főjegyző, ügyvéd (Baia-mare), Terah Géza tanár aljegyző, (Satu-Mare). Ügyész: dr Harcsár Géza ügyvéd (Sătmar). Pénztárnok: Gacsályi Zsigmond lelkész (Colciul-mic). Levéltárnok: Oláh Sándor (Baia-mare). Könyvtárnok: Kolozs Vince lelkész (Vamfalău).

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Magoss Ferenc (Mikola), Boros Jenő (Sătmar) Gy. Kovács József (Ombod). Bogdán Lajos (Petin) és Sárközi Lajos (Vilă Sătmar), Papp József (Sighet), Kürthy Károly (Halmeu). Világi részről: dr Nagy Sándor ügyvéd (a carei-i egyházm. gondnoka), dr Helmeccy József, földbirtokos (Petin), dr Farkas Antal ügyvéd (Sătmar), Simó Lajos földbirtokos (Halmeu), Nagy Béla földbirtokos (Lazuri), dr Jakó Endre, volt szolgabíró (Medieșul aurit).

3. Egyházker. képviselők lelkészi részről: Sárközi Lajos, Gy. Kovács József, Magoss Ferenc. Világi részről: dr Helmeccy József, Tabajdy György, Nagy Béla.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Kádár Károly, Szőke József.

5. Egyhm. lelkészi értekezlet elnöke: Magoss Ferenc (Mikola).

6. Egyhm. tanítói értekezlet elnöke: Karikás Sándor (Sătmar).

b) Egyházközségek:

1. Adrian ae, Sătmar megye, pt vá Livada, Ip dr Koronka Pál, t Magoss Juliánna, g Tardi Endre, Isz 378, tksz 83, ref isk 77, r ny áll isk 6.

2. Amaj ae, Sătmar megye, pt Sătmar, vá Amaj Ip Siető Pál, kt Horváthné Petyke Erzsébet, g Balogh Ede, Isz 346, tksz 37, ref isk 37.

3. Apa ae, Sălmar megye, pt vá Apa, ip Gulya Géza, k Málnássy Ferdinánd, g Kátó András, Isz 552, tksz 65, r ny áll Isk 65.

4. Medieşul aurit ae, Sălmar m. pt vá helyben, ip Szabó József, slp.

kt Bugh Mihály, g Boros Zoltán, Isz 251, tksz 8, r ny áll isk 5. — Le.: Româneşti, t Ferenczy Károly, g Sié-kely Imre, Isz 253, tksz 49, ref isk 49.

5. Atea ae, Sălmar megye, pt Pelesul mare, vá Sălmar, ip Sáfár Imre, kt Hunyadi Mária, g Fodor Endre, Isz 308, tksz 31, ref isk 29, r ny áll isk 2.

6. Oraşul nou ae, Sălmar megye, pt vá helyben, ip Széll György ny esperes, slp. Pajzos Bálint, t Puy Géza, Sepsyné Hady Margit, g Bak Imre, Isz 1578, tksz 260, ref isk 120, r ny áll isk 140

7. Botiz ae, Sălmar megye, pt vá helyben, ip Dávid Sándor, t Zágonyi Anna, g Bille Károly, Isz 430, tksz 26, ref isk 26.

8. Boghiş ae, Sălmar megye pt Doba, vá Mofinaul Mare, ip Mogyorós Sándor, kt Ács István, g Varga Gábor, Isz 586, tksz 62, ref isk 62.

9. Dabolf ae, Sălmar megye, pt vá Halmá, ip Kósa Rezső, k Bányai Antal, g Lakóczai Béla, Isz 416, tksz 70, r ny áll isk 70.

10. Agraş ae, Sălmar megye, pt vá Micula, ip Visky Ferenc, t Kádár Károly, kt Mészáros Elek, g Rajli Sándor, Isz 757, tksz 110, ref isk 104.

11. Baia Sprie ae, Sălmar megye, pt vá helyben, ip Spáczay Árpád kt Hajdu Sándor, g Szigyártó Lajos, Isz 375, tksz 37, ref isk 29, r ny áll isk 8.

12. Halmeu ae, Sălmar megye, pt vá Halmá, ip ifj. Kürthy Károly kt Tóth Zoltán, g id Kótai Ferenc, Isz 912, tksz 127, ref isk 50, r ny áll isk 64.

13. Hrip ae, Sălmar megye up Ville Sălmar, vá Sălmar és Ciocas, ip Orosz Ernő Endre, kt Báthory Zsófia, g Zagó Pál, Isz 510, tksz 109, ref isk 49, r ny áll isk 60.

14. Câmpulung la Tisa ae, Maramureş megye, pt helyben, vá Dragoş Voda, helyt ip Gavallér Lajos, kt RácZ Béla, kt Lengyel Ilona, g Nagy János, Isz 1114,

tksz 163, ref isk 120, r ny áll isk 7, iskolázatlan 36.

15. Iojib ae, Sălmar megye, pt helyben, vá Mediaşa, ip Fekete Antal, kt Zilahi Demeter János, g Ács György, Isz 349, tksz 61, ref isk 36, r ny áll isk 26.

16. Martineşti ae, Sălmar megye, pt Odorău, vá Sălmar, ip Öry Zoltán, kt Lengyel Margit, g Erdei József, Isz 360, tksz 47, ref isk 47.

17. Babeşti ae, Sălmar megye, pt vá Halmeu, ip Tóth Gábor, kt Oltmayer Erzsébet, g Varga Sándor, Isz 384, tksz 54, ref. isk 54.

18. Culciul Mic ae, Sălmar megye, pt helyben, vá Sălmar, ip Gacsályi Zsigmond, kt Libik Árpád, g Nagy Endre, Isz 500, tksz 98, ref isk 43, r ny áll isk 54.

19. Pelisor ae, Sălmar megye, pt Bercu, vá Sălmar, ip Molnár Lajos, slp kt Molnár Ambrus, g Tar Géza, Isz 324, tksz 40, ref isk 40. — Le Peleşul Isz 113.

20. Remetea Oraşului ae, Sălmar megye pt vá Oraşul-nou, ip Kovács Károly, kt Kotra Gyula, t Szabó Iréu, g Dohy Bertalan, Isz 792, tksz 91, ref isk 91.

21. Lazuri ae, Sălmar megye pt vá Sălmar, ip Tóth Jenő, kt Borbély Sándor, g Mák Sándor, Isz 360, tksz 54, ref isk 54, r ny áll isk —.

22. Sighet ae, Maramureş megye, pt vá helyben, ip Papp József, slp Lippai József, kt Kelemen Ernő, Kelemenné Szelics Ilona, Mészáros Anna, g Sarkady Sándor, Isz 1360, tksz 171, ref isk 119, r ny áll 29, más fel. isk. 23.

23. Micula ae, Sălmar megye, pt vá helyben, ip Magoss Ferenc, kt Mándy Bertalan, fg Bogdán Zsigmond, Isz 800, tksz 140 ref isk 50, r ny áll isk 90.

24. Tăuţii Magheraus ae, Sălmar megye, pt helyben, vá Bulag, ip Márton Ferenc, Isz 367, tksz 57, r ny áll isk 35.

25. Baia-mare ae, Sălmar megye, pt vá helyben, ip Oláh Sándor, slp Kádár Miklós, kt Veress Ferenc, Szászné Szabó Viola, fg Apdai Nagy Gábor dr, Isz 1436, tksz 210, ref isk 124, r ny áll isk 78. Le. Arduşat, Sălmar megye, t Ferenczy Irén, fg gróf Degenfeld Miksa, Isz 58, tksz 24, ref isk 21.

26. **Bocicoiul-mare** (missiói kör) ae, Maramureş megye, pt vá Sighet, (Str. Principele Carol 23), lp Takács Lajos, Isz 170, tksz 14, r ny áll isk 14, m ny áll isk —. Fróke Visul de sus, g Kovássy István, tksz 52, tksz 6, r ny áll isk 6.

27. **Culciul-Mare** ae, Sätmar megye, pt Culciul Mic, vá Sätmar, lp Gyöngyössy Bálint, g Oláh József, Isz 413, tksz 39, r ny áll isk 59.

28. **Tarna-Mare** ae, Sätmar megye, pt vá Halmeu, lp Dénes László, g Szoboszlai Lajos, Isz 147, tksz 18, r ny áll isk 16.

29. **Ambud** ae, Sätmar megye, pt vá Sätmár, lp Györfi Kovács József, kt Szóke József, Tassi Vera, g A. Károly Mihály, Isz 818 tksz 97, ref isk 97.

30. **Oar** ae, Sätmar megye, pt vá Sätmar, lp Fehér Bertalan, t Adorján Gusztáv, Vadnai Erzsébet, Isz 1059, tksz 127, ref isk 103, r ny áll isk 1.

31. **Potău ea**, Sätmar megye, pt Mediasul aurit, vá Medisa, lp Barkász Imre, kt Erdei Gábor, fg Tóth László, Isz 417, tksz 75, r ny áll isk 75.

32. **Petin** ae, Sätmar megye, pt vá Sätmar, lp Bogdán Lajos, t Makray Anna, Isz 390, tksz 62, ref isk 50. Le: Pauleşti, kt Koós Zoltán, Isz 222. tksz 22, ref isk 22.

33. **Dorolj** ae, Sätmar megye, pt vá Sätmár, lp Selyebi Géza, g Szabó István, Isz 340, tksz 42, r ny áll isk 42. — Le: Petea Isz 28, tksz 6, r ny áll isk 8.

34. **Nişipeni** ae, Sätmar megye, pt Sätmár, vá Micoła v Sätmar, lp Csüry Mikós, t Balogh Ilona, g Tar Antal, Isz 319, tksz 65, ref isk 49, r ny áll isk 8.

35. **Livada** ae, Sätmar megye, pt vá helyben, lp slp Weghofer Sándor, t Peleskey Margit, g Tóth Gyula, Isz 630, tksz 69, ref isk 57, r ny áll isk 12.

36. **Livada nou** ae, Sätmar megye, pt vá Livada, lp Isz 173, tksz 10, ref isk 10, r ny áll isk 10.

37. **Dără** ae, Sätmar megye, pt vá Sätmar, lp Kovács Gyula, kt Tóth Juliánna, g Székely Gyula, Isz 385, tksz 65, ref isk 43, r ny áll isk 22.

38. **Doba** ae, Sätmar megye, pt helyt, vá Ghivaci, lp Bara József, k Kóka Mároly,

g Kóka Sándor, Isz 435, tksz 68, r ny áll isk 67.

39. **Corod** ae, Sätmar megye, pt Cui-ciul mic, vá Sätmar, lp Kürthy Dezső, g Imre Gyula, Isz 326, tksz 54, r ny áll isk 54. — L. e. Apateu, t Nagy Borbála, g ifj Igaz János, Isz 172, tksz 34, ref isk —, r. ny áll isk 8.

40. **Cărăşeu** ae, Sätmar megye, pt helyben, vá Sätmar, lp Várady József, kt Tóth Kálmán, II. Tóthné Ladányi Ilona g Sályi Imre, Isz 908, tksz 106 ref isk 106.

41. **Satu-Mare** anyategyház, Sätmar megye, pt vá helyt, lp Boros Jenő eszterelk lp Kiss Bertalan, slp Kocsmár Boldizsár, Papp Zsigmond, fóg Uray Jenő, kt Csecskedy Károly, t Beregi István, Karikás Sándor, Ladányi Károly, Karikás Bela, Unger Béláné, Asztalos Boriska, Saja Ida, Nagy Magda, Isz 5619, tksz 725, ref isk 337, r ny áll isk 322, más fel isk 63. — Fe. Dumrăvă.

42. **Ville Satumare** ae, Sätmar megye, pt vá helyt, lp Magoss Árpád, h. kt File József, g Németh Gyula, Isz 1968, tksz 380, r ny áll isk 228. — F. e. Arded, t Pásztorné Halamka Mária, Isz 210, tksz 10, r ny áll isk 10.

43. **Satumare Mintiu** ae, Sätmar megye, pt vá Sätmar, lp Sárközy Lajos, slp Makay György, k Saja Sándor, fóg Bakcsy Gergely, Isz 5000, tksz 556, ref isk 229, r ny áll isk 186, más fel isk 41.

44. **Odoreu** ae, Sätmar megye, pt vá helyt, lp Juhász Péter, kt Sarkadyné Jenői Juliánna, g Barazsu Lőrincz, Isz 275, tksz 45 — Le. Berindan, kt Sarkady Nagy Ferenc, g Boros Mihály, Isz 364, tksz 55, ref isk 50, r ny áll isk 5.

45. **Bercu** ae, Sätmar megye, pt vá Sätmar, lp Joó Kálmán, kt Szücs Béla, g Sarkady Antal, Isz 476, tksz 62, ref isk 50, r. ny. áll. isk. 6.

46. **Seini**, ae, Sätmar megye, pt vá helyt, lp Szabó Endre, kt Török Bernát, fg Mándy Zoltán, Isz 816, tksz 100, ref isk 50, r ny áll isk 41, más fel isk 9. — Le. Ville Apei, kt Fábiánné Kiss Mária, g Derecskey Károly, Isz 360, tksz 70, ref isk 50, r ny áll isk 8.

47. **Tamaşeni** ae, Sätmar megye, pt vá Halmeu, lp Bodnár Béla, slp Papp Imre, t Adorján Blanka, g Egyed József, Isz 477, tksz 52, ref isk 52.

48. Turulung ae, Sălmar megye, pt vá Halmeu, lp Szép Kálmán, t Makrai Emma. Isz 256, tksz 37, ref isk 33, r ny áll isk 1.

49. Vama ae, Sălmar megye, pt helyben, vá Vama-Turului, lp Kolozs Vince, k Imrek Benedek, g Váradí Károly, iskolák államiak, Isz 687, tksz 100, r ny áll isk 54. — Fe. Negreşli, Isz 156, tksz 27, r ny áll isk 25.

50. Vetiş ae, Sălmar megye, pt vá Sălmar, lp Szarka Károly, fóg Németh Elemér, Isz 573, tksz 62, r ny áll isk. 62.

V.

Carei Mare-i egyházmegye.

a) Tisztviselők:

1. Esperes: Gönczy Sándor Careimari, gondnok: dr Nagy Sándor Erdud, lelkészi főjegyző: Kovács Lajos, világi főjegyző: dr Toth János Sălmar, lelk. aljz: Veress Kálmán Irina. világi alj.: Bay Miklós Ciumeşti, számvevő: Vörös Zoltán, pénztáros: Veress László, em. ügyész: dr Kölcsey Ferenc Domaneşti tanügyi előadó: Vörös Zoltán. Belmissziói előadó: Bartus Jenő. Levéltáros Vörös Zoltán.

2. Em. tanácsbírák lelkészi részről: Kovács Lajos, Lovász Béla, Gargya Géza Veres László. Világi részről: Domahidy István, Pásztóhy Dénes, dr Toth János.

3. Egyhker. képviselők lelkészi részről: Kovács Lajos. Világi részről: Dr Tóth János.

4. Em. közgyűlési tanítóképviselők: Bartha István és Ottmayer Gyula.

5. Egyházm. lelkészi értekezlet elnök: Kovács Lajos.

6. A Nagykárolyi Ref. Egyházm. Tanítóegyesületének elnöke: Ottmayer Gyula Moflinul-Mic, jud. Sălaj.

b) Egyházmegyék:

1. Berea ae, Sălaj megye, pt vá Sanislău, lp Ármos Zsigmond, t Vargáné Kupán Etelka, g Cs. Nagy Zsigmond, Isz 430, tksz 49, ref isk 49.

2. Bervenii ae, Sălaj megye, pt Careii, vá helyben, lp Peleskey Sándor, kt Bartha István, t Czirják Ferenc, Kulesár Ilona, Maksai Emma, g Csáki Ferenc, Isz 1959, tksz 235, ref isk 205, r. ny. áll. isk. —

3. Ciumeşti ae, Sălaj megye, pt vá Sanislău, lp Ármos Zsigmond, g Bay Miklós, Isz 182, tksz 10, ref isk 8, r ny áll isk 2. — Le Petreşli, Isz 16, tksz 4, r ny áll isk 2, más fel isk. 2.

4. Dobra ae, Sălaj megye, pt vá Supurul de Jos, lp Kupán István, kt Győrffy András, t Jászberényiné Szabó Ilona, Jászberényi Mihály, Bilkey Gizella, g Ségör János, Isz 1630, tksz 217, ref isk 233.

5. Domăneşti ae, Sălaj megye, pt Moflinul mic, vá helyben, lp Szabó Lajos, slp Diószeghy Károly, kt Molnár Vilmos, g ifj Szénássy Sándor, Isz 459, tksz 40, ref isk 36, r ny áll isk 4.

6. Dindeşti ae, Sălaj megye, pt helyben, vá Resigea, lp Simon Imre, g Új Ferenc, Isz 310, tksz 43, r ny áll isk 43.

7. Andrid ae, Sălaj megye pt helyi, vá Resigea, lp Gargya Géza, kt Szaleczky Miklós, t Lovász Róza, fóg Veres György, Isz 794, tksz 90, ref isk 83, r ny áll isk 7.

8. Curtuiuşeni ae, Sălaj megye pt vá helyben, lp Kovács Lajos, kt Báthory József t Radványi Mihály, Isz 1569, tksz 228, ref isk 84, r ny áll isk 144.

9. Ghenci ae, Sălaj megye pt vá Carei, lp Vöröss Zoltán, kt Dancs Sándor, t Dancsné Vadnay Margit, g Csoma Károly, Isz 848, tksz 140, ref isk 79, r ny áll isk 61.

10. Ghirişa ae, Sălmar megye, pt helyben, vá Ardud, lp Szabó Tibor, kt Lengyel Jenő, t Cseh Olga, g Turbucz Ferenc, Isz 936, tksz 114, ref isk 114.

11. Irina ae, Sălaj m., pt vá Sanislău—Reseghe, lp Veress Kálmán, kt Bene András, t Bene Andrásné Kiss Amália, g Ujlaki István, Isz 575, tksz 116, ref isk 80, r ny áll isk 36.

12. Capleni ae, Sălaj megye, pt vá Carei, lp Lovász Béla, t Török Ilona, g Illyés Pál, Isz 304, tksz 34, ref isk 31, r ny áll isk 3.

13. Craidoroş ae, Sălmar m, pt helyi, vá Moflinul-Mare, lp Szabó Géza, g Balogh Sándor, Isz 470, tksz 46, r ny áll isk 46.

14. Moflinul-Mic ae, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Bartus Jenő kt Oltmayer Gyula, g Bolos Lajos, Isz 500, tksz 66, ref isk 50, r ny áll isk 16.

15. Sânmiclăuş ae, Sălaj megye, pt Carei-mare, vá Moflinul-Mare, lp Veress László, k Vári Imre, g Csizma Béla, Isz 152, tksz 32, r ny áll isk 32. — Le: Istrau, Ghilvac, Moflinul Mare, Isz 55, tksz 10, r ny áll isk 18.

16. Carei anyaegyház, Sălaj megye, pt vá helyt, lelképásztor Gönczy Sándor esperes, slp Márton Ferenc, kt Böjlhe János, Tyukodi Ilona, Vadnay Irma, főg D. Dohy Albert, Isz 3117, tksz 239, ref isk 135, r ny áll isk 90, más fel isk 14.

17. Sanislău ae, Sălaj megye, pt vá helyt, lp Kiss Ferenc, kt Szabó Terézia, g Ozsváth Károly, Isz 514, tksz 99, ref isk 61, r ny áll isk 38.

VI.

Salonta-i egyházmegye.

Tisztviselők;

1. Esperes: Arday Aladár Salonta, egyhm. gondnok Fráter Emil Salonta, lelkészi főjegyző: Jakab Viktor Beiuş, világi főjegyző: dr Olosz Lajos Chişineu, lelkészi aljegyző: Czopfaly József Tinca, világi aljegyző: Szathmáry Sándor ügyv. Beiuş, számvévszéki eln. Rác Gyula Salonta, pénztáros: Jakab Viktor Beiuş, egyházmegyei ügyész: dr Kapéry Béla Salonta és dr Bernát Lajos Tinca. Tanügyi előadó: Balogh László Zerindul. — Beímissziói előadó: Nagy Zoltán Chişineu.

2. Egyházmegyei tanácsbírák lelkészi részről: Fogarassy Bálint Adea, Szakács Dénes Târcaia, Jakab Viktor Beiuş, Nagy Zoltán Chişineu, Bokor Sándor Iarmata-neagră, Juhász András Finiş. Világi részről: gr. Tisza Kálmán Cighid, Miskolczy Jenő Ciameghiu, Mészáros Dániel Arad, dr Balogh Ernő Ineu, dr Olosz Lajos, Rác Gyula, Salonta, Balogh Ferenc Salonta.

3. Egyházkerületi képviselők lelkészi részről: Nagy Zoltán Chişineu, Jakab Viktor Beiuş. Világi részről: Balogh Ernő és Kapéry Béla em. ügyész.

4. Egyházmegyei közgyűlési tanítóképviselők: Mikó Pál Salonta, Kiss Ferenc Tămăşda.

5. Egyhm. tanítóértelkezleti elnök: Mikó Pál, Salonta.

b) Egyházközségek.

1. Ant ae, Bihar megye, pt vá Tămăşda, lp Patay István, kt Kiss Béla, g D Kovács István, Isz 975, tksz 107, ref isk 45, m ny áll isk 62.

2. Arad ae, Arad megye, pt vá helyt, lp Tarnóczi Lajos, Kovács Zoltán, slp Fekete Rezső, kt Hirsch József, fg Nagy Dezső, Isz 6271, tksz 640, m ny áll isk 334, r ny áll isk 263, más fel. isk 45.

3. Adea ae, Arad megye, pt Chişineu Criş, vá Crişul Alb, lp Fogarassy Bálint, kt Nagy Péter, Barducz Rozália, g Hadi Ferenc, Isz. 1577, tksz. 115, ref. isk 110, r uy áll isk 4.

4. Arpaşel Decebal ae, Bihar m., pt helyben, vá Decebal, lp Boros Gábor, slp Buthy Sándor, t Koós János, Madaras Károly ref felekezeti, Böszörményi István és Böszörményi Istvánné Nosz Ilona, Komman István áll. tan. g Kiss János, Isz 1485, tksz 210, ref isk 100, m ny áll isk 110.

5. Beiuş ae, Bihar m., pt vá helyben, lp Jakab Viktor, kt Varga László, g Asztalos Béla, Isz 810, tksz 90, ref isk 39, r ny áll isk 35. — Le: Negru, lev t Saszet Gyöző, Bunta Mihály, Isz 292, tksz 39, ref isk 26, r ny áll isk 9.

6. Şoncoiuş ae, Bihar megye, pt Finiş, vá helyben, lp Kocsmár Boldizsár, g Kenéz János, Isz 436, tksz 54, m ny áll isk 54. — Fe. Ioaniş, t Kerékgyártó Mihály, Isz 283, tksz 32, m ny áll isk 32.

7. Uileac de Beiuş ae, Bihar megye, pt vá helyben, lp Liszkay Kálmán, t Oprisné Marton Hermina, Liszkayné Fekete Vilma g Balla Péter, Isz 910, tksz. 75, ref isk 74, r ny áll isk 1.

8. Luntreni ae, Arad megye, pt Văntori, vá Zerindul, lp Igyártó Sándor, t Faragó Ilonka, g Lajos Sándor, Isz 584, tksz 53, ref isk 53.

9. Ineu ae, Arad megye pt vá helyben, lp Csép Gergely, Isz 310, tksz 18, m ny áll isk 16, r ny áll isk 2. — Fe: Bellu, Isz 69, tksz 4, r ny áll isk 2, más fel isk 4. — Szórv.: Silindru, Isz 70, tksz 3, m ny áll isk 3.

10. **Sebiş ae**, Arad megye, pt vá helyben, ip Dérczy Imre, g Patkó Zsigmond, lsz 228, tksz 18, r ny áll isk 15, más fel isk 8.

11. **Cermeiu ae**, Arad megye, pt vá helyt, ip Kenéz János, g Varga János, lsz 220, tksz 15, m ny áll isk 4, r ny áll isk 4. — Szórván: Şepreuş, lksz 42, tksz 3, r ny áll isk 3.

12. **Ghiarac ae**, Bihar megye, pt helyt, vá Glad, ip Bugyi János, ki Külüs Margit, Csósz Lajos, g Szakács János, lsz 1585, tksz 154, ref isk 91, r ny áll isk 63.

13. **Chişeneu Criş ae**, Arad megye, pt vá helyben, ip Nagy Zoltán, t Kilin Sándor, K. Faragó Jolán, g Biró Ferenc, lsz 1650, tksz 158, ref isk 153, r ny áll isk 7. — Le: Sinteá, vall és ének t. Soós Jánosné, lsz 120, tksz 8, r ny áll isk 10.

14. **Iarmataneagră ae**, Arad megye, pt vá Zerindul, ip Bokor Sándor, t Karikó Jenő, Kiss Mária, g Tokai Lajos, lsz 1866, tksz 168, ref isk 156.

15. **Tăuţ ae**, Bihar megye, pt vá helyt, ip Nánásy Dániel, ki id. Ábrahám Lajos, g Boros Imre, lsz 249, tksz 28, r ny áll isk 28, Szórványok: Talpaş, Batăr, Giriş, lsz 46, tksz 12, r ny áll isk 12.

16. **Ginta ae**, Bihar megye, pt vá helyt, ip Boros Ferenc, org. k Kálnoky István, g Szabó Lajos, lsz 1218, tksz 182, r ny áll isk 182. Le: Cheşea, előkönyörgő vall.-l. Vidits János, g Thomó Kálmán, lsz 204, tksz 34, r ny áll isk 34.

17. **Ghioroc ae**, Arad megye, pt vá helyt, ip Vizaknai Wesmás Károly, t Farkasné Kabai Eszter, g Koncz János, lsz 170, tksz 15, ref isk 15.

18. **Tărcaia ae**, Bihar megye, pt Beius, vá helyben, ip Szakács Dénes, t Varga Etelka, Ujvárossy Teréz, g Antal Ferenc, lsz 1292, tksz 160, ref isk 100.

19. **Ceica ae**, Bihar megye, pt vá helyt, ip Babicsák József, tk Babicsák Barnabás, g Miklós János, lsz 240, tksz 37, r ny áll isk 37. — Szórvány: Sămbăţă, Dobreşti, Holod, Dombrova, Rogoz, lksz 50.

20. **Remetea ae**, Bihar megye, pt helyben, vá Beius, ip Lengyel József, ki

Molnár Sándor, g Fenesi Sándor, lsz 906, tank sz 168, m ny áll isk 130, rny áll isk 33.

21. **Boiu ae**, Bihar megye, pt vá Ciugheiu, ip Szűcs Antal, ki Juhász László, t Nagyné Kiss Julianna, g Hegedűs András, lksz 1119, tksz 138, ref isk 120. r ny áll isk 18.

22. **Salonta** anyagyház, Bihar megye, pt vá helyt, lelkipásztor Arday Aladári Dohy Árpád, slp Gavallér Lajos, Sztlágay, Sándor, kánt. Medgyessy Gyula, Mikó Pál, Máté Lajos, Tordai Ferenc, Kiss Lajos, Mikó Lenke, Szatmáriné, Sikos Károlyné, Bödi Imre, Koós Ferenc, Kornya Julianna, g Bereczky Sándor, lsz 11,026, tksz 719, ref. isk 623, r ny áll isk 90.

23. **Zerind ae**, Arad megye, pt vá helyt, ip Balogh László, t Péteri Etelka, Nagy Béla, Balogné Meleg Erzsébet, lsz 1905, tksz 186, ref isk 143, r ny áll isk 45.

24. **Pâncota ae**, Arad megye, pt vá helyt, ip Sztlágay Sándor, t Sajti Károly, g Némethy Sándor, lsz. 402, tksz 48, ref isk 44, r ny áll isk 1, más fel isk 2. — Le: Şiria, g Gründl Kálmán, lsz 44, tksz 6, r ny isk 3, más ny isk 3.

25. **Sânleani ae**, Arad m, pt Arad 2, vá Arad, ip Szakács Géza, g Megyeri Ferenc, lsz 404, tksz 63, m ny áll isk 45, r ny áll isk 18.

26. **Tămaşda ae**, Bihar megye, pt vá helyben, ip Ungváry Gyula, ki Kiss Ferenc, g Nagy Lajos, lsz 800, tksz 98, ref isk 50, r ny áll isk 38.

27. **Tinca ae**, Bihar megye, pt vá helyben, ip Czupfalvy József, t Vass Lajos, Téby Béla, Bálhory Júlia, g Jenei Ferenc, lsz 1674, tksz 205, refisk 147, r ny áll isk 58.

28. **Vănători ae**, Arad megye, pt helyben, vá Zerindul, ip Nagy István, t Nagy Sándor, Bondár András, g Lukács Sándor, lsz 1605, tksz 153, ref isk 123, r ny áll isk 30. — Fe: Satul nou, t Boross Lajos, lsz 187, tksz 18, m ny áll isk 18.

29. **Finiş ae**, Bihar megye, pt helyt, vá Cosbuc, ip Juhász András, t Faragó Károly, Juhászné Tatay Emma, g Benedek Ferenc, lsz 1377, tksz 138, ref isk 84, r ny áll isk 7.

II.

Tanintézetek.**I. Oradeai református leánynevelő-intézet (tanítónőképző, internátus és leánygimnázium).***a) Igazgatótanács.*

Elnökök: Csernák Béla.

Helyettes elnökök: Dr Soos István.

Tagok: Sulyok István, dr Thúry Kálmán, Domokos László, dr Szőke Ferenc, Kiss Károly, dr Szeghalmy Sándor intézeti pénztáros, dr Sarkady Sándor, K. Gálbory Erzsébet intézeti igazgató, dr Szabó Lajos.

b) Tanári kar:

Igazgató: Karácsonyiné Gálbory Erzsébet.

Tanárok: Joós Viola, Ambrus Julia, Varga Éva, Damin Margit, Vitályos Ilona, Vargha Gedeon.

II. Satmari ref. fiú főgimnázium.*a) Fenntartó testület elnöke:* Gróf Dégenfeld Miksa.*b) Főgimnáziumi igazgatótanács.* Elnökök: Boros Jenő esperes.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Uray Jenő, Bakcsy Gergely főgondnokok, Ligeti Imre igazgató, dr Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok, a m.-szigeti liceumi gondnok.

Választott tagok: Bagothay Sámuel, Balogh József, Gecsey Jenő, dr Hadady Lajos, dr Harcsár Géza, dr Lénárd István, Nagy Béla, Pethó György, Tabajdi György, Tankoczy Gyula, Tereh Géza, dr Tóth János, Dr Maák István.

c) A tanári kar.

Igazgató: Ligeti Imre.

Tanárok: Bagothay Sámuel, Nagy Béla, Gecsey Jenő, Jambor Sándor, Muhy Sándor, Szegedi József, Dronka András, Kakassy János, Meder Ferenc, Tóth Zoltán, Deák Ferenc, Toth Sándor.

Internátusi felügyelők: Dobos Ernő, Müller Oszkár.

III. Satumarei ref. leánygimnázium.*a) Igazgatótanács.*

Elnökök: Boros Jenő lelkész.

Tagok hivatalból: Kiss Bertalan, Sárközi Lajos lelkészek, Uray Jenő, Bakcsy Gergely főgondnokok, Bakcsyné Korbuly Irén.

Választott tagok: Balogh József, Bánhidiné Nagy Teréz, Bodorné Horváth Berta, dr Harcsár Géza Kóta Pál, Nagy Endre, Pilhoffer Ida, Tóth Kálmán, Tereh Géza, dr Hadady Lajos, D. Törzsök Karoly.

b) Tanári kar.

Igazgató: Bakcsyné Korbuly Irén.

Tanárok: Pilhoffer Ida, Dr Steinerné Heves Márta, Nagyné Farkas Ilona, Bodorné Horváth Berta, Bánhidiné Nagy Teréz, Muhyiné Rosenstern Ilona.

KÁLVIN KÖNYVNYOMDA

Tulajdonosok: Béres Károly, Béres Sándor és Román Károly

ORADEA, STRADA Dr. LAZAR AUREL 14.

a Református Leánynevelő-intézet épületben

Készít mindenféle egyházi és iskolai nyomtatványokat, folyóiratokat, jegyzőkönyveket, műveket, hivatalos levélpapírokat, borítékokat, a legkülönbélebb magán és kereskedelmi nyomtatványokat, meghívókat a legcsinosabb kivitelben és jutányos áron.

Kálvin-nyomda

ORDA, Str. A. Lszar 14.

Posta-, távirat- és Telefon TARIFÁK

1. Levél

20 gr.-ig helyben	4	—	—	—	—
20 gr.-ig vidéken	6	—	7	50	10
40 " " " " " "	8	—	13	50	16
60 " " " " " "	10	—	19	50	22
80 " " " " " "	12	—	25	50	28
100 " " " " " "	14	—	31	50	34
további 20 gr.-ként 2000 gr.-ig	2	—	6	—	6

2. Levelezőlap, postai	3	—	4	50	6
képes levelezőlap	3	—	4	50	6
" " kulturbélyeg	2	—	—	—	—
Express díj	20	—	—	—	—

3. Nyomtatványok

50 gr.-ig	1	—	2	—	2
100 " " " " " "	2	—	4	—	4
150 " " " " " "	3	—	6	—	6
200 " " " " " "	4	—	8	—	8
tovább 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	1	—	2	—	2

4. Üzleti papírok

250 gr.-ig	5	—	10	—	10
300 " " " " " "	6	—	12	—	12
350 " " " " " "	7	—	14	—	14
további 50 gr.-ként 2000 gr.-ig	1	—	2	—	2

5. Áruminták

100 gr.-ig	3	—	4	—	4
150 " " " " " "	4	—	6	—	6
200 " " " " " "	5	—	8	—	8
250 " " " " " "	6	—	10	—	10
300 " " " " " "	7	—	12	—	12
további 50 gr.-ként belföldre 550 gr.-ig, külföldre 500 gr.-ig.	1	—	—	—	—

6. Ajánlási díj az 1—6 alatti díjakon felül.	10	—	10	—	10
---	----	---	----	---	----

7. Értesítő a kézbesítésről	10	—	10	—	10
Értesítő a kéz. utólag kérve	10	—	20	—	20

8. Reklamáció	10	—	40	—	40
---------------	----	---	----	---	----

9. Ünnepi és éjszakai pótdíj	5	—	—	—	—
Posterestante pótdíj, érkezésnél	10	—	10	—	10

10. Az összes küldemények a fel- adásakor bérmentesítendőek, ellen- kező esetben tértiként kezeltetnek. A hiányosan bérmentesítetteket a rendeltetési helyen a hiány két- szeresével terhelik de minimum —	2	—	4	—	4
---	---	---	---	---	---

11. Csomagok.

A feladó megyében 1 kg. súlyig	8	—	—	—	—
Minden további kg.	4	—	—	—	—
A szomszédos megyékben 1 kg súlyig	8	—	—	—	—
Más megyékbe 1 kg súlyig	8	—	—	—	—
Kézbesítési díj 5 kg.-ként	5	—	—	—	—
Értesítő az érkezésről	4	—	4	—	4

13. Értékdíj csomagoknál és érték- leveleknél

1000 leiig	—	—	Lei	3.—
2000 " " " " " "	—	—	"	6.—
3000 " " " " " "	—	—	"	9.—
4000 " " " " " "	—	—	"	12.—
5000 " " " " " "	—	—	"	15.—

minden további 1000
lei, 10000 leiig — Lei 3.—
Minden további 1000 Lei 1.—

14. Utánvételi díj

200 lei-ig	—	—	Lei	1.—
201—500 lei-ig	—	—	"	3.—
501—1000 lei-ig	—	—	"	5.—
1001—30.000 lei-ig	—	—	"	10.—

15. Postautalvány beföldre

Úrlap 3 lei 1000 Letn felül 4 L.
5000 lei-ig minden 100 lei
v. annak töredéke Lei 1.—
5001—10.000 L-ig minden 1000
L. v. 18r. L. 5.—, 10—20000 ig.
1000-ként L. 3.—, 20—30000 ig
1000-ként L. 2.—.

Távirali utalványoknál ezen
felül külön díj <0 lei

16. Házhoz kézbes. díj utal- ványoknál feladáskor fizet.

1—200-ig	—	—	Lei	1.—
201—1000-ig	—	—	"	3.—
1001—5000-ig	—	—	"	5.—
5001—10.000-ig	—	—	"	10.—
10.000—30.000-ig	—	—	"	20.—

17. Táviró tarifák szódíj:

Belföld — — — Lei 2.—
Ujságtávirat — — — " 1.—
Dringend a díj háromszorosa.
Ünnepnap pótdíj belf. 3 Lei.
Külföldre küldött táviratok
szódíja a svájci frank ártója-
szerint változik.

18. Telefon díjtételek

Beszélgelési díjak 3 perces
egységként:
Helyben — — — Lei 5.—
A megye területén " 5.—
A szomszédos me-
gyékkel — — — " 40.—
A többi megyékkel " 60.—
Sürgős beszélgetésekért há-
romszoros díj szedendő.

Repülőbélyeg alkalmazása

50 banis kell még a rendes-
taxán felül a postai levelező-
lapokra, nyomtatványokra.
1 Lei-s bélyeg minden helyi
és belföldi levélre és képes
levelező-lapra. - 2 Lei-s min-
den bel és külföldi táviratra,
minden csomagra. - A bélyeg
a távirati úrlapra, illetve a
szállító-levélre ragasztandó.

Új és régi mértékek.

Örmértékek:

- 1 akó = 40 pint = 56.6 liter = 0.566 hl.
 1 pint = 2 llice = 1.415 liter.
 1 llice = 2 meszely = 0.707 liter.
 1 magyar llice = 2 meszely = 0.848 lit.
 1 magyar meszely = 0.4 liter.
 1 magyar akó = 64 llice = 54.3 liter = 0.543 hektoliter.
 1 köböl = 4 véka = 120 liter = 1.2 hektoliter.
 1 véka = 30 liter = 0.3 hektoliter.
 1 erdőlyi véka = 23.1 liter = 0.231 hektoliter.
 1 erdőlyi vedér = 12.4 liter = 0.124 hektoliter.

Területmértékek:

- 1 katasztrális hold = 1600 négyszögöl = 57.546 ár.
 1 négyszögöl = 36 négyszögláb = 5.597 négyszögméter.
 1 négyszögláb = 144 négyszöghüvelyk = 0.099 négyszögméter.

- 1 négyszöghüvelyk = 144 négyszögvonat = 6.03 négyszögcentiméter.
 1 négyszögvonat = 144 négyszögponi = 0.048 négyszögcentiméter.
 1 magyar hold = 1200 négyszögöl = 43.1660 ár.
 1 lánc = 1.896 ár.
 1 osztrák hold = 57 ár, 54 négyszögméter és 64 négyszögcentiméter.

Hosszmérték:

- 1 öl = 6 láb = 1.896 méter.
 1 rőf = 0.777 méter.
 1 láb = 12 hüvelyk = 0.316 méter.
 1 hüvelyk = 12 vonal = 2.63 centiméter.
 1 vonal = 12 pont = 220 milliméter.
 1 magyar mértföld = 8.353 kilométer.
 1 tengeri mértföld = 1.852 kilométer.
 1 földrajzi mértföld = 5912.74 öl = 7.419 kilométer.
 1 kábelhossz = 189.647 méter.

Faragottfa köbtáblázat.

	Méter							
	4	5	6	7	8	9	10	
3/3	0,75	0,93	1,12	1,32	1,50	1,68	1,87	3/3
3/4	1,00	1,25	1,50	1,75	2,00	2,25	2,50	3/4
3/5	1,25	1,56	1,87	2,19	2,50	2,81	3,12	5/5
4/4	1,33	1,66	2,00	2,33	2,66	3,00	3,33	4/4
4/5	1,66	2,08	2,50	2,91	3,32	3,74	4,16	4/5
4/6	2,00	2,50	3,00	3,50	4,00	4,50	5,00	4/6
5/5	2,08	2,60	3,12	3,64	4,16	4,68	5,20	5/5
5/6	2,50	3,12	3,75	4,38	5,00	5,62	6,25	5/6
5/7	2,91	3,65	4,37	5,11	5,82	6,56	7, 8	5/7
6/6	3,00	3,75	4,50	5,25	6,00	6,75	7,50	6/6
6/7	3,50	4,37	5,25	6,13	7,00	7,87	8,75	6/7
6/8	4,00	5,00	6,00	7,00	8,00	9,00	10,00	6/8
7/7	4,08	5,10	6,12	7,11	8, 6	9,18	10,20	7/7
7/8	4,66	5,83	7,00	8,15	9,32	10,49	11,66	7/8
7/9	5,25	6,36	7,87	9,19	10,50	11,81	13,12	7/9
8/8	5,33	6,66	8,00	9,33	10,66	12,00	13,33	8/8
8/9	6,00	7,50	9,00	10,50	12,00	13,50	15,00	8/9
8/10	6,66	8,33	10,00	11,65	13,32	15,00	16,66	8/10
9/9	6,75	8,43	10,12	11,82	13,50	15,18	16,87	9/9
9/10	7,50	9,37	11,25	13,13	15,00	16,87	18,75	9/10
9/11	8,25	10,31	12,37	14,44	16,50	18,56	20,62	9/11
10/10	8,33	10,41	12,50	14,58	16,66	18,74	20,83	10/10
10/11	9,16	11,45	13,74	16,05	18,32	20,61	22,90	10/11
10/12	10,00	12,50	15,00	17,50	20,00	22,50	25,00	10/12
11/11	10, 8	12,60	15,12	17,64	20,16	22,68	25,20	11/11
11/12	11,00	13,75	16,50	19,25	22,00	24,75	27,50	11/12
11/13	11,91	14,89	17,87	20,84	23,82	26,80	29,78	11/13
12/12	12,00	15,00	18,00	21,05	24,00	27,27	30,00	12/12
12/13	13,00	16,25	19,50	22,70	26,00	29,25	32,50	12/13
12/14	14,00	17,50	21,00	24,50	28,00	31,50	35,00	12/14

Az állatok befelegzésére való szabafosság.

Az eladó jótállani köteles:

Teheneknél:	Napig	Sertéseknel:	Napig
Francia kórságért — — — — —	30	Borsóka-kórért — — — — —	8

Lovaknál:

Taknyosságért — — — — —	15	Bőrféregért — — — — —	30
Keheességért — — — — —	15	Havi vakságért — — — — —	30
Csökönyösségért — — — — —	30	Fekete hályogért — — — — —	30
Buts-csiráért — — — — —	30	Rozsféregért — — — — —	30

Juhoknál:

Hímlőért — — — — —	8	Férges tüdőnyavalyáért — — — — —	60
Rühért — — — — —	8	Mételey és májrohadásért — — — — —	60

A háziállatok vemhességi ideje vagy ellési naptár:

	A vemhesség középhartama	A vemhesség tart	
		legkevesebb	legfeljebb
Lovak — — — — —	340 napig	530 napig	419 napig
Tehenek — — — — —	285 "	240 "	521 "
Juhok és kecskék — — — — —	154 "	146 "	158 "
Disznók — — — — —	120 "	109 "	133 "

A vemhesség kezdete	A vemhesség vége			
	lovaknál	teheneknél	juh és kecskéknél	disznóknál
Január 1	december 6	október 12	június 5	április 30
" 16	" 21	" 27	" 18	május 15
február 2	január 7	november 13	július 5	június 1
" 15	" 20	" 26	" 18	" 14
március 1	február 3	december 10	augusztus 1	" 28
" 17	" 19	" 26	" 17	július 14
április 1	március 6	január 10	szeptember 1	" 29
" 16	" 21	" 25	" 16	augusztus 13
május 1	április 5	február 9	október 1	" 28
" 16	" 20	" 24	" 16	szeptember 12
június 1	május 6	március 12	november 1	" 28
" 15	" 20	" 26	" 15	október 12
július 1	június 5	április 11	december 1	" 28
" 15	" 19	" 25	" 15	november 11
augusztus 1	július 6	május 12	január 1	" 28
" 17	" 22	" 28	" 17	december 14
szeptember 1	augusztus 6	június 12	február 1	" 29
" 16	" 21	" 27	" 16	január 13
október 1	szeptember 5	július 12	március 3	" 28
" 10	" 14	" 21	" 12	február 6
" 21	" 25	augusztus 1	" 24	" 18
november 1	október 6	" 12	április 3	" 28
" 15	" 20	" 26	" 17	március 14
december 5	november 7	szeptember 5	május 5	április 1
" 15	" 19	" 25	" 17	" 13
" 30	december 4	október 10	június 1	" 28

A kollás tart a tyukoknál 19—24 napig, rendszeren 21 napig; a pulykáknál 26—29 napig; a kacskákknál 28—33 napig; récéknél (kacsáknál) 28—32 napig és galamboknál 17—19 napig.

A tenyésztésre legalkalmasabb életkor.

	évtig	évtig	
A csődör	4—16,	a kanca	3—14
A bika	2—6,	a tehén	2—6
A kan	1—4,	a koca	1—4
A kos	2—6,	az anyajuh	2—6

Ha jó ivadékok elegendő számban lesznek utánuk tovább is

Növendékállatok szoptatási időtartama.

	Hónap
Ló- és szamár csikók	— — — 3 6
Bórányok	— — — — 3 4
Majacok	— — — — 2—2 ¹ / ₂
Borjak	— — — — 2 ¹ / ₂ —5 ¹ / ₃
Kecskegidák	— — — — 2—2 ¹ / ₂

Alomszükséglet egy napra.

	Kilogramm
Lónak	— — — — — 2 3
Marhának (szárazlakarmányozásnál)	2 ¹ / ₃ —5 ¹ / ₂
(zöld)	6—8
Juhnak	— — — — — 1 ¹ / ₁₀ —2 ¹ / ₁₀
Sertésnek	— — — — — 1 2

Sósükséglet egy napra.

	Gramm
Lónak	— — — — — 20—30
Marhának	— — — — — 20—30
Juhnak	— — — — — 5—10
Sertésnek	— — — — — 5—10

Vízszükséglet egy napra.

	Liter
Lónak	— — — — — 24—30
Marhának	— — — — — 30—40
Juhnak	— — — — — 5—10
Sertésnek	— — — — — 5—10

A gazdasági termékek súlyvesztése az elraktározás ideje alatt.

9—12 hónap alatt a beszáradás következtében súlyából veszít

a buza és rozs	— — — — 1—2 ^o / _o -ot
az árpa és zab	— — — — 2—3 „
a hüvelyesek	— — — — 2—5 „
a burgonya	— — — — 8—10 „
a répa prizmában	— — — — 6—10 „
a széna	— — — — 8—10 „
a repce	— — — — 6—8 „
a lófogó csöves tengeri	— — 8—15 „
a közönséges magyar tengeri	7—11 „
az apró, keményszemű tengeri	5—7 „
100 kg. csöves tengeri, fajta szerint változóan, 75—90 kg. lemorzsolni szemet ad.	

Az élősúly és a vágósúly közti arány.

Tehénnél az élősulynak 43—50%-a vágósúly. Ökörnél az élősulynak 40—60%-a vágósúly. Borjunál az élősulynak 56—63%-a vágósúly. Juhnál az élősulynak 50—60%-a vágósúly. Sertésnél az élősulynak 75—85%-a vágósúly. (Berkshire 200—300 kg. élősulynál 82—83%, poland china 83—86%, tamworth 89—91%.)

Súlyvesztés az állat szállítása közben.

Tenyészmarháknál 100 km. távolságig 3%, 200 km.-nél 4³/_o, 300 km.-nél 4⁵/_o, 500 km. távolságig 7⁵/_o-ék a súlyvesztés.

Vágómarháknál a körülmények és a távolság szerint 0⁹/_o—12^{o, borjunál 3²/_o—6⁸/_o a súlyvesztés.}

A ragadós betegségek lappangási ideje.

Baromfihimlő 5—10 nap. Baromfikolera 8—10 óra. Bivalyvész 1—2 nap. Dermédés (Tetanus) 1—14 nap. Fertőző hüvelyhurut 2—3 nap. Ivarszervi hólyagos kiütés 3—6 nap. Juhhimlő 6—8 nap. Lépfene 1—14 nap. Mirigykór 4—8 nap. Ragadós száj- és körömfájás 2—11 nap. Sertésgő üszök 1—5 nap. Sertéshimlő 3—4 nap. Sertésorbánc 3—10 nap. Sertésvész 4—13 nap. Szárnyasok diftériája 3—6 nap. Szopornyica 4—22 nap. Takonykór 5—15 nap. Tehénhimlő 4—7 nap. Veszettsegek több hét, illetve hónap is lehet.

VADÁSZ NAPTÁR.

A vadászati törvény értelmében és az 1995/1934. sz. min. rendelet szerint
A vonalzással kitüntetett időszakban a vadászat tilos.

Ápril	Máj.	Juni	Julius	Aug.	Szept.	Okt.	Nov.	Dec	Jan.	Febr.	Márc.
				Sza vas (hím) csak külön miniszteri engedéllyel							
				Dán szarvas (hím)							
				Zerge (h.m és nő tény) csak külön miniszteri engedéllyel							
				Őzbak (miniszteri engedéllyel)							
				Nyúl							
csak kakas				Túzok (kakas és nőstény)							
Fajd, nyir-fajd kakas											
				Fácán és c. ászár madár. Fácán tyúk csak miniszteri engedéllyel							
				Fogy Erdélyben Okiráltság							
				Fűrj, vadgalamb, gerle							
				Erdélyben és Bánátban az ország többi részében haltyú, vadliba és vadruca							
Szalonka, sfb.				Szalonka, mocsári szalonka minden fajta, ugyszintén más vízi vad (kócsag csak különleges miniszteri engedéllyel)							
				Éneklő madarak							
<p>Húz, farkas, róka, vadmacska, nyest, görény, vidra, borz és minden ragadozó állat és madár, amely kártékony a hasznos vadra vagy halakra. — Medve csak miniszteri engedéllyel vadászható. Vaddisznó vadászat március és április hónapokban meg van tiltva. — A szakállas sasnak a vadászata egész éven át tilos.</p>											

Kivonat az általános szabályokból:

Vadászkutyákért a törvényes taxák fizetendők. (55. §. V. T.)
 Agarakkal való vadászat teljesen tilos. (30. §. V. T.)
 Kópókkal vadászni csak miniszteri engedéllyel lehet.
 A vadászatot csak löfegyverrel lehet gyakorolni. (27. §. V. T.)
 A vadászat autó-reflektorokkal, vagy kézi lámpákkal tilos.
 Nyulvadászat lesben este vagy reggel tilos.
 Tuzok vadászat ólmos esőben megvan tiltva. (29. §. V. T.)
 Nemes vadat (szarvas, dámvad, zerge, őzbak és tuzok) csak golyóval lehet lőni.
 A szarvas vadászatnál a 12 agancs alatt és az őzbak 6 agancs alatt levőt lőni tilos. Kivételt képeznek a degenerált vagy abnormális szarvakkal rendelkező példányok.

Azon időszakot, mely alatt a vadászat mint szabad van kiűntelve, az év tartalma alatt tartományonként vagy az egész országra is megváltoztathatja a földművelésügyi minisztérium miniszteri rendelettel, mely az állam hivatalos lapjában lesz hirdelve. (34. §. V. T.)

A méhészet dióhéjban.

A méhekre, a méhcsaládokra, valamint a méhészet körébe tartozó fontosabb tudnivalók táblázatos kimutatása.

A méh (<i>Apis mellifica</i> L.)						
fellépésének ideje	rendszerintani állása				neme	
A földképződés III. korsz. volt, mikor is az ember fellépett s amikor virágos növények keletkeztek	A gerinctelenek rovar oszi. A teljesen átalakulók részarányos testűek, hártvás szárnyak, izelt lábak, fullánkcsok, társaságban élők és virágkedvelők csoportjába tartozik				Nőneműek : anya, dolgozó, hímneműek : here	
A m é h e k						
neme és élettartama	fejlődési ideje			t e s t ű k		nyelvük hossza
	pete	álca	báb	hossza	súlya	
anya 3-5 év —	3	6	7	16-18 mm	0.16-21 gr.	4 — mm
dolgozó 1-9 hó —	3	7	11	11-15 „	0.11-13 „	6.2-5 „
here 1-5 hó —	3	6	15	13-15 „	0.20-24 „	4 — „
Az anya petezésének folyamata egész életén át						
hónap	naponta	havi átlag	hónap	naponta	havi átlag	1 év átl.
Január	100-150	1.000-1.500	Junius	1800-2900	90.000-140.000	300.000
Február	150-250	3.000-9.000	Julius	2900-1800	90.000-40.000	
Március	150-500	9.000-11.000	Aug.	1800-1000	40.000-11.000	egy éle-
Április	500-1500	11.000-40.000	Szept.	1000-500	11.000-9.000	ten át
Május	1300-1800	40.000-90.000	Októb.	500-200	9.000- —	1.000.000
Egy középerős méhcsalád 1 évi átlagos gyűjtése és fogyasztása havonként						
hónap	gyűjt	fogyaszt	hónap	gyűjt	fogyaszt	
Január	— gr.	300 gr.	Julius	8.000 gr.	3.000 gr.	
Február	— „	840 „	Augusztus	4.000 „	1.400 „	
Március	1.000 „	1.200 „	Szeptember	1.500 „	1.200 „	
Április	4.000 „	1.400 „	Október	—	700 „	
Május	5.000 „	2.800 „	November	—	400 „	
Junius	12.000 „	2.000 „	December	—	300 „	
Hőmérsékleti adatok C°-ban						
A fészkek melegsége			A m é h			
télen 24-26	nyáron 23-32	legszorgalmasabb 22-25	nem dolgozik alul 12-35 fölött		megdermed 7-8	
A fiasítás meghül 18°: elhal 15°: él 18-tól 35-ig. A méhekkal lehet dolgozni 11-12° melegben is még. A viasz meglágyul 30°-nál, megolvad 63°-nál						
A sejtisége 1 cm ² -nyi lép mindkét oldalán és méretei						
heresejt	477	széles	7.40 mm	mély	15.5 mm	
dolgozósejt	834		5.40 mm		11. mm	

Gazdasági teendők az év minden szakában.

Január. Ház körüli teendők. Az új cselédek szolgálatba lépnek: mindeniket megismertetjük a maga kötelességével. — A gazdaságunk körül szükséges faanyagot e hónapban haza hordatjuk. — A gazdasági eszközök, gépek javítását be kell fejezni. — A télire eltett zöldség- és főzelékfélét többször kell megvizsgálni, a romlottakat kiválogatni. A burgonyát meg kell tisztogatni a burgonyahajtásoktól.

A szántóföldön. A szántóföldekre ebben a hónapban trágyát hordatunk.

Gyümölcs- és faiskola. Szorgosan kell keresni és pusztítani a hangya- és hernyó fészkeket. — A gyümölcsfákat mohától és más alkalmatlanságoktól tisztogatni kell. — Nemesítő- és oltógalyakat legjobb most beszerezni; azokat a használatig nedves pincébe tesszük el.

A szőlőben. A szőlőt is tanácsos trágyázni. Gondoskodni kell elegendő szőlőkarókról.

Zöldséges kert. A zöldséges kertben a trágyát szét kell teríteni. — A melegágyakat déltájban szellőztetni kell, éjjelre pedig befedni szalmával vagy gyékénnyel. — Korai salátát, cukorborsót, kalarábét, uborkát el lehet vetni.

Házi állatok. Az istállókat szorgosan kell szellőztetni. — Ha a tyukokat malátával, pörkölt zabbal etetjük, annál hamarabb kezdenek tojni.

Méhes. A köpüket melegen kell tartani; az egereket szorgalmasan irtani.

Február. Gyümölcs- és faiskola. A magról kelt fiatal fákat, ha az időjárás alkalmas, ki kell ültetni. — Némely gyümölcsmagvakat, például diót, mandulát igen jó e hónapban elvetni. A metszést idejekorán kell kezdeni, mielőtt még a tavaszi nedvkeringés beáll a fákban. — Nemesítő- és oltógalyak gyűjtését folytatjuk. — A fák minden

tisztátalanságtól megszabadítandók. — A fák környékét trágyázni kell.

Zöldséges kert. Az előbbi hónapokban kezdett munkákat folytatjuk. — A melegágyakat szaporítani kell. — Most lehet vetni: kelt, kalarábét, korai káposztát, fejes salátát, zellert sárgarépát, petrezselymet, parajt, paradicsomot, uborkát. Napos időben a melegágyakat szellőztetni kell.

A szőlőben. A trágya szétterítetik. — Enyhe időben lehet eszközölni a metszést, ha az még őszszel végre nem hajtatott volna. — Utakat, árkokat javítani, eső által elhordott földet pótolni kell.

A réten. Gondosan el kell egyengetni a vakondturásokat.

Házi állatok. A szarvasmarhákat jól kell táplálni, hogy erőt gyűjtsenek a közelgő tavaszi munkához.

Méhes. A teendők ugyanazok, mint az előbbi hónapban.

Március. Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát meg kell kapálni és minden gáztól megtisztítani. — Gyümölcsmagvakat még mindig lehet elvetni s a kikelt palántákat elültetni. — Cseresznyefákat, pöszmétebokrokat igen jó e hónapban ültetni. Jókor nyíló fákra és bokrokra a galyak metszését még lehet eszközölni. — Az eddig meg nem trágyázott fákat most meg kell trágyázni. A gyümölcsösben a legfőbb teendők egyike a párosítás és hasítékba oltás, szóval a nemesítés.

Zöldséges kert. Száraz kóróktól, gáztól s minden tisztátalanságtól gondosan tisztogatni kell a kertet. — A zöldségágyakat meg kell ásni. — Az őszi ásatást föl kell frissíteni gereblyélés által. — Naposabb részeken vessünk korai burgonyát, kalarábét, kelt, salátát, hónapos retek, sárgarépát, petrezselymet stb. — Ahol szamócza van, meg kell kapálni. — A melegágyak gondosan szellőztetendők.

A szőlőben. A fagyok elmúltával folytatni lehet a külső munkát. Magas fekségű szőlőkben, ha az időjárás megengedi s a metszés az előbbi hónapban már megtörtént, nyitni lehet.

Szántóföldek. Szántás, vetés, boronálás a fő munka. Köles, len és kender alá meg kell trágyázni a földet.

A réten. E hónapban tisztogatás legyen a munka.

Méhes. A méhek szép időben e hónapban már megkezdik a kijarást. Ügyeljünk, hogy a méheknek mindig elegendő táp-álékuk legyen.

Április. Gyümölcs- és faiskola. Oltás és nemesítés. — A gyümölcsöst gyim-gyomtól giz-gasztól tisztogatni kell, Száraz időben locsoltassunk. — A még megmaradt hernyófészkeket most a főideje, hogy elpusztítsuk, szintugy a már petéikből kikelt apró hernyókat is. — Az őszi barackfákat megnyesni, ha ez már előbb meg nem történt. — Sövények ültetésére most van a legalkalmasabb idő.

A szőlőben. Legfőbb teendő, ha még meg nem történt volna, a nyitás és metszés. Most van az ideje a tökéek karózásának, ugyszintén a kötözésnek is. — Szőlőveszteket még most is lehet ültetni.

Zöldseges kert. Mindennemű zöldség- és főzelékneműeket lehet ültetni. — A melegágyakban kikelt palántákat kiültetjük a szabadba. — Száraz időben szorgalmasan öntöztetni kell a veteményeket. — Vakondokat, hangyákat és más férgeket pusztítani kell. — A melegágyak szorgosan szellőzendők.

Szántóföldek. A vetések bevégeztettek. — Ajánlatos a tavaszi vetéseket meghengereztetni.

A réten. E hónapban nem kell öntözni. — A kaszálónak hasznára válik, ha vasboronával felszaggatjuk.

Házi állatok. A baromfiak e hónapban költenek, az apró jószágokra tehát nagy gond fordítandó. — A

pulykaflakát csak szép, napos időben kell szabadba eresztetni.

A méhek. e hónapban megkezdik a szorgalmas munkálkodásukat. — Tisztántartásukra ügyeljünk, ellenségeiket pusztítsuk.

Május. Gyümölcs- és faiskola. A maggal bevetett és fiatal fákkal beültetett ágyakat szorgalmasan öntözni kell. — Vadsarjakat le kell vagdosni, mert azok csak a fának termő erejét huzzák el. — Mihelyt a fák hajtani kezdenek, eszközölni kell a szemzés általi oltást és pedig először a körténél, almánál, azután a keménymagu gyümölcsfáknál. A szemzésre legalkalmasabb a szép reggeli idő. — A mult esztendőben szemzett fákról most már le lehet a kötéléket szedni. — A hernyókat és ártalmas férgeket folytonosan pusztítani kell.

A szőlőben. Első virágzás előtt meg kell történni az első kapálásnak. — Kapáláskor a földet jól fölforgassuk. — Kapálásra legjobb a száraz idő. — A dudvákat ki kell gyomlálni.

Zöldseges kert. A késői vetemények magvait elvetjük. — A kertet szorgosan öntözni kell. — Még szorgalmasan gyomlálni, tisztogatni minden gasztól. — Borsó, bab mellé karókat kell dugdosni. — A melegágyban levő dinnyepalántákat e hónap vége felé már ki lehet ültetni, ha az időjárás is kedvező. — A földi epret bőven kell öntözni.

Szántóföld. E hónapban már el lehet vetni a kölest, lent másodszor, a lóherét, mákot. — A káposztaültetés kezdődik. — A burgonyaföldeket meg kell kapálni.

Magtárakban. A gaponát szorgalmasan forgattassuk.

Méhes. A méhek rajzani kezdenek. — A rajokra vigyázi kell és befogni. — A kasokat a pókháló-tól tisztogatni kell. — Ügyeljünk méheink nagy ellenségeire, az éjjeli lepkékre amelyeket tüzzel-vassal pusztítsunk.

Junius. Gyümölcs- és fajscola.

Száraz időben a magágyakat és fiatal fákat szorgalmasan öntözzük. — A fajscolát tisztán kell tartani, gyomlálni és gyakran megkapálni. Jövő magvetés alá előre lehet ágyakat ásni. — A párosított fákról a kötéseket le kell szedni. — A fiatal fákat kössük karókhöz. — A vadágakat levagdossuk. — Fák tövétől a fűvet irtani kell. — A hernyókat pusztítsuk. — Vigyázzunk, hogy a verebek s más madarak a gyümölcsben ne garázdálkodjanak.

A szőlőben. E hónapban legelső teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelése a fölösleges vesszőknek, ami legnagyobb elővigyázattal történjék. — Azután jön a szőlővesszőknek a karókhöz kötözése. — A barázdákat gyomlálni kell, hogy így elkészüljön a második kapálásra.

Zöldséges kert. Az őszi és téli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzelék-ágyakat kapálni és gyomlálni kell. — burgonyabokrokat, mihelytannyira növekedtek, feltőtjük. — A melegágyak ablakait és tetőit véglegesen el lehet távolítani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzelék-neműeket főlsszedjük és vagy a magunk használatá a fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés, kivált ha eső nem jár, mindennapi teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpát, kölest, lóherét, kerek-répát stb. — A dohányültetésre is most van a legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — Az őszi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és lóherekaszálásnak most van az ideje. — A tekaszáltaat forgatni kell, nehogy megfűledjen.

Az aratáshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbehozatnak és ha kell, kijavíttatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy

a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen felfuvódik. — A csikókat el kell választani a szopástól. — A kappanok is most heréltetnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartsuk szem előtt a főntebbi utasításokat.

Julius. A ház körül. Cseresznye és meggy télire befőzetnek vagy aszaltatnak. — Apró uborkát, zöld babot és egyéb ilyenfélét szintén lehet már télire célszerűen elrakni.

Magtárakban a gabonát forgatni kell.

Gyümölcs- és fajscola. Szorgalmasan kell gyomlálni és száraz időben öntözni. — A hernyók pusztíttatnak. — Jófajta gyümölcsmagok gondosan leszedetnek. — Egyes ágakat, melyek nagyon rakva vannak gyümölccsel, föl kell támogatni.

A szőlőben. E hónapban történik a második kapálás, mit a második kötözés követ. — A megtágult karókat újra le kell verni.

Zöldséges kert. E hónapban főleg az öntözéssel és a gyomlálással kell foglalkozni. — Téli használatra szánt zöldség- és főzelék-neműeket még mindig lehet vetni. — Az érett magvakat gondosan egybe kell gyűjteni. — Bab, hagyma, stb. kapálandók. — Az üres ágyakat újra fel kell ásni és beleültetni. — A dinnyeültvényeket feltőtjük és szorgalmasan öntözzük.

Szántóföld. Az ugarföldek másodszor felszántatnak, trágyáztatnak és boronáltatnak. — Káposzta és dohány megkapáltatik. — Az érett kenderet levágjuk és csomókba rakjuk. — Őszi és korai árpának, búzának és rozsnak aratása e hónapban kezdetét veszi.

Augusztus. A ház körül. Az érett gyümölcsök télire eitétetnek, befőzetnek vagy aszaltatnak. — A gyűjtött magvakat osztályozni kell.

Magtárban a gabonát forgattatjuk. **Gyümölcs- és fajscola.** A párosított és oltott galyakról le kell

szedni a kötést, ha ugyan ez már eddig is meg nem történt. — A vadhajításokat a fákról le kell metszeni. — A gyümölcsmagvak gyűjtését folytatjuk, de csak jófajta és teljesen érett magvakat teszünk el. — Új ágyakat készítünk a gyümölcsmagvak elültetésére. — A hernyókat fészkektől együtt pusztítsuk. — A darázsészkeket is irtanunk kell. — Az érett gyümölcsök gondosan leszedetnek. — A jövő évben ültetendő fák számára már most lehet gödröket ásni.

Zöldséges kert. A foglalkozás csaknem ugyanaz, mint az előbbi hónapban. A vetemények teljesen megért magvait gondosan össze kell szedni és eltenni. — A dinnyéket ajánlatos gyakran megforgatni, hogy így a nap melegétől minden oldalról érve, teljesen megérhessenek. — A különféle zöldségeket és veteményeket naponkint lehet fölszedni saját használatra vagy eladásra. — A veteményágyakat öntözni és gyomlálni kell.

Szántóföld. Főfoglalkozás az aratás és cséplés. Az ugarföldnek boronálását folytatjuk és harmadszor is felszánjuk. — A káposzta és répaföldeket óvni kell a hernyók pusztításától.

Házi állatok. A marhákat legelés végett a tarlóra hajtjuk, miáltal jó csomó takarmányt takarítunk meg.

Szeptember. *A ház körül.* A cséplést folytatjuk. — A télire szánt egészséges gyümölcsöket száraz, szellős helyen szalmára rakjuk el. — A gyümölcsök befőzése és aszálása folyton tart.

Gyümölcs- és faiskola. A faiskolát föl kell ásni és gondosan tisztogatni gyim-gyomtól. — Az érett gyümölcsöket folyton szedjük. — A ősszel ültendő fák számára el kell készíteni a gödröket. — A bőrmagu gyümölcsfákat e hó vége felé már át lehet ültetni. — Az alma- és körtemagok vetése Szent Mihálynapkor kezdődik. — A moh-

tól is tisztogatni kell a fákat, körülöttük a földet fölászni és locsolni.

A szőlőben. E hónapban van a harmadik, az ugynevezett érés alá való kapálás. — A fölösleges leveleket a tőkéről le kell szaggatni, különösen azokat, melyek a fűrtöktől elvonják a nap melegét; de ezt a munkát ahhoz értő ember végezze. — Ilyenkor kell megjelölni a terméketlen tőkét, hogy azok helyére szüret után másokat ültessünk.

Zöldséges kert. Az üres ágyakat fel kell ásni és trágyázni. A gyökérféléknek néhány nappal, mielőtt azokat a földből kiszednők, zöldsüket le lehet vágni és állataink táplálására fordítani. — Az érett hüvelyes veteményeket is leszedjük és eltesszük télire. — Az ágyakat, melyek télen át palántával beültetve maradnak, még egyszer ki kell gyomlálni, az egymáshoz közel levő palántákat ritkítani.

Szántóföld. A zab, búkköny, borsó, lencse és köles aratása folyton tart. — Vetés alá szántunk. Buzát, rozsot és őszi árpát vetünk. — A burgonyát e hónapban fölszedjük.

Házi állatok. A juhokat fűroszteni és nyírni kell. — A hizlalásra szánt sertések most már ólba fogatnak. — Ködös időben a marhát nem kell az istállóból kiereszteni.

Méhes. A méhek sejtjeit e hó vége felé már föl lehet metszeni.

Október. *A ház körül.* Folytatjuk a gyümölcselrakást és aszálást. — A kutakat meg kell tisztítani az iszaptól. — Sárgarépa és petrezselyem a pincében homokba rakatnak. — A cséplés szorgalmasan folyik. — Len és kender megtöretik és gerebélyeztetik.

Gyümölcs- és faiskola. A gyümölcsmagvakat az elkészített ágyakba elültetjük.

— Tavasszal vetendő gyümölcsmagvakat most elkészítjük. — A pöszméte bokrokat, ha már leveleiket elhullatták, föl lehet szedni és átültetni. — A fák töve körül a

föld felásatik s lehet már trágyázni is. — A fiatal fákat, melyeket a fagytól féltünk, be kell kötözni, szalmával, gyékényel, ronggyal, stb. — Jó a fák derekát és vastagabb ágait bemeszelni, miáltal sok ellenségtől szabadítjuk meg; hernyóktól, mohtól, nyulak rágásától stb.

A szőlőben. E hónapban főfoglalkozás a szüret. — A szüretet, amennyire lehet, az időjáráshoz kell alkalmazni; legjobb száraz időben. — A szőlőfürtöket tisztán kell szedni, holmi gaz, tisztátalanság ne kerüljön a puttyba. — Szüret után a gyenge hegyvesszőket és leveleiket le kell szedni s hazavinni, hol juhoknak, kecskéknak kedvenc tápláléka lesz.

Zöldséges kert. A még eddig föl nem szedett gyökérféléket, fejes káposztát stb. most már föl kell szedni s elrakni télire. Kedvező időjárás alkalmával lehet vetni korai répát, petrezselymet, salátát, spenótot, hagymát stb. Az üres ágyakat, még mielőtt a fagy beállana, jól mélyen föl kell ásni, a megtrágyázandókat megtrágyázni. — A veteményekre az őszi ásás és trágyázás igen jó hatással van.

Szántóföld. Az őszi vetést folytatjuk. — A tavaszi vetés alá szánt földet megforgatjuk. — A még künn levő termények betakaríttatnak. — Trágyát hordunk a földekre.

Méhes. A méhek most már téli pihenőre készülnek, Ezt elő kell segíteni, a kasokat kívülről sárral betapasztani, hogy azokhoz semmiféle méhellenség ne férhessen.

November. A ház körül. A télire elrakott zöldség- és gyökérféléket meg kell szellőztetni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Betakarítjuk a télire való tűzifát. — A csűrökben folytatjuk a cséplést, ha ugyan még nem volt a befejezve

Gyümölcs- és faiskola. A főtendő e hónapban a tisztogatás. — Lágú időben mostantól kezdve foly-

ton lehet fákat párosítani; a november és decemberben párosított fák sokkal korábban és bujábban hajtanak ki, mint az előbb vagy utóbb párosítottak. Ha még nem volnának, most meg kell ásni a gödröket a tavasszal elültetendő fák számára.

A szőlőben. Miután a szüret véget ért, a karók felszedetnek. — Ha szükségesnek mutatkozik, most kell a szőlőt megtrágyázni. Hidegebb éghajlat alatt idejekorán be kell földni a szőlőket, még mielőtt a fagyok beköszöntենek. Melegebb éghajlat alatt a szőlőket nem szükséges beföldni.

Zöldséges kert. A mi munkát a múlt hónapban el nem végeztünk, azt most kell teljesíteni. — A kertben szorgalmasan kell ágyakat ásni és a földeket megforgatni. — A melegágyakba most lehet vetni salátát, hónapos retket és más eféléket.

Szántóföld: Az őszi vetés bevégeztetik. — Folytatjuk a fölforgatást és trágyázást.

Házi állatok. A szarvasmarhákat nem szabad többé kiereszteni az istállóból.

Méhes. A méhkasokat, ha nagyon hideg idő jár, be kell földni, hogy a méhek a hideg ellen védve legyenek.

December. A ház körül. Cséplés, lentörés, tilolás, tollfosztás és kukoricamorzsolás képezik a főtendőket. — A télire eltett gyümölcsöket gyakorta meg kell tekinteni, a romlásnak indultakat kiválogatni. — Szintugy a zöldségféléknél is.

Gyümölcs- és faiskola, zöldséges, szántóföld. A teendők ugyanazok, melyek az előbbi hónapban.

A szőlőben folytatjuk a döntést és trágyázást.

Az istállót melegen kell tartani, de néha szellőztetni. **Tisztaságra** ügyeljünk.

Az ardeali-, banati-, maramureși- és crișvidéki vásárok jegyzéke.

Ha valamely vásár vasárnapra, esetleg ünnepnapra esik,
akkor az a következő napon lesz megtartva.

A

- Abrud**, (jud. Alba), az ónaptár szerinti Tódor nap előtt való vasárnap és hétfőn kirakodó- és állatvásár; továbbá május hó első hetének vasárnap és hétfőjén; jul. 29. Mihálynap előtt és karácsony előtt, mindig vasárnap és hétfő napokon, kirakó- és állatvásár. Hetivásár hétfőn.
- Acos** (jud. Sălaj), február 7-én, május 5-én, július 10-én, október 3-án és 4-én. Előtte egy nap állatvásár.
- Agârbiciu** (jud. Târnava-Mare), március 21, október 30, megelőző egy nap állatvásár. Hetivásár csütörtökön.
- Agnita** (jud. Târnava-Mare), Judica utáni hétfőn és Szentháromság utáni harmadik hétfőn kirakó-, és ezeket megelőző pénteken és szombaton állatvásár. Október 14, december 21, ezt megelőzőleg 2 nap állatvásár. Hetivásár pénteken.
- Aita-Mare** (jud. Trei-Scaune), február 16, Áldozócsütörtök utáni nap, dec. 29. Előtte 1 nap állatvásár. Hetivásár kedden.
- Aicil** (jud. Arad), április 24, július 11, okt. 26. Ha ezen napok nem hétfőre esnek, úgy ezen a határnapokat megelőző hétfői napon.
- Aiud** (jud. Alba), január 25, május 8, aug. 19, okt. 16, 3 nappal előbb állatvásár. Évenként május 7-től 7 napon át juhvásár. Hetiv. csütörtökön állatvásárral.
- Alămor** (jud. Alba), márc. 5, szept. 4-én. Előtte egy nap állatvásár.
- Alba-Iulia** (jud. Alba), Husvét előtti kedden, július 26, szeptember 30, dec. 17. Megelőző 3 nap állatvásár. Kedden és szombaton hetivásár.
- Alibunar**, pünköst és Mária mennybe-
menetele napján, ónaptár szerint.
- Andrid** (jud. Sălaj), április 10, október 15 s ha ezek nem keddre esnek, akkor a következő kedden.
- Arad**, Judica vagy fekete vasárnapot megelőző péntektől június 29. után következő péntektől és november 5. megelőző péntektől 5 napi tartammal és pedig a megjelölt pénteki és szombati napokon kizárólag állatvásárok, vasárnap, hétfő, keddi napokon kirakóvásár.
- Aradul-nou** (jud. Timiș), márc. 1, június 16, október 18.
- Ardud** (jud. Sătmar), febr. 2-ika után, Husvét előtt, Pünköst előtt, július 2, szept. 14, nov. 1, december 16 utáni csütörtökön.
- Ardusat** (jud. Sătmar), március és június első hetében, aug. harmadik és november második hetében lévő pénteken. Hetivásár pénteken.
- Arpașul-de-jos** (jud. Făgăraș), július 4-ik és 5-én állat-, 6-án kirakóv., okt. 9–10 állatav., 11-én kirakóvásár.
- Avrig** (jud. Sibiu), állatvásárok március 19, június 1, augusztus 12, október 1. Kirakóvásárok június 2, aug. 13 és október 2.

B

- Baciu** (jud. Cluj), ápr. 21, szept. 15.
- Baia de Criş** (jud. Hunedoara), március, június, szept. és december 2-ik szerdáján.
- Baia-Mare** (jud. Sătmar), Oculi vasárnap után, Úrnap után, aug. Szent István után és nov. Márton nap után, mindig hétfőn és kedden, január 2-ik vasárnapját követő hétfőn állatvásár, kedden és szerdán kirakóvásár.
- Baicsprie** (jud. Sătmar), jan. Vizkereszt, Mária fog. héten. Ker. járó hétben, július Apost. oszlása és okt. Szt. Ferenc nap hetében hétfőn és kedden.
- Băţanii-Mari** (jud. Trei-scaune), január 21, április 13, július 31, október 7 kirakóvásár.
- Băiţa** (jud. Bihor), február, április, június, augusztus, okt. és dec. hónapok első hetébe eső szombat.
- Baraolt**, február 3, július 1, aug. 21 és november 12-én kirakóvásár. Előtte 3 nap állatvásár. Hetivásár szerdán.
- Bărzava** (jud. Arad), március 21, július 6, október 26. napját megelőző vasárnapokon kirakó- és állatvásár egy napon.
- Bărzasca** (jud. Severin), május 26, 27, július 25–26, okt. 6–7, november 7–8-án.
- Bavaniste** (jud. Timiş), február 28, május 21, október 26, nov. 20.
- Batoş** (jud. Mureş), január 27, május 21, nov. 14, 2 nappal előbb állatvásár. Hetivásár szerdán.
- Bazna** (j. Târn.-Mică) ápr. 1, aug. 1. kirakv., előtte 3 nap állatv.
- Belchigul-Codrului**, február 10, március 31, május 19, jul. 21, szept. 22, nov 10, dec. 22.
- Beiuş** (jud. Bihor), január 31, febr. 1, április 25–26, július 18–19, okt. 24 és 25-én állat- és kirakóvásár.
- Beliu** (jud. Bihor), március 1, jun. 1, szept. 1 és okt. 1-én magukban foglaló hetek keddjén és szerdáján állat- és kirakóvásár.
- Belinţ** (jud. Timiş), ónaptár szerint nagycsütörtökön, augusztus hó 18-án. Hetivásár szombaton.
- Besenova-Mare** (jud. Timiş), május 16, aug. 15, okt. 15.
- Bicaz** (jud. Ciuc), április 21–23. aug. 22–24. Következő nap kirakóvásár.
- Bicsad** (jud. Sătmar), július 12, aug. 25, szeptember 19.
- Biled** (jud. Torontal), márc. 26, június 15, október 8, vasárnap vagy megelőző vasárnapon.
- Bistriţa** (jud. Năsăud), Hamv.-szerda utáni vasárnap, hétfőn és kedden, május 14 és 16. Bertalan nap utáni és Katalin nap előtti szerdát megelőző 3 nap marhavásár. Hamvazószerda utáni szerdán, május 17. Bertalan utáni szerdán és Katalin előtti szerdán kirakóvásár. Hetivásár kedden.
- Blaj** (jud. Târn.-Mică), virágvasárnapot megelőző szombat, július 2, dec. 6 kirakóvásár, előtte 3 nappal állatvásár. Hetivásár csütörtökön.
- Boiţa**, állatvásár ónaptár szerint husvét bőjtje első hetében, Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken. Áldozócsütörtökön és következő napon. Borbála nap előtti csütörtökön és pénteken, valamennyi ónaptár szerint. Gyapjuvásár. Áldozócsütörtök előtti szerdán. Hetivásár pénteken.
- Borodul-Mare** (jud. Bihor), Gergely nap (márc. 12) utáni hétfőn, Péter és Pál napját magában foglaló hétfőjén, Boldogasszony napját (aug. 15) és Márton napját (nov. 11.) magában foglaló hetek hétfői napján kirakó- és állatvásár.
- Bocicolul-Mare** (jud. Maramureş), hetivásár szerdán és pedig kirakóvásár sertésfelhajtással.
- Borşa** (jud. Maramureş), jun. 1, szeptember 13-át magukban foglaló hetek hétfő napján és azonkívül minden év április 15-én és december 1-ét magában foglaló hét hétfőjén állatvásár.
- Borşa-Cojocna** (jud. Cluj), febr. 24, május 6. október 4, megelőző 1 nap állatvásár.
- Bocşa** (jud. Severin), Feketevasárnap előtti héten, május Szt. János napját magában foglaló héten. Péter Pál ünnepe után szept. 18 után mindenkor csütörtökön, pénteken és szombaton.
- Bocşa-Română** (jud. Caraş), pünköst vasárnap utáni kedd és okt. első kedd.

Brad (jud. Hunedoara), március, június, szept. és dec. hónapok harmadik csütörtökjén kirakó- és állatvásár egy- napon. Hetivásár csütörtökön.

Bran (jud. Făgăraș), aug. 8, okt. 6, megelőző 1 nap állatvásár.

Brașov (jud. Brașov), április második hetének szerda napján állatvásár, egy héttel Urnap után hétfőn, kedden és szerdán állatvásár Lukács ev. után csütörtökön kirakóvásár, a marhavásár a megelőző hétfőn, kedden és szerdán. A Lukács-napi marhavásár napjain egyszersmind 3 napig tartó orsz. nyerstermény-, gabona- és vetőmagvásár. Csütörtökön és pénteken hetivásár, előző nap állatfelhajtással, harmadik hétfőn, szept. hóban luxulóvásár. Hetivásár pénteken.

Bula (jud. Târnava-Mare), márc. 25, 26 állatvásár, 27-én kirakóvásár, október 25–26 állatvásár, 27-én kirakóvásár.

Buteni (jud. Arad), ónaptár szerint Gyertyaszentelő, Urnap, Szt. János fejevétele és Karácsony első hetén; a vásárok a határnapokhoz legközelebb eső hétfőn tartatnak.

Butin (jud. Timiș), április 24, jul. 24, okt. 15, dec. 20. Hetiv. pénteken.

Buziaș (jud. Timiș), jan. 25–26, ápr. 26–27, jul. 26–27, okt. 4–5 állatv. Kirakóv. jan. 26–27, április 27–28, július 27–28 és október 5–6.

C

Cacova (jud. Severin), Szent György és Mária nap előtti csütörtökön. Előtte 1 nap állatvásár.

Cal, január 19–22, május 22–25, október 1–4. Az utolsó nap kirakóvásár.

Câmpeni (jud. Turda), ónaptár szerint: Virágvasárnap előtti csütörtökön és pénteken, Pünköst előtti csütörtökön és pénteken, július 9, augusztus 28, nov. 3, három nappal előbb állatvásárral együtt. Hetivásár szombaton.

Căpâlnița (jud. Severin), június 28, a kirakóvásárt megelőzőleg 2 nap állatvásár.

Capnic, Szt. József és Szt. Mihály napján kirakóvásár. Hetivásár szombaton.

Carani (jud. Timiș), április 20, augusztus 10.

Căpâlnaș (jud. Severin), január 13, március 21, május 5, július 6, szept. 20, november 20.

Cărășeni (jud. Sătmar), május 2, július 2, szeptember 1-ső és november 2-ik kedden.

Careii-Mare, febr. 4, április 15, június 3, július 1, szeptember 16, nov. 4, dec. 9-ét magában foglaló hetekben hétfőn. Hétfőn és pénteken hetivásár.

Carolfalva (jud. Timiș), márc. 19–21, június 10–12, szept. 20–22, nov. 7–9. Ha a vásár első napja nem csütörtökre esik, az illető vásár mindig a határnapot követő csütörtöki naptól kezdve tartandó. Állatvásár az első két napon, kirakóvásár az utolsó napon.

Cârța (jud. Ciuc), böjtelő hétfőn; június 24-én, október 16-án. Hetivásár csütörtökön.

Cârța-Săsească (jud. Făgăraș), március 20, július 20-án állat-, utána 1 nap kirakóvásár.

Cața (jud. Târnava Mare), május 7, szept. 16, megelőzőleg 1 nap állatvásár.

Cefa (jud. Bihor), április, augusztus és dec. hó első csütörtöke után.

Cehul-Silvaniei (jud. Sălaj), hushagyó kedd utáni szerdán és csütörtökön, Husvét előtt másfél héttel szerdán és csütörtökön. Urnapja utáni szerdán és csütörtökön. Augusztus második hetében szerdán és csütörtökön. Lukács nap utáni szerdán és csütörtökön. Karácsony hetét megelőző szerdán és csütörtökön. A róm. kat. Péter és Pál utáni szerdán és csütörtökön.

Cenger, január 25, február 24, márc. 19, április 24, május: Áldozócsütörtök, június: Urnap, július 22, augusztus 20, szeptember 29, október 28, november 19 utáni és dec. 25 előtti pénteken.

Cernat (jud. Brașov), kirakó és állatvásár május 3-án szept. 20-án. Hetivásár hétfőn.

Cernatul de Jos (jud. Treiscaune), április 2, július 5 és december 20. Hetivásár szombaton.

Cetatea de Baltă, hushagyó kedd előtti hétfőn, Husvét előtti hétfőn, Pünköst előtti hétfőn, augusztus 21. előtti hétfőn, 3 nap állatvásár a kirakóvásárok előtt.

- Carmeiu** (jud. Arad), Virágvasárnap, Péter és Pal utáni vasárnap, ó-naptár szerint Demeter nap utáni vasárnap.
- Ciuc-Săndominic**, március 19-én és október 10-én, előbb két nap állatvásár. Hetivásár hétfőn.
- Ciachi-Gârboiu**, ó-naptár szerint hushagyó kedden, Pünköst utáni kedden és Szt. Mihály fönnnyal napon. Előtte való napon állatvásár. Hetivásár szerdán.
- Ciacova** (jud. Timiş), ó-naptár szerint nagyobbjt közepette; jun. 29, aug. 15, ó-naptár szerint Szt. Mihály, új naptár szerint Szt. Márton nap,
- Cisnădie**, június 30 és augusztus 29.
- Ciucani**, kirakóvásár május 3-án és nov. 9-én.
- Ciuc-Sângeorgiu** (jud. Ciuc), Husvét előtti hétfőn, Karácsony előtti hétfőn, megelőző két napon. Hetivásár hétfőn.
- Ciuc-Sânmartin**, május 3-án és nov. 9-én, megelőző két nap állatvásár. Hetivásár szombaton.
- Cheța**, május 27, június 27, szept. 1, megelőző 3 nap állatvásár.
- Chibed**, február 6, május 19, december 2. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.
- Chiochiș** (jud. Solnoc-Doboca), ápr. 6, október 30. Hetivásár szerdán.
- Chișineu** (jud. Arad), Szent György (április 24.) előtti szombaton és vasárnap, szeptember 29-ét megelőző szombat és vasárnap és dec. első hetének szombat és vasárnapján. Szombaton állatvásár, vasárnap kirakóvásár. Július 2-át megelőző hétfőn és kedden állatvásár. Kedden hetivásár állatfelhajtással.
- Ciuj**, kirakóvásár január 10, március 12, június 13, szept. 1, nov. 2. Juhvásár április 27–28. Állatvásár január 7–9, március 9–11, június 10–12, augusztus 29–31, október 30–31, november 1. Hetivásár hétfőn és csütörtökön.
- Codlea**, április 25, szept. 30, megelőzőleg egy-egy nap állatvásár.
- Comloș**, március 3, június 9, szept. 1 állatvásár, kirakóvásár a következő nap.
- Cohalm** (jud. Târnava-Mare), Vízkereszt utáni hétfőn kirakóvásár, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; Virágvasárnap utáni hétfőn kirakó-, megelőzőleg pénteken, szombaton és vasárnap marhavásár; július 25-én kirakó, megelőzőleg 22–24-én marhavásár; október 10-én kirakó-, 7–9-ig marhavásár.
- Copalníc-Mănăsturi**, június 1 és dec. 6-át magában foglaló hét kedden állatvásár, szerdán kirakóvásár. Hetivásár szerdán.
- Copșa-Mică** (jud. Târnava-Mare), április 21–24 juhvásár, 25–27 állatvásár, 28-án kirakóvásár; augusztus 20–22 állatvásár, 23-án kirakóv. Hetivásár szombaton.
- Cornățel** (jud. Sibiu), március 31, április 1, augusztus 1–2. A második nap kirakóv.
- Cornățel**, április 1, aug. 2. Előtte egy nap állatv.
- Covasna**, febr. 17, május 2, jul. 22, november 11-én kirakóv. Hetivásár szombaton.
- Copșa-Mare**, augusztus 24, előzőleg 21–23-án állatv.
- Cozmaș**, január 23–24, aug. 19–20, állatv. jan. 25 és aug. 21 kirakóvásár. Hetiv. kedden.
- Craiu** (jud. Timiş), jul 7, nov. 17.
- Crasna** (jud. Sălaj), január hóban eső harmadik hétfő és kedd, április, július és október hónapokban eső 2-ik hétfő és kedd.
- Craidorolț**, február 2, április 9, május 28, július 23, szeptemb. 9, nov. 12, dec. 24. Hetivásár csütörtökön állatvásárral.
- Crihalma** (jud. Târnava-Mare), március 25, július 1, decemb. 1, állatvásár és háziipar-vásár.
- Crișpatac**, Mátyás nap, június 16, október 4.
- Criștur**, állatvásár febr. 21–23, május 1–3, július 4–6, szeptember 8–10. Juhvásár április 28–30, szept. 5–7, márc. 1-én tenyészbikavásár. Kirakóvásárok február 24, május 4, július 7, szept. 11. Szombaton hetivásár állatfelhajtással.

Crâș, január 25, szept. 1 kirakóvásár.
Előtte 3 nap állatvásár.

Crâș (jud. Târnava-Mică), január 7, június 12, október 12, állatvásár, január 3, június 10, október 10.

D

Danoș (jud. Târnava-Mare), március 5-én, június 20-án, október 5-én kirakó-, előtte három nap állatvásár.

Dej, márc. 1-ét, június 1-ét, augusztus István király napját és dec. 13-át magában foglaló héten szerdán kirakó-, kedden állatvásár. Hetivásár pénteken és kedden

Dettă, március 23–24, június 8–9, szept. 7–8, nov. 23–24 kirakóvásár.

Deva, január 14, május 14, aug. 3, okt. 30, megelőző 3 napon állatv.

Dicșanmărtin, márc. 1, máj. 1, július 24, okt. 15, megelőző három napon át baromvásár. Hetiv. szerdán.

Dioșig (jud. Bihor), márc. 3, máj. 1, szept. 2, december második hetében mindig szerdán és csütörtökön úgy az állat-, mint a kirakóvásár.

Ditrău, febr. 3, május 1, július 17, nov. 25 kirakóvásár.

Dobra (jud. Huedin), április 23, május 30, szept. 8, okt. 26, állat- és kirakóvásár. Hetivásár kedden.

Domașina, ó-naptár szerint Virágvasárnapon és Szent Péter utáni 2-ik vasárnapon állatvásár és kirakóv.

Drag (jud. Cluj), ó-naptár szerint Husvét előtti Nagycsütörtökön, július 6, aug. 18, nov. 7, a juliusi és augusztusi vásárokat megelőzőleg két nap, a többi előtt egy nap állatv.

Dragomirești, ó-naptár szerint Vízkereszt előtt, új-naptár szerint Péter, Pál és Szt. Mihály után eső hétfő napokon. Hetivásár hétfőn.

Draș (jud. Odorheiu), márc. 1, nov. 4. Előtte 3 nap állatvásár.

Dumbrăveni, január 27. Gyümölcsoltó Boldogasszony utáni nap; Áldozócsütörtök utáni nap, július 5, szeptember 21, november 20, megelőző 3 nap állatv. Hetiv. szerdán.

F

Făgăraș, március 17, Pünköst utáni csütörtök, szept. 9, dec. 6 Minden vásár négy napig tart, az illető napot megelőzőleg két nap baromv.

Felmer, április 1–2, szeptember 1–2, állatvásár és kirakóvásár a második napon.

Făget (jud. Timiș), állat- és kirakóvásár január 15, február 13, március 20, május 5, július 8, aug. 24, november 4, december 15.

Ferendia (jud. Torontal), márc. 1-ét és augusztus 16-át követő szombaton.

Fibiș, február 10, május 10, nov. 10. Hetivásár hétfőn.

Frâna (jud. Târnava-Mare), április 10, október 1 állatvásár, április 14, október 2 kirakóv.

Fromoasa, január 7, április 14, június 30, szept. 9, megelőző három napon állatv. Hetivásár szombaton.

G

Ganfalău, Hushagyókedd előtt, husvét előtt és karácsony előtt eső vasárnap csak állatv.

Gârbău, Sexag utáni napon, ó-naptár szerint pünköst, nov. 19.

Gârceni (jud. Sălaj), március 19, június 24, szeptember 21, november 25 kirakóv.

Gârnești, január 14, május 15, aug. 16, november 19. Megelőzőleg 3 nap állatv.

Gătaia, január 20, április 21, jul. 21, október 27.

Geoagiul de Jos, május 5, szept. 5, dec. 30, megelőző 2 napon át állatv.

Gherla, febr. 3–5, április 29, máj. 1, július 23–25, október 26–28 állat- és kirakóv. Hetiv. hétfőn és pénteken.

Gheorgheni, Virágvasárnap előtti nap, június 15, szept. 7, december 13. Megelőző 3 nap állatv. Hetiv. szombaton.

Ghioroc (jud. Arad), márc. 10, szept. 29, vasárnapi napon. Kirakó- és állatvásár egy napon.

Ghirlă (jud. Bihor), febr. 3, július 8, október 21. Előtte 3 nap állatv. Hetivásár kedden.

Gălmeș-Făget, jan. 20–21 marhavasár, 22-é. kirakóv., auguszt. 22–23. marhav. 24-én kirakóv. Hetiv. hétfőn.

Gilău, á. rilis 20, július 14, december 11. Előtte 1 nap állatv. Hetiv. szombaton.

Glođeni, Áldozócsütörtök utáni péntek, előtte 1 nap állatv.

Grind, július 26, okt. 7.

Gurahonț, febr. 10 előtti hétfőn, máj. 11. és augusztus 20-ának hetében hétfőn és november 15. előtti hétfőn. Kirakó- és állatv. egy napon.

H

Hălmeag, április 12, okt. 16. Előtte 1 nap állatvásár.

Hălmeu (jud. Sătmar), jan. 1, márc. 1, április 24 és Pünköst előtti hétfőn és kedden; s azon hetek hétfőjén és keddjén, melyek magukban foglalják július 13-át, augusztus 14-ét és nov. 30-át.

Hățeg, február 2, március 23, aug. 16, szeptember 8. Kirakóv. jan. 30–31, március 19–22, aug. 12–13, szept. 4–5 állatv. Hétfőn állatv. felhajtással.

Herseni (jud. Făgăraș), febr. 12–13, szeptember 27–28, december 30–31 állat- és kirakóv.

Hida, április 5–6, szeptember 25–26 Első napon állatv.

Homorod, március 15–17, június 29–30 és július 1, november 15–17, állatv., termény és háziiparcikkal, utolsó nap kirakóv.

Homorod Sânpaul, állatv. április 10–12 és november 30, decemb. 1–2. Kirakóv. mindig a következő napon.

Huedin, január 25, hushagyó kedden, husvét és pünköst előtti kedd, július 26, szept. 21, nov. 25 és karácsony előtti kedden, egy nappal előbb állatvásár. Hetivásár kedden.

Hundru-Bechui, július 7, Mártonnap utáni hétfőn kirakó, megelőzőleg péntek és szombat állatv.

Hușfalău, március 28 és december 2. Megelőző napon állatv.

Hususău (jud. Târnava-Mică), febr. 26, június 23, okt. 26. Előtte 3 nap állatv. Szerdán hetiv.

I J

Jank, május és szeptember második csütörtökjén.

Jara de Jos (jud. Turda Arieș), febr. 16, május 1, július 16, okt. 3 kirakó-dóvásár. Ezt megelőzőleg 3 nappal állatv. Hetiv. kedden.

Jasszenova (jud. Timiș), május 21, szeptember 11-én.

Ighiu, Pünköst előtti péntek, okt. 26. E határnapot megelőzőleg 2 nap marhavasár. Hetivásár pénteken.

Jibău, febr. 14, május 5, július 11, december 18. Előtte egy nap állatv. Hetiv. csütörtökön.

Ineu (jud. Bihor), Szent János, Szent Illés és Paraszkiwa napja előtti vasárnapon ó-naptár szerint.

Ieni, január 10, május 1 és szept. 7. állatv. együtt.

Illa, január 19, április 6, május 20, jul. 6, augusztus 20, október 11, kirakó- és állatv. egy napon.

Ileanda Mare, febr. 9–10, május 1–2, augusztus 17–18, október 15–16. Első nap állatv., második nap kirakóv.

Joseni, febr. 24, okt. 31.

Iojib, április 15, június 20, szeptember 29, vasárnap és hétfőn.

Jucul de Jos (jud. Cluj), máj. 1–3 juhv., május 20, szept. 4 kirakóv.

L

Lăpoșul-Românesc (jud. Dobocă) jan. 14, április 7, május 21, szept. 21, a megelőző napon állatv.

Lăpoșul ung. jan. 18–19, máj. 13–14, július 6–7, szept. 26–27, első nap állatvásár. Hetiv. csütörtökön.

Lechința (jud. Sătmar), március 1 és július 6-át magában foglaló hetek hétfő napján.

Lechința (jud. Năsăud), március 1, április 25, jun. 1, szept. 21, dec. 70. Marhavasár 3 nappal előbb. Hetivásár csütörtökön

Lipova (jud. Timiș), ó-naptár szerint Szent György, Szt. Illés, Kisasszony és Szent Mihályt előző vasárnap. Megelőző pénteken és szombaton állatv.

Alsa (jud. Făgăraș), június 3-án állatvásár, háziipari- és terményvásárral, szept. 21-én állatv.

Livada, hetivásár kedden, február 16, május 15, július 20, szeptember 20 és dec. 6 napját magában foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Lueta, január 13–15, április 3–5, július 30–31, aug. 1, október 13–15. Utolsó napokon kirakóvásár.

Ludașul de Murăș, május 4, október 4. Megelőzőleg 3 nap állatvásár. Hetivásár kedden.

Lunca de Jos, április 4, október 31 kirakóv. Ezt megelőzőleg 2–2 napon át marhavásár és végül a tavaszi marhavásárt megelőző napon juhvásár.

Lugoj (jud. Timiș), február 10, május 10, július 2–4 és október 21-én megelőző pénteken, szombaton és vasárnap állat- és kirakóv.

M

Măgharuș, febr. 5–6, április 9–10, aug. 4–5, nov. 14–15. Második nap kirakóv.

Mărcod (jud. Turda), április 1, szept. 17. Előtte 3 napi állatv., márc. 26–28 juhvásár.

Mărgindeal, április 23, aug. 25, október 23 kirakóv. Előtte két nap állatv.

Mărghita (jud. Bihor), január 6, ápr. 24, július 13, szept. 14, nov. 5-ét magában foglaló hetek szerdáján és csütörtökjén állatv., péntekén kirakóvásár, az első két napon mindenkor állatv., a harmadik napon kirakóv.

Mărgineni (jud. Făgăraș), március 28 állatv., aug. 9 állat- és kirakóv.

Maria-Radna, Áldozócsütörtök és ó-naptár szerint október 6-át megelőző pénteken kirakó- és állatvásár 1 napon.

Mătrici (jud. Turda), febr. 9, május 3, augusztus 21, nov. 2, előtte 3 napon állatv., kivéve aug. 21-iki, vagy ha 21. vasárnapra esik, a következő napi vásár, amikor az állatv. 19-én tartandó. Ha a következő ünnepre, vagy vasárnapra esik, a következő nap tartalik. Hetivásár kedden.

Medias, (jud. Târnava-Mare), Invo-cate utáni hétfőn, kedden, szerdán állatv., csütörtökön kirakóv., március 20-án díjazással egybekötött tenyészkiállítással kapcsolatos országos tenyészállatv., helypénzszedés nélkül; április 10–12 állatv., 13. kirakóv., május 28–30. állatv., 31-én kirakóv., július 9–12 állatv., 13-án kirakóv. Szt. Mihály-nap előtti hétfőn, kedden, szerdán állatv., nov. 27–29 állatv., jul. 6–10-ig juhv. Hetiv. csütörtökön.

Mediașul-Aurii (jud. Sătmar), fehérvasárnap hetében, nagy hétebn; Áldozócsütörtök, jun. 24, augusztus 8, nov. 5 és december 24. hetében kedd, szerda és csütörtökön. Ha e napok ünnepre esnek, a megelőző hét napjain.

Mehadia, állat- és kirakóv. jan. 12, március 30, július 6. és nov. 2.

Mărcurea-Ciuc, Hamvazószerda előtt 12 nappal, vagyis Septuagesima után pénteken, Áldozócsütörtök utáni pénteken, július 13., Margit-napján, szept. 29 kirakóv. Előtte három nap állatv. Hetiv. szerdán.

Mărcurea-Mureșului, febr. 21–24, július 29–31, aug. 1, dec. 7–10. Utolsó napon kirakóv. Hetiv. szerdán.

Micfalău (jud. Treiscaune), febr. 14 marhav., 15 kirakóv., május 5 marhav., 6 kirakóv., július 19 marhav., 20 kirakóv., nov. 14 marhav., 15 kirakóv.

Mihăș, jan. 24, május 30, auguszt. 3. Előtte 3 nap állatv.

Medoș, március 25, június 26, szept. 1 és október 26-át megelőző vasárnapokon.

Moftinu-Mare, febr. 5, április 16, május 15, július 10, szeptember 18, nov. 6, dec. 11.

Moldova-Noua, május 5-én és jun. 24-én.

Moldova-Veche, április 21 és aug. 27 állatv. együtt.

Monor (jud. Nasăud), május 31, szeptemb. 27. Előtte 2 nap állatv. Hetiv. pénteken.

Moravița (jud. Timiș), április 1 és okt. 7 kirakóv. Hétfőn hetiv.

Moriffeld (jud. Timiș), március 3-ik, május 2-ik, aug. 3-ik, nov. első vasárnapján kirakóv. Csütörtökön hetiv.

Motîşdorf (jud. Târnava-Mare), márc. 19, nov. 5 kirakóv. és megelőzőleg (egy nap közbevetéssel, 2-2 napi állatv., (tehát márc. 16-17, nov. 2-3) és Pünköst utáni kedden és szerdán állat-, Pünköst utáni pénteken kirakóv. A pünkösti vásár állatfelhajtással.

N

Nădăşul-Săseşc, febr. 5, ápr. 28, október 31 (ünnep esetén a következő napon). Állatv. febr. 2-4.

Nădăşul-Săseşc, febr. 5, ápr. 28, október 31. Febr. 2-4 állatv.

Nădlsc (jud. Arad), ápr. 24 és szept. 29-ét magában foglaló hetekben mindig szombat és vasárnap. A jan. 6-ika után következő legközelebbi, valamint július hó második szombatján és vasárnap.

Năsăud, május 27-én Szt. Bertalan után következő második szerdán, november 8, két nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Neudorf, május 13, aug. 29, okt. 15, december 6.

Negreşti (jud. Sătmar), a március 19-ét és Urnapját megelőző és szept. 8. után következő hétfőn.

O

Ocna Şugatag (jud. Maramureş), ápr. 24 és október 26 napját magában foglaló hétfőn és kedden.

Odorheiu. Kirakóv. Oculi vasárnap utáni szerdán, Urnap utáni hétfőn, okt. 4, december 21. Előtte 3 nap baromvásár, április 10-12 és szeptember 28-30 juhv. Hetiv. kedden.

Ogra, Quasimodo utáni csütörtökön, szeptember 16. Előtte 3-4 nap állatv.

Oradea, hétfő és kedd általános vásár, péntek csupán kirakóv. Március 12, június 21, szeptember 8, december 8-át magában foglaló héten, mindig pénteken kezdődnek s a következő sorrendben tartatnak meg: pénteken és szombaton sertés- és juhvásár, vasárnap, hétfőn, kedden termény-, baromfi-, sertés- és lóvásár; vasárnap, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken általános vásár.

Orăştie, március 14, június 4, okt. 4, december 6, megelőző 3 nap állatv. Hetiv. szombaton.

Orăşul-Nou (jud. Sătmar), március 11-ét, május 1-ét, június 18-át, aug. 15-ét magában foglaló héten, hétfőn és kedden. Első nap állatv.

Oraviţa, március 25, július 25. Hetiv. szerdán.

Orşova, május 1-3, szeptember 17-19 és állatvásárok.

Orşidorf (jud. Timiş), ápr. 24, szept. 8.

P

Palos (jud. Târnava-Mare), március 10-11, július 31, aug. 1, decem. 3-6, állatv. első nap, második nap kirakóv.

Păncota, május, aug. és okt. első szombatján kirakó- és állatv. 1 nap. Hetivásár szombaton állatfelhajtással.

Pauliş (jud. Timiş), május 5, okt. 1.

Pecica, május 9 és szeptember 14, megelőző szombat, vasárnap és hétfő, szombaton állatv.

Pecica-Română, a február 2-át és július 24-ét megelőző szombaton állatv., vasárnap és hétfőn kirakóv.

Periamos, ápr. 24, jun. 15, szept. 24.

Petriş (jud. Arad), június 10-11, július 19-20, okt. 13-14, dec. 20-án kirakó- és állatv. egy napon.

Petriş (jud. Năsăud), április Hugó és október Simon Juda napján. Előtte egy nap állatv.

Petelea (jud. Turda), Pünköst harmadik napja utáni 3 napon át állatv., a negyedik napon kirakóv., decemb. 3-5 állatv., dec. 6 kirakóv. Hetivásár kedden.

Petroşani, május 15, okt. 15, kirakó és állatv. Hetiv. pénteken.

Pişkolt (jud. Sălaj), márc. 1 és szept. 1. kirakóv.

Poiana-Seratu, április 1-ét tartalmazó héten szerdán és csütörtökön, május 19-20, július 14-15, október 25-26. Első napon baromvásár, minikét nap kirakóv. Hetiv. szerdán.

Poleni sub munte, 6-pünköst, 6-illés előtt egy héttel hétfőn és kedden, október 13-át megelőző hét hétfőjén és keddjén, azon esetben, ha október 13. vasárnapra esik, ugyanazon hét hétfő és kedd napján. Vasárnap csak kirakóv.

Deiana (jud. Sibiu), július 13, szept. 21, két nappal előbb állatv.

Praid, márc. 19. július 26, október 15, decemb. 17. Három nappal előbb állatv. Hetiv. csütörtökön.

Prejmer, febr. 3, aug. 6, előző 1—1 napon állatv., minden hét szombatján disznóvásár.

Pui, orsz. állat- és kirakóvásár május 1, okt. 14. Hetiv. szombaton.

R

Recas (jud. Timiş), febr. 23—24, jun. 23—24, október 31, nov. 1.

Racul, április 27—28 állatv., 29-én kirakóv., nov. 21—22 állatv., 23-án kirakóvásár.

Racoşul de Jos, április 24, június 24, szept. 21 kirakó; 1 nappal előtte állatvásár.

Rodna-Veche, febr. 26. megelőző szombat. Június és október hó utolsó szombat, május 4, augusztus 10 és december 18. előtti szerdán, 2 nappal május és aug. 3 nappal előbb állatv. Hetiv. szombaton.

Reghin, február 11—13, május 4—6, aug. 2—4, október 15—17 lóvásár. Febr. 14—18, május 7—11, aug. 5—9, október 18—22 marhav. Május 1—3, július 30, augusztus 1, juhvásár, febr. 19, máj. 12, aug. 10, okt. 23 kirakóv. Hetivásár csütörtökön.

Reşiţa (jud. Caraş-Severin), Virágvasárnap előtti pénteken, augusztus Boldogasszony heti, szept. Szt. Mihály-nap heti pénteken, illetve előtte való pénteken.

Reţag, május 7, július 12, szeptemb. 28, megelőző 2 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Rimetea, május 16, október 10. Előző 3 nap marhav. Hetivásár szombaton.

Românvilagos, Böjt közepének napján június 1-ét követő vasárnapon, továbbá augusztus második hetében és a Szent András napot magában foglaló héten vasárnap, a júniusi vásárt kivéve ó-naptár szerint.

Roşia Montană, március utolsó és október második hetében pénteken és szombaton, 1—1 nap állatv. Hetivásár szombaton.

S

Sachiz, január 12, május 22, aug. 3, nov. 25, kirakóv. Január 10, május 20, aug. 1, nov. 22—24 állatv.

Săcueni (jud. Bihor), febr. 19, május 1, június 24, szept. 29, nov. 25, dec. 25. hetekben pénteken Ezenkívül Husvét és Pünköst előtti héten szerdán, csütörtökön és pénteken, 1 nap állatv.

Sălard (jud. Bihor), febr. és augusztus első szerdáján kirakóv.

Salonta, a febr. 15, április 15, július 15 és novemb. 15-ét magában foglaló héten pénteken és szombaton, az állatvásár mindenkor az előző napon tartatik meg.

Sălişte (jud. Sibiu), április 6, jun. 17, október 7 kirakóv. Április 4, jun. 11, október 4 juh- és sertésv. Április 5, június 12—13, okt. 5—6 állatv.

Săniob (jud. Bihor), április és aug. első hétfőjén kirakó- és állatv.

Sănpaul, Husvét előtti szerda, ó-naptár szerint Nagy-Boldogasszony napján. Megelőzőleg 3 nap állatv.

Sântana (jud. Arad), február 2, július 26, nov. 21. Ez utóbbi, ha nem vasárnapra, vagy hétfőre esik, akkor a következő vasárnapon állatv. együtt. Hetivásár kedden.

Sărată, március 7—8, május 5—6, aug. 27—28, dec. 19—20 állatvásárok. Március 9, május 7, aug. 29, dec. 21 kirakóv.

Sărmasăg, április és június második, augusztus és október harmadik heteiben szerda és csütörtökön. Hetivásár hétfőn.

Sărmaşul-Mare (jud. Cluj), január 20, április 20, okt. 10, megelőzőleg 2—2 napon állatv.

Sătmăr, február 2, márc. 19, május 1, július 2, szept. 29, nov. 21 magában foglaló hetek keddjén és szerdáján, első nap állatv.

Săşca-Montană, május 6-át megelőző pénteken és szombaton, ha azonban május 6 péntekre esik, úgy aznapon és a következő szombaton; július 6—7-én, szept. 21-ét megelőző pénteken és szombaton, ha azonban szeptember 21 péntekre esik, úgy aznapon és következő szombaton.

Satulung, Hamvazószerda utáni, Aldozócsütörtök utáni, jun. Ker. Szent János utáni és szept. Szt. Ker. felmag. utáni pénteken.

St. George, György nap után. János nap után és Brigitta nap után szerdán és csütörtökön, 1-ső nap állatvásár, a juniusi vásárt megelőző kedden lóvásár és dec. 20–21 szerdán és csütörtökön. Hetiv. hétfőn.

Sebiş (jud. Arad), ónaptár szerint ápr. Szt. György, szept. Szt. Mihály és dec. Szent Miklós hetében szerdán. Kirakó- és állatv. egynapon.

Sebeş (jud. Sibiu), január 29, április 24, augusztus 24 kirakóv., előzőleg 3 nap állatv., április 6–8, aug. 21–22, juhvásár, május 30–31 állatvásár. Hetiv. csütörtökön.

Secuşişiu (jud. Timiş), jan. 25, jul. 27, október 23. Országos vásárokat nem tartja meg.

Şeica-Mare, május Exaudi vasárnap utáni hétfőn, augusztus 30, dec. 13, Luca-nap. Állatvásárok: Exaudi állatvásár minden év Aldozócsütörtök- és az ezt követő pénteken, aug. 28, a Luca-nap pedig dec. 10–11.

Semlac, Judika vasárnap előtt két héttel és ó-naptár szerint Péter és Pál előtt 2 héttel vasárnap és hétfőn, október harmadik vasárnapján és a köv. hétfőn.

Sibiu, Vizkereszt-nap utáni hétfőn, május 5, szept. 15, megelőző 7 nap állatvásár. Hetiv. kedden és pénteken.

Sic (Sâ), február 24, július 8, szept. 27, nov. 30 állatv. és kirakóv. Hetiv. kedden.

Şilindia, május 25, október 2 és dec. 13-át követő vasárnapokon állatv. a kirakóvásárral egy napon.

Şişişoara, jan. 15–16, március 13–14, június 21–22, szeptemb. 15–16, november 1–2 állatv. Március 16, június 24, november 4 kirakóv.

Şilimeghiu, január 1, pünköst másodnapján, aug. 15, kirakóv. Kedden hetiv.

Şepreuş, máj. 1-ét és nov. 20-át megelőző vasárnap kirakó- és állatv.

Şimandul de Jos, febr. 13, máj. 15 és szeptember 13. hetében, vasárnap és szombat állatv.

Şighetul-Marmaşiei, hetiv. kedd és péntek állatvásárral; ó-naptár szerint bőjt első hétfő és kedd napján, ó-naptár szerint Pünköst hétfő és kedd napjain, ó-naptár szerint Illés-napot magában foglaló hét hétfő és kedd napjain, (ha Illés vasárnapra esik, következő hét hétfőjén és keddjén), okt. 12-ét magában foglaló hét hétfőjén és keddjén, (ha október 13. vasárnapra esik, a következő hét ugyanazon napjain), december 2-ik felének első hétfőjén és keddjén. Ezen hétfő és keddi napok csupán a marhavasárookra vonatkoznak, kirakóvásárok mindenkor az egész vásári héten tartatnak. — Szeptember 1–2-ik napjain kirakó- és marhavásár tartatik, de ha a fenti napok valamelyike vasárnapra, vagy római, vagy illetve gör. kat. ünnepre esnek, a vásár vasárnapot, vagy ünnepet követő napokon tartatik. Nov. 5–6-ik napjain kirakó- és állatv.

Şimleul-Silvaniei, március, június, szept., december 20-át tartalmazó hetek csütörtök és péntekjén. Március 23–24, pénteken hetiv.

Siria (jud. Arad), bőjt köznapon, jun. 1-ét követő vasárnap, aug. második hetében és Szt. András napját magában foglaló héten eső vasárnap, a juniusi vásárt kivéve ó-naptár szerint 1–1 nap állatv.

Şomcuta-Mare, Oculi vasárnap előtti szerda és csütörtök. Urnap előtti szerda és Urnap, augusztus 20 és nov. 11 előtti szerda és csütörtök, első nap állatv.

Şoborşin, febr. 14, április 13, aug. 18, dec. 3 kirakó- és állatv. egynapon.

Someş-Curuslău, Péter nap előtti napon, nagybőjt hushagyóján, Jeremiás próféta napján, az Ur szineváltozása napján, Gábor és Mihály arkangyalok napján.

Spermezău, május 20, szeptember 10. Előtte egy nap állatv.

Ştăierdorf (Anina), Szt. háromság vasárnapján, október második vasárnapján.

Suplacul de Bărcău (jud. Bihor), a bőjt másodhetében, Szent György előtti hétfőn, Lőrinc napját magában foglaló héten, október első hetében, minden kedden kirakó- és állatv.

Supurul de Jos (jud. Sălaj), február 21, május 16, aug. 8, nov. 21.

T

Tăuți, április harmadik és szept. első hétfőjén kirakó- és állatv. egy napon.

Tăuți de Jos (jud. Sătmar), máj. 7 és nov. 24, nov. 19 megelőző nap állatvásár.

Tarna-Mare (jud. Sătmar), febr. 16, április 1, május 1, júl. 26, október 28 és december 11 napokat magukban foglaló hetek hétfőjén és keddjén.

Târgul-Mureș, Országos kirakóv., január 17-én Virágvasárnap előtti csütörtökön, Urnap utáni hétfőn, szept. 4-én és nov. 11-én. Hetiv. csütörtökön.

Târgul-Săculeșc, január 3 és május 2. utáni hétfőn, Simon Juda napján. Megelőzőleg 3 nap állatv. Hetivásár csütörtökön.

Tâșnad, Bálint hetében pénteken, Husvét előtti nagycsütörtökön, május Szaniszló, július S. I. Boldogasszony napja, szeptember Kisasszony napja, október Gál és november Márton napok heteiben pénteken.

Tăuți, január 25. előtti hétfőn, április 5, július 15. és október 16. napjait követő hétfőn kirakó- és állatv.

Teaca (jud. Cluj), február 1, május 1, június 27, nov. 5, megelőzőleg 2 nap állatv., április 11–14. juhvásár. Hetivásár hétfőn.

Teiuș, febr. 20, aug. 28, nov. 8, három nappal előbb állatv., Hetivásár szerdán.

Tileagd (jud. Bihor), április 3-ik és dec. első hetének szerda napján.

Timișoara, a vásárok 5 napon át tartanak, márc. 19, június 15, szept. 29 és dec. 18. előtti csütörtökön kezdődőleg, vagy ha a határnap csütörtökre esik, akkor ettől kezdődik állatvásárokkal. Hetiv. kedd és péntek állatv.

Tinca (jud. Bihor), március, június, szept., december hónapok negyedik hétfőjén kirakó- és állatv.

Tormac (jud. Timiș), ápr. 17, június 15, szept. 13, nov. 20. napokat magában foglaló hetek péntek, szombat és vasárnapján. Ha e napok valamelyikére sátorosünnep esik, úgy egy héttel később, a vásárok 3 naposak.

Tulghes, csak hetivásár csütörtökön állatvásárral.

Tornea (jud. Arad), ápr. Vince nap előtti vasárnapon. Péter és Pál napja és nov. 17-ét (Gergey napját) követő vasárnapokon kirakó- és az ezen vasárnapokat megelőző szombaton állatv.

Turda, Hamvazószerda utáni szombaton, április 24, jun. 24, szept. 9, október 31, dec. 6, 3 nappal előbb állatv. Szombaton hetiv.

Turuliung (jud. Sătmar), február 3-át, április 6-át, aug. 5-ét, okt. 13-át magukban foglaló hetek csütörtökjén.

U

Uioara, április 4, augusztus 15-e előtti pénteken. Előtte 3 nap állatv. Hetiv. pénteken.

Ulma (jud. Timiș), máj. 26, aug. 18. Az orsz. vásárokat nem tartja meg.

V

Vănători (jud. Arad), ápr. 7, jun. 24, magába foglaló hét szerda napján és okt. második vasárnapját megelőző hét szerdán kirakó- és állatv.

Valea lui Mihai, márc. 14-15, június 27-28, szept. 6-7, dec. 10–11-et magában foglaló hetek szerdáján és csüt.

Vascău, febr., ápr., jun., aug., okt. és december első pénteken.

Vinga, gör. kel. naptár szerint áldcsüt. előtti vasárnap, Szt. István és Szt. Mihály nap után első vasárnap.

Vințul de Sus, »Oculi« vasárnap utáni hétfőn, június 8, aug. 23 és nov. 19. Megelőző 3 napon át marhavásár. Hetiv. szerdán.

Vorumloc, ápr. 2–3, szept. 7–8 állatv., április 5, szept. 10-én kirakóv.

Z

Zalău, márc., jun., szept. és dec. hónapok első szerda és csütörtök napjain. Hetiv. szerdán és szombaton.

Zărând (jud. Arad), ó-naptár szerint hamvazószerda utáni vasárnap; ó-naptár szerint pünköst, Boldogasszony napja és dec. 17. előtt vasárnap, egy nappal előbb állatvásár.

Zărnești, május 6, szept. 21, előtte 1 nap állatvásár.

Zerindul-Mare (jud. Arad), január 14, aug. 25 kirakóvásár.

EGYHÁZKERÜLETÜNK TANKÖNYVRAKTÁRÁBAN

(Rel. Püspöki Hivatal) Oradea, Str. Petru Maior No. 1.

kapható:

**KISBETŰS HANGJEGYES
ÉNEKESKÖNYV**

az »Énekeskönyv magyar reformátusok számára« teljes dallam és szöveg anyagával a legszebb nyomdai kiállításban, finom vékony papíron, különféle színű vászonkötésben. A könyv nagysága kötve 12·5 cm. magas és 9 cm. széles. 552 oldal terjedelem mellett vastagsága nem több 1 1/2 cm.-nél.

ÁRA 60 LEU.

A püspöki hivatalon kívül minden lelkeszi hivatalnál is kapható.

Megrendelésre bőrkötéses példányokat is lehet kapni.

**NAGYBETŰS
HANGJEGYES ÉNEKESKÖNYV**

az eddig ismert és terjesztett kiadás.

Idősebb, gyengeszemű emberek számára, nagyobb, világos nyomással, ugyanúgy kötve, mint a kisbetűs.

ÁRA 100 LEU.

Aranymetszéssel

ÁRA 150 LEU.

Ugyanez a legfinomabb biblianyomó papíron, vászonkötésben, márványozott metszéssel

ÁRA 130 LEU.

Bőrkötésben, aranymetszéssel.

ÁRA 300 LEU.

**Megrendelésével forduljon bármely rel. lelkeszi
hivatalhoz, vagy személyesen a püspöki hivatalhoz.**

KÁLVIN J.
1509-1564

KÁLVIN

KÖNYVNYOMDA

Készít mindenféle nyomtatványt
a legolcsóbb napi árak mellett,
csinos és izléeses kivitelben

ORADEA

STRADA Dr. AUREL LAZAR 14. SZÁM.

TULAJDONOSOK:

BÉRES KÁROLY

BÉRES SÁNDOR

ROMÁN KÁROLY